

**EĞİTİM İÇİN GÖÇ : TÜRKİYE'DEKİ GİNELİ ÖĞRENCİLER ÜZERİNE
SOSYOLOJİK BİR ÇALISMA**

Yüksek Lisans Tezi

Thierno Abdoulaye Bah

Eskişehir 2023

**EĞİTİM İÇİN GÖÇ : TÜRKİYE'DEKİ GİNELİ ÖĞRENCİLER ÜZERİNE
SOSYOLOĞİK BİR ÇALIŞMA**

Thierno Abdoulaye Bah

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Sosyoloji Anabilim Dalı

Danışman : Doç. Dr. Filiz Göktona Yaylacı

Eskişehir

Anadolu Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Mayıs 2023

ÖZET

EĞİTİM İÇİN GÖÇ : TÜRKİYE'DEKİ GİNELİ ÖĞRENCİLER ÜZERİNE SOSYOLOJİK BİR ÇALIŞMA

Thierno Abdoulaye Bah

Sosyoloji Anabilim Dalı

Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mayıs 2023

Danışman : Doç. Dr. Filiz Göktuna Yaylacı

Son zamanlarda, Gine'li öğrencilerin de eğitim amaçlı olarak Türkiye'ye yönelmeleri söz konusu olmuştur. Bu öğrencilerle ilgili araştırmaların azlığı da göz önünde bulundurularak bu çalışma Gine'li öğrencilerin Türkiye'deki entegrasyon süreçlerini incelemeyi amaçlamıştır. Bu bağlamda Gine'li öğrencilerin Türkiye'deki eğitimlerine ilişkin memnuniyet düzeyleri, hocaları ve Türk arkadaşlarıyla olan ilişkileri, karşılaştıkları zorluklar ve Türkiye'deki eğitimlerinden sonra Gine'ye dönme konusundaki konumları analiz edilmiştir. Bu çalışma kapsamında nitel bir yöntem kullanılarak yarı yapılandırılmış görüşme yoluyla 34 Gine'li öğrenci ile görüşülmüştür.

Araştırma sonuçları, Gine'li öğrencilerin tamamına yakınının çalışma ortamı, eğitim kalitesi, hocaları ve Türk arkadaşlarıyla ilişkileri ve dinleri olan islam'ı uygulama kolaylığı gibi birçok açıdan Türkiye'de okumaktan memnun olduklarını göstermektedir. Aynı zamanda bu çalışmaya katılan Gine'li öğrencilerin karşılaştığı temel zorlukların, Türkçe ile ilgili zorluklar, iş bulma ile ilgili zorluklar, iklim ile ilgili zorluklar ve Afrikalı (siyah) olma ile ilgili zorluklar olduğu belirlenmiştir. Bulgulara göre katılımcıların bir kısmı Türkiye'de eğitim gördükten hemen sonra Gine'ye dönme arzusunu dile getirmiş olsa da Gine'de iş bulmanın zorluğu veya iş bulma olasılığının düşük olması nedeniyle Gine'li öğrencilerin çoğunluğunun uzun vadeli bir dönüşü tercih ettiği anlaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler : Uluslararası öğrenci, Gine'li üniversite öğrencileri, Entegrasyon, Beyin göçü, Gine, Türkiye

ABSTRACT

IMMIGRATION FOR EDUCATION : A SOCIOLOGICAL STUDY ON GUINEAN STUDENTS IN TURKEY

Thierno Abdoulaye Bah

Department of Sociology

Anadolu University, Social Sciences Institute, May 2023

Supervisor : Assoc. Prof. Dr. Filiz Göktuna Yaylacı

Recently, Guinean students have also turned to Turkey for educational purposes. Considering the rarity of research on these students, this study has tried to examine the integration processes of Guinean students in Turkey. In this context, the satisfaction levels of Guinean students regarding their education in Turkey, their relationships with their teachers and Turkish friends, the difficulties they are encountering and their position about returning to Guinea after their education in Turkey have been analyzed. In the framework of this study, by using a qualitative method through a semi-structured interview 34 Guinean students have been interviewed.

The results of the research show that almost all Guinean students are satisfied with studying in Turkey in many aspects such as the study environment, the quality of education, their relations with their teachers and Turkish friends, and the ease of practicing their religion, Islam. At the same time, it was determined that the main difficulties faced by Guinean students participating in this study are difficulties with Turkish language, difficulties with finding a job, difficulties with climate and difficulties with being African (black). According to the findings, although some of the participants expressed a desire to return to Guinea immediately after studying in Turkey it was understood that the majority of Guinean students prefer a long-term return because of the difficulties or low probability of finding a job in Guinea.

Keywords: International student, Guinean university students, Integration, Brain drain, Guinea, Turkey

TEŞEKKÜRLER

İlk olarak, koşulsuz maddi ve manevi desteklerini esirgemeyen tüm aileme istisnasız teşekkür ederek başlıyorum.

İkinci olarak, eğitimime devam etmek üzere Türkiye'ye gelmemi sağlayan bu bursu bana veren YTB kurumuna da teşekkürlerimi iletmek istiyorum. Bu fırsat, sadece temel entelektüel kapasiteyi güçlendirme değil, aynı zamanda dünyanın çeşitli yerlerinden gelen öğrencilerle ülkemden uzakta yeni bir aile kurmamı sağladı. Bu deneyimin hayatım boyunca bana faydalı olacağına ve unutulmaz kalacağına yürekten inanıyorum.

Bu düzeyde, bu çalışmanın yapılması için her zaman yanımda olan çok değerli danışmanım Doç. Dr. FİLİZ GÖKTUNA YAYLACI'ya teşekkür etmek istiyorum. Bu tezin gerçekleşmesi için neler yaptığını tahmin bile edemiyorum. Destekleriniz, teşvikiniz, müsaitliğiniz, misafirperverliğiniz, anlayışınız ve mütevazı kişiliğime olan güveniniz için sayın danışmanım tekrardan teşekkür ederim.

Son olarak, Türkçe dil merkezinden (TÖMER) fakülteye kadar tüm hocalarıma ve Anadolu Üniversitenin personeline anlayışları ve çok iyi işbirlikleri için de teşekkürlerimi sunuyorum.

31/05/2023

ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ

Bu tezin bana ait, özgün bir çalışma olduğunu; çalışmamın hazırlık, veri toplama, analiz ve bilgilerin sunumu olmak üzere tüm aşamalarında bilimsel etik ilke ve kurallara uygun davrandığımı; bu çalışma kapsamında elde edilen tüm veri ve bilgiler için kaynak gösterdiğimi ve bu kaynaklara kaynakçada yer verdiğimi; bu çalışmanın Anadolu Üniversitesi tarafından kullanılan “bilimsel intihal tespit programı”yla tarandığını ve hiçbir şekilde “intihal içermediğini” beyan ederim. Herhangi bir zamanda, çalışmamla ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçları kabul ettiğimi bildiririm.

Thierno Abdoulaye Bah

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
BAŞLIK SAYFASI	i
JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI	ii
ÖZET	iii
ABSTRACT	iv
TEŞEKKÜRLER	v
ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ	vi
İÇİNDEKİLER	vii
TABLOLAR DİZİNİ	xi
ŞEKİLLER DİZİNİ	xii
GÖRSELLER DİZİNİ	xiii
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ	xiv
1. GİRİŞ	1
1.1. Problem	1
1.2. Amaç	5
1.3. Önem	5
1.4. Varsayımlar	6
1.5. Sınırlılıklar	6
2. ALANYAZIN	7
2.1. Yükseköğretimde Uluslararasılaşma	7
2.2. Kavramsal / Terimler Ve Kuramsal Çerçeve	7
2.2.1. Uluslararası öğrenci	8
2.2.2. Entegrasyon kavramı	9
2.2.3. Durkheim'a göre entegrasyon	12
2.2.4. Chicago okuluna göre entegrasyon	13

2.2.5. Esser'e göre entegrasyon	15
2.2.6. Üniversite entegrasyonu.....	17
2.2.6.1. Tinto'nun üniversite entegrasyon modeli (1987-1993)	19
2.2.6.2. Tinto'nun çalışmasına yapılan eleştiriler / katkılar.....	22
2.2.6.3. Öğrenci entegrasyonu: sosyal ve akademik boyut.....	23
2.2.6.4. Teorinin bu araştırma ile bağlantısı.....	24
2.2.7. Beyin göçü paradigması	25
2.3. Türkiye'de Yükseköğretimde Uluslararasılaşma	28
2.3.1. Türkiye'de uluslararası öğrencilerin durumu	28
2.3.2. Türkiye'deki Gine'li uluslararası öğrenciler	30
2.3.3. Gine ve Türkiye	32
2.3.3.1. Gine'nin genel tanıtımı	32
2.3.3.2. Gine'nin ekonomik durumu.....	33
2.3.3.3. Gine'nin siyasi durumu	34
2.3.3.4. Gine'nin eğitim durumu (yüksek öğrenim).....	36
2.3.4. Türkiye ile Gine arasında 2016 yılında imzalanan anlaşma	39
2.3.5. Türkiye'deki Gine'li öğrenciler durumunun incelenmesinin gerekçesi ..	41
2.4. İlgili Araştırmalar	46
2.4.1. Yurtdışında eğitim için motivasyonlar	46
2.4.2. Uluslararası öğrencilerin entegrasyon süreçleri.....	48
2.4.2.1. Uluslararası öğrencilerin sosyo-kültürel entegrasyonu.....	48
2.4.2.2. Uluslararası öğrenciler için öğrenme zorlukları.....	50
2.4.2.3. Uluslararası öğrenciler için üniversitede dil engeli	51
2.4.2.4. Uluslararası öğrencilerdeki izolasyonun boyutları.....	51
2.4.2.5. Uluslararası öğrencilerin yaşadığı ayrımcılık	52
2.4.2.6. Ev sahibi üniversite ile ilgili faktörler	54
2.4.2.7. Uluslararası öğrenciler ile ilgili faktörler	55

2.4.2.8. Yerli öğrenciler ile ilgili faktörler.....	57
2.4.3. Türkiye’de uluslararası öğrenciler üzerine çalışmalar	58
3. YÖNTEM	64
3.1. Araştırma Modeli	64
3.2. Çalışma Grubu	64
3.2.1. Katılımcıların sosyo-demografik özellikleri.....	65
3.2.2. Katılımcıların akademik özellikleri	66
3.3. Verilerin Toplanması.....	69
3.3.1. Yarıyapılandırılmış görüşme.....	69
3.4. Etik Hususlar	70
3.5. Görüşmelerin Gerçekleştirilmesi ve Karşılaşılan Zorluklar.....	70
3.6. Verilerin Analizi	72
4. BULGULAR VE YORUMLAR	74
4.1. Katılımcıların Türkiye Hakkındaki bilgileri, Türkiye'yi Tercih Etme Nedenleri ve Eğitimlerinden Memnuniyet(siz)lerine İlişkin Veriler	74
4.1.1. Katılımcıların gelmeden önce Türkiye hakkındaki bilgileri	74
4.1.2. Katılımcıların eğitimleri için Türkiye'yi tercih etme nedenleri	77
4.1.3. Katılımcıların memnun oldukları noktalar	84
4.1.4. Katılımcıların memnun olmadıkları noktalar	94
4.1.5. Türkiye'nin Katılımcılar Tarafından Değerlendirilmesi.....	100
4.2. Katılımcıların Hocaları, Türk Arkadaşları İle İlişkileri Ve Boş Zamanlarında Yaptıkları Aktivitelerine İlişkin Veriler	109
4.2.1. Katılımcıların hocaları ile ilişkileri.....	110
4.2.2. Katılımcıların Türk arkadaşları ile ilişkileri	120
4.2.3. Katılımcıların Boş Zamanlarında Yaptıkları Aktiviteler	128

4.3. Entegrasyon Sürecinde Katılımcıların Karşılaştığı Kolaylıklar / Zorluklar, Sınıf Tekrarı Yapıp Yapmadıklarına ya da Eğitimlerini Bırakmayı hiç Düşünüp Düşünmediklerine İlişkin Veriler	134
4.3.1. Katılımcıların karşılaştığı kolaylıklar	135
4.3.2. Katılımcıların karşılaştığı zorluklar	143
4.3.3. Katılımcıların etnisitelerinden dolayı karşılaştıkları (kötü) muameleler	150
4.3.4. Katılımcılar sınıf tekrarı yapıp yapmadıklarına ya da eğitimlerini bırakmayı hiç düşünüp düşünmediklerine ilişkin veriler	161
4.4. Katılımcıların Türkiye'deki Eğitimlerinden Sonraki Planlarına İlişkin Veriler.....	168
4.4.1. Katılımcıların Gine'ye hemen geri dönüşü için nedenler	169
4.4.2. Katılımcıların Gine'ye uzun süreli dönüşü için nedenler	172
4.4.3. Katılımcılar Gineli arkadaşlarına Türkiye'de eğitim görmeyi tavsiye edip etmeyeceklerine ilişkin veriler	178
5. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER.....	189
5.1. Sonuç ve Tartışma.....	189
5.2. Öneriler	207
KAYNAKÇA	209
EKLER	
ÖZGEÇMİŞ	

TABLULAR DİZİNİ

	Sayfa
Tablo 2.1. 1992-2010 yılları arasında BÖP ile Türkiye'ye gelen uluslararası öğrenciler	28
Tablo 2.2. 2011-2020 arasında toplam uluslararası öğrenci sayıları	29
Tablo 2.3. Bağımsızlıktan günümüze Gine siyasi yaşamının ana tarihlerinin özeti..	35
Tablo 2.4. 1996-2016 yılları arasında Gine'de bilimsel üretimlerin durumu	37
Tablo 2.5. Katılımcıların Türkiye'ye geliş yılları.....	41
Tablo 3.1. Katılımcıların sosyo-demografik özellikleri	65
Tablo 3.2. Katılımcıların akademik özellikleri	66
Tablo 3.3. Ana Görüşme Temaları.....	70

ŞEKİLLER DİZİNİ

	Sayfa
Şekil 2.1. Tinto'nun üniversite terk modeli (Tinto, 1993 akt Bayrak, 2012 : 22)....	20
Şekil 2.2. Dört (4) doğal bölgeyi gösteren Gine coğrafi haritası.....	33

GÖRSELLER DİZİNİ

Sayfa

Görsel 2.1. 2 Şubat 2020 tarihinde YTB merkezinde (Ankara) düzenlenen Gineli öğrenciler forumunun afişi	31
Görsel 2.2. 2 Şubat 2020'de düzenlenen forumları sırasında YTB genel merkezinde Gineli öğrenciler.....	31
Görsel 2.3. Forum sonrası, YTB'nin temsilcisi, Gine'nin Türkiye'deki konsolosu ve soldaki dernek başkanı olmak üzere iki Gineli öğrenci.	32
Görsel 2.4. Gine boksitinden bir görüntü	34
Görsel 2.5. Türkiye cumhurbaşkanı ile Gine cumhurbaşkanı arasında 2016'da anlaşmalar imzalamak için Conakry'de yapılan görüşmeden görüntü.....	40

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

- ASSEGTUR** : Türkiye'deki Gine'li Öğrenciler Derneği
- AEI-UQAC** : Chicoutimi'deki Quebec Üniversitesi Uluslararası Öğrenciler Derneği
- ABD** : Amerika Birleşik Devletleri
- APC** : Beceri Temelli Yaklaşım (Gine'de)
- BÖP** : Büyük Öğrenci Projesi
- BCEI** : Kanada Uluslararası Çalışmalar Bürosu
- BOCEJ** : Gençlerin İstihdam Edilebilirliği için Becerilerin Artırılması (Gine'deki bir projenin Adı)
- DEP** : Değerlendirme ve projeksiyon Dairesi (Fransa'da)
- ERASMUS** : Üniversite Öğrencilerinin Hareketliliği için Avrupa Bölgesi Eylem Programı
- EFTP** : Teknik ve Mesleki Eğitim ve Öğretim (Gine'de)
- ELEP** : Yoksulluk Değerlendirmesi için Hafif Anket (Gine'de)
- ESETD** : İstihdam ve İnsana Yakışır İş üzerine özel Anket (Gine'de)
- GSYİH** : Gayri Safi Yurt içi Hasıla
- GERM** : Cinsiyet, Çevre, Dinler ve Göçler Konularında Çalışma ve Araştırma Laboratuvarı
- IIPE** : Uluslararası Eğitim Planlama Enstitüsü
- IES** : Yüksek Öğretim Kurumu
- ISU** : Birleşmiş Milletler Eğitim Bilimi ve Kültür Kurumu'nun İstatistik Enstitüsü
- INS** : Ulusal İstatistik Enstitüsü (Gine'de)
- LMD** : Lisans-Yüksek Lisans-Doktora

MIPPP	: Yatırımlardan ve Kamu-Özel Ortaklıklarından Sorumlu Bakanlığı (Gine'de)
OIM	: Uluslararası Göç Örgütü
OCDE	: İşbirliği ve Ekonomik Kalkınma Örgütü
RGPH	: Genel Nüfus ve Konut Sayımı (Gine'de)
TİKA	: Türk İşbirliği ve Kalkınma Ajansı
UNDP	: Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı
UE	: Avrupa Birliği
UNICEF	: Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu
UNESCO	: Birleşmiş Milletler Eğitim Bilimi ve Kültür Kurumu
YTB	: Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı
YÖK	: Yükseköğretim Kurulu

1. GİRİŞ

Bu bölümde çalışmanın problemi, amacı, önemi, hipotezleri ve sınırlılıklara yer verilmiştir.

1.1. Problem

Toplumların tarihinde her zaman farklı popülasyonların karışımı söz konusu olmuştur. Günümüzde de, şu ya da bu ihtiyaç için, modern toplumdaki bireyler coğrafi alanda sürekli hareket halindedirler. Toplumlar kendi içine kapanmadığından, bireylerin hareketliliği politik, ekonomik ve aynı zamanda sosyo-kültürel açıdan önemli bir olgu haline gelmiştir. Bu yeni durum, özellikle sosyal ve beşeri bilimlerde birçok araştırmacıyı kültürel karışım ve bunun sonuçlarını araştırmaya yöneltmiştir (Sow, 2013).

Günümüzde, ülkeler arasındaki kalkınma seviyeleri çok farklı olduğundan, bazı ülkeler her türden göçmen için tercih edilen hedef ülkeler haline gelmiştir. Dolayısıyla, yabancıların gelişmiş ülkelerde entegrasyonu sorununa, genel olarak sosyal entegrasyonlarından özellikle sosyo-profesyonel entegrasyonlarına kadar çeşitli açılardan yaklaşılmaktadır. Entegrasyon hakkında konuşulduğunda, genellikle yerli halk ile yabancı nüfus arasındaki ilişkiye odaklanılır. Yabancıların ev sahibi ülkelere entegrasyonundan bahsedildiğinde, bu yabancı kategorilerini ayırt etmek önemlidir (Sow, 2013). Çünkü yabancılar arasında bir kısmı iklim değişikliğinden dolayı göçmendir, bir kısmı siyasi mültecidir, bazıları da iş için göç etmektedir. Böylece bu göçmenler arasında öğrenciler özel bir kategoriyi temsil etmektedir. Onlar için, yalnızca ev sahibi topluma entegrasyonları değil, aynı zamanda üniversite ortamına entegrasyonları da söz konusudur. Kuşkusuz, bu iki ortamın her biri kendi özgü niteliklere sahiptir.

Küreselleşmenin eğitime olan etkisiyle yükseköğretimin uluslararasılaşması kaçınılmaz hale gelmiştir. Bu durum öğrencilerin kendi ülkesi dışında başka bir ülkede okumasını cazip hale getirmiştir. Küresel çapta uluslararası öğrenci hareketliliği ile ülkeler arası iletişim ve etkileşimi artmış ekonomik, sosyal, siyasi ve kültürel alanlarda önemli gelişmeler kaydedilmiştir (Tozan, 2019). 20. Yüzyılda özellikle İkinci Dünya Savaşı'nın ardından sanayileşme hızı ve refah seviyesi yüksek Almanya, Amerika, Kanada ve İngiltere gibi ülkelere Dünyanın her tarafından önemli insan göçü yaşanmaya başlamıştır. Savaş, ekonomik yoksunluklar, siyasi baskılar gibi nedenlerle birlikte özellikle üniversite eğitimi almak isteyenler de bu ülkelere göç etmeye başlamıştır (Ercan, 2019 : 4). Bu göç dalgaları hakkında da birçok araştırma, aynı zamanda çeşitli kurumlar

tarafından sonraki yıllara ilişkin tahminler yapılmıştır. UNESCO'ya göre dünya çapında 2018 yılında 5,6 milyon olan uluslararası öğrencinin 2030 yılında 7 milyona çıkması beklenmektedir (livin france, 2021).

Öğrencilerin yükseköğretim görmek amacıyla yaşadıkları ülkenin dışında başka ülkelere gitme istekleri her geçen yıl giderek artan bir eğilim göstermektedir. Ululararası öğrenci hareketliliğinin özellikle 1990'lı yıllardan itibaren artış göstermesi birçok ülkenin yabancı uyruklu öğrencilere ülkelerini cazip kılmak için eğitim politikalarını yeniden düzenlemesine neden olmuştur (Ergin ve Türk, 2010 : 35). Yabancı bir ülkede eğitim görmek amacıyla gelen öğrenciler sadece sayısal olarak değil, o ülkede uyum açısından da başlı başına önem taşıyan bir konu haline gelmiştir. Özellikle eğitim görülen ülkenin dili, kültürü, beslenme alışkanlıkları, yabancılara yaklaşım tarzları, hayat standartları ve daha birçok etmen yabancı öğrenciler açısından aşılması gereken önemli sorunlardır. Yükseköğrenim amacıyla yabancı bir ülkede eğitim gören öğrencilerin uzun bir dönem bu yabancı ülkede kalacak olmaları o ülkenin ortamına ve şartlarına uyum sağlayarak adaptasyon sürecini başarıyla tamamlaması akademik başarılarını da etkileyen bir durumdur (Temel Eğinli ve Yalçın, 2016 : 7). Yabancı öğrencilerin yükseköğrenimlerinin özellikle ilk zamanlarda o ülkenin toplumsal yaşantılarıyla ilgili kurallarını öğrenme, farklı bir kültüre adapte olma, eğitim sistemini kavraya bilme, arkadaşlıklar kurabilme gibi sorunlarla baş başa kalmasının yanı sıra kendi ailesinden ve arkadaşlarından ayrılmanın da etkisiyle çeşitli psikolojik ve sosyolojik problemler yaşayabilmektedir (Ercan, 2019 : 1-2).

1990 yılının sonlarında öncelikli olarak Hollanda, İskandinavya ülkeleri ve sonrasında Almanya ve Fransa gibi ülkeler yükseköğretimi ihracat malı olarak değerlendirmiş ve yükseköğretimin uluslararasılaşmasını hızlandırmıştır. Kanada'nın 2000 ve 2001 yıllarında üniversitelere uluslararası öğrenci alımlarındaki artış, ulusal öğrenci artışından %99 fazla olduğu görülmüştür. Çin de yükseköğretimde uluslararasılaşmaya önem vererek 2020 yılına kadar hedefini üniversitelerindeki uluslararası öğrenci sayısını 500.000'e yükseltmek olarak belirlemiştir. Dünyada bu gelişmelere ayak uyduran farklı ülkeler 1990 yıllarından itibaren eğitim gören öğrenci sayılarının giderek artmasıyla yükseköğretim kurumları ve ülkeler düzeyindeki öğrenci artışları ciddi bir şekilde değerlendirmek için çeşitli politikalar oluşturma ihtiyacı hissetmişlerdir (Arkalı Olcay ve Nasır, 2016 : 290, aktaran Tozan, 2019 : 35).

Uluslararası göç hareketliliğine kaynak sağlayan en önemli merkezlerden biri de Afrika ülkeleridir. Dünyada en fakir ülkelerin birçoğu Afrika kıtasındadır. İncelenildiğinde Sahra Altı Afrika'nın Avrupaya, Kuzey Amerika ve Arapların bulunduğu bölgeler için göçmen akışının önemli bir kaynağını oluşturduğu görülmektedir. Afrika ülkeleri kaynaklı göçler çoğunlukla sömürge güçlerine doğru rota çizmektedirler. Kongolular Belçika'ya, Senegalliler, Malililer, Gineliler Fransa'ya ve Nijeryalılar İngiltere'ye göç etmektedirler. Afrika kıtasında az bulunan üniversite mezunu nitelikli insan sermayesinin de göç etmesi Afrika'da farklı sorunlar yaratmaktadır. Sahra altı Afrika'sı Portekiz, İspanya, İtalya, Kanada, Amerika Birleşik Devletleri (ABD) gibi ülkelere yoğun göç verse de esasında büyük kitleler daha çok kıta içerisinde göç etmişlerdir (Castles ve Miller, 2008: 196, aktaran Kemal, 2019 : 28).

Afrika genellikle, kitlesel göç ve yerinden olma nedeniyle göç kıtası olarak görülmektedir. Yoksulluk, şiddetli çatışma ve çevresel stres bunun sebepleri olarak algılanmaktadır. Sömürgeciliğin sona ermesinden sonra milliyetçiliğin yükselişi ile Afrika'da kıtalararası göç miktarı çok düşmüştür. Afrika kıtasında 1980'den sonra göç bir ivme ve mekânsal değişiklik kazanmıştır. Afrika'dan Avrupa'ya, Kuzey Amerika'ya, Körfez ülkelerine ve Asya'ya göç başlamıştır. Bu değişikliğe vize uygulamaları ve Avrupa devletlerinin göçe karşı aldığı önlemlerinin sebep olduğu görülmektedir. Afrika'nın kıta dışına göçü gelecekte de devam etmesi muhtemel bir eğilim olarak görülmektedir (Flahaux ve Hass, 2016, aktaran Kemal, 2019 : 28-29).

Son 5 yılda yurt dışına göç etmiş olan yüksek öğrenim niteliklerine sahip Afrikalı göçmenlerin sayısınının 450.000 olduğu tahmin edilmektedir. Peki, bu beyin göçünden en çok etkilenen Afrika ülkeleri kimler? OECD çalışmasına göre, organizasyonun üye ülkelerinde yaşayan yüksek nitelikli kişilerin yüzdesi çok yüksektir. Zimbabwe'de (% 43), Mauritius'ta (% 41) ve Kongo Cumhuriyeti'nde (% 36). 2014 yılında ülkelerin rekabet edebilirliğine ilişkin (Dünya Ekonomik Forumu) raporuna göre, Afrika ülkeleri arasında en iyi profesyonellerini elinde tutmakta en az başarılı olan ülke Burundi'dir, ardından Cezayir, Moritanya ve Çad gelmektedir (Lahdidi, 2017).

Gine'de 2007'den 2014'e kadar önemli oranlarda ulusal ve uluslararası göç yaşanmıştır. Göçmen oranları 2007'de % 6,73 iken 2013'te % 26,94'e yükselmiştir (GERM, 2019 :13). 2017'de yapılan bir araştırma, Gine'nin Fransa'ya düzensiz göç açısından Sahra altı Afrika'da lider ülke olmaya devam ettiğini gösteriyor. Caritas Fas ve

Caritas Fransa tarafından yürütülen göçmenlerin özelliklerini anlamaya yönelik bir projede birkaç yıldır çalışan bir derneğin kurucularından olan sosyolog Olivier Peyroux, 2017'den bu yana Fransa'ya her yıl yaklaşık 11.000 Ginelinin geldiğini belirtmiştir (Guinee 28.info, 2020). Bu göçmenlerin çoğunluğunun genç öğrenciler olduğunu vurgulamak önemlidir.

Öğrenci hareketliliği ile ilgili olarak, zaten birçok çalışmaya konu olmuş çok önemli bir mesele daha vardır. Bu da, yurtdışında okuduktan sonra menşe ülkeye geri dönmeme meselesidir. Öğrenciler okumak için yurtdışına gittiklerini ve nihayetinde ülkelerine hizmet etmek için geri döneceklerini bildirseler de, çoğu zaman bunun tersi gerçekleştiği fark edilmektedir. Özellikle öğrenciler ev sahibi ülkelere kıyasla daha az gelişmiş bir ülkeden geldiklerinde bu durum söz konusudur. Bazı araştırmacılara göre gelişmiş olan ülkeler ekonomik anlamda daha güçlü olmak ve mevcut düzenden paylarını arttırmak adına uluslararası öğrencilere yönelik olarak eğitim sistemlerinde daha fazla yenilik sunmayı hedeflemektedirler (Yardımcıoğlu, Beşel ve savaşan, 2017: 206). Aynı bağlamda Polat'a (2012: 28, aktaran Tozan, 2019) göre genç nüfusun az olduğu gelişmiş ülkeler başta olmak üzere pek çok ülkede uluslararası öğrenciler, ekonomik kalkınma ve uluslararası rekabet gücüne katkı sağlayan insangücü olarak değerlendirmektedir (Tozan, 2019 : 1).

Böyle olunca gerçekte, gelişmiş olan ülkeler, çoğu yardımla finanse edilen burs programlarıyla üniversite diplomasına sahip Güney'den gelen insanların işgücü göçünden yararlanırlar. Birleşmiş Milletler, 1960-1975 döneminde 27.000 civarında Afrikalı profesyonelin yurtdışında çalışmak için ayrıldığını, 1985 ile 1990 arasında 60.000 civarında Afrikalı profesyonelin ülkesini terk ettiğini tahmin etmiştir. Günümüzde, üniversite diplomasına sahip her üç Afrikalıdan biri Afrika dışında çalışmaktadır (Iallouchen ve Essarsar, 2017 : 3).

Son yıllarda Türkiye, dünya çapında daha fazla uluslararası öğrenci alan ülkelerden biri olmuştur. Türkiye'de 2002 yılında 16 bin civarında olan uluslararası öğrenci sayısı, Türk yükseköğretim alanının büyümesiyle birlikte 2010 yılında 27 bine yükselmiş, 2015 yılında ise 72.178'e ulaşmıştır. 2015/2016 verilere göre bu sayı 87.903 olurken 2016/2017 öğretim yılında yaklaşık %23 artışla 108.076 olarak gerçekleşmiştir (YÖK, 2017 : 33). 2020-2021 eğitim yılında Türk üniversitelerinde 223.978 uluslararası öğrenci eğitim almıştır (YÖK, 2022 : 89).

Iraklılar, Suriyeliler, Etopyalılar, Yemenliler gibi diğer öğrenciler kadar çok sayıda olmasalar da, günümüzde Türkiye'de eğitim gören uluslararası öğrenciler arasında Gineliler öğrencilerin de yer aldığı görülmektedir. Zira, Mayıs 2020 yılında, Türkiye'deki Gineliler Öğrencilerin derneği tarafından yapılan bir nüfus sayımı, Türkiye'de 480 Gineliler öğrencisi olduğunu göstermiştir (ASSEGTUR, 2020).

Yukarıda ifade edildiği üzere, genel olarak yabancıların entegrasyonu ve özelde uluslararası öğrencilerin entegrasyonu ile ilgili birçok çalışma yapılmıştır. Yapılan bu çalışmalar entegrasyon meselesinde kaydedilen bazı ilerlemelere rağmen, yabancıların ev sahibi ülkelerde entegrasyonunda hala gerçek bir sorun olduğunu göstermişlerdir. Örnek olarak Kanada'da 2011 yılında Gineliler öğrenciler üzerine gerçekleştirilen bir çalışmada iş ararken ve iş yerinde katılımcıların 'ayrımcılık' yaşadığı anlaşılmıştır. Ancak, Türkiye'deki Gineliler öğrenciler ile ilgili özel olarak bir çalışma bulunmadığını söyleyebiliriz. Bu bağlamda bu araştırmanın temel sorunsalı entegrasyon açısından Türkiye'deki Gineliler öğrencilerin durumu ve eğitimden sonra geri dönme konusundaki düşünceleridir.

1.2. Amaç

Bu çalışmanın temel amacı, Türkiye'de şu anda eğitim görmekte olan Gineliler öğrencilerin entegrasyon süreçlerini değerlendirebilmek ve eğitim gördükten sonra kendi ülkelerine dönüşle ilgili konularını anlayamaya çalışmaktır. Bu temel amaca ulaşmak için, aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

- 1) Üniversitelerdeki eğitimlerine ilişkin memnuniyet düzeyleri nasıldır ?
- 2) Öğretim üyeleri ve Türk arkadaşları ile ilişkileri nasıldır ?
- 3) Üniversitede ve üniversite dışında entegrasyon sürecinde karşılaştıkları zorlukları nelerdir ?
- 4) Eğitimden sonraki planları nelerdir ?

1.3. Önem

Bu çalışma, yalnızca Gineliler öğrencilerin Türkiye'deki entegrasyon düzeyini ortaya çıkarmakla kalmayıp aynı zamanda uluslararası öğrencilerin eğitimden sonra menşe ülkelerine geri dönüş dönmeme niyetlerinin analiz edilebilmesi açısından da büyük önem

taşımaktadır. Dolayısıyla, bu çalışma genel olarak sosyal bilimler alanında ve özel olarak sosyoloji alanı için önemli bir referans temsil edecektir.

Ayrıca, her ülkenin kalkınması için beşeri sermayenin gerekli olduğu açıktır. Bu nedenle Gine için, bu öğrencilerin eğitimlerinin ardından menşe ülkelerine geri dönmeleri ile ilgili konularını anlamak son derece önemlidir. Zira Gine'nin, eğitimlerin ardından geri dönmelerini teşvik etmek için bu çalışmanın sonuçlarından yararlanabileceğini söylemek mümkündür.

1.4. Varsayımlar

- 1- Türkiye'de Gineli öğrencilerin dil ve kültürel farklılık nedeniyle karşılaştıkları zorluklara rağmen adapte olmaya çalıştıkları varsayılmaktadır.
- 2- Türkiye'de Gineli öğrencilerin öğretim üyeleri ve Türk arkadaşları ile çeşitli iletişim süreçleri geliştirdikleri düşünülmektedir.
- 3- Türkiye'de Gineli öğrencilerin eğitimlerinin ardından ülkelerine geri dönme konusunda farklı görüşlere sahip oldukları varsayılmaktadır.

1.5. Sınırlılıklar

Bu çalışma yalnızca Türkiye'deki Gineli öğrenciler ile sınırlıdır.

Gineli öğrencilerin entegrasyon süreçleri ve geri dönüş planları ile sınırlıdır.

2. ALANYAZIN

Bu bölümde, yükseköğretimde uluslararasılaşma, ilgili temel kavramlar ve kuramlar, Türkiye ve Gine açısından uluslararası öğrenciler, uluslararası öğrencilerin uyum süreçleri ve ilgili araştırmalara yer verilmiştir.

2.1. Yükseköğretimde Uluslararasılaşma

Küreselleşmenin eğitime olan etkisiyle yükseköğretimin uluslararasılaşması kaçınılmaz hale gelmiştir. Bu durum öğrencilerin kendi ülkesi dışında başka bir ülkede okumasını cazip hale getirmiştir. Küresel çapta uluslararası öğrenci hareketliliği ile ülkeler arası iletişim ve etkileşimi artmış ekonomik, sosyal, siyasi ve kültürel alanlarda önemli gelişmeler kaydedilmiştir (Tozan, 2019). Öğrencilerin yükseköğretim görmek amacıyla yaşadıkları ülkenin dışında başka ülkelere gitme istekleri her geçen yıl giderek artan bir eğilim göstermektedir. Uluslararası öğrenci hareketliliğinin özellikle 1990'lı yıllardan itibaren artış göstermesi birçok ülkenin yabancı uyruklu öğrencilere ülkelerin cazip kılmak için eğitim politikalarını yeniden düzenlemesine neden olmuştur (Ergin ve Türk, 2010 : 35). Ancak, yabancı bir ülkede eğitim görmek amacıyla gelen öğrenciler sadece sayısal olarak değil, o ülkede uyum açısından da başlı başına önem taşıyan bir konu haline gelmiştir. Özellikle eğitim görülen ülkenin dili, kültürü, yemek alışkanlıkları, yabancılara yaklaşım tarzları, hayat standartları ve daha birçok etmen yabancı öğrenciler açısından aşılması gereken önemli sorunlardır. Yükseköğrenim amacıyla yabancı bir ülkede eğitim gören öğrencilerin uzun bir dönem bu yabancı ülkede kalacak olmaları o ülkenin ortamına ve şartlarına uyum sağlayarak adaptasyon sürecini başarıyla tamamlaması akademik başarılarını da etkileyen bir durumdur (Temel Eğinli ve Yalçın, 2016 : 7).

2.2. Kavramsal / Terimler Ve Kuramsal Çerçeve

Çalışmanın bu bölümünde kavram/terimler ve yararlanılan kuramsal yaklaşımlar ele alınmaktadır. İlk olarak, uluslararası öğrencinin terimlerinin, entegrasyon kavramının, Durkheim'ın, Chicago Okulu'nun ve Esser'in entegrasyonla ilgili bakış açısının tanımlanması söz konusu olacaktır. İkinci olarak, üniversite entegrasyonu, Tinto'nun üniversite entegrasyon modeli (1993), Tinto'nun çalışmasına yapılan eleştiriler/katkılar, öğrenci entegrasyonu: sosyal ve akademik boyut, Tinto'nun teorisinin çalışmamızla bağlantısı ve son olarak, beyin göçü paradigması da tartışılmaktadır.

2.2.1. Uluslararası öğrenci

Küresel bir öğrenci hareketliliği bağlamında, dünyanın her yerinden gelen öğrencileri nitelendirmek için, esas olarak iki (2) sıfat vardır : "yabancı" ve "uluslararası". Ancak, "uluslararası öğrenci" kavramı yavaş yavaş "yabancı öğrenci" kavramının yerini alma eğilimindedir. Çünkü bazı yazarlar için "yabancı öğrenci" tabirleri damgalayıcı veya ayrımcıdır. Örneğin Bikie Bi Nguema vd. (2018) göre yabancı öğrenci terimi, yabancı öğrenciyi sözde yerli öğrencilere kıyasla damgalayarak olumsuz bir çağrışım da yapabilir (Bérubé vd., 2018 aktaran CAPRES, 2019 : 1).

Genellikle uluslararası öğrenci kavramı öğrenim gördükleri ülkenin vatandaşlığına sahip olmayan tüm öğrencileri kapsayan göçmen nüfusla ilgili yazılarda kullanılır (Bérubé vd., 2018 aktaran CAPRES, 2019: 1). Dolayısıyla, “uluslararası öğrenci”, kendi ülkesinden başka bir ülkede bir üniversite eğitim programına kayıtlı olan herkes olarak tanımlanabilir. Ancak, bu kavramın tanımının yürürlükteki yasalara göre bir ülkeden diğerine veya bir kurumdan diğerine değiştiğini hatırlatmak önemlidir.

Kanada Göçmenlik, Mülteciler ve Vatandaşlık'a (2019) göre, uluslararası bir öğrenci Kanada'da yasal olarak geçici olarak eğitim görme yetkisi olan geçici bir şekilde ikametgahtır (CAPRES, 2019 : 2). Bu tanım, kişinin "geçici ikamet" statüsünü ve belirli bir süre için verilen "öğrenme ve geçici ikamet izni" izinlerini vurgulamaktadır (CAPRES, 2019 : 2). Ayrıca, bu tanıma göre uluslararası öğrenci olmak, belirli bir coğrafi ve kurumsal alanda sıkı kurallara tabi olan geçici bir statüdür (Mainich, 2015 : 17).

Statistics Canada (2018) aynı yönde yaklaşmaktadır çünkü ona göre uluslararası öğrencilerin : 1) Kanada'da vizesi olan veya mülteci olan ancak Kanada'da daimi ikamet statüsüne sahip olmayan öğrencilerdir; 2) Kanada'da bulunmayan bir Kanada kurumunda bir programa kayıtlı öğrenciler (bu öğrenciler aynı zamanda “ülke yasaları dışında olan öğrencileri” olarak da bilinirler); ve 3) İnternet üzerinden eğitim gören Kanadalı olmayan öğrencilerdir (CAPRES, 2019 : 2).

Fransa Milli Eğitim Bakanlığı'nın istatistik servisi olan Değerlendirme ve Projeksiyon Dairesi (DEP, 2005), yabancı (uluslararası) öğrenciyi şu şekilde tanımlamaktadır : Fransa'da kayıtlı öğrencilerin çeşitli nüfus sayımı anketlerinde yabancı uyruklu olduklarını beyan edenler dikkate alınmaktadır, ortaöğretimini Fransız okul sisteminde tamamlayanları içerir (DEP, 2005). Bu tanım, Fransız uyruklu olmayan tüm

öğrencileri, yani çok farklı yaşam yollarına sahip iki grubu tek bir isim altında toplamaktadır : uluslararası hareketli olan öğrenciler, yani sadece öğrenimleri için Fransa'ya gidenler ve göçmen kökenli, Fransız uyruklu olmayan ve ebeveynleri Fransa'da yaşayan öğrenciler (Terrier ve Séchet, 2007 : 68-69).

UNESCO, uluslararası bir öğrenciyi, kalıcı olarak ikamet etmediği yabancı bir ülkede okuyan bir kişi olarak tanımlar ve bireyin ulusötesi coğrafi hareketliliğini vurgular (Mäinich, 2015 : 16).

Bu araştırmada bu kavramlar, uluslararası öğrenciler ve özel olarak da Türkiye Cumhuriyeti üniversitelerinde öğrenimlerini sürdürmekte olan Gine'li öğrencileri konu aldığı için kullanılmıştır. Türk uyruklu olmadıkları için uluslararası öğrencilerdir, dolayısıyla "geçici ikamet edenlerdir". Bu yüzden, yasal olarak yaşayabilmeleri ve üniversitede okuyabilmeleri için oturma izni sahibi olmaları zorunludur. Bu öğrenciler günümüzde en önemli göçmen nüfus kategorilerinden birini temsil etmektedir. Dolayısıyla göçmenler hakkında konuşulduğunda entegrasyondan bahsetmek kaçınılmaz hale gelir çünkü bunlar birbirinden ayrılmaz iki (2) kavramdır. Böylece, aşağıdaki satırlarda entegrasyon kavramı ayrıntılı olarak tartışılmaktadır.

2.2.2. Entegrasyon kavramı

Etimolojik olarak "entegrasyon" kelimesi, "yenilemek, dahil etmek, birleştirmek" anlamına gelen Latince "integrare" kelimesinden gelir. Bu semantik köken tek başına bu eylemin özgülüğünü açıklar. Katılımı ve birlikteliği, yani bütünleşmek isteyen insanlar ile hedef çevre arasındaki etkileşimi, bağlantıları, karşılıklı bağımlılığı amaçlar. Bu karışım, her iki tarafta da devlet politikalarının teşvik edeceği değişikliklerle sonuçlanmaktadır (Scandellari, 2018).

Entegrasyon, sosyolojik, antropolojik, psikolojik, ekonomik, matematik vb. açılardan birçok anlama konu olmuş çok anlamlı bir kavramdır (Ezechiele, 2006: 7). Bu nedenle, Ezechiele'e (2006) göre, popülasyonların göçmenlikten entegrasyonu sorununa yaklaşmanın temel zorluğu kaçınılmaz olarak konunun altında yatan terminolojik ve yorumlayıcı bolluktur (Ezechiele, 2006 : 7).

Zamanla, entegrasyon kavramı, hem günlük dilde hem de bilimsel alanda tarihsel, politik ve sosyal bağlamlara göre çeşitli biçimler almıştır (Grégoire-Labrecque, 2014 : 1). 1920'lerde entegrasyon "herkesin toplumun işleyişine aktif olarak katıldığı bir süreç"

olarak algılandı. Bununla birlikte, 1950'lerde ve 1960'larda, entegrasyon kavramı asimilasyon kavramından ayrılmaz hale geldi, yani baskın bir kültürün varlığı ve etnik özelliklerin silinmesi (Fortin, 2000 : 4 aktaran Chen, 2019 : 32-33).

Grégoire-Labrecque'e (2014) göre, entegrasyon artık kültür(ler)le bağlantılı kimlik dönüşümü olarak tanımlanmaktadır (Grégoire-Labrecque, 2014 : 2). Bu tanım, Berry'nin göçmenlerin kültürleşme düzeyinin sadece ev sahibi toplumun kültürünü benimsemesine değil, aynı zamanda menşe kültürüne karşı tutum değişikliğine de bağlı olduğu modeliyle uyumludur (Berry, 1997). Duclos'a (2011) göre entegrasyon, bireyin kodlarını paylaştığı bir topluma veya sosyal alana kayıt edilmesi olarak tanımlanmaktadır (Duclos, 2011 : 85).

Entegrasyon sürecinde mevcut mekanizmaların karmaşıklığını daha iyi anlamak için entegrasyon kavramı birkaç boyuta veya alana bölünebilir. Emek piyasasına entegrasyon ile ekonomik alanda, seçim sürecine aktif katılım ile siyasi alanda ve hatta resmi veya gayri resmi sosyal ağlarla entegrasyon ile sosyal alanda. Aslında, entegrasyon süreci çok boyutlu ve öznedir (Hyman, Meinhard ve Shields, 2011 aktaran Grégoire Labrecque, 2014 : 2). Özellikle göç sorunları ve Fransız ulusal topraklarında yabancı nüfusun varlığı ile ilgilenen Yüksek Entegrasyon Komitesi, entegrasyonu şu terimlerle tanımlamıştır:

Entegrasyon, topraklarımızda uzun vadeli yaşamaya çağrılan tüm kadın ve erkeklerin bir bütün olarak topluma aktif katılımını teşvik etmekten, belirli kültürel özelliklerin devam ettiğini herhangi bir art niyet olmaksızın kabul etmekten, ancak sosyal dokumuzun bütünlüğünü hak ve görevlerin eşitliğindeki benzerliklerini ve yakınlaşmalarını sağlamaktır (Haut Comité de l'Intégration à la Française, 1993).

Görüldüğü üzere entegrasyon, literatürde çeşitli tanımlara konu olmaktadır. Ancak genel olarak iki temel eğilimden bahsedilebilir : Birincisi entegrasyonu **bir süreç** olarak görürken, ikincisi onu **bir sürecin sonucu** olarak görmektedir. Böylece, ilk eğilim için Schnapper (1991) entegrasyonu göçmen olsun ya da olmasın nüfusların içinde yaşadıkları toplumun normlarını kademeli olarak kazandıkları süreçler olarak tanımlar (Schnapper, 1991 : 87). Daha özel olarak belirtmek gerekir ki Schnapper, kültürün edinilen olmadığı varsayımına dayanır ve entegrasyonu, yalnızca kültürel bir vizyonda, göçmen olsun ya da olmasın bireylerin çeşitli unsurları edindiği, kaybettiği, yenilediği, detaylandırdığı, yorumladığı ve yeniden yorumladığı bir süreç olarak nitelendirir

(Ezechiel, 2006 : 10). Benzer şekilde, Uluslararası Göç Örgütü (OIM) tarafından hazırlanan göç terimleri sözlüğünde de "entegrasyon" kavramı, göçmenlerin hem bireysel hem de grup olarak toplumun bir parçası olarak kabul edilme süreci olarak tanımlanmaktadır. Genel olarak göçmenler ve ev sahibi topluluklar arasında iki yönlü bir süreçte kastetmektedir. Göçmen kabul eden toplumların göçmen kabul edebilmesi için gereken somut koşullar ülkeden ülkeye farklılık göstermektedir (Göç Terimleri Sözlüğü, 2004 : 30). Aynı şekilde, Kanada Kültürel Topluluklar ve Göçmenlik Dairesi de iletişim departmanı aracılığıyla entegrasyonu şu şekilde tanımlamaktadır :

Entegrasyon, asimilasyondan farklı, uzun vadeli, çok boyutlu bir uyum sürecidir. Ev sahibi dile hakim olmanın temel bir itici rol oynadığı bu süreç, ancak göçmen veya onun soyundan gelenler, ev sahibi toplumun kolektif yaşamının tamamına tam olarak katıldığı ve ona ait olma duygusu geliştirdiğinde tamamlanır (Direction des communications, 1990 : 3).

Didier Lapeyronnie (1993) entegrasyonu kurumsal ve kurumsal olmayan aktörler arasındaki çoklu etkileşimlerin sonucu olarak görür. Bu bağlamda yazar, göçmen azınlıkların entegrasyonunun, siyasi ve sosyal süreçlerin, politika çatışmalarının ve uzlaşmaların sonucu olduğunu gözlemler. Bu nedenle, göçmen nüfusu, ev sahibi toplumları ve kurumsal aktörleri birbirine bağlayan ve karşı çıkan sosyal ilişkiler yoluyla göçmen azınlıkların entegrasyonunu anlama sorunudur (Didier Lapeyronnie, 1993 : 20). Özetlemek gerekirse, sosyolojik gelenekte entegrasyona yönelik iki yaklaşım bir arada bulunur. Birincisi, topluma bir bütün olarak bakar ve toplumun bütünleştirilebilirliğini anlamaya çalışır. İkincisi, bireylerin veya grupların bakış açısını ayrıcalıklı kılar ve toplumla bütünleşmelerini sorgular (Collet, 2006 : 97). Bu bağlamda, çevrimiçi Fransızca sözlükte (la Toupie), Sosyolojide entegrasyonun, bir kişinin veya bir grup insanın sosyal sisteminin değerlerini ve normlarını benimseyerek bir araya gelip daha büyük bir grubun üyesi olmasını sağlayan etnolojik bir süreç olduğundan bahsedilmektedir. Dolayısıyla bu tanımda entegrasyonun iki şartı gerektirdiği vurgulanmaktadır :

- 1- Bireyin farklılıklarına ve özelliklerine saygı göstererek toplumun bütünleşme kapasitesi.
- 2- Entegrasyona yönelik bir arzu ve bireysel yaklaşım, yani kişinin bütünleştirilebilirliği.

Émile Durkheim ve Chicago Okulu'nun yaklaşımları, entegrasyon konularının incelenmesi için iki temel yaklaşımı oluşturmaktadır. Dolayısıyla, aşağıdaki bölümde özet bir şekilde bu iki yaklaşım açıklanmıştır.

2.2.3. Durkheim'a göre entegrasyon

Bir asırdan fazla bir süre önce, Émile Durkheim'ın Fransa'daki ünlü eserleri, bireysel ve sosyal entegrasyon mekanizmaları üzerine araştırmalar için hızla klasik referanslardan biri haline gelmiştir. Gerçekten de, sosyal bütünleşme teması Durkheim'ın tüm eserlerinde merkezi bir yer işgal etmektedir (Boudon vd., 2003 : 70 aktaran Ezéchiél, 2006 : 16). Sosyal bağ, birlikte yaşama veya dayanışma, sosyolojide birçok yazarın yapıtlarından oluşan bir derlemenin konusu olan ve tamamı sosyal bağ teorisi olarak adlandırılan şeyi oluşturabilen bir tema oluşturur. Mesela, "Toplumsal İşbölümü (1893)" adlı kitabında bir toplumun varoluş koşullarını, yani bireyler ve toplum arasındaki ilişkiyi ele almıştır.

Bir toplumun üyeleri fikir birliğine veya kaynaşmaya nasıl ulaşır ? Emil Durkheim bu soruyu yanıtlamak için, mekanik dayanışma (eski toplumların özelliği) ile organik dayanışma (modern toplumların özelliği) arasındaki ayırmadan yola çıkmıştır. Durkheim'a göre, eski toplumlarda zayıf işbölümü, sosyal bağın mekansal ve kültürel yakınlık nedeniyle bireyler arasındaki uygulama ve alışkanlıkların benzerliğine dayanmasına izin vermiştir. Ortak inançlar, az farklılaşan faaliyetler, benzerliğe dayanan bir sosyal uyuma neden oldu. Bununla birlikte, işbölümünün çok güçlü olduğu modern toplumlarda sosyal bağ, bireyler arasındaki karşılıklı bağımlılığa dayanmaktadır. Farklı inançlar ve farklılaştırılmış faaliyetler, bireyleri tamamlayıcılık yoluyla ihtiyaçlarını karşılamaya yöneltmiştir ve ilişkilerini belirleyen de bu karşılıklı bağımlılıktır (Sow, 2013).

Durkheim, entegrasyonu, bireyi üyesi olduğu sosyal sisteme bağlayan uyum derecesi açısından açıklar. Bu sosyolojik yaklaşımda sosyal bütünleşme, bireylerin aile, kilise, ordu, işyeri ve siyasi toplum gibi toplumsal aidiyet yapılarına dahil edilmesinin mantıksal sonucunu temsil etmektedir. Bu bağlamda, bu Fransız sosyolog, aşırı bütünleşmenin sonucu olarak "özgecil intihar" ile aşırı bireycilikten kaynaklanan "bencil intihar"ı birbirinden ayırır. Bu nedenle şu varsayımı kurar : "İnsan toplumdan koptuğunda kendini kolayca öldürür, toplumla güçlü bir şekilde entegre olduğunda da kendini öldürür (Durkheim, 1930 : 233)".

İntihar üzerine yaptığı özenli araştırmasında, intiharın bir kusurun ve bireyin kendi toplumuyla entegre olma eksikliğinin bir ürünü olduğu sonucuna varmıştır. Ona göre intihar, bireyin ait olduğu sosyal grupların bütünleşme derecesi ile ters orantılı olarak değişir (Durkheim 1930 : 223). Bu bağlamda üniversite ortamında hatta üniversite dışında entegrasyonları eksik olduğunda, (uluslararası) öğrencilerinin de çalışmalarından vazgeçme olasılığından söz edilebilir.

Nitekim, bir yandan mekanik dayanışma (eski toplumların özelliği) ve organik dayanışmadan (modern toplumların özelliği) ve diğer yandan entegrasyon eksikliğinden kaynaklanan intihardan söz eden bu analize dayanarak, bu çalışma ile, Türkiye'deki Gıneli öğrencilerin hocaları ve Türk arkadaşları arasında var olan (baraberlik) veya (bağ), aynı zamanda var olabilecek kültürel farklılıklara rağmen üniversite dışındaki Türk nüfusu ile bağlarını da belirlemek mümkündür.

Bununla birlikte, Durkheim'in tüm araştırmalarının Avrupa bağlamında entegrasyon ve göç arasındaki ilişki eksikliğiyle bağlantılı büyük bir boşluk içerdiğini hatırlatmak önemlidir. Bu boşluk Chicago okulu sosyolojisinin kendi adına Kuzey Amerika bağlamında büyük ölçüde doldurulmuştur (Ezechiel, 2006 : 17).

2.2.4. Chicago okuluna göre entegrasyon

Chicago Okulu araştırmacıları göçmenlik üzerine önemli çalışmalar gerçekleştirmişlerdir. Amerika Birleşik Devletleri'ndeki belirli şehirlerin, özellikle Chicago'nun gelişimini karakterize eden önemli sosyal ve kültürel değişiklikleri anlamak için etnik gruplar arası ve ırklar arası ilişkileri incelemişlerdir (Ezechiel, 2006 : 17). Bu eserin özgünlüğünü sağlayan izlenen amaçlar ve her şeyden önce kullanılan yöntemler, onlara disiplin içinde teorik bir değer kazandırmıştır. Genel olarak Amerika Birleşik Devletleri'nde ve özel olarak Chicago kentinde kentleşme bağlamında göç ve suç konularına çeşitli antropolojik, psikolojik ve sosyolojik açılardan yaklaşılmıştır (Sow, 2013). Her şeyden önce, çalışmalarının çoğunu, o zamanlar tüm büyük Amerikan şehirlerini ilgilendiren ve bir şehir sosyolojisinin tek çerçevesine yaklaşan büyük bir siyasi ve sosyal soruna adadı. Yani göç ve milyonlarca göçmenin Amerikan toplumuna asimilasyonu (Coulon, 2002 : 3-4).

Durkheimci yaklaşımın aksine, Chicago sosyolojisi entegrasyon ve göçü sistematik olarak ilişkilendirebilen sosyolojidir. Çoğunlukla, Chicago Okulu'ndan

araştırmacılar veya daha doğrusu öncülleri, göçmenlerin Amerikan toplumuna entegrasyonuna oldukça asimilasyonist bir bakış açısıyla yaklaşmışlardır (Ezechiel, 2006 : 17-18). Chicago okulunun çalışmalarında kullanılan kavramlar arasında, marjinallik, asimilasyon veya tutum kavramları, genel olarak yabancı öğrencilerin ve özel olarak Türkiye'deki Gıneli öğrencilerin durumunu incelemek üzere uygun olabileceğini söylemek mümkündür.

Esas olarak bir yanda Thomas ve Znaniecki'nin, diğer yanda Park ve Burgess'in çalışmalarında geliştirilen bu kavramlar, çok sayıda öğrencisi tarafından benimsenecek ve değiştirilecek olan asimilasyon teorisini ortaya koydular (Coulon, 2012). Ayrıca, Amerikan sosyolojisinde entegrasyon kavramı Talcott Parsons'ta bulunmaktadır. Sosyal aktiviteye dayanan genel işlevselci teorisinde ona önemli bir yer verir. Ona göre, sistemin parçalarını koordine etmek ve bütünü stabilize etmek için entegrasyon gereklidir. Durkheim'i takip ederek, hukuk kurallarının önemli rolünü vurgu yapmıştır. Ancak bu teorileştirme, Parsons'ın o zamanlar Amerika Birleşik Devletleri'ndeki azınlık nüfuslarının sosyal geleceğini analiz etmek için asimilasyonist bir bakış açısı benimsemesini ve basitçe etnik grupların ortadan kaybolmasını savunmasını engellemedi (Collet, 2006 : 90).

Öte yandan etkileşimci yaklaşımı da Chicago okulunun önemli bir özelliğini temsil etmektedir. Bu yaklaşım, sosyal olguları açıklamak için bireyler arasındaki etkileşimden yola çıkar. Bu yaklaşımdan yola çıkan Chicago Okulu araştırmacılarından ikisi R. Park ve E. Burgess'in çalışmalarının çoğu, Alain Coulon tarafından şu şekilde özetlemektedir : Park (1921), yerli ve göçmen sosyal gruplar arasındaki etkileşimleri belirleyen düzensizlik- yeniden düzenlik sürecini tanımlarken, her biri bir öncekine göre bir gelişmeyi temsil eden dört aşamayı ayırt eder : rekabet, çatışma, adaptasyon ve asimilasyon.

1-Rekabet : En temel etkileşim biçimidir, evrensel ve temeldir. Rekabet, “sosyal temas olmadan etkileşimdir” (...). (s. 507)

2- Çatışma : İkinci aşama, farklı toplulukları ortak bir bölgede bir araya getirdiğimizde kaçınılmaz olan çatışmadır. Çatışma, bireylerin tabi oldukları rekabetin, farkında olduklarını gösterir. Rekabet bilinçsiz ve kişisel olmamakla birlikte, tam tersine çatışma

her zaman bilinçlidir ve bireyi derinden ima ettirir. Bireylerin yeni ortamlarına yerleştirilmelerine her zaman eşlik eden bir süreçtir (...).

3-Adaptasyon : Bireylerin ve grupların rekabet ve çatışmanın yarattığı sosyal durumlara uyum sağlamak için göstermeleri gereken çabayı temsil etmektedir. Adaptasyon, genel olarak kültürü, sosyal alışkanlıkları vb. ilgilendiren sosyal bir olgudur. Adaptasyon aşamasında, potansiyel rakip olarak kalan ancak farklılıklarını kabul eden gruplar arasında bir arada yaşama vardır. Sosyal ilişkiler, çatışmayı azaltmak, rekabeti kontrol etmek ve kişilerin güvenliğini sağlamak amacıyla düzenlenir.

4-Asimilasyon : Park'a göre adaptasyonun ardından “doğal olarak” gelen son adım, gruplar arasındaki farklılıkların bulanıklaştığı ve ilgili değerlerinin karıştırıldığı asimilasyondur. Temaslar çoğalır ve daha yakın hale gelir, sonunda bireyin kişiliği dönüşür..... (s. 735). Asimilasyon, göçmen kültürünü savunan kuruluşların belirleyici bir rol oynaması gereken bir olgudur ((Park, 1921 aktaran Coulon, 2012).

Görüldüğü gibi geliştirilen teorik entegrasyon modelleri entegrasyon temasına aynı şekilde yaklaşmamaktadır. Gerçekte, Fransız sosyologlar göçmenlerin entegrasyonu sürecinde devletin ve ulusun rolüne ve göçten kaynaklanan tahakküm ilişkilerine odaklanırken, Alman sosyologlar, Amerikalı sosyologlar tarafından geliştirilen asimilasyon aşamalarına dayanmaktadır. Ampirik çalışmalarında, birbirini izleyen aşamalar olarak tasarlanan asimilasyon sürecini vurgularlar (Tucci, 2008 : 22). Sonraki bölümde Alman sosyolog Hartmut Esser tarafından geliştirilen entegrasyon teorisi tam da bu bağlamda değinilecektir.

2.2.5. Esser'e göre entegrasyon

Almanca konuşulan ülkelerdeki sosyolojinin entegrasyon/asimilasyon yaklaşımları, kendi kavramsallaştırmalarını geliştirmek için daha çok Anglo-Sakson geleneğinden ilham almıştır. Almanya'da göç çalışmaları sosyolojisini kuran Almanca kitap, hiç şüphesiz Hartmut Esser'in önerdiği eserdir. Asimilasyonu, göçmenin özellikleri ve çevresinin özgünlükleri olmak üzere iki tür değişken arasında ayırım yaparak kavramsallaştırır. İlkinin (motivasyon, biliş, sıfat ve dayanıklılık) ikincisiyle (fırsatlar, engeller ve alternatifler) birleştirilerek, dört boyutlu bir asimilasyon modeli elde etmiştir :

1-Bilişsel asimilasyon : (dilsel yetenekler, yetenekler, güvence, jestler ve normlar bilgisi, durumların tanınması);

2-Özdeşleştirici asimilasyon : (dönüş projesi, vatandaşlığa kabul, etnik farkındalık, politik davranış);

3-Sosyal asimilasyon : (resmi ve gayri resmi etnik gruplar arası temaslar, ırk ayrımının kaldırılması, ev sahibi toplumun kurumlarına katılım);

4-Yapısal asimilasyon : (gelir, prestij ve profesyonel pozisyonu, yukarı doğru sosyal hareketlilik ve ırk ayrımının kaldırılması). Esser'e göre, kişisel değişkenler pozitif, bireysel dayanıklılıklar düşük ve kurumsal engeller düşük olduğunda göçmenlerin asimile edici eylemleri daha olasıdır. Her ne kadar her şeye rağmen asimilasyonu ana akım topluma yansıtmak ve değer vermekle eleştirilebilirse de, bu incelleme hazırlanmış model, döngü fikrini terk eder (Collet, 2006 : 99-100).

Esser'in asimilasyon teorisi, eylem teorisine dayanmaktadır. Başka bir deyişle, göçmenler ve çocukları, refah ve sosyal tanınmaya erişmek istiyorlarsa, ev sahibi toplumda hareket etmeli ve çaba harcamaları gerekir. Kabul etmek gerekir ki, Esser belirli faktörleri sosyal bütünleşmenin önündeki engeller olarak görmektedir, bununla birlikte ona göre asimilasyon ancak göçmenler ve onların soyundan gelenler kendilerini ev sahibi topluma tam olarak yatırdıklarında (çaba harcamalarında) işe yarayabilir (Tucci, 2008 : 23).

Daha açık olmak gerekirse, Esser için, göçmen ve yerli nüfus arasındaki sosyal mesafe ancak bireylerin “asimilasyonist” bir davranış benimselerse, menşee topluluklarından uzaklaşmayı kabul ederlerse ve ulusal topluluğa yönelirse telafi edilebilir. Ona göre asimilasyon, marjinalite, segmentasyon ve çoklu entegrasyonun yanı sıra bir tür sosyal entegrasyondur. Asimilasyon ve sosyal entegrasyon arasında bir ayrım yaparak, onun makalelerden birinde iki boyuta dayalı bir sosyal entegrasyon^[3] tipolojisi çizer : ilki, köken topluma veya “**etnik**” topluluğa entegrasyon ve ikincisi “**ev sahibi topluma**” entegrasyondur. Segmentasyon ve marjinalite, ev sahibi toplum içinde bütünleşmemenin sonucudur. Asimilasyona tekabül eden sosyal entegrasyon türü, ev sahibi toplumda sosyal entegrasyon ve menşee topluluk içinde entegrasyonsuzluk olarak tanımlanmaktadır. Esser, çalışmalarında göçmen kökenli nüfusların başarılı bir şekilde sosyal entegrasyonunun ancak asimilasyon şeklinde mümkün olduğu ve çok kültürlülüğün “sadece bir rüya” olduğu sonucuna varır (Tucci, 2008 : 24).

Boyer (2000) de entegrasyon kavramının, bütünleşen bireyin aynı zamanda bir kültür tarafından tanımlanan yabancı bir çevre ile karşı karşıya kaldığı ölçüde kültürleşmeyi ifade ettiğini söyleyerek aynı doğrultuda yaklaşmaktadır. Dolayısıyla, kültürleşme kavramı, bu yabancı kültürün ve bireyin onsuz bütünleşemeyeceği kod, norm ve değerlerin öğrenilmesini tanımlama eğilimindedir. Bu mantık, örneğin, bireylerin göç yolculuklarına ve göçmenlerin ev sahibi ülkelerdeki entegrasyon durumlarına odaklanan çalışmalarda yaygın olarak benimsenmiştir (Boyer, 2000 aktaran Berthaud, 2017 : 28).

Gordon'un çalışması, Alman göç sosyolojisini de büyük ölçüde etkilemiştir. Ona göre asimilasyon, asimilasyonun farklı boyutlarının kavuşması olarak algılanır: kültürel veya davranışsal asimilasyon, yapısal asimilasyon, evlilik asimilasyonu ve kimlik asimilasyonu.^[3] Asimilasyon bu nedenle çok boyutlu bir süreçtir ve bir alandaki “başarılı” entegrasyon, başka bir alandaki “başarılı” entegrasyonla kaçınılmaz bir şekilde eşit adımlarla gitmez. Ancak yalnızca yapısal asimilasyonun diğer asimilasyon türlerini tetikleyebileceğini savunur (Tucci, 2008 : 22).

İsviçreli sosyolog Hans-Jürgen Hoffmann-Nowothny ise yapısal etkiler üzerinde daha fazla ısrar etmiştir. Göçmenlerin sosyal statü yapısına (profesyonel pozisyon, gelir, eğitim düzeyi, yasal statü ve barınma) katılımı olarak entegrasyon ile dil ve normatif yönelimler açısından göçmen toplumunun baskın kültürüne uyum olarak asimilasyon arasında ayırım yapar. 1980'lerin başında, İsviçre'de daha az mekansal ayrışma ve yabancıların sosyal statüsüne daha iyi katılım ile sonuçlanan teorik konseptini uygulayarak İsviçre ve Almanya arasında önemli bir karşılaştırmalı çalışmanın gerçekleştirilmesine katkıda bulundu. Sonuç olarak, Almanya'ya yerleşenlerden daha iyi asimile olmuşlardır (Collet, 2006 : 100). Gördüğümüz gibi, bu teoriler genel olarak göçmenlerin entegrasyonunu anlatmaktadır. Bundan sonraki bölümde ise bu çalışmanın doğrudan konusunu oluşturan uluslararası öğrenciler bağlamında uyum ele alınmıştır. Bu nedenle, bir sonraki bölümde genel olarak üniversite entegrasyonuna değinildikten sonra V. Tinto tarafından geliştirilen ve bu çalışmanın ana teorisini oluşturabilecek öğrencilerin üniversite entegrasyonuna yönelik teorik yaklaşım ele alınmıştır.

2.2.6. Üniversite entegrasyonu

Üniversiteye geçiş, okul kültürü ile üniversite kültürü arasında bir karşılaşmayı (bir karışım) beraberinde getirir. Dolayısıyla, üniversiteyi, yani kültürünü, akademik gerekliliklerini, organizasyonunu, işleyişini entegre etmek ve üniversite ile aktörleri

tarafından beklenen bir üniversite kimliğini elde etmek olan bir kültürleşmeden oluşur. Liseden üniversiteye geçiş, sosyal üyelik ağının yeniden tanımlanmasına ve önceki eğitimden kaynaklanan ağ ile öğrenci ağı arasında bir yüzleşmeye yol açar. Böylece amacı üniversiteyle bütünleşmek olan, yani yeni sosyal bağlar oluşturmak, bir öğrenci ağı oluşturmak ve bir gruba üyelik sunan ve onaylayan bir sosyal kimlik elde etmek olan bir üyelikten kaynaklanır (Berthaud, 2017 : 35).

Bununla birlikte, üniversite ortamına ve kültürüne uyum sağlamak veya entegre olmak, üniversite kariyerlerinin başlangıcından itibaren zorluklarla karşılaşan bazı öğrenciler için bir meydan okuma niteliği taşımaktadır. Yaşanılan zorluklar arasında öne çıkanlar şunlardır : üniversite gereksinimleri karşısında kaygı, finansal kaynak eksikliği, menşe yerinden uzaklığı, izolasyon, ortama zayıf üyelik ve eğitim hedeflerinin belirsizliği (Montminy, 1997 : 204).

Berthaud'un (2017) işaret ettiği gibi, bilimsel literatür, öğrencilerin üniversiteye entegrasyonunu genel bir şekilde ele almak için birbirini tamamlayan veya birleştiren farklı entegrasyon biçimlerini dikkate almaya yol açsa da, gerçek şu ki, entegrasyonun sosyal yönü her zaman göz önünde bulundurulur. Ayrıca, bu entegrasyon biçiminin zorunlu olarak bir yanda öğretmenlerden ya da daha az ölçüde tüm üniversite personelinden oluşan bir çevreyi, diğer yanda diğer öğrencilerden oluşan akranlar grubunu içerdiği kabul edilmektedir (Berthaud, 2017 : 53).

Öğrencilerin genel olarak üniversiteye entegrasyonu ile ilgili çeşitli çalışmalar yapılmıştır. Bununla birlikte, bir üniversite bağlamında sosyal entegrasyon kavramının kullanımı esasen 1970'lere, Spady'nin (1970 ; 1971) ve daha özel olarak bütünleştirici modellerin başlatıcısı ve taşıyıcısı olan Tinto'nun (1975 ; 1993) çalışmasına kadar uzanır. Bu modeller, öğrencilerin entegrasyonuna göre üniversite çalışmalarında sebatı açıklamayı amaçlamaktadır. Geniş ölçüde araştırılan, yeniden alınan ve daha sonra tamamlanan modeller. Bilinen o ki, bu model ve ondan ilham alanlarının çoğu, sosyal entegrasyonun, sosyal olmayan nitelikteki bir veya daha fazla entegrasyon türüne karşı olduğu veya bunlara katıldığı farklı entegrasyon biçimleri arasında yapılan bir ayrıma dayanmaktadır : akademik entegrasyon Tinto (1975), Chapman ve Pascarella (1983); kurumsal entegrasyon Larose ve Roy (1993); üniversite entegrasyonu Duclos (2011); okul entegrasyonu Larose ve Roy (1993); veya mesleki entegrasyon (Tremblay vd., 2006 aktaran Berthaud, 2017 : 37).

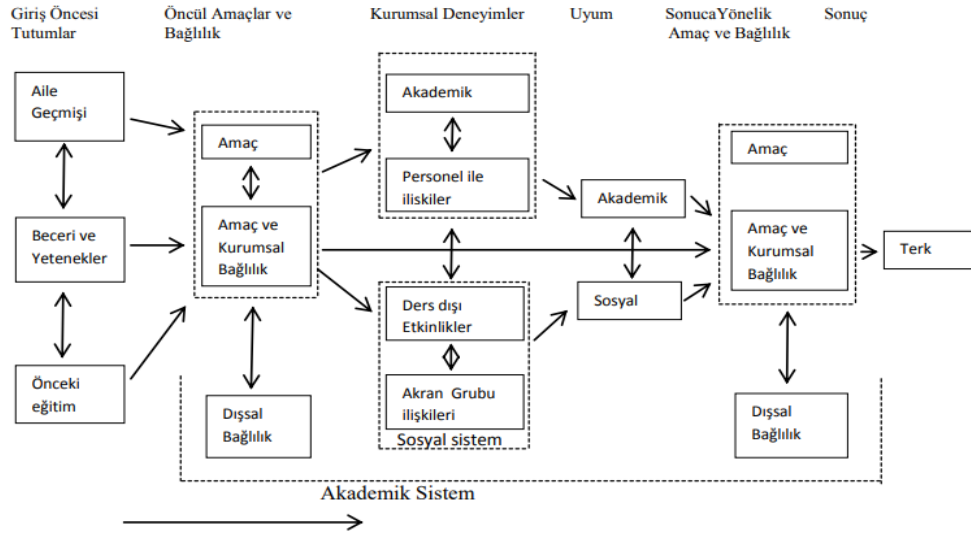
2.2.6.1. Tinto¹'nun üniversite entegrasyon modeli (1987-1993)

Vincent Tinto, öğrencinin akademik ve sosyal entegrasyonunun dikkate alınan faktörler arasında merkezi bir yer tuttuğu olgusunu açıklamak için bir model geliştirmiştir. Bu model, bu alanda çok sayıda araştırmaya ilham kaynağı olmuştur ve günümüzde de hala öğrencilerin çalışmaları yarıda bırakmasının açıklanması için teorik bir referans teşkil etmektedir. Ayrıca, konuyla ilgili literatürün gözden geçirilmesi, aslında, entegrasyon faktörünün çalışmaların takibinde ne kadar merkezi bir rol oynadığını doğrulamaktadır (Montminy, 1997 : 202). Bu bağlamda (Pascarella ve Terenzini, 1977 ; Peterson, 1993 ; Donovan ve Jones 1986 ; Dowaliby ve collab, 1986 ; Pascarella, Terenzini ve Wolfe, 1986 ; Brower, 1992 ; Christie ve Dinhan, 1991 ; Stage, 1989 aktaran Montminy, 1997 : 202), yeni öğrencilerin akademik ve sosyal entegrasyonunu teşvik etmek için müdahalelerin uygulanmasının önemli olduğunu savunmuşlardır.

Bu sözler, sosyal desteğin yeni bir ortama geçişin neden olduğu stresi azalttığını bildiren Goplerud (1980) tarafından da desteklenmektedir. Ayrıca, eğitimlerinin ilk altı ayında yeni öğrencilerin duygusal ve sağlık sorunlarını azaltmaya yardımcı olur. Çünkü ona göre, üniversitenin ilk yılında sosyal olarak izole olan öğrenciler, sosyal ağdan faydalanan öğrencilere göre daha fazla stres ve sağlık sorunu biriktirmektedirler. Öğrencinin akranlarıyla etkileşim eksikliğinin yarattığı izolasyon, uyum sağlamayı oldukça zorlaştırır ve çevreye aidiyet duygusunu olumsuz etkiler. Bu izolasyon, öğrencilerin okuldan ayrılmalarına bile neden olabilir (Goplerud, 1980).

Genel olarak, yazarlar Tinto'nun teorisini üniversiteyi bırakma veya devam etmeyi açıklamada önemli bir referans olarak nitelemeyi kabul etmektedirler. Entegrasyon kavramıyla ilgili olarak Tinto, bir öğrencinin üniversiteyi terk etmesine veya üniversiteye devam etmesine neyin yol açtığını anlamak için boylamsal bir mantığa göre model önermektedir. Uluslararası öğrencilerin entegrasyonunu anlama yaklaşımımızda, Tinto'nun modeli, çeşitli azim faktörlerinin bütünleştirici doğasıyla kendisi haklı çıkarır. Bu nedenle, bu etkileşimsel veya bütünleştirici modeli şekil 2.1'de görülmektedir.

¹ Vincent Tinto, Syracuse Sosyoloji Üniversitesi'nde (New York) Fahri Profesördür. Özellikle okul azim ve öğrenme toplulukları ile ilgili olarak, yüksek öğrenim alanında tanınmış bir teorisyendir.

Şekil 2.1. Tinto'nun üniversite terk modeli (Tinto, 1993 akt Bayrak, 2012 : 22)

Bu modelin temel amacı, bazı öğrencilerin sebat edip üniversite eğitimlerini tamamlamak yerine neden ve nasıl gönüllü olarak kurumdan ayrıldıklarını açıklamaktır. Kronolojik olarak, bu modelin unsurları şunlardır: öğrencilerin giriş özellikleri, hedefler ve bağlılıkları, kurumdaki deneyimler, entegrasyon (sosyal ve akademik), hedefler ve yeniden tartışılan bağlılıkları, kurumdan (üniversiteden) ayrılma. Dolayısıyla, Tinto'nun teorik modeli (1993), üniversite düzeyinde bırakmanın veya devam etmenin beş spesifik faktörünü içermektedir : 1) bir öğrencinin kuruma girmeden önceki özellikleri, yani kişisel özellikleri, önceki eğitim ve aile geçmişi ; 2) hedefler ve bağlılıklar (öğrencinin kurumdaki bireysel istekleri) ; 3) kurum içindeki deneyim (profesörler ve akranlarla etkileşimler) ; 4) kurum dışında bağlılıklar ve 5) sosyal ve akademik entegrasyon.

Giriş Öncesi Özellikler (Pre-entry attributes): Öncelikle, Tinto kuruma girerken, öğrencinin farklı giriş özelliklerini dikkate alır. Öğrencinin aile geçmişi : ailenin sosyoekonomik durumu, anne-babanın eğitim düzeyi ve aynı zamanda özellikle eğitim açısından beklentilerine karşılık gelmektedir. Öğrencinin kişisel özellikleri ise : akademik yetenekleri, aynı zamanda cinsiyeti ve etnik ve kültürel kökenidir. Son olarak, öğrencinin önceki eğitim durumu, ikincil eğitiminin özelliklerine, lisedeki başarısına ve sosyal kazanımlılarına karşılık gelmektedir. Tinto için bu üç giriş özelliği, üniversite kurumunda kalma veya kalmama kararını doğrudan etkiler. Çünkü, üniversiteye girişteki bu tür eğilimler, öğrencinin başlangıçtaki bağlılık derecesini ve diplomasını alma arzusunu belirlemektir.

Amaçlar ve Bağlılıklar (Goals / Commitments): Tinto bireysel bağlılıklar hedef ve kurumsal olmak üzere iki ana biçim aldığı vurgu yapmıştır. Böylece, amaçlar ve bağlılıkları öğrencinin kendi profesyonel hedeflerine olan kararlılığı ve (profesyonel) hedeflerine ulaşmak için gerekli olan akademik hedefleri gerçekleştirme arzusu olarak tanımlar (Tinto, 1993 : 43).

Kurumsal Deneyimler (Institutional Experiences): Model, kurumdan bireysel ayrılmanın, öğrenci etkileşimlerinin (nitelikleri, becerileri, finansal kaynakları, önceki eğitim deneyimleri ve eğilimleri göz önüne alındığında) ve okulun diğer üyelerinin ve kurumun sosyal sisteminin boyamsal bir sürecinin sonucu olarak görülebileceğini iddia etmektedir. Farklı sistemler içindeki bu tür etkileşimler öğrenci için olumlu ya da olumsuz deneyimler olabilir. Olumlu deneyimler, niyetleri ve bağlılıkları güçlendiren entegrasyon deneyimleridir. Olumsuz deneyimler aksine, niyetleri ve bağlılıkları yok eder ve eğitimi bırakma ve kurumdan ayrılma olasılığını artırır.

Entegrasyon (uyum): Üniversite deneyimiyle ilgili olarak, Tinto, öğrencinin entegrasyonunun daha çok, üniversite kurumu içinde katılma kararlılığı ve bir öğrenci olmasına bağlı olduğunu düşünmektedir. Dolayısıyla, entegrasyon, öğrenci ve kurum arasındaki dinamik bir etkileşim sürecinden kaynaklanmaktadır. **Akademik entegrasyon**, akademik sistem içindeki etkileşimlerden (personel ve akademisyenlerle etkileşimler ve öğrencinin akademik sonuçları) kaynaklanır. Öğrencinin **sosyal entegrasyonu**, kurumun sosyal sistemi içindeki akranlarıyla olan etkileşimlerinden ve dış kararlılıklarından kaynaklanmaktadır.

Tinto için başarılı bir entegrasyonun bir azim işareti olduğu ve başarısız bir entegrasyonun da bir terk etme kaynağı olduğu açıktır. Öğrenci kuruma girdikten sonra, üniversite “kariyerinde” ayarlamalar yaparak devam edecektir. Onun en önemli kavramlardan, akademik ortamdaki aktörlerle ilişkilerin kapasitesi ve kalitesi açısından entegrasyondur. Gerçekten de, öğrenci iki faktörden etkilenecektir: sosyal entegrasyon ve akademik entegrasyon. Tinto, bu iki entegrasyon seviyesini ayırt eder. Birincisi, akademik entegrasyon, üniversiteyi bir öğrenme, hocalarla ve daha geniş anlamda akademik personel ile etkileşim yeri olarak ifade eder. Başka bir deyişle, öğrencinin entelektüel gelişimini ifade etmektedir. İkincisi, sosyal entegrasyon, ders dışı etkinliklere atıfta bulunur ve üniversitenin günlük olarak düzenlenmesinde ve akranlarla (özellikle diğer öğrenciler) etkileşimlerde ısrar etmektedir. Böylece, üniversite dışındaki

faaliyetlerle ilgilidir ve daha sonra öğrencinin kişisel gelişimi kapsamına girer. Tinto'ya göre, bazı dereceye kadar sosyal ve entelektüel entegrasyon ve dolayısıyla akademik ve sosyal topluluklara üyelik, sürekli sebat için bir koşul olarak var olmalıdır (Tinto, 1993 : 120).

Amaçlar ve Bağlılıklar (Goals/Commitments): Üniversitede entegrasyon (başarılı ya da başarısız), öğrencilerin amaçlarını ve kararlılıklarını yeniden değerlendirmelerine ve nihayetinde eğitimlerine devam edip etmemeye karar vermelerine yol açar. Dolayısıyla Tinto'ya göre, öğrenci kuruma entegre olduğunda ve çalışmalarına katıldığında sebat etme olasılığı daha yüksektir. Öte yandan, öğrenci sosyal ve akademik olarak ne kadar az entegre olursa, üniversiteye kararlılık düzeyini ve diploma alma arzusunu o kadar çok gözden geçirir veya müzakere eder ve üniversite eğitimini bırakma olasılığı o kadar artmaktadır. Belli bir akademik ve sosyal entegrasyon derecesinden sonra, öğrenci profesyonel hedefleri daha iyi anlayışıyla kararlılıklarını yeniden değerlendirir. Bu tür deneyimler sürekli olarak bireylerin eğitimsel ve mesleki hedeflerini değerlendirmelerini ve hem bu hedeflere ulaşmaya hem de kuruma bağlılıklarını etkilemektedir (a.g.e, 1993 : 120).

2.2.6.2. Tinto'nun çalışmasına yapılan eleştiriler / katkılar

Uluslararası öğrencilerin deneyimleri üzerine sunulan araştırmaların çoğu, kuşkusuz Tinto'nun modelini referans çerçevesi olarak tutmuş, ancak nihayetinde öğrenciyi üniversiteyi bırakmaktan neredeyse tek sorumlu olarak görmüştür. Tinto'ya göre, öğrenimini takip etmesinin yanı sıra kendisini köken topluluğundan ayırma becerisini açıklayan daha çok öğrencinin özellikleridir. Yazar, öğrencilerin akademik ve sosyal entegrasyonlarında temel olarak (kişisel, akademik, ekonomik vb.) özelliklerini dikkate almaktadır. Yani, eğilimlerine bağlı olarak, kurum içindeki kararlılığını ve nihayetinde başarı arzusunu gözden geçiren tek kişi öğrenci olacaktır. Bu yüzden, bu bölümde Tinto'nun modeline yönelik bazı önemli eleştirileri veya katkıları tartışılmaktadır.

Örnek olarak, akademik entegrasyon kavramı ile ilgili olarak, Tinto'nun modelinden ilham alınan eserlerde de dahil olmak üzere, bazen farklı yorumlara konu olmak üzere, her zaman aynı şekilde ele alınmadığı ortaya çıkmıştır. Örneğin Neuville ve Galand (2013 : 25) için Tinto'daki akademik entegrasyon, "öğrenci ile üniversitenin akademik sistemi arasındaki uyum derecesi olarak tanımlanır ve öğrenci tarafından

akademik gereksinimlerin karşılanması ile karakterize edilir, öğrencilerin entelektüel gelişimi ile ilgili öğretmen desteğine ilişkin algısının yanı sıra derslerden memnuniyeti” olarak ifade edilmiştir. Bu tanımın son boyutu, yani öğrencinin öğretmen tarafından sağlanan desteği algılaması, Sauv  vd. (2006) tarafından yapılan analizde açıkça dile getirilmeyen bir boyuttur. Tinto'nun kullandığı metodolojiye yaklaşan Berger ve Milem'de (1999), akademik entegrasyon, öğrencinin akademik deneyimlerinden memnun olması, bunun yanı sıra bu ve öğrencilerle etkileşimlerinin izin verdiği kişisel ve entelektüel gelişim ve öğretmenlerin öğrencilere gösterdiği ilgi ve anlayıştan destek algısı olarak kabul edilir. Bu durumda, kaçınılan, performans yoluyla akademik gerekliliklerle yüzleşmektir.

Mannan (2001) tarafından kullanılan ve Neuville vd. (2013) tarafından yeniden alınan ölçekler, “Öğrencilerin akademik personel üyelerinin kendileri için sahip oldukları endişeye ilişkin algılarının yanı sıra akademik personel üyeleriyle olası resmi olmayan temaslara ilişkin algılarına” karşılık gelen bir akademik entegrasyon ölçüsü sunmaktadır. Çalışmalardan memnuniyet ve akademik gereksinimleri karşılama ile ilgili boyutlar, daha çok öğrencilerin öğretim uygulamalarına ilişkin değerlendirmeleri ve akademisyenlerin onlara yönelik davranışları ile ilgili olan bu kavramsallaştırmada yer almamaktadır. Neuville vd. (2013) ise, modellerine kuruma ait olma duygusunun bir ölçüsünü dahil etmektedir. Baker ve Siryk'in (1984) sebat etmeye entegrasyon açısından değil, ayarlama açısından yaklaşan ölçeğinden (Student Adaptation to College Questionnaire (SACQ)) esinlenilmiştir. Chapman ve Pascarella (1983) tarafından yürütülen kavramsallaştırmada daha da uzak bir yaklaşım bulunur. Tinto'nun modelinden ilham alarak, akademik entegrasyonun, beklenen ve elde edilen sonuçlardan ölçüldüğünü düşünmektedirler. Ayrıca, seminerlere, pekiştirme kurslarına ya da destek programlarına katılımlarının yanı sıra diğer öğrenciler ve üniversite üyeleriyle (personel, hocalar) akademik konularla ilgili tartışmaları önemli olduğunu iddia etmişlerdir.

2.2.6.3. Öğrenci entegrasyonu: sosyal ve akademik boyut

Akademik entegrasyon kavramının bu farklılaştırılmış yorumları, hepsi aynı teorik modelden kaynaklansa da, bu kavramın farklı boyutlarını ortaya koymaktadır. Larose ve Roy'un (1993) çalışmalarından ilham alan Duclos (2011), bu nedenle öğrenciler arasındaki üç entegrasyon alanını ayırt eder : sosyal entegrasyon, üniversite (veya okul) entegrasyonu ve kurumsal entegrasyon. Sosyal entegrasyon, “sosyal işlevleri, eğitimsel

veya duygusal destek yerine getiren bir ağa ait” olarak görülmektedir (Duclos, 2011 : 86). Öğrencinin sosyal ihtiyaçlarını karşılamak ve ilişki kurabileceği ortak bir kültürü tanımlamak için sosyal ağın kapasitesine göre kurulur (Larose ve Roy, 1993). Üniversite ve kurumsal entegrasyon sırasıyla, öğrencinin uyumu üniversite beklenti ve gereksinimleriyle (bu, Duclos'un (2011) üniversite entegrasyonunun tanımına ilişkin olarak görüştüğü öğrencilerin verdiği cevaplarla teyit edilen üniversite sonuçlarını anlama anlamına gelir) ve öğrencinin kuruma ait duygusu ve kurumsal kodlara hakimiyettir. Dolayısıyla, Bir öğrencinin entegrasyon durumu bu nedenle bu üç entegrasyon biçiminin toplamı olarak görülmektedir.

Tremblay vd. (2006), Larose ve Roy tarafından oluşturulan üç boyuta mesleki entegrasyon olan dördüncü bir boyut eklemiştir. Onlara göre mesleki entegrasyon, bir yandan öğrencinin (gelecek) işiyle ilgili algı ve istekleri ile diğer yandan fiilen sağlanan içerikten ve alınan eğitimden doğan avantajlar arasındaki uygunluk derecesi ile tanımlanır. Bu yazarların hepsinde, akademik entegrasyon kavramsallaştırmalarında ortaya çıkan farklı boyutları buluyoruz, bunlar her zaman sosyal entegrasyonun boyutuyla ilişkilendirilmektedir. Öğrencilerin üniversiteye entegrasyonunun çoklu karakterini gösteren şey budur (Tremblay vd., 2006).

2.2.6.4. Teorinin bu araştırma ile bağlantısı

Yukarıda tartışılan bu yaklaşımların genel olarak ikincil eğitimi (liseyi) yeni bitirmiş, yani üniversiteye yeni başlayan öğrencilerin entegrasyonu ile ilgilendiğini hatırlatmak önemlidir. Çalışmamız öğrencilerin entegrasyonunu da incelemektedir, ancak küçük bir farkla yabancı veya uluslararası olarak adlandırılan öğrencileri ilgilendirmektedir. Dolayısıyla, bu düzeyde, akademik ve sosyal entegrasyon sorunu kuşkusuz giderek daha önemli hale gelmektedir. Çünkü yabancı olarak bu öğrencilerin sadece genel olarak gittikleri ülkeye entegre olmaları değil, aynı zamanda yukarıda da vurgulandığı gibi sosyal entegrasyonun yanı sıra üniversitenin akademik ve işleyiş gereklilikleri ile entegrasyon anlamına gelen üniversiteye entegre olmaları gerekmektedir. Yani diğer öğrenciler (yerliler), öğretmenler ve tüm üniversite personeli ile sürdürecekleri ve üniversite düzeyinde başarılarına izin verecek veya aksine engel olacak bağlantılar veya temaslardır. Çünkü azimleri ve akademik başarıları entegrasyon seviyelerine bağlı olacaktır.

Tam da bu bağlamda, bu çalışma, özellikle eğitim amacıyla Türkiye'de yaşayan Gineli öğrenciler örneğine odaklanarak uluslararası öğrencilerin entegrasyonu sorununu anlamaya çalışmıştır. Böylece, bu çalışma, bu Gineli öğrencilerin Türkiye'deki eğitimleri, öğretim üyeleri ve Türk arkadaşları ile ilişkileri ve sadece üniversitede değil, üniversite dışında da entegrasyon süreçlerinde karşılaştıkları zorluklarla ilgili memnuniyet düzeylerini anlamaya çalışmıştır. Ama bu çalışma çerçevesinde sorunun diğer kısmı, başta da belirtildiği gibi, bu uluslararası öğrencilerin entegrasyonunu takiben, menşe ülkeye dönüş sorunu en sık ortaya çıkmaktadır. Yani bu öğrenciler için okuduktan sonra memlekete dönüş bazen zorlaşmaktadır. Araştırmacıların “beyin göçü” olarak adlandırdığı ve bu çeşitli araştırmacılar tarafından birkaç kez ele alınan bir fenomendir. Bu nedenle, çalışmamız aynı zamanda Türkiye'deki Gineli öğrencilerin eğitimlerini tamamladıktan sonra ülkelerine geri dönme konusundaki görüşlerini de anlamayı amaçladığından, "beyin göçü" terimi aşağıdaki bölümde özet bir şekilde ele alınmıştır.

2.2.7. Beyin göçü paradigması

Beyin göçü tarih boyunca yaşanan ve yaşanmaya devam eden bir olgudur. Mesleki açıdan yeterli eğitimleri almış, iyi eğitim görmüş, kalifiye, uzman ve yetenekli iş gücünün yetiştiği az gelişmiş ya da gelişmekte olan bir ülkeden gelişmiş bir ülkeye çalışmak ya da araştırma yapmak amacıyla göç etmeye beyin göçü denir. Genellikle bu davranışlarda bulunan bireyler, hayatlarının en verimli olduğu dönemde bu eylemi gerçekleştirirler. Zira, bu olgu, yüksek eğitim almış veya mesleğinde ileri boyutlara ulaşarak fark yaratmış, çalışma ve araştırma gücü yüksek olan kişilerin gelişmiş ülkelere çalışmak ya da yerleşmek üzere hareket etmelerine denir. Beyin göçü eyleminde en fazla mühendisler, bilim adamları, doktorlar ve diğerleri bulunur (Açılar, 2020).

1960'lardan itibaren geliştirilen “beceri göçü” olarak da adlandırılan “beyin göçü” paradigması, dünya genelindeki nitelikli insanların göç akışlarını “beşeri sermaye” teorileri çerçevesinde açıklamaya ve analiz etmeye çalışmıştır. Bu fenomen üzerine 1960-1980 dönemine ait yayınlar incelendiğinde iki ana görüşün öne çıktığı görülür :

Yurtdışında eğitim ile beyin göçünün gelişmesi arasındaki doğrudan bağlantıyla ilgilidir. Gerçekten de bu dönemde bazı ülkeler, bazı göçmen öğrencilerin mezun olduktan sonra eve dönmediğini fark etmeye başlamıştır. Böylece, yurtdışında okumak, fiilen dünyadaki en önemli göçmen kanallarından biri haline gelmiştir.

Beyin göçü olgusunu tek yönlü bir hareket olarak ele almaktadır. "Brain drain", "periferikten" "merkeze" tek taraflı akışların tanımlayıcısı haline gelmiştir (Meyer ve Charum, 1995). Başka bir deyişle, Güney'den gelen yabancı öğrencilerin, ev sahibi ülkelere kalıcı olarak yerleşme olasılığı, gelişmiş ülkelere gelenlere göre daha fazladır (Ennafaa ve Pianvandi, 2008 : 25). Güney ülkeleri arasında en fakir ülkelerden biri olan Gine, bu ikinci tez kapsamında değerlendirilebilir.

UNESCO tarafından 1960'ların başlarında yapılan saptamaya göre : “Gelişmeleri için gerekli çerçevelerden fazlasıyla yoksun olan az gelişmiş ülkelerin, zengin ülkelere teknik yardım aldıklarına inanılıyor. Gerçekte ise tam tersi oluyor. Rakamlar, her yıl sanayileşmiş ülkelere doktor, mühendis ve profesör sağlayanların gelişmemiş ülkeler olduğunu kanıtıyor” (Naraghi, 1965 aktaran Ennafaa ve Pianvandi, 2008 : 7).

Başta Amerika Birleşik Devletleri'nde olmak üzere çok sayıda öncü akademik çalışma, yurtdışındaki çalışmaların oynadığı rolle ilişkili olarak beyin göçü olgusuna açıklayıcı bir model geliştirmeye çalışarak bu soruyla ilgilenmektedir. Yabancı öğrencilerin geri dönmemesinin nedenleriyle ilgilenenler, iki tür açıklayıcı faktör belirler: Bir yandan öğrencilerin eğitim süresi öncesinde ve sırasında kararlarını etkileyen çekici faktörleri (maaş, yaşam veya çalışma koşulları); Öte yandan, menşe ülkedeki yeniden bütünleşmenin zorlukları veya geri dönmeme kararlarını motive eden belirli durumlar (savaş, siyasi veya ekonomik kriz) gibi "itici faktörler" (Bhagwati, 1976; Glaser, 1973; ve 1978; Gossman vd., 1968, Aktaran Ennafaa ve Pianvandi, 2008 : 26).

Bu döneme ait araştırmaların çoğu tarafından benimsenen teorik ekonomik model (maliyetler ve faydalar) Amerikan bağlamından etkilenmiş gibi görünmektedir. Ödeme yapan bir üniversite sistemindeki yabancı öğrenci, sosyal konumuna bağlı olarak değişken karar alma alanına sahip bir aktör olarak kabul edilir. Agarwal ve Winkler (1985) için, göç kararı, bu eylemin maliyeti beklenen faydadan düşük kalırsa verilir. Aynı bağlamda, Salomon'a (1991) göre yetenek, en iyi ödendiği veya “tanındığı” yere gider (Ennafaa ve Pianvandi, 2008 : 26).

Agarwal ve Winkler (1985) de 1970'lerde ve 1980'lerde bu fenomeni anlamaya ve aynı zamanda önlemlerin oynadığı rolü incelemeye çalıştılar (öğrenci statüsünü işçi olarak ikamet izni almak için değiştirme olasılığı) Amerika Birleşik Devletleri'ne yabancı öğrencilerin yerleştirilmesini kolaylaştırmak için uygulamaya konmuştur. Yazarlar, ilk

statülerini başarılı bir şekilde değiştiren yabancı öğrencilerin Amerika Birleşik Devletleri'ne "dolaylı" göçünden bahsediyor: öğrenci vizesi sahiplerinden oturan olurlar. Bu araştırmaya göre, ABD göçmenlik politikasının öğrencilerin statüsündeki değişim üzerinde inkar edilemez bir etkisi var ve bu, menşe ülkelerine göre değişiklik göstermekte. Yazarlar, beyin göçünü azaltmak istiyorsak, karşılama politikasını menşe ülkeye bağlı olarak değiştirmemiz gerektiği sonucuna varmışlardır (Agarwal ve Winkler, 1985).

Bir süre sonra, seksenlerin sonlarına doğru, beyin göçü ile bağlantılı olarak yabancı öğrenciler hakkındaki söylemin bir evrim geçirdiği fark edilmektedir. Küreselleşme sürecinin hızlanması ve göç akışlarının yoğunlaşmasıyla işaretlenen bir bağlamda, beyin göçü paradigması, bu fenomenin tüm boyutlarını ve karmaşıklığını açıklamak için giderek yetersiz olarak algılanmaktadır. Araştırmacılar, beyin göçünün her zaman menşe ülkeler için bir kaybı temsil etmediğini ifade etme eğilimindedir (Gaillard ve Gaillard, 1999; Nedelcu, 2004; Meyer ve Charum, 1985, Aktaran Ennafaa ve Pianvandi, 2008 : 25). Bu nedenle "Beyin Dolaşımı" gibi yeni kavramlar kullanılmıştır.

Bu çerçevede Tandjigora (2019), "beyin dolaşımı" ndan söz etmek için olumsuz "sızıntı" kavramını terk etmemiz gerektiğini savunmuştur. Çünkü, 1990 yılına kadar bu "beyin göçü" ifadesi, yüksek nitelikli insanların fakir ülkelere sanayileşmiş ülkelere kesin ve tek yönlü göçü fikrini çağrıştırdı. Ancak, günümüzde bu tür bir göç artık kesin bir tek yönlü hareket değildir (Tandjigora, 2019 : 38). Zaten, bazı "beyin" ihraç eden ülkeler, bu beşeri sermayeyi göç ettirmenin meselenin ve karmaşıklığının farkına vardılar. Bu özellikle, bir zamanlar "kaybedenler" olarak kabul edilen ve ayrılıklarını azaltmak veya yeniden entegrasyonlarını teşvik etmek için önlemler almak üzere örgütlenen gelişmekte olan ülkeler için geçerlidir. Öğrencilerin başlıca "ihracatçıları" tarafından Hindistan, Çin, Güney Kore gibi Kuzeydeki ülkelere, Güney Amerika veya Güney Afrika'daki belirli ülkelere uygulanan bu strateji, teknoloji ve uzmanlığın menşe ülkelerine transferini harekete geçiren ve kurumsallaştıran gurbetçi bilim adamlarından oluşan ağların yaratılmasıyla kolaylaştırılmıştır (Ennafaa ve Pianvandi, 2008 : 27).

Bununla birlikte, uluslararası öğrenci hareketliliğinin çeşitli biçimlerini ve araştırmacıları araştıran farklı teorilere eleştirel bir yaklaşım, dikkatli olmayı gerektirir: Çünkü "beyin" in göçü veya dolaşımı büyük ölçüde her ülkenin yurtdışında eğitim almış bu vatandaşlarını geri isteme kapasitesine bağlıdır. Bu açıdan, yoğun olarak, beyin

göçü Güney'deki en savunmasız ülkeleri etkilemeye devam etmektedir (Boussichas, 2005 aktaran Ennafaa ve Pianvandi, 2008 : 28). Tam da bu bağlamda, Gine'nin güvenilir bir profesyonel yeniden entegrasyon politikası olmadığı için ve yurtdışında eğitilmiş beşeri sermayesini geri kazanma kapasitesinin düşük olduğundan, bu çalışma, Türkiye'de eğitim görmekte olan Gine'li öğrencilerin eğitimlerinden sonra geri dönüş ile ilgili görüşlerini anlamaya çalışmıştır. Ama önce, son yıllarda az çok önemli sayıda Gine'li öğrencinin Türkiye'ye gelişinin altında yatan süreci veya bağlamı bir şekilde göstermek amacıyla, Gine'nin yanı sıra Türkiye'nin (uluslararası öğrencileri karşılama açısından) sunumu bir sonraki bölümde ele alınmaktadır.

2.3. Türkiye'de Yükseköğretimde Uluslararasılaşma

Türkiye son yıllarda dünya genelinde göçmenleri, özellikle de uluslararası öğrencileri giderek daha fazla ağırlayan ülkelere biri olmuştur. Bu ülkede, Uluslararası öğrenciler ile ilgili olarak ilk idari düzenlemeler 1980'li yıllarda yapılmıştır. Kesin olarak, 1981 yılında YÖK tarafından organize edilmeye başlayan uluslararası öğrencilerin sınavından sonra ilk yasal düzenleme 1985 yılında yapılmıştır. Ayrıca, Türkiye'nin uluslararası öğrenciliğe dair ilk sistemli politikası ise 1991 yılında başlatılan Büyük Öğrenci Projesi (BÖP) olduğu ispatlanmıştır (Erken, 2021 : 7).

2.3.1. Türkiye'de uluslararası öğrencilerin durumu

BÖP sonrasında çok sayıda uluslararası öğrenci Türkiye'ye gelmeye başlamış bir de onlar hakkında çalışmalar yürütülmüştür (Erken, 2021 : 7). Örnek vermek gerekirse, 1992-2010 yılları arasında BÖP ile Türkiye'ye gelen öğrenci sayılarının özet tablosu aşağıdaki gibidir :

Tablo 2.1. 1992-2010 yılları arasında BÖP ile Türkiye'ye gelen uluslararası öğrenciler

Kontenjan Yılı	Verilen Kontenjan	Kullanılan Kontenjan
1992-1993	8.197	5.698
1993-1994	5.220	3.073
1994-1995	2.165	1.206
1995-1996	2.060	1.473
1996-1997	2.261	1.904
1997-1998	2.176	1.735
1998-1999	1.579	1.431
1999-2000	1.741	1.546
2000-2001	1.594	1.318

2001-2002	1.445	1.302
2002-2003	1.625	1.387
2003-2004	1.608	1.524
2004-2005	1.692	1.543
2005-2006	1.500	1.399
2006-2007	1.500	1.313
2007-2008	1.500	1.365
2008-2009	1.500	1.275
2009-2010	1.500	1.490
Toplam	40.863	31.982

Kaynak : (Özoğlu, Gür ve Çoşkun 2012 : 63 aktaran Erken, 2021: 10-11)

Bu tabloya baktığımızda **1992-1993** öğretim yılı ile **2004-2005** öğretim yılı arasında hemen her yıl öğrenci sayısında azalma olduğunu görmekteyiz. Ancak, **2006 ve 2010** yılları arasında da önceki yıllara göre daha düşük olmakla birlikte aynı kalmıştır. Bununla birlikte, Türkiye'nin sonraki yıllarda uygulamaya koyduğu yeni politikalarla binlerce uluslararası öğrenciyi ağırladığı belirtmek gerekir.

Türkiye, giderek daha fazla yabancı öğrenciyi ağırlamak arzusuyla karşılama politikasını güçlendirmeyi karar vermiştir. İşte tam da bu bağlamda YTB kurulmuş ve Türkiye'nin farklı şekillerde verdiği burslar beraber toplanmıştır. Ve YTB'nin düzenlediği “Türkiye Bursları” sistemi faaliyete geçmiştir. Bu sistem 2012 yılından itibaren faaliyetlere başlamıştır. Aynı bağlamda YÖK de özellikle 2007 yılından sonra üniversiteleri uluslararası öğrenci sayısını artırmaya teşvik etmiştir. Bu teşvik yıllar içinde istikrarlı bir şekilde artarak 2020 yılında yükseköğretimde önemli bir gündem maddesi olmaya devam etmektedir. Türkiye'de uluslararası öğrenci sayısının artmasına katkıda bulunan faktörler arasında devletin yürüttüğü kamu diplomasisi ya da siyasi faaliyetleri önemli bir yer tutmaktadır. Aslında, Türkiye 2002 yılından sonra kültürel diplomasi alanındaki çalışmalarına hız vermiştir. Türk dili ve kültürünü öğretmeyi ve Türk İşbirliği ve Kalkınma Ajansı'nın (TİKA) faaliyet alanını genişletmeyi amaçlayan Yunus Emre Enstitüsü'nün (YEE) 1992 yılında ve YTB 2010 yılında kurulmuştur (Erken, 2021 : 13). 2010-2020 yılları arasında Türkiye'nin ağırladığı öğrenci sayılarını gösteren bir başka tablo ise şu şekildedir :

Tablo 2.2. 2011-2020 arasında toplam uluslararası öğrenci sayıları

Yıl	Öğrenci sayısı
2011	31.170
2012	43.251
2013	48.183
2014	72.178
2015	87.903
2016	108.076
2017	125.138
2018	154.446
2019	185.001
2020	200.000

Kaynak : (istatistik.yok.gov.tr adresinde yer alan verilerden derlenmiştir aktaran Erken, 2021 : 15)

Yukarıdaki tablodan da görüleceği üzere **2011-2012** eğitim öğretim yılında **31.170** olan Türkiye'deki uluslararası öğrenci sayısı **2020**'den itibaren **200.000**'e ulaşmıştır. Demeki ciddi bir artış yaşanmıştır.

2.3.2. Türkiye'deki Ginely uluslararası öğrenciler

Iraklılar, Suriyeliler, Etopyalılar, Yemenliler gibi diğer öğrenciler kadar çok sayıda olmasalar da, günümüzde Türkiye'de eğitim gören uluslararası öğrenciler arasında Ginely öğrencilerin de yer aldığı görülmektedir. Mayıs 2020 yılında, Türkiye'deki Ginely Öğrencilerin derneği tarafından yapılan bir nüfus sayımı, Türkiye'de 480 Ginely öğrenci olduğunu göstermiştir (ASSEGTUR, 2020).

Görsel 2.1. 2 Şubat 2020 tarihinde YTB merkezinde (Ankara) düzenlenen Gineli öğrenciler forumunun afişi

Görsel 2.2. 2 Şubat 2020'de düzenlenen forumları sırasında YTB genel merkezinde Gineli öğrenciler

Bu Gineli öğrencilerin forumu sırasında, görüntülerden de görülebileceği gibi, YTB'nin temsilcisi de oradaydı. Ayrıca, Anadolu Üniversitesinden mezunu ve şu anda Türkiye'deki Gine'nin Konsolosu olan da bulunmaktaydı.

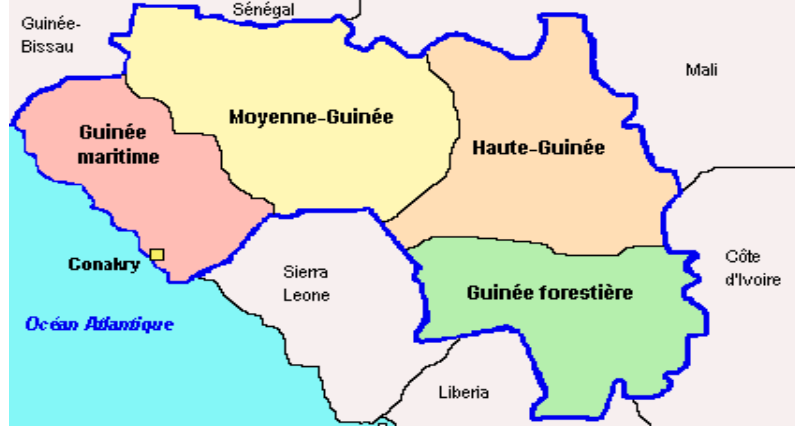
Görsel 2.3. Forum sonrası, YTB'nin temsilcisi, Gine'nin Türkiye'deki konsolosu ve soldaki dernek başkanı olmak üzere iki Gineli öğrenci.

2.3.3. Gine ve Türkiye

Bu bölümde, ilk olarak Gine, özellikle ekonomik, politik ve eğitimsel (yükseköğrenim) düzeyinde sunulmaktadır. İkinci olarak Türkiye ile Gine arasında 2016 yılında imzalanan (9) anlaşma ve Türkiye'deki Gineli öğrencilerin durumunun incelenmesinin gerekçesi sunulmaktadır.

2.3.3.1. Gine'nin genel tanıtımı

Batı Afrika'da bulunan, Gine Cumhuriyeti o kadar da büyük olmayan bir ülkedir. Çünkü 245,857 km²'lik bir alana sahiptir. Birkaç yıl Fransız kolonizasyonundan sonra, 2 Ekim 1958'de Başkan Sékou Touré liderliğinde bağımsızlığını kavuşan ilk Fransızca konuşan Afrika ülkesi oldu. Başkent Conakry'dir. Sınırlarını kuzeybatıda Gine Bissau, kuzeyde Senegal ve Mali, doğuda Fildişi Sahili, güneyde Sierra Leone ve Liberya ile paylaşır. Ve Atlantik Okyanusu ile batıda kenarlıdır. Coğrafi olarak farklı dört (4) bölgeye bölünmüştür: Aşağı Gine, Yukarı Gine, Orta Gine ve Orman Gine (Barry, 2011 : 83). Gine nüfusunun 12,7 milyon kişi olduğu tahmin edilmektedir; yaşam beklentisi: 60,6 yıl (Dünya Bankası, 2017); Çoğunlukla nüfus Müslümandır (% 85), Hıristiyanlar (% 8), animistler (% 7) ; İnsani Gelişme Endeksi: 189 üzerinden 175 (UNDP, 2016) ; Birçok Afrika ülkesi gibi, Ağırlıklı olarak gençtir % 86.33 ile 45 yaşın altında ve % 44.9 ile 15 yaş altı ve kadın (% 52), % 2,8 büyüme oranı (RGPH 2014) ; Esasen kırsaldır (% 84). Bu hızlı demografik büyüme nedeniyle, sosyal ihtiyaçları (eğitim, sağlık, vb.) artırır ve gıdanın kendi kendine yeterliliği ve işgücü piyasasına entegrasyonla bağlantılı sorunları sağlar (Bocoum, 2017 : 10).

Şekil 2.2. Dört (4) doğal bölgeyi gösteren Gine coğrafi haritası

Kaynak: https://www.axl.cefan.ulaval.ca/afrique/guinee_fr-carteregionale.htm (26.12.2022)

2.3.3.2. Gine'nin ekonomik durumu

Doğal kaynaklar açısından Gine, Sahra altı Afrika'nın en zengin ülkelerinden biri olarak bilinmektedir. Alt bölgenin “jeolojik skandalı” olarak kabul edilir; Dünya boksit rezervinin 2 / 3'üne sahip, aynı zamanda dünyanın önde gelen boksit üreticisidir. Gine'nin 15 milyar ton demir rezervi vardır. 2005 yılında dünyanın en büyük on birinci elmas üreticisi olarak kabul edilmiştir. Ve Afrika'da yedinci sırada yer almıştır (Barry, 2011 s. 84). Buna ek olarak bu ülke, Mali, Moritanya veya Nijer gibi çöl ülkelerinin bir parçası değil. Çünkü çok önemli bir hidrografik ağa sahiptir. Bu nedenle, Tarım sektörü, nüfusun yaklaşık % 80'i için ülkenin ana faaliyetidir. GSYİH'ye % 20 katkıda bulunur. Bu sektör, gelişimi için önemli bir potansiyele sahiptir, özellikle: 6.200.000 hektar faydalı tarım alanı; yılda 1.200 ila 4.200 mm arasında değişen yağmurlar; 6500 km'lik hidrografik ağa sahip önemli yeraltı suyu ve yüzey suyu rezervleri; 751.563 hektar sulanabilir alan, bunun sadece 68.868 hektarı gelişmiştir (Bocoum, 2017 : 10-11).

Görsel 2.4. *Gine boksitinden bir görüntü*

Kaynak: <https://www.guinee7.com/exclusif-mines-la-guinee-se-fixe-un-prix-de-reference-de-la-bauxite/> (30.07.2022)

Ne yazık ki Sahra altı Afrika'da bütün bunlara rağmen, ayrıca en fakir ülkelerden biridir. Dolayısıyla, Bu ülke (Gine) ile ilgili bu fenomen üzerine yapılan çalışmaların azlığına rağmen, genel olarak bu göç dalgalarından ve özellikle de öğrenci göçünden en çok etkilenen Sahra Altı Afrika ülkelerinden birinin bir parçası olduğunu vurgulamak önemlidir.

Zenginliğine ve ekonomik büyümesine rağmen, nüfusun çoğunluğu hala zor yaşam koşullarıyla karşı karşıya. Yönetişim ve sosyal hizmet sunumu zayıf kalmaktadır. Yaşam standardındaki iyileşme yavaştır ve ekonomik fırsatların olmaması göç hareketlerine neden olmaktadır (EU, 2021: 5). Gerçekten de 2015'ten bu yana Avrupa'ya düzensiz bir şekilde gelen Gineli göçmenlerin sayısındaki artış endişe vericidir. Bu göç hareketi, çeşitli sosyo-ekonomik faktörlerin motive ettiği yeni bir olgudur. Ağırlıklı olarak kentsel şehirlere genç erkekler (15-24 yaş) tarafından gerçekleştirilir. AB ülkelerinde Gine vatandaşlarının düzensiz varlığı son yıllarda keskin bir şekilde arttı ve 2019'da 110.730 kişiye ulaştı ve bunlardan 9.720'sinin sınır dışı edilmesi emredildi, ancak böyle bir emrin ardından Gine'ye geri dönüşleri çok zayıf kalır. Toplam sayılar 2018'den bu yana azalmasına rağmen, Gine Afrika ülkeleri arasında önemli bir düzensiz göç kaynağı ülke olmaya devam etmektedir (UE, 2021 : 8).

2.3.3.3. Gine'nin siyasi durumu

Siyasi olarak, 1958'deki bağımsızlığından bu yana Gine, ikisi sivil ve dört asker olmak üzere altı (6) cumhurbaşkanı tarafından yönetilmiştir. Gine'nin ilk cumhurbaşkanı Ahmed Sékou Touré'nin rejimi, birkaç darbe girişimiyle karakterize edilmiştir. Ayrıca,

rejimi sırasında ülkeyi yönetme biçimine karşı çıkan (muhaliflerden) birkaç Gineli öldürülmüştür. Ahmed Sékou Touré'nin ölümünden sonra 1984'te bir darbeyle iktidara gelen General Lassana Conté de, 2008'deki ölümüne kadar ülkeyi yönetmiştir. Lassana Conté'nin başkanlığının sonunda, ekonomik ve sosyal durum bozulmaya devam ederken, rejimi, çoğu kez şiddetle bastırılan çeşitli gösteriler ve sendikal hareketlerle karşı karşıya kalmıştır. Conté öldüğünde, Kaptan Moussa Dadis Camara bir darbeyle iktidarı ele geçirmiştir. Kamu güvenliği olarak adlandırılan rejimi, 28 Eylül 2009'da çok sayıda insanın yaralanmasına ve ölümüne neden olan kanlı olaylara ve Onun Aralık 2009'daki suikast girişimine kadar toplumsal cephede oldukça gergin durumlar yaşamıştır. Ocak 2010'daki Ouagadougou anlaşmalarının ardından, Kasım 2010'da Profesör Alpha Condé'yi cumhurbaşkanlığına getiren serbest seçimlere kadar General Sékouba Konaté liderliğinde bir geçiş dönemi getirilmiştir. Üçüncü Cumhuriyet'in gelişine ve ülkenin yönetimini iyileştiren cumhuriyetçi kurumların kurulmasına rağmen Gine, toplumsal talepler bağlamında veya seçim öncesi ve sonrası dönemlerde şiddet içeren gösterilerle karşılaşmaya devam etmiştir (IPE, 2019 : 243). Böylece, Fransa'nın Charles de Gaulle aracılığıyla önerdiği siyasi birliğe 1958'de "hayır" diyen bağımsızlığın öncüsü bir ülke olan Gine, 63 yıllık bağımsızlıktan sonra yeniden bir geçiş sürecine girmiştir. Albay Mamady Doumbouya liderliğindeki Gine ordusu özel kuvvetlerinin girişimiyle 5 Eylül 2021 Pazar günü gerçekleşen darbe, Gine'nin henüz siyasi türbülans bölgesinden çıkmadığını göstermiştir (Le point Afrique, 2021).

Tablo 2.3. *Bağımsızlıktan günümüze Gine siyasi yaşamının ana tarihlerinin özeti*

02 Ekim 1958	Gine bağımsızlık günü
1958-1984	Sékou Toué Rejimi (26 yıl boyunca)
1984-2008	Lansana Conté Rejimi (24 yıl boyunca)
23 Aralık 1990	Başkan Conté tarafından Yeni Anayasa ve Çok Partililik
1993	Lansana Conté cumhurbaşkanı olarak seçilmiş
2008	Albay Moussa Dadis Camara liderliğindeki cunta tarafından iktidarın ele geçirilmesi
28 Eylül 2009	28 Eylül stadyumundaki olaylar, Albay Moussa Dadis Camara liderliğindeki cunta tarafından organize edilen birkaç kişinin ölümüne neden oldu.
7 Kasım 2010	Alpha Condé: demokratik olarak seçilen ilk başkan
19 Temmuz 2011	Ordudan Cumhurbaşkanı Alpha Condé'ye darbe girişimi

11 Ekim 2015	Başkan Alpha Condé'nin 5 yıllık ikinci bir dönem için yeniden seçilmesi
2019-2020	Başkan Alpha Condé tarafından anayasayı değiştirerek üçüncü (yasadışı) bir dönem perspektifi.
22 Mart 2020	Muhalefet tarafından boykot edilen ve birkaç kişinin ölümüyle sonuçlanan bir referandum sırasında Başkan Alpha Condé tarafından üçüncü bir dönem için (yasadışı) aday olmak üzere çağrılan yeni bir Anayasanın kabulü.
18 Ekim 2020	Alpha Condé, cumhurbaşkanlığı seçimlerinin galibi olarak ilan edildi, asıl muhalifi hile çığığı atan Cellou Dalein Diallo'nun protestolarına rağmen.
05 Eylül 2021	Albay Mamady Doumbouya liderliğindeki Gine ordusu özel kuvvetlerinin girişimiyle bir darbe.

Kaynak : https://www.lepoint.fr/afrique/les-grandes-dates-de-la-vie-politique-de-la-guinee-06-09-2021-2441624_3826.php (31.07.2022)

2.3.3.4. Gine'nin eğitim durumu (yüksek öğrenim)

Demografik bir bakış açısından, Gine nüfusunun aşırı gençliği ve başkentteki yüksek yoğunluğu, Gine eğitim sistemi için zorluklar oluşturmaktadır. Ulusal İstatistik Enstitüsü'nün (INS) tahminlerine göre, okul çağındaki nüfus, yani 4 ila 24 yaş arası, 2014'te 5,2 milyondan (yani nüfusun %41'i) 8 milyonun biraz üzerine yükselecektir (%40) 2030'da. Bu, 15 yılda yarıdan fazla (%54) bir artıştır (IIEP, 2019 : 2). Ancak Gine eğitim sisteminin öğrencilerine kaliteli eğitim verebilmek için önceden yapması gereken çok şey vardır. Çünkü çeşitli faktörlerden dolayı zayıf bir eğitim sistemine sahiptir.

Gine'de eğitim sisteminin zayıflığının nedenlerinden bahseden Yatırımlar ve Kamu-Özel Ortaklıkları Bakanlığı, sektörün kısa bir sunumunu şu şekilde yapmaktadır: Gine'de eğitim sektörü şu alt sektörleri içermektedir: Üniversite Öncesi Eğitim ve Okuryazarlık, Teknik Eğitim ve Mesleki Eğitim ve Yüksek Öğrenim ve Bilimsel Araştırma. Bu bakanlığa göre, Gine eğitim sisteminin iç ve dış verimliliğinin zayıflığı, diğer şeylerin yanı sıra, şunlardan kaynaklanmaktadır: (1) denetleyici personelin düşük nitelikli olması (2) sınıfların aşırı kalabalık olması; (3) teorik öğretimin baskınlığı (atölye, laboratuvar ve kütüphanelerin yetersizliği); (4) teknik/mesleki ve daha yüksek seviyelerde eğitim akışlarıyla ortaokul profillerinin yetersiz yeterliliği; (5) ortaöğretim düzeyinde yetersiz öğretim materyalleri ve ders kitapları; (6) öğretim elemanı sayısının yetersiz olması, yaşlanması ve motivasyonunun düşük olması, (7) eğitimin iş piyasasının ihtiyaçlarına uygun olmaması; ve (8) teknik mükemmeliyet ortaokullarının yokluğu. Mesleki ve teknik eğitim yetersiz, uygunsuz ve yetersiz finanse edilmektedir. Ek olarak, yüksek öğretim, kurumların çoğalmasıyla karakterize edilir (on dokuz kamu kurumu ve

yaklaşık altmış özel yüksek öğretim kurumu). 2009-2010'da yaklaşık 107.000 öğrenci ile, %20'den azı doktora sahibi olan yaklaşık 1.819 öğretmen-araştırmacı tarafından denetlenmektedir (MIPPP, 2018).

Belirli bir şekilde yükseköğretim ile ilgili olarak, 2007-2008 akademik yılının başlangıcından bu yana Gine'de yükseköğretim LMD sistemine geçmiştir. Anglo-Sakson ülkelerinde kendini kanıtlamış bu sistemin ana motifi öğretmenliğin profesyonelleşmesidir. Esas olarak öğretim kredisi sistemine dayanan bu reform, diğerlerinin yanı sıra yeni gereksinimlerle geldi: APC'ye göre programların yenilenmesi; pazar ve istihdam için nitelik ve dış dünyaya açılma fırsatı; öğretmenlerin pedagojik gelişimi (ders planlarının geliştirilmesi, büyük grupların yönetimi, yeni sürekli değerlendirme yöntemleri vb. üzerine eğitim) (MIPPP, 2018).

Ancak (UNICEF, IIEP-Pôle de Dakar, 2019) raporlarından birinde, Gine'de LMD uygulamasının aktörleri ve ortakları için niyetlerin ve planlanan stratejilerin çok uygun olduğunun altını çizmektedir. Bununla birlikte, bu uygulamanın koşulları, reformun kabul edilmesinden on yıl sonra hala çok sorunludur. Bu yargı, eğitim programında yer alan derslerin sorumluluğunu alacak nitelikli insan kaynağının yetersizliği, öğretim ve laboratuvar materyallerinin yetersizliği, öğrenci sayısının fazlalığı, mesleki çevre ile ortaklığın verimsizliği, öğretmenlerin ve öğrencilerin çalışmalar yönetmeliklerine uyum konusunda motivasyon ve bağlılık eksikliği, vb. Yargı ayrıca şunlara da dayanmaktadır:

- üniversitelerde akademik ve profesyonel rehberlik sisteminin olmaması;
- üniversitelerde mezunları işgücü piyasasında destekleyecek ve izleyecek girişimlerin olmaması;
- üniversitelerde ve IES'de emeklilikleri sırasında halen görev yapan yöneticilerin (hocalar/üniversite personeli) yerini alabilecek öğrencileri yetiştirecek etkin bir ulusal kalite güvence yapısının olmaması. Ulusal Kalite Güvence Ajansı'nın kurulması bu nedenle iyi bir girişimdir;
- istihdam için çapraz beceri geliştirme programları ve girişimlerinin olmaması;
- özel IES'lere devlet sübvansiyonu verirken ekonominin öncelikli ihtiyaçlarının dikkate alınmaması ((IIEP, 2019 : 197).

Gine üniversitelerindeki bilimsel araştırmalara gelince, kümülatif olarak Gine, 1996-2016 döneminde üretilen sadece 482 yayımla Afrika ülkeleri örneğinde 36. sırada yer almaktadır. Araştırma sisteminin bu zayıflığı, yüksek öğretimdeki öğretim kadrosunun yapısıyla da açıklanmaktadır. Gerçekten de, 683 sayılı ustalık derecesine sahip öğretim görevlileri (profesörler ve öğretim görevlileri), 2016 yılında öğretim kadrosunun sadece %9'unu temsil ediyordu. Oysa, araştırma kurumları ve laboratuvarları içindeki araştırmaları denetlemek ve teşvik etmekle yükümlüdürler. Gine fakültesinin dörtte üçünü oluşturan genç asistanlar, sadece yüksek lisans derecesine sahiptir. Üstelik en kalifiye personel yaşlanmakta. Doktora mezunlarının yaş ortalaması 58'dir. Ayrıca bu öğretmenler ülkede bir veya birden fazla özel kurumda da ders vermektedir (IIEP, 2019 : 196-197).

Tablo 2.4. 1996-2016 yılları arasında Gine'de bilimsel üretimlerin durumu

Ülke	Belgeler	Atıf yapılabilir belgeler	alıntılar	Kendinden alıntılar	Belge başına alıntılar	H endeksi ²	Afrika'da sıralaması
Güney Afrika	213 998	196 132	2 125 9 27	569 883	12,6	361	1
Kamerun	12 598	11 883	138 32 3	25 987	10,9	106	11
Senegal	8 077	7 547	93 078	11 166	11,5	106	13
Gine	739	682	11 682	611	15,8	51	36

Kaynak : (SCImago Journal & Country Rank-Country Indicators (www.scimagojr.com/countryrank.php), Temmuz 2017, aktaran IIEP, 2019 : 196)

İşsizlik sorununa bakıldığında, veriler gençlerin önemli bir kısmının ne istihdamda ne de eğitimde olduğunu göstermektedir. Çoğunun mesleki nitelikleri yoktur. Nitekim, yine ELEP verilerine göre, 15 ila 24 yaş arasındaki gençlerin %48'i ne eğitim ve öğretim sistemine ne de işgücü piyasasına entegre olmuştur. Ayrıca 2012 yılında

² H-endeksi 2005 yılında Jorge Hirsch tarafından önerildi. Bir araştırmanın hem yayın sayısını hem de atıf sayısını yansıtır....

gerçekleştirilen ESETD, işsiz gençlerin %74'ünün mesleki yeterliliğe sahip olmadığını, %21'inin yüksek öğrenim diplomasına ve %5'inin mesleki eğitim diplomasına sahip olduğunu göstermektedir. Ortalama iş arama süresi, lisans derecesine sahip olanlar arasında 18 aydan, EFTP mezunları arasında 49 aya kadar değişmektedir ve bu mezunların göz ardı edilemez bir oranı (yani %46) beş yıldan fazla bir süredir işsizdir. Yetersiz olmakla birlikte, gençlerin işgücü piyasasına entegrasyonunu her biri kendi yolunda teşvik etmeye çalışmak için belirli girişimler (“ilk fırsat”, “Gönüllü Gençlik” ve hatta “BoCEJ” programları) geliştirilmiştir. Bu girişimler, gençlerin pratik becerilerini geliştirmelerine ya da iş deneyimi kazanmalarına olanak sağlamaktadır (IIEP, 2019 : 198).

Özetlemek gerekirse, eğitim sisteminden mezunların profesyonel entegrasyonu Gine için büyük bir zorluk olmaya devam etmektedir. 2011'de okulu bitiren her dört gençten sadece biri yıl içinde bir iş bulmuştur. Mezunların çoğu, okuldan ayrıldıktan sonra bir yıldan fazla bir süre ilk işlerine girebilmektedir. Bununla birlikte, veriler, okuldan ayrıldıktan bir yıl sonra, ortaöğretim sonrası EFTP mezunlarının iş bulmakta diğerlerine göre daha az zorluk yaşadıklarını ve bunu yükseköğretim mezunlarının izlediğini göstermektedir. İkincil EFTP'ten ayrılanlar, işgücü piyasasına girmekte en çok zorluk çekenlerdir. Ayrıca, doktora ve yüksek lisans mezunları tam olarak %67 ve %64'ü okuldan ayrıldıktan sonra bir yıldan daha kısa bir süre içinde iş bularak en hızlı iş bulmaktadır (a.g.e, 2019 : 198).

Dolayısıyla, Gine gerçeğiyle ilgili olarak yukarıda sunduklarımızı analiz ettiğimizde, Ginelilerin, özellikle de öğrencilerinin yurtdışıya neden önemli ölçüde göç ettiğini elbette anlayabiliriz. Aynı zamanda yurt dışında aldıkları eğitimin ardından geldikleri ülkeye dönmelerinin neden zor olabileceğini de tahmin edebiliriz. Şimdi, Türkiye Cumhurbaşkanı ile Gine eski Cumhurbaşkanı arasında işbirliği çerçevesinde Konakri'de gerçekleşen bir görüşmenin sunumu söz konusu olacaktır. Sadece bu toplantı ile Türkiye'de az çok önemli sayıda Gineli öğrencinin varlığı arasındaki bağlantıyı göstermeye çalışmaktır.

2.3.4. Türkiye ile Gine arasında 2016 yılında imzalanan anlaşma

Mart 2016'da Türkiye Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Gine ile ülkesi Türkiye arasındaki işbirliği kapsamında Gine'yi ziyaret etti. Dönemin Cumhurbaşkanı Gineli mevkidaşı Alpha Condé ile yaptığı görüşmede, bu (2) ülke arasında 9 anlaşma

imzalanmıştır. Bu anlaşmaların alanları şunlardır: **1-Turizm alanı, 2-Havacılık alanı, 3-Tıp alanı, 4-Güvenlik alanı, 5-Elektrik alanı, 6-Hidrokarbon alanı, 7-Maden alanı, 8-Çevre alanı ve 9-Eğitim alanıdır.** (İntellivoire, 2016).

Gine Cumhurbaşkanı Alpha Condé ile başkent Konakri'de yaptıkları ikili görüşmenin ardından düzenlediği ortak basın toplantısında Erdoğan, "Türkiye Gine ile özellikle eğitim ve sağlık sektörlerinde işbirliği yapacak." dedi. Alpha Condé'ye gelince, "Gine, Türkiye'nin gelişimi hakkında çok şey öğrenebilir" dedi. Türkiye'nin ve diğer dost ülkelerin Gine'ye sunacağı fırsatları ülkesinin memnuniyetle karşılayacağını da söyledi (İntellivoire, 2016).

Görsel 2.5. Türkiye cumhurbaşkanı ile Gine cumhurbaşkanı arasında 2016'da anlaşmalar imzalamak için Conakry'de yapılan görüşmeden görüntü

Kaynak : <https://intellivoire.net/signature-de-9-accords-entre-turquie-guinee/> (02.08.2022)

Bu yıldan itibaren Gineli öğrencilerin Türkiye'ye gelmeye başladığını söyleyemem. Ancak, çok sayıda olmasa da görüşmelerimi gerçekleştirdiğim katılımcıların geliş yıllarına dayanarak, iki ülke arasında imzalanan bu anlaşmalarla Gineli öğrenci sayısının arttığını söylemek mümkün. Çünkü Görüşmelerde 34 öğrenciden (katılımcılardan) sadece 2'si 2015 yılından itibaren Türkiye'ye geldiği belirtti. Yani, Gine ile Türkiye arasında yukarıda bahsedilen anlaşmaların Mart 2016'da imzalanmasından önce. Diğer 32 katılımcının tamamı 2016 ve 2022 yılları arasında Türkiye'ye geldiği görülmüştür. Araştırmaya katılımcıların Türkiye'ye geliş yıllarını gösteren bir tablo aşağıda sunulmaktadır.

Tablo 2.5. *Katılımcıların Türkiye'ye geliş yılları*

2015	2
2016	5
2017	1
2018	1
2019	11
2020	2
2021-2022	12
Toplam	34

Kaynak: Saha araştırması

Tabloya baktığımızda 2016 yılı (Gine cumhurbaşkanı ile Türkiye cumhurbaşkanının Konakri'de buluşma yılı) öncesinde bu görüşmeden önce katılımcılarımızdan sadece 2'sinin (bir erkek ve bir kız) geldiğini görüyoruz. Yani 2015 yılında. Erkek Uşak Üniversitesi mezunu, kız ise lisans eğitimini tamamladıktan sonra, görüşmenin yapıldığı sırada Muğla'da aynı üniversitede yüksek lisans yapmaktaydı. Böylece, 2016-2022 yılları arasında 34 katılımcıdan 32'sinin Türkiye'ye geldiğini görüyoruz. Ayrıca, bu anlaşmadan önce gelen iki (2) katılımcının burs yoluyla gelmediğini belirtmek isteriz. Dolayısıyla, Katılımcıların çok fazla olmamasına rağmen, Türkiye ile Gine arasında 2016 yılında yapılan bu anlaşmanın, son yıllarda Türkiye'de az çok önemli sayıda Gineli öğrencinin varlığının temeli olduğu sonucuna varmamıza neden olan şey budur.

2.3.5. Türkiye'deki Gineli öğrenciler durumunun incelenmesinin gerekçesi

Uluslararası öğrenciler ile ilgili hem dünya çapında hem de Türkiye özelinde birçok çalışma gerçekleştirilmiştir. Dolayısıyla, bu öğrenci göçü dalgalarının yanı sıra ortaya çıkan önemli entegrasyon sorunları olduğu görülmüştür. Bunlar arasında sosyo-kültürel ve akademik entegrasyondan örnek olarak bahsedebiliriz. Bu konuda Tutkun'a (2006 :258) göre uluslararası öğrencilerin dünya ülkeleri arasındaki hareketliliği genelde iletişim kurmak zorunlu oldukları bireyler, gittikleri bölgedeki yiyecek ve içecek kültürü, bireyin kendine belirli özellikleri gibi faktörlere bağlı olarak bir dizi sorunlara yol açabilir. Kıroğlu vd. (2010 : 27) için ise, çoğunlukla barınma, sağlık, yemek, iklim, ulaşım, ekonomik sorunları ev özlemi gibi hususlarla baş etmeye çalışan yabancı ya da uluslararası öğrencilerin yalnızlık, uyumsuzluk, çekingenlik ve psikoloji sorunlar karşılaması mümkündür.

Uluslararası öğrencilerin özellikle sınıf ya da okul çevrelerindeki arkadaşlık ilişkileri, dışlanma ve önyargı problemleri anlamlı bir yer tutmaktadır. Yabancı bir ülkede kişilerin ilk olarak kendi vatandaşlarıyla bağlantı kurması temel akım kültüre sahip kişilerden uzak kalması bir yönüyle yalnızlık stresini azaltırken diğer yönüyle adaptasyon ya da entegrasyon sürecinin uzamasına neden olacaktır. Bazı durumlarda uluslararası öğrencilerin dışlanmaları ve ötekileştirmeleri de öğrencilerin adaptasyon veya entegrasyon sürecini negatif bir şekilde etkilenmektedir (Kıroğlu vd, 2010 : 30).

Lee (2017) için, uluslararası öğrencilerin sosyal durumları ve bu çerçevede karşılaştıkları dışlayıcı tutumlar yapılan araştırmalarda anlamlı bir yer oluşturmaktadır. Bu tutumlar öğrencilerin sosyalleşmelerini ve ötekileriyle kurdukları ilişkileri etkilemekte böylelikle öğrencilik süreçlerinde önemli bir yer edinmektedir. Ayrımcılık ve yabancı düşmanlığı karşılaştıkları olumsuz deneyimler arasında yer almaktadır. Ayrımcılıklar büyük ölçüde kültürel kalıplara dayanmaktadır. Akademik olarak, yabancı uyruklu öğrencilere ortaya çıkabilecek en büyük problem eğitim verilen dili bilmeme söz konusudur. Bu yüzden sınıf çevresinde uyum problemleri, arkadaşlık sorunları, öğretilen kursları anlayamama, kültürel belirli ifadeleri kavrayamama söz konusu olabilmektedir. Bu bağlamda akademik adaptasyon sürecinin özellikle dil yeterliliği ve öğrenim uygulamasındaki farklılıklardan kaynaklandığı birçok çalışma bulgularından anlaşılmaktadır (Antonakopoulou, 2013 :69 ; Kılıçlar vd., 2012 :157; Mahmood ve Galloway Burke, 2018 :284 ; Sungur vd., 2016 :101 aktaran Ercan, 2019 : 41).

Yabancı öğrenciler yükseköğrenimlerinin özellikle ilk zamanlarda o ülkenin toplumsal yaşantılarıyla ilgili kurallarını öğrenme, farklı bir kültüre adapte olma, eğitim sistemini kavraya bilme, arkadaşlıklar kurabilme gibi sorunlarla baş başa kalmasının yanı sıra kendi ailesinden ve arkadaşlarından ayrılmanın da etkisiyle çeşitli psikolojik ve sosyolojik problemler yaşayabilmektedir (Ercan, 2019 : 1-2). Özetlemek gerekirse, uluslararası öğrencilerin vardıkları ülkedeki öğrenim sistemine yönelik problemlerini akademik adaptasyon/entegrasyon, akademik danışmanlık, kaynaklara erişme, tercihler, sınıf atmosferine etegrasyon ya da uyum sağlama, öğretim üyeleri ile iletişim kurma olarak sıralanabilir (Tutkun, 2006 : 258).

Özellikle Fransa ve Kanada gibi yurtdışındaki Gineli öğrencilerle ilgili çalışmalar da bulunmaktadır. Tam da bu bağlamda Barry'nin (2011) Kanada'daki Gineli öğrenciler

üzerine yaptığı çalışma ile Sow'un (2013) Fransa'daki Gineli öğrenciler üzerine yaptığı araştırma arka arkaya sunulmaktadır.

Barry'nin Çalışması (2011)

Barry (2011) Kanada'da eğitim almış Gineli mezunların dönüş ve geri dönmeme deneyimleri hakkında bir çalışma gerçekleştirmiştir. Bu çalışma, ilk olarak Kanada'dan mezun olan Gineli öğrencilerin Gine'ye dönme ya da tam tersine ev sahibi ülkede kalma motivasyonlarını anlamaya çalışmıştır. İkinci olarak, çalışması Gine'ye dönen veya Kanada'da yerleşen mezunların aile, sosyal ve mesleki entegrasyonlarına veya yeniden entegrasyonlarına ilgilenmiştir. Son olarak, çalışma Gine'ye döndükten veya Kanada'da yerleştikten sonra katılımcıların memnuniyetlerini ve hayal kırıklıklarını ve Kanada'da kalanların menşe ülkeleriyle olan bağlantılarını incelemiştir. Herhangi bir teoriye dayanmadan, Kanada'dan 31 Gineli mezunla bireysel görüşmeleri kullanarak nitel bir araştırma yürütmüştür (Barry, 2011 : 65).

Çalışmanın sonuçları, Gine'ye dönen mezunların istihdam ve terfi beklentilerinin geri dönme kararlarında önemli bir etkiye sahip olduğunu göstermiştir. Bu bağlamda (Barry, 2011: 120) "Gine'de işi bulan 18 mezunun 14'ünün Kanada'da eğitimine devam etmeden önce çalışmış olması, psikolojik hazırlık, kariyerlerinde bir evrimden (terfiden) yararlanma ümidi, menşe ülkelerine dönüş ana motivasyonlarını oluşturmaktadır". Ve bunların arasında 22 katılımcıdan 12'si Gine'ye bağlılığı ve Gine'ye hizmet etme arzusu dönüş nedenleri olarak ortaya çıkmaktadır (Barry, 2011 : 124). Memnuniyetleri ile ilgili olarak, bazı görüşmeciler çocukların eğitimi, maaşı ve yolsuzlukları ile ilgili bazı hayal kırıklıklarının altını çizmesine rağmen, sonuçlar Gine'deki görüşmecilerin çoğunun ülkeye dönüşlerinden 22 kişiden 17'sinin memnun olduğunu ortaya koymaktadır (Barry, 2011 : 166).

Eğitimden sonra Kanada'da kalmayı tercih eden Gineli mezunlar ise, çalışmanın sonuçları ana nedenlerinin, ev sahibi ülkede iyi bir iş bulma olasılığı olduğunu ortaya çıkarmıştır. Buna ek olarak Gine'ye geldiklerinde çocuklarının eğitimiyle ilgili endişeleri olduğunu da altını çizmiştir. Çünkü araştırmaya göre, katılımcıların bazıları çoktan okumaya başlamış olan çocukları vardır. Sosyal entegrasyonla ilgili olarak Barry (2011), eğitimden sonra Kanada'da kalan katılımcıların neredeyse tamamının sosyal olarak Kanada toplumuna entegre olduklarını söylediklerini bildirmiştir. Bununla birlikte,

eğitiminden sonra Kanada'da kalmayı tercih eden 9 kişiden sadece 2 mezununun tatmin edici bir iş sahibi olduğunu iddia ettiğini de belirtmiştir. Geri kalanlar ise sadece ufak işler yapmakla kalmıyor, aynı zamanda eğitimiyle de alakaları olmadığını ve işlerinden memnun olmadıklarını da dile getirmişlerdir. Barry'e göre bu konuda, katılımcıların birçoğu neden olarak "iki dillilik" ve "ayrımcılık" sorunundan bahsetmişlerdir. Barry (2011) bu ayrımcılığın Kanadalılara kıyasla "terfi eksikliği", "düşük ücretler", "istikrarsız istihdam" ile açıklandığını ortaya koymuştur. Sonunda, Barry'nin çalışması, katılımcıların birçoğu Gine'ye dönme fikrini dışlamadığı, kendi ülkesiyle bağlarını hiçbir zaman koparmadığı ve çocuklarına Gine kültürünü tanıtmak niyetinde olduklarını belirtmiştir (Barry, 2011 : 187).

Sow'un alışması (2013)

Sow (2013) tarafından Fransa'da, özellikle Montpellier üniversitelerinde yapılan araştırmaya gelince, araştırma, Gineli öğrencilerin bu üniversitelere entegrasyonu konusu ele alınmıştır. Öncelikle, bu öğrencilerin entegrasyon düzeyini belirlemek ve hipotezini test etmek için, bu Gineli öğrencilerin öğretmenleriyle ilişkilerine ilişkin görüşlerini anlamaya, onların Fransız sınıf arkadaşları ile olan ilişkilerini, sahip oldukları Fransız arkadaşlarının sayısını belirlemeye çalışmıştır. Ayrıca, onların bilgileri ve üniversite içindeki öğrenci organizasyonlarının faaliyetleri üzerindeki ilgileri hakkındaki görüşlerini kavramaya da çalışmıştır. Bu farklı noktaların, bu öğrencilerin entegrasyon düzeyini anlamaya yardımcı olacağını tahmin etmiştir. Sow, bu Sorunu incelemek için o dönemde Montpellier'de eğitim görmekte olan 20 Gineli öğrenciyle karma yöntem yoluyla görüşmüştür.

Hocalarla ilişkileri ile ilgili olarak, çalışmanın sonuçları, bağlantının iyi olduğunu ve ankete katılanların çoğunluğunun (12/20), öğretmenleri tarafından Fransız yoldaşlarıyla aynı eşitlik temelinde muamele gördüğünü doğrulamıştır. Üstelik, Gineli öğrenciler için, öğretmenlerle görüşmelerinin kolay olduğu söylenmiştir. sonuçlar katılımcıların %75'inin oldukça kolay, sadece %25'inin oldukça zor belirttiğini göstermiştir. Ancak öğretmenlerle görüşme sıklığı ile karşılaştırıldığında sonuçlar küçük bir yüzde göstermiştir. Nadiren %55, sık sık %25 ve hiç değil %20. Sonuçlar ayrıca Gineli öğrencilerin üniversiteler tarafından düzenlenen kültürel etkinliklere katılımlarının çok düşük olduğunu göstermiştir. Çünkü 9 öğrenci hiç katılmadıklarını, 8'i nadiren katıldıklarını ve diğer 3'ü sıklıkla katıldıklarını söylemişlerdir. Bu düşük katılımın

nedenleri ile ilgili olarak, sonuçlar öğrencilerin çoğuna ilgi olmadığını göstermiştir (Sow, 2013).

Fransız sınıf arkadaşları ile ilişkilerine gelince, çalışmanın sonuçları, 20 öğrenciden 12'sinin takıldığı Fransız sınıf arkadaşı olmadığını bildirmiştir. Buna ek olarak 20 öğrenciden 11'i Fransız sınıf arkadaşlarının kendilerine kapalı olduğunu savunmuşlardır ve bunun aksine, 9 katılımcı açık olduklarını iddia etmiştir. Yine Sow'e göre araştırmanın sonuçlarından bir diğer önemli nokta, 19/20 öğrencinin üniversitelerinde bir öğrenci organizasyonuna üye olmadıklarını söylemeleridir (Sow, 2013).

Özetle, Sow bu sonuçlarla ilgili iki önemli yorum yapmıştır: birincisi, bu öğrencilerin çoğunun çok az entegrasyona sahip olduğunu dile getirmiştir. Bunu kanıtlamak için 3 seviyeli bir entegrasyon ölçeği kullandı: **1**-güçlü bir şekilde entegre (takıldıkları 4 veya daha fazla Fransız arkadaşı sahip olan herkes), bunlara (**A**) kodunu atadı; **2**-orta derecede entegre (1 ila 3 arkadaşı olan herkes) bunlara (**B**) kodunu atadı ve **3**-zayıf bir şekilde entegre (Fransız arkadaşı olmayan herkes) bunlara (**C**) kodunu atadı. Sonuçlara göre 20 öğrenciden 12'si (**C**); (**B**) kodu için 20 üzerinden 5 ve (**A**) kodu için 20 üzerinden sadece 3'ü. Sow ayrıca, bu yabancı (Gineli) öğrenciler için Fransız arkadaşlara sahip olmanın, üniversitenin kültürel faaliyetlerine katılımlarını teşvik ettiğini belirtmiştir. Çünkü ona göre katıldıklarını (sıklıkla veya nadiren) söyleyen 8 öğrencinin Fransız arkadaşları vardır. İkincisi, bu öğrencilerin üniversitenin düzenlediği kültürel etkinliklere katılmamalarının nedenleri arasında, Sow, bazılarının meşgul olduğunu iddia etmesine rağmen (küçük iş), gerçekte bu faaliyetlere tam olarak dahil olmadıklarını hissetmelerinden kaynaklanan bir dışlanmışlık duygusu olduğunu ortaya koymuştur. Ayrıca, ona göre kültürel (Habitus) bağlantılı bir fark olduğu içindir. Yani Sow önerilen kültürel şenliklerin içeriği Gineli öğrencilerin kültürel zevklerine uymadığını savunmuştur (Sow, 2013).

Bununla birlikte, bu konudaki araştırmalarımıza göre Türkiye'de eğitim gören Gineli öğrencilere özel bir çalışma henüz olmadığını söyleyebiliriz. Böylece, Türkiye'deki Gineli öğrencilerin durumlarının entegrasyon açısından incelenmesinin önemli olabileceğini de düşünerek, bu araştırmayı gerçekleştirmemize neden olmuştur. Peki, burada sorulması gereken soru entegrasyon açısından Türkiye'deki Gineli öğrencilerin durumu nedir ? Buna ek olarak, eğitim sonrası geri dönüş ile ilgili neler

düşünmekte ? Bu soruları yanıtlamak için uygun bir araştırma yöntemi ve veri toplama teknikleri aracılığıyla görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Ancak, metodolojiye geçmeden önce, aşağıdaki bölümde araştırmamızla ilgili çalışmalarını sunmak söz konusu olacaktır.

2.4. İlgili Araştırmalar

Bu bölümün başından beri hatırlatıldığı üzere, bu düzeyde, uluslararası öğrencilerle ilgili sadece dünya genelinde değil, Türkiye özelinde de yapılan çalışmalar sunulmaktadır. Daha kesin olmak gerekirse, öğrenci göçüne ilişkin mevcut geniş literatürden, taramamızı uluslararası öğrencilerin yurtdışında eğitim alma nedenleri, onların deneyimleri veya entegrasyon sürecileri ve eğitimden sonra geri dönme/dönmeme konusu ile ilgili çalışmalarla sınırlandırmak tercih edilmiştir. Böylelikle, bu yol, araştırmamızın kapsamını sınırlandıracak ve çalışma konusu anlaşılmasını kolaylaştırmayı mümkün kılacaktır.

2.4.1. Yurtdışında eğitim için motivasyonlar

Bu bölümde motivasyon kaynakları olarak dilsel, kültürel ve tarihsel bağlardan söz edilmiştir. “Dilsel, kültürel ve tarihi bağlar, okumak için bir ülke seçerken önemli faktörlerdir. Öğrenciler, ilk önce geldikleri ülke ile aynı dilin konuşulduğu bir ülke seçme eğilimindedirler” (ISU, 2006 : 41). Bu açık görünür çünkü öğrenci kendisine, anladığı ve mükemmel bir şekilde ustalaştığı bir dilde iyi öğrenme koşullarını garanti etmek istemektedir. Ancak bir eğitim yeri seçerken dil faktörü tek motive edici unsur değildir.

Uluslararası öğrencilerin yurt dışında üniversite eğitimi alma motivasyonlarının, menşe ülkeyi terk ertmeye iten etkenler ve ev sahibi ülkeye ve oradaki üniversiteyi seçmeye yönelten etkenler bağlamında değerlendirilmesi gerekir. Böylelikle, Avustralyalı araştırmacılar Mazzarol ve Soutar'ın (2002) uluslararası eğitimi için “itme-çekme” modeline dayanmış ve daha geniş anlamda uluslararası öğrencilerin karar verme sürecini etkileyen çeşitli faktörlerden bahsetmişlerdir (Cubillo vd., 2006 ; Wilkins ve Huisman, 2011). Mazzarol ve Soutar'ın çalışması, Tayvan, Hindistan, Çin ve Endonezya'dan öğrencilere uygulanan anketlerin menşe ülkelerinden ayrılma kararını etkileyen ana faktörleri belirlediği büyük bir nicel araştırmadır. Bu faktörler arasında kursların kalitesinin düşük olması da yer almaktadır (öğrenciler kursların yürütülmesinden ve hatta ülkelerindeki gereksinimlerin düşüklüğünden şikayetçi olmuşlardır). Daha sonra, ankete katılanlar, kararda etkili bir faktör olarak orta öğretim sonrası eğitime sınırlı erişimi belirlediler. Gerçekten de dünyanın bu bölgesinde (Asya),

ağır seçim sreşlerinden geşmesi gereken öğrenciler işin niversite eğitimine erişim zordu. Son olarak, katılımcılar eğitim teklifindeki şeşitliliğin azlığından ve hatta eğitimin kendi ülkelerinde verilmemiş olmasından şikayet etmişlerdir (Mazzarol ve Soutar, 2002).

Menşe ülkeyi terk etmede etkisi olan bu faktörler, konuyla ilgili bir dizi çalışmada ve belirli ğrenci kategorileriyle yürütülen çalışmalarda, rneğin Asya'dan öğrenciler örneğinde tanımlanmaktadır (Bodycott ve Lai, 2012 ; Chen ve Zimitat, 2006 ; Mazzarol ve Soutar, 2002 ; Pimpa, 2003) veya İngiliz ğrenciler (Ahrens vd., 2010). Menşe lkesi ne olursa olsun, bu faktörler hemen hemen her zaman bulunur ve bu nedenle uluslararası göçün artmasına katkıda bulunur. Çünkü uluslararası öğrencilerin çoğu, yurtdışında mümkün olan en iyi eğitimin mümkün kıldığı daha iyi bir yaşamı arzulamaktadır (Minich, 2015 : 54). Bu nedenle, Mazzarol ve Soutar'a (2002) göre ev sahibi ülke, niversite ve/veya çalışma programı seçiminde dikkate alınan faktörler arasında ev sahibi ülke hakkında en fazla bilgiye ulaşmanın kolaylığı ilk belirleyici faktördür. Çünkü uluslararası öğrencinin kalacağı (geçici olarak) veya yerleşeceği (kalıcı olarak) yeni ülke hakkında bilinşli bir seçim yapmasına yardımcı olur. Ardından, farklı düzeylerde bilgiler ve esas olarak ülkenin ortaöğretim sonrası eğitim konusundaki itibarı hakkında bilgiler gelir. Son olarak, ğrenci, önceki niteliklerinin ve ev sahibi ülkede elde edeceği niteliklerin tanınma olanaklarını öğrenmeye çalışacaktır. Genelde diplomalarının katma değerini dediğimiz şey budur. Başka bir deyişle, yurt dışından dönüşünde memleketindeki diplomasının önemidir.

Ayrıca yurtdışında eğitim projesinin maliyeti de ülke ve ev sahibi niversite seçiminde etkilemektedir. Uluslararası bir ğrenci, niversiteye geşiş yapan herhangi bir ğrenci gibi, yurtdışında niversite eğitimi projesinin maliyetini değerlendirir ve aşağıdaki unsurlara özellikle dikkat eder : seyahatin acil maliyeti (ve menşe ülkede aile ziyareti yolculukları), yaşam ve yerleşim (konut, ulaşım, yiyecek vb.), eğitim, aynı zamanda önceki öğrenmenin (zellikle diplomalar ve deneyimler) ve profesyonel beklentiler (yatırımdan kaynaklanan faydaları) (Minich, 2015). Ev sahibi ülke seşimi de çevrenin kalitesi iklim ve güvenlik açısından değerlendirilerek yapılır; çünkü bazı öğrenciler istikrarsız siyasi ve ekonomik koşullar nedeniyle ülkelerini terk etmektedirler (Blaud ve Badir, 2001). Tamamen farklı bir faktör sıralamasında, arkadaş veya akrabalarından alınan kişisel tavsiyeler de bu tür kararlarda önemlidir (Mazzarol ve Soutar, 2002 ; Pimpa, 2003).

Eğitim için güç, yalnızca ev sahibi ülkenin çekici faktörleri tarafından haklı çıkarılmamaktadır. Bu tipolojide, menşe ülkelerde uluslararası öğrencileri onları terk etmeye zorlayan olayların da (rneğin, siyasi çatıŐmalar veya sosyal ve ekonomik krizler) olduğunu görüyoruz. atıŐmalardan bahsetmişken, Türkiye'deki Suriyeli ğrenciler bariz bir örnek olabilmektedir.

Bu motivasyonlar gn menŐeyi ve varış noktasına göre de tartıŐılabilir. Öğrenci hareketliliği olgusunun kökeninde, hem Kuzey-Kuzey hem de Güney-Kuzey yönünde sadece Kuzey ülkelerine yönelik gler gözlemlenmiştir. Birincisi kişisel gelişim ve kültürel keŐifler arayan öğrencilerle ilgili (Binsardi ve Ekwulugo, 2003 ; Endrizzi, 2010 ; Julien, 2005) ve ikincisi daha iyi yaşam ve çalışma koşulları arayan öğrencilerle ilgili (Blaud ve Badir, 2001; OECD, 2004). Bununla birlikte, unutulmamalıdır ki, bu gleri bu öğrenciler için sonuçsuz ya da zorluksuz değildir. Bu nedenle bir sonraki bölümde, uluslararası öğrencilerin yurtdışında bir kez entegrasyon süreçleri ya da karşılaştıkları zorluklar tartışılmaktadır.

2.4.2. Uluslararası ğrencilerin entegrasyon süreçleri

Bu düzeyde, uluslararası öğrencilerin entegrasyon sürecinde karşılaştıkları temel zorluklar ve entegrasyonu kolaylaŐtırabilecek veya aksine engelleyebilecek faktörler sunulmaktadır.

2.4.2.1. Uluslararası ğrencilerin sosyo-kültürel entegrasyonu

Bir ğrencinin entegrasyonu veya adaptasyonu, ğrenci ile niversite ortamı arasındaki uyumdur. Uluslararası bir öğrencinin karŐılaŐacađı zorluklar, yerel bir öğrenciden daha spesifik ve kesinlikle daha büyük olacaktır (Andrade, 2006). Adaptasyonun zorlukları veya uluslararası öğrencilerin entegrasyonu ile ilgili çalışmalar en fazladır, nk bunlar üstesinden gelinmesi en zor zorluklardır. Uluslararası ğrencilerin ev sahibi topluluğun tam yeleri olarak uyum sağlama ve tam olarak katılma yetenekleri çok sınırlıdır (Lee ve Rice, 2007). Adaptasyon veya entegrasyon eksikliği, kısmen uluslararası öğrencilerin eğitim düzeyleri, aile gelirleri, dil becerileri ve hatta akademik performansları gibi kişisel özellikleriyle açıklanmaktadır. Araştırmalar, gerçekten de, uluslararası öğrencilerin, bahsedilen özelliklerden dolayı yerel üniversitedeki meslektaŐlarına göre daha fazla adaptasyon zorluklarıyla karşılaştıklarını göstermiştir (Andrade, 2006 ; Hechanova-Alampay, Beehr, Christiansen ve van Horn, 2002).

Al-Harti (2005) ve Chapdelaine ve Alexitch'in (2004) çalışmaları, uluslararası öğrencilerin entegrasyonundaki zorlukların kaynağının kültürel farklılıklar olduğu hipotezini doğrulamışlardır. Örneğin Al-Harti (2005), Orta Doğu'dan Amerika Birleşik Devletleri'nde yükseköğrenim programına devam eden öğrencilerin deneyimlerinin doğasını tanımlamıştır. Bu Arap uluslararası öğrencilerin deneyimleri diğer öğrencilerin deneyimlerinden farklıdır (Amerikalılar ve diğer kökenlerden gelen uluslararasılar). Bu farklılıklar, Arap toplumlarında bu ilişkilerin daha çok topluluk etrafında organize edilmesi anlamında kişilerarası ilişkilerin doğasıyla açıklanabilir. Halbuki, Kuzey Amerika veya Batı toplumları, Orta Doğu'dan gelen bu uluslararası öğrenciler tarafından daha bireysel olarak kabul edilir. Diğer çalışmalar bu kültürel argümanı takip etmektedir (Ataca ve Berry, 2002 ; Brown ve Holloway, 2008 ; Li ve Gasser, 2005 ; McClure, 2007 ; Russel vd., 2010 ; Sawir vd., 2008). Bunlar arasında, Li ve Gasser (2005) ev sahibi ülkedeki insanlarla temasın uluslararası öğrencilerin sosyokültürel adaptasyonu tahmin edip edemeyeceğini görmek istemişlerdir. Yazarlar nihayet, ev sahibi ülkeden insanlarla temasın, kültürlerarası öz yeterliliğin bu öğrencilerin sosyokültürel uyumu üzerindeki etkisini kısmen etkilediğini bulmuşlardır. Brown ve Holloway (2008), uluslararası bir öğrencinin İngiltere'nin güneyindeki bir üniversitede kalışının ilk aşamasını incelemişlerdir. Kalışın bu ilk aşamasının heyecan duygularıyla karakterize edilmediğini fark etmişlerdir. Uluslararası öğrenciler, kültür şokuyla bağlantılı olumsuz psikolojik ve duygusal belirtilerle boğulmuş durumdadır. Tüm bu duygu ve semptomlar, bir kısır döngü gibi uluslararası öğrenciler arasında adaptasyon zorluklarına katkıda bulunur ve bunları kötüleştirir (Mañich, 2015). Sonuç olarak, uluslararası öğrenciler, bu öğrencilerin deneyimlerinde bir diğer önemli faktör olan ve birçok araştırmacının araştırma konusu olan kültürleşme stresi yaşamaktadırlar (Constantine, Okazaki ve Utsey, 2004 ; Poyrazlı vd., 2004 ; Yeh ve Inose, 2003).

Böylece, kültürleşme süreci, uluslararası öğrencinin öğrenim için göçün ardından yeni kültürel, sosyal ve kurumsal normlara adapte edilmesidir (Berry, 1997; Bourhis vd., 1997; Gohard-Radenkovic, 2002; Kanouté, 2002). Kültürleşme stresi, diğer şeylerin yanı sıra, değiştirilmiş veya sürdürülmesi zor yeme alışkanlıklarına ve hatta uyku bozukluklarına neden olur (De Souza, 2012 ; Hartwell, Edwards ve Brown, 2011; Howard, 2012). Son olarak, çalışmalar uluslararası öğrencilerin uyumunu modellemeye çalışmıştır. Bu bağlamda, Coles ve Swami (2012) adaptasyonları (veya kültürleşmeleri) ile ilgili iki tür davranış belirler: bir yanda giderek daha fazla entegre olmak isteyen

uluslararası öğrenciler ve diğer yanda ev sahibi topluma ve/veya yeni üniversite topluluğuna entegre olma fırsatlarını azaltan öğrenciler. İkincisi için, yazarlar toplumsal geri çekilmeyi kastetmektedirler (Agulhon ve de Brito 2009 aktaran, Coles ve Swami, 2012).

Avustralya'da Russell vd. (2010), Melbourne'deki büyük bir üniversiteye devam eden 979 uluslararası öğrenciden oluşan bir örnekleme üç adaptasyon modeli belirlemiştir. İlk öğrenci grubu (%58,8) metropolle iyi entegre olmuş hisseden ve çok az kültürleşme stresi hisseden “pozitif ve bağlantılı” öğrencilerdir. İkinci grup uluslararası öğrenci (%34,4) "sosyal bağları olmayan ve stresli", dolayısıyla sosyal olarak izole olanlardır. Bu öğrenciler, mali durumları ve bozulan yaşam tarzları (referans işareti kaybı) nedeniyle yüksek düzeyde kültürleşme stresi bildirdiler. Son olarak, son grup “zorluk çeken ve risk alan” uluslararası öğrencilerdir (%6,7). Önceki grup gibi, sosyal olarak izole edilmişlerdir ve yüksek düzeyde stres ve depresyon bildirmişlerdir. Atebe (2011) tarafından yapılan çalışma ise, uluslararası öğrencileri Amerikan üniversitelerine entegre etmenin zorluklarına ilişkin keşifsel bir araştırmadan oluşuyordu. Bu çalışmada, en önemli zorlukların akademik dosya (sonuçlar), öğrenci mesleği öğrenme, ikametgahta yaşama koşullarını ve din hizmeti ile ilgili olduğu görülmektedir (Atebe, 2011).

Az önce tartıştığımız bu çalışmalara baktığımızda, ev sahibi ülkede ve ev sahibi üniversitede adaptasyon veya entegrasyon zorluklarının kuşkusuz ilgili öğrencilerin eğitim ve öğrenimleri üzerinde sonuçları olacağı anlaşılmıştır. Bu nedenle, bu öğrencilerin ev sahibi üniversitede öğrenme ile ilgili zorlukları şimdi incelemek gereklidir.

2.4.2.2. Uluslararası öğrenciler için öğrenme zorlukları

Uluslararası öğrencilerin çalışma döngüsü ne olursa olsun, özellikle yeni öğrenme yöntemlerine ve yeni değerlendirme yöntemlerine uyum sağlamak için bir dizi akademik zorluğun üstesinden gelmek zorunda kalacaklardır (Pilote ve Benabdeljalil, 2007). Araştırmalar, uluslararası öğrencilerin hocaların beklentilerini anlamakta (Kuo, 2011; Zhou, Frey ve Bang, 2011) veya ders notlarını almakta (Huang, 2006) zorlandıklarını göstermiştir. Hocanın aksanının anlaşılması genellikle sorgulanır ve tersine, kendi aksanlarının muhatapları tarafından anlaşılması, onların derse veya seminerlere sözlü katılımları üzerinde etkili olabilir, bu nedenle katılım sınırlı olacaktır (Coward, 2003 ; Gebhard, 2012). Bazı uluslararası öğrenciler üniversitenin teknolojik ortamlarını ve

özellikle kütüphaneleri kullanmakta zorlanmakta (Curry ve Copeman, 2005 ; Howze ve Moore, 2003) ve bilgisayar becerileri yetersizdir (Pilote ve Benabdeljalil, 2007).

Kısacası, uluslararası bir öğrencinin üniversite içinde üstesinden gelmek zorunda kalacağı temel zorluklar, yeni öğrenme stratejilerinin edinilmesi, yeni bir pedagojiye uyum sağlanması veya yeni sosyal ve cinsiyet ilişkilerin keşfedilmesi ile ilgilidir. Uluslararası öğrencilerin öğrenmeleriyle ilgili bu zorluklar (tıpkı sosyo-kültürel uyum zorlukları gibi) kısmen yaşadıkları dil zorluklardan kaynaklanmaktadır (Mäinich, 2015 : 61). Gerçekte, tüm uluslararası öğrenciler, ülkenin ve onlara ev sahipliği yapan üniversitenin resmi ve öğretim diline iyi derecede hakim değildir. Dili öğrenmiş olsalar bile, çok düşük bir seviyeye sahiplerdir ve bu nedenle örneğin dersleri tam olarak anlamak için yetersiz olduğu söylenebilir.

2.4.2.3. Uluslararası öğrenciler için üniversitede dil engeli

Dil veya dil engeli, genellikle bir göçmenin veya uluslararası bir öğrencinin üstesinden gelmesi gereken ana engel olarak belirtilir (Gohard-Radenkovic, 2004). Bu nedenle, birçok çalışma, uluslararası öğrencilerin dil becerileri ile akademik performansları arasındaki bağlantıyı daha kesin bir şekilde hedeflemiştir (Dao, Lee ve Chang, 2007 ; Deumert vd., 2005; Forbes-Mewett ve Sawyer, 2011 ; Kwon, 2009 ; Mittal ve Wieling, 2006 ; Poyrazli vd., 2004 ; Poyrazli ve Kavanaugh, 2006 ; Sawir, vd., 2012 ; Swagler ve Ellis, 2003). Genel olarak, atıfta bulunulan tüm bu çalışmalardan, eğitim dilindeki yeterliliğin uluslararası öğrencilerin yeni üniversitelerine uyumlarıyla ilgili bir değişken olduğu ortaya çıkmaktadır. Başka bir deyişle, uluslararası öğrenci ev sahibi üniversitenin eğitim dilinde ne kadar yetkinse, kültürleşme stresini o kadar az hissedecektir (Poyrazlı vd., 2004). Bu çalışmalardan bazıları, dil becerileri zayıf olan uluslararası öğrencilerde olası depresyon ve kaygı vakalarını belirleyerek bu bulgunun peşine düşmektedir (Dao, Lee ve Chang, 2007 ; Sümer, Poyrazli ve Grahame, 2008). Dil engeli, bireyin adaptasyonu güçlü bir şekilde sınırladığı için, izolasyon hissini hem kaynağı hem de nedeni olabilir. Aşağıdaki bölümde uluslararası öğrencilerin izolasyon durumu ele alınmaktadır.

2.4.2.4. Uluslararası öğrencilerdeki izolasyonun boyutları

Pek çok araştırma, uluslararası öğrencilerin diğer (yerli) öğrencilere göre kendilerini izole ve yurt özlemi hissetme konusunda daha fazla risk altında olduklarını doğrulamaktadır (Deumert vd., 2005). Bu konuda Sawir vd. (2008), uluslararası

öğrencilerle 200 derinlemesine görüşme gerçekleştirmiş ve bu katılımcıların üçte ikisinin özellikle kalışlarının ilk aylarında yalnızlık ve/veya izolasyon sorunları yaşadığını ortaya koymuşlardır. Araştırmacılar, Avustralya'daki uluslararası öğrencilerin yaşadığı üç yalnızlık düzeyi belirlemişlerdir: 1) aileleriyle iletişimin kesilmesi nedeniyle kişisel bir yalnızlık; 2) sosyal ağların kaybindan kaynaklanan sosyal bir yalnızlık ve 3) yeni toplumda da bulunacak olan aynı kültürün üyeleriyle temas eksikliğinden kaynaklanan kültürel bir yalnızlık (Sawir vd., 2008).

İzolasyon hissi doğrudan arkadaşlık sorununu gündeme getirir. Bu bağlamda, uluslararası öğrencilerin ülkenin yerli öğrencileriyle arkadaşlık kurmada yaşadıkları zorluklara odaklanan bir dizi çalışma ilgilenmiştir; bu zorluklar aynı zamanda ev sahibi ülkeye genel uyumla da ilişkilidir (Al-Sharideh ve Goe, 1998 ; Trice, 2004 ; Olivas ve Li, 2006 ; Poyrazlı ve Grahame, 2007 ; Andrade ve Evans, 2009). Yerel öğrencilerle temaslar sınırlıdır ve uluslararası öğrencilerin yalnızca diğer uluslararası öğrencilerle (aynı kökenden veya başka bir kökenden) arkadaşlıklar kurma topluluğa geri çekilmesine neden olur, çünkü bu bağlantılar ülkenin yerli öğrencilerle kurulanlardan daha sağlam olarak değerlendirilir. Sunulan tüm çalışmalar, uluslararası bir öğrencinin yeni üniversitelerine başarılı bir şekilde uyum sağlamak ve entegre olmak için üstesinden gelmesi gereken çeşitli engelleri (çoğunlukla dilsel, sosyal ve akademik) belirtmektedir. Aynı zamanda, bu çalışmalar, bu tür engellerin, değişen ağır derecelerde olmasına rağmen, göç sürecinin doğasında var oldukları için kaçınılmaz olacağını düşünmektedir (Mañich, 2015). Şimdi, bu öğrencilerin de bazen mağdur oldukları ayrımcılığa bağlı zorluklarla bu literatür taramasına devam edilmektedir.

2.4.2.5. Uluslararası öğrencilerin yaşadığı ayrımcılık

2011 yılında İngiltere'deki bir üniversitede 153 uluslararası yükseköğrenim öğrencisiyle yapılan bir ankette, bu öğrencilerin %32'si ayrımcılığa maruz kaldıklarını söylemişlerdir. Vakaların çoğu sözlü taciz içermektedir, ancak %6'sı fiziksel saldırı bildirmiştir (Brown ve Jones, 2013). Kanada'ya gelince, araştırmalar entegrasyon sorununda bir miktar ilerlemeye rağmen, bu ülkede hala yabancılara karşı ayrımcılık sorunları olduğunu göstermiştir. Barry'nin (2011) Kanada'daki Ginele mezunlar üzerine yaptığı araştırma, katılımcıların iş ararken ve iş yerinde de “ayrımcılık” yaşadıklarını ortaya koymuştur (Barry, 2011).

Ayrıca, Kanada'da geniş bir BCEI araştırması, uluslararası öğrencilerin yaşadığı ayrımcılık ve ırkçılığın sıklığını ve biçimlerini analiz etmiştir. Anket bulguları, ankete katılan bazı uluslararası öğrencilerin öğretmenleri, kurum personeli, diğer öğrenciler ve toplumla etkileşimlerinde ayrımcılığa maruz kaldıklarına inandıklarını göstermektedir. Öğrenciler, diğer öğrencilerle ve kampüs dışındaki insanlarla etkileşimlerinde, kurumdaki personel ve öğretim üyeleriyle olan etkileşimlerinden daha az hoş karşılandılar (BCEI, 2013 : 33). Diğer öğrencilerle ve kampüs dışındaki toplulukların üyeleriyle etkileşimlerinde, %23-25'i ırk ayrımcılığı, %21'i kültürel veya dini ayrımcılık ve %28-30'u biri veya diğeri yaşadığını söylemişlerdir.

BCEI, bu tür bulguları daha derine inmek için uluslararası öğrencilerin ırksal ve dini ayrımcılıkla ne kastedtiklerini anlamak için görüşmeler gerçekleştirmiştir. Bu, “yabancı öğrenci” statüsünden dolayı farklı muamele gördüğü izlenimine sahip öğrencilerin tanıklıkları ve hatta Kanadalı öğrencilerle entegrasyonda zorluk yaşayan öğrencilerin tanıklıkları ile sonuçlanmıştır. Bu nedenle BCEI araştırması (2013) Kanada'nın bu tür olaylardan muaf olmadığını ve durumun başka yerlerdeki kadar kritik olmamasına rağmen, talihsiz olaylardan kaçınmak için hala dikkatli olmak için neden olduğunu göstermektedir. Son olarak, Avustralya'da Deumert vd. (2005) tarafından yapılan araştırma da uluslararası öğrencilerin yaşadığı gerçek güvenlik sorununu (fiziksel bütünlük, hastalık, finansal) ifşa ettiği için büyük önem taşımaktadır (Deumert vd., 2005).

Genel olarak yabancıların ve özelde bu uluslararası öğrencilerin karşılaştığı çok sayıda zorluk göz önüne alındığında, bazı araştırmacılar sorumlulukları belirlemeye çalışmıştır. Bu bağlamda Frideres (2008), entegrasyonla ilgili bir literatür taramasında, bu modelde göçmenlerin entegrasyonunda ana aktörleri göçmen ve ev sahibi toplum olan (tüm kurumları, topluluk gruplarını ve bireyleri içeren) bir entegrasyon modeli çizmektedir. Genel olarak entegrasyon, ev sahibi toplum ile göçmenler arasındaki bireysel veya topluluk düzeyindeki etkileşim olarak görülür ve bu da onların sosyal entegrasyonunun doğasını ve kapsamını belirler. Bu iki yönlü süreçte, göçmen (çalışmamız bağlamındaki uluslararası öğrenci) sorumluluk almayı, topluluğun bir üyesi olarak entegrasyonuna katkıda bulunmayı taahhüt etmelidir. Başka bir deyişle, entegrasyonunu kolaylaştırmak için sosyal sermayesinden ve beşeri sermayesinden yararlanmalıdır. Ev sahibi topluluğa gelince (çalışmamız bağlamında üniversite olabilir), politika ve programların adalet ve fırsat eşitliği değerlerini yansıtmalarını sağlamalı, aynı

zamanda medeni hak ve özgürlükleri korumalı ve göçmenler için fırsatlar yaratmalı, hem ev sahibi topluluğun yapısı ve kurumları hem de ev sahibi topluluk üyelerinin tutumları açısından topluma katkıda bulunmaları gerekmektedir (Frideres, 2008).

Bu farklı sorumluluklardan bahsetmişken, ev sahibi üniversiteyle ilgili faktörler, uluslararası öğrencilerle ilgili faktörler ve ev sahibi (yerli) öğrencilerle ilgili faktörler olmak üzere 3 unsur ele alınabilir.

2.4.2.6. Ev sahibi üniversite ile ilgili faktörler

Ev sahibi topluluğun yeni gelenlerin entegrasyonunda en önemli temel faktörlerden biri olduğu unutulmamalıdır. Frideres'in (2008) entegrasyon modeline göre, ev sahibi topluluğu iki ana grup oluşturmaktadır: kurumlar ve ev sahibi topluluğun üyeleridir. Kurumlar söz konusu olduğunda, rolleri yeni gelenlerin (örneğin uluslararası öğrenciler) entegrasyonunu teşvik etmek için siyasi önlemler (okul, sosyal vb.) koymaktır. Ev sahibi topluluk tarafında, göçmenlerin entegrasyonunda rol oynayan tutumlardır, yani topluluk üyelerinin (öğretmenler ve yerli öğrenciler gibi) yeni gelenleri karşılama şeklidir (Frideres, 2008).

Bir üniversite ortamında büyük bir kültürel çeşitliliğin olması, mutlaka uluslararası öğrencilerin iyi bir entegrasyonuna yol açmaz. Başka bir deyişle, kültürlerarası karşılaşmaların sayısı ve sıklığı gerçekleştiğinde, mutlaka olumlu sonuçlara yol açmaz (Tamiko vd., 2004). Üniversitelerin başarılı bir şekilde uluslararasılaşması, yalnızca etkili bir işe alım politikası değil, aynı zamanda diğer unsurları da gerektirir: uluslararası öğrenciler için mükemmel bir kabul kapasitesi, kaliteli eğitim, hizmetler ve altyapı, açık ve teşvik edici bir yaşam ortamı, hepsi rekabetçi bir fiyata (Lacasse, 2005 : 69). Akademik bağlamda üniversiteler, ulusal ve uluslararası öğrencilerin katılımını ve kültürler arası etkileşimi sağlayan ve teşvik eden bir ortam yaratmada kilit bir rol oynamaktadır (Coté, 2018 : 27).

Literatürde üniversitelerdeki uluslararası öğrenciler tarafından çeşitli zorluklardan bahsedilmektedir. Bahsedilen ilk faktörlerden biri, üniversite parkurunu öğrenciler için daha zor hale getiren finansal zorluklarla ilgilidir (BCEI, 2009 ; Poyrazli et Grahame, 2007; CROP, 2006). Bu bağlamda Tinto (1990) diyor ki, bazen eğitimden ayrılmada bir faktör olarak finansal kaynakların önemini hafife almış olsak da, belirli sayıda öğrencinin finansal sorunlar nedeniyle üniversiteyi terk ettiği gerçeği devam etmektedir. Öte yandan,

sebat eden öğrencilerden önemli bir kısmı, ya maddi yardımın yetersiz olması nedeniyle geçimlerini sağlamak ya da öğrenimleri sırasında üstlenecekleri önemli borçları sınırlamak için yarı zamanlı çalışmak zorundadır (Tinto, 1990). Kanada'da, yaklaşık dört uluslararası öğrenciden biri finansal zorluklar yaşadığını bildirmektedir (BCEI, 2009). AEI-UQAC araştırmasında (2011), sorgulanan öğrencilerin %23'ü, öğrenim faturalarının geç veya eksik ödenmesi nedeniyle öğrenci dosyalarının bloke edildiğini zaten gördüklerini söylemiştir. Görüşülen öğrencilerden biri, eğitimlerini finanse etmek için çalıştığı ve sosyalleşmeye vakti olmadığı için entegre olmuş hissetmediğini ifade etmiştir (AEI-UQAC, 2011).

Üniversitelerde, sosyal buluşma yerleri, olumlu bir entegrasyon faktörü veya bir ayırma faktörü de olabilir. Bazı öğrenciler, öğrencilerin rahatlayabileceği ve sosyal olarak etkileşimde bulunmak için daha resmi olmayan toplantı alanları arar. Entegrasyonu destekleyebilecek organizasyon yapıları, öğrenci birlikleri, kulüpler tarafından düzenlenen özel etkinlikleri ve gayri resmi toplantı alanlarının mevcudiyetini içermektedir (Thornton, 2010).

Ek olarak, çalışma programları, uluslararası öğrencilere ev sahibi ülkenin dili geliştirmek amacıyla destek programları ve ayrıca tüm öğrenciler için kültürlerarası becerilerin kazanılmasını ve entegrasyon yardımını içeren zorunlu modülleri içermelidir (Dunn ve Olivier, 2011). Paquin ve Hock (2014) tarafından yürütülen bir literatür taraması, üniversitelerin, kültürlerarası becerilerin gelişimine daha fazla katkıda bulunarak, uluslararası öğrencileri karşılama rollerini daha iyi yerine getirmek için kültürlerarası karşılaşmaların organizasyonu ve denetimine daha fazla dahil olmaları gerekmektedir. Başka bir deyişle, uluslararası öğrencilerin ev sahibi üniversiteye entegrasyonunu kolaylaştırmak ve eğitim dili bilgilerini geliştirmek için üniversite personelinin oynayacağı önemli bir rol vardır (Paquin ve Hock, 2014).

2.4.2.7. Uluslararası öğrenciler ile ilgili faktörler

Üniversite topluluğuyla ilgili tüm faktörlere ek olarak, uluslararası öğrencilerle ilişkili bazı özellikler de entegrasyonlarını etkileyecektir. Çeşitli seviyelerde hatırlandığı gibi, bu öğrenciler üniversitede kaldıkları süre boyunca yeni eğitim ortamlarına adaptasyonlarıyla ilgili stres yaşarlar (Smith ve Khawaja, 2011). Sistemin nasıl çalıştığına dair bilgi eksikliği (Duclos, 2006) ve devletten izin alınması da uluslararası öğrenciler için can sıkıcı unsurlardır (CROP, 2006). Ancak Frideres'in (2008) göçmen

entegrasyonuna yaklaşımla hatırlattığı gibi, bu iki yönlü süreçte, göçmen (çalışmamız bağlamında uluslararası öğrenci), toplumun bir üyesi olarak entegrasyonuna katkıda bulunmayı ve sorumluluk almayı taahhüt etmelidir. Başka bir deyişle, entegrasyonunu kolaylaştırmak için sosyal sermayesinden ve beşeri sermayesinden yararlanmalıdır (Frideres, 2008).

Bu bağlamda Esser, göçmenlerin ve çocuklarının refah ve sosyal tanınmaya erişmek istiyorlarsa ev sahibi toplumda hareket etmeleri ve çaba harcamaları gerektiğini belirtmiştir. Başka bir deyişle, belirli faktörleri sosyal entegrasyonun önündeki engeller olarak görür, ancak Ona göre asimilasyon (entegrasyon) ancak göçmenler ve onların soyundan gelenler kendilerini ev sahibi topluma tam olarak yatırdıklarında (çaba harcadıklarında) işe yarayabilir (Tucci, 2008 : 23). Öğrencilerin üniversite deneyiminden bahseden Tinto (1993), öğrencinin entegrasyonunun daha çok, üniversite kurumu içinde öğrenci olmaya, katılmaya olan kararlılığıyla ilgili olduğunu düşünmektedir (Tinto, 1993).

Yabancı öğrencilerin karşı karşıya kaldıkları bir diğer önemli stres kaynağı da dil engelidir. Zaten, UQAC'taki uluslararası öğrenciler tarafından en çok bahsedilen entegrasyon zorluğudur (MAGE-UQAC, 2011 aktaran Coté, 2018 : 30). Birçok araştırmacıya göre (Hommes et al., 2012 ; Neri ve Ville, 2007 ; Gallagher, 2013), Göçmenler gibi, Amerika Birleşik Devletleri'ndeki uluslararası öğrencilerin entegrasyon süreci, akademik performansa, ülkenin sakinleriyle İngilizce iletişim kurma becerisine, sosyal faaliyetlere katılmanın yanı sıra sosyal ağlar oluşturmaya dayanmaktadır (Hommes vd., 2012; Neri ve Ville, 2007; Gallagher, 2013 aktaran Chen, 2019 : 34).

Yabancı bir dil öğrenme kaygısı, akademik ve sosyo-kültürel alanlardaki diğer stres verici durumlarla etkileşime giren bir strestir. Dil engelleri, uluslararası öğrencilerin akademik performansını etkileyebilir. Özellikle dersleri anlama, sınavları ve sınıfta soru sorma olasılıkları açısından oluşturdukları zorluklar nedeniyle (Trice, 2003). Sosyal olarak, dil engelleri yabancı öğrencilerin arkadaş edinme ve ev sahibi öğrencilerle etkileşim kurma girişimlerini de engelleyecektir (Chen, 1999). Şimdi ev sahibi öğrenci faktörleri tartışılmaktadır.

2.4.2.8. Yerli öğrenciler ile ilgili faktörler

Uluslararası öğrencilerin entegrasyonunu kolaylaştırmak için yerli öğrencilerin katkısı veya algısı da önemli bir rol oynamaktadır. Peki, yerli öğrencileri uluslararası öğrencilerle arkadaşlık ilişkisine girip girmemeye ne motive edebilir ? Dunn (2013) tarafından yapılan araştırmaya göre, dört faktör, ev sahibi öğrencileri kampüste uluslararası öğrencilerle gönüllü olarak bir ilişkiye girmeye yönlendirmektedir. Bu faktörler 1) algılanan fayda (yabancı dilde destek, akademik yardım veya bir öğrencinin ziyaret etmek istediği yabancı bir ülke hakkında bilgi aramaya göre), 2) ortak bir gelecek, 3) başkaları için endişe ve 4) uluslararası öğrencilerle bağlantı kurmak için ilgi ve merak (Dunn 2013).

Hock (2012) tarafından yapılan bir çalışmada, görüşülen üniversite öğrencileri diğer uluslararası öğrencilerle tanışmayı oldukça olumlu bir deneyim olarak görmektedir. Onları zenginleştirici ve faydalı olarak algırlar. Ayrıca öğrenciler, diğer kültürlerden öğrencilerle iletişim kurmaya büyük ilgi gösterirler. Öte yandan, kültürlerarası karşılaşma algıları oldukça olumsuzdur. Çünkü bunların iyi yaşanması için aşılması gereken çok fazla engel ve zorluk olduğu (iletişim, kültürel farklılıklar vb.) yargısına varmışlardır. Bu zorluklar, (yerli) öğrencilerin diğer kültürlerden öğrencilerle bu tür karşılaşmalara girme konusundaki ilgilerini hızla kaybetmelerine neden olur (Hock, 2012).

Buna ek olarak, aynı kültürden öğrencilerin çoğu zaman bir araya gelme ve aralarındaki bağları güçlendirme eğiliminde olduğunu da unutmamalıdır (Paquin ve Hock, 2014). Bu anlamda, bu nedenle entegrasyon zorluklarının çoğu, uluslararası öğrenciler ile ev sahibi topluluk veya üniversite ortamının üyeleri (yerli öğrenciler ve öğretim üyeleri) arasındaki temaslarla bağlantılıdır. Oysa uluslararası bir öğrenci için, ev sahibi ülke içinde bir sosyal destek sistemine sahip olmak (veya ev sahibi öğrencilerle sosyal bir bağlantıya sahip olmak), kültürleşme sürecini kolaylaştırmak ve ev sahibi kültürüne başarılı bir uyum sağlamak için önemlidir (Hayes ve Lin, 1994 ve Yeh et Inose, 2003). Bu fikirler, sosyal desteğin yeni bir ortama geçişin neden olduğu stresi azalttığını bildiren Goplerud (1980) tarafından da desteklenmektedir (Goplerud, 1980).

Bu kısmı özetlemek gerekirse, Montpellier'deki (Fransa) Gineli öğrencilerin entegrasyonunu inceleyen Sow (2013) şunları belirtmektedir :

Gineli (uluslararası) öğrencilerin üniversiteye entegrasyonu, bu öğrencilerin bu ortamın etkin üyeleri gibi hissederek üniversitenin kültürel ve bilimsel faaliyetlerine tam olarak

katılmayı başardıkları süreç olarak düşünülür. Bunun için iki temel koşulun gerekli olduğunu varsayıyoruz : önce katılmaya istekli olmaları, ardından kurumun kendisine sunduğu fırsatlar (Fransız sınıf arkadaşları, öğretim elemanları, denetim elemanları ve teknik servis sorumluları). Yabancı olarak bu öğrenciler üniversiteye genellikle entegre olmak için yeniden ayarlamalar gerektiren değerler ve alışkanlıklarla gelirler. Bunun için bir yandan onları yeniden düzenlemeye istekli olmaları, aynı zamanda kurum üyeleri ve meslektaşları tarafından farklılıkların kabulü ve yakınlaşması gerekir. Bu (uluslararası) öğrenciler, farklılıkların kabul edilmediği durumlarda kurum içinde marjinalleşme, dışlanma veya reddedilme mağduru olacaklardır. Böylece üniversite, karşılaştıkları sorunları anlamak ve kültürel ve bilimsel faaliyetlere katılımlarını teşvik etmek için kabul, dinleme ve yönlendirme yapıları kurarak entegrasyonu kolaylaştıran koşullar yaratabilir. Örneğin, profesörler veya eğitim denetimi tarafından Fransız (yerli) öğrenciler ve yabancı (uluslararası) öğrenciler arasında eşit muamele, yabancı öğrencilerin entegrasyon düzeyinde bir artışa izin verecektir. Ve bu öğrencilerin düşük düzeyde entegrasyonları, onların topluluğa geri çekilmelerine (hatta eğitimlerini bırakmalarına) yol açabilir (Sow, 2013).

Aslında, yukarıda sunduklarımıza dayanarak, sorumlulukların paylaşıldığını söyleyerek sonuca varabiliriz. Başka bir deyişle, genel olarak yabancıların ve özel olarak uluslararası öğrencilerin entegrasyonunu kolaylaştırmak için, ülke veya ev sahibi üniversite (öğretim üyeleri, kurum personeli, vb.), yeni gelenler (uluslararası öğrenciler) ve yerli öğrencilerin her birinin oynayacağı önemli bir rol vardır.

2.4.3. Türkiye’de uluslararası öğrenciler üzerine çalışmalar

Yılmaz (2021), yüksek lisans tezi ile İstanbul Üniversitesi örneğinde uluslararası öğrencilerin mezuniyet sonrası hareketlilik eğilimlerini ve gelecek planlarını belirlemeye çalışmıştır. Bu çalışmada nitel bir yöntem kullanarak 52 uluslararası öğrenciyle görüşmüştür. Çalışmada, uluslararası öğrencilerin mezun olduktan sonra başka bir ülkeye seyahat etme eğilimlerinin yüksek olduğu sonucuna varılmıştır. Ayrıca, bu çalışmada, kendi ülkelerine dönen uluslararası öğrencilerin kişisel faktörler nedeniyle daha çok döndüklerini de belirtmiştir. Eğitimlerinin ardından Türkiye’de kalmak isteyenlerin ise dil avantajı nedeniyle kalmak istediklerini vurgu yapmıştır.

Kılıç (2020) ayrıca Ankara’da Yıldırım Beyazıt Üniversitesi’nde yüksek lisans eğitimi kapsamında "Türkiye’deki uluslararası öğrencilerin psikososyal ve sosyokültürel uyumu: İstanbul örneği" konulu bir çalışma yapmıştır. Bu çalışmada araştırma yöntemi olarak nicel araştırma modeli kullanılmıştır. Araştırmanın sonuçları, öğrencilerin

yarısından fazlasının Türkiye'de okumaktan memnun olduklarını ve hatta kendilerini Türkiye'ye ait hissettikleri ortaya koymuştur. Üstelik, öğrencilerin Türkiye'de eğitim görmekten memnun kalmalarının, onların psiko-sosyal ve sosyo-kültürel uyum düzeylerini olumlu etkilediği savunmuştur.

Baycar (2019), Sakarya Üniversitesi'nde "Türkiye'deki Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Dini-Kültürel Etkileşimi (Saü Örneği)" adlı doktorat tezi çalışmasında, 54 uluslararası öğrenci ile görüşme yapmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre öğrenciler akademik olarak başarılı olmakta ve dil sorunlarına bağlı olarak arkadaşlık kurmakta zorlanmışlardır. Ayrıca burslu olmayanların, burs sahibi olanlara göre ekonomik sorunlar ile karşılaşma konusunda daha dezavantajlı olduğu, bunun yanı sıra uluslararası öğrencilerin ten rengine, etnik kökenine veya devlet bursuna dayalı olarak sık sık/nadiren ayrımcılık ve dışlanma yaşadıkları bildirilmiştir. Afrika ve Uzakdoğu'dan gelenlerin yiyecek ve giyim gibi kültürel farklılıklardan dolayı diğerlerine göre daha fazla uyum sorunu yaşadıkları sonucuna varılmıştır. Çalışmada, Türkiye'deki mevcut dini ve sosyal yaşam tarzının ve siyasi durumun, Müslüman uluslararası öğrencilere kültürlerarası etkileşim ve dini görevlerini yerine getirme ilişkin geldikleri ülkelere göre daha fazla fırsat sunduğu sonucuna varılmıştır. Ancak dini ve kültürel farklılıklar nedeniyle, Afrikalılar dışında, Hıristiyanlar ve Budist olanlar, Türkiye'de dini mekanlara erişimde ve bayramları kutlamada ülkelerine göre daha fazla zorlandıkları tespit edilmiştir.

Ercan (2019), "Türkiye'de Yükseköğretim Gören Uluslararası Öğrencilerin Uyumunu : Muğla Örneği" adlı yüksek lisans tez çalışmasında, 234 uluslararası öğrenci ile anket yapmıştır. Çalışma sonucunda öğrencilere sağlanan imkanların, yaşam şartlarının ve ekonomik durumlarının geliştirilmesi gerek olduğu vurgulanmıştır. Ayrıca Türkiye'de yükseköğretiminin seçilme sebepleri arasında kültürel ve dini benzerliğinin etkili olduğu ve uluslararası öğrencilerin çoğu Türkiye'de eğitim görmekten memnun kaldıkları ortaya konulmuştur. Ancak, seviyelerinin burs alma ve aylık gelirin önemli bir farklılık olduğu ; Türkiye'de kalma süresi, Türkçe öğrenmeye başlama süresiyle yükseköğretime başlama sürelerinin uluslararası öğrencilerin uyumuyla önemli ilişkide olduğu da belirlenmiştir.

Karaköse (2019), Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesinde "Uluslararası Öğrencilerin Öğrencilik Deneyimleri" isimli yapmış olduğu çalışmasında Ortadoğu-İslam coğrafyasından Türkiye'ye gelen uluslararası öğrencilerin öğrencilik deneyimlerini incelemiştir. Öğrencilik süreci boyunca yaşadıkları zorluklar, verilen hizmetlerin

yeterliliği, nasıl sosyalleştikleri, öğretim üyeleri, yerli öğrenciler ve okul idaresiyle nasıl ilişki kurdukları anlamaya çalışmıştır. Nitel araştırma yöntemiyle kullanarak lisans öğrenimi gören 13 uluslararası öğrenci ile görüşme gerçekleşmiştir. Bulgulara göre Ortadoğu-İslam coğrafyasından gelen uluslararası öğrencilerin dışlama ve yabancı düşmanlığı yaşadığı tespit edilmiştir. Bu dışlananların sosyal ilişkilerini ve akademik başarılarına etkilediğine dikkat çekilmiştir. Ayrıca Yerli öğrenci ve öğretim üyelerinin oryantalist bakış açısından dolayı kültürsüz algılanmaları ve bu bağlamda dışlanmalarla karşılaştıkları durumların da var olduğu belirtilmiştir. Böylece öğrencilik deneyimleri üzerinde sosyalleşme durumları etkili olmuş ve bu durum dil öğrenimlerini de oldukça etkilendiği görülmüştür. Bununla birlikte öğrencilerin aldıkları eğitimden oldukça memnun oldukları anlaşılmıştır.

İnce ve Koçak'ın (2018) " Social And Cultural Problems Of Foreign Students Who Study At Universities In Turkey" konulu çalışması da vardır. Bu çalışmada, Türkiye'ye yüksek öğretim için gelen yabancı öğrencilerin karşılaştıkları sorunları belirlemeye çalışmak temel amaçtır. Araştırma, örgün eğitim gören öğrencilerinin yaklaşık yüzde 5'ini yabancı uyruklu öğrencilerin oluşturduğu Karabük Üniversitesi'nde gerçekleştirilmiştir. Anket örgün eğitime kayıtlı 235 yabancı öğrenci arasında gerçekleştirilmiştir. Bu çalışma kapsamında elde edilen sonuçlar şu şekildedir: Çalışmadan elde edilen verilere göre, yabancı uyruklu öğrenciler eğitim öğretim metodundaki farklılıklar konusunda zorluklar yaşadıklarını belirtmişlerdir. Yine araştırmaya katılan öğrenciler yiyecek içecekler konusunda da bazı sorunlar yaşadıklarını dile getirmişlerdir. Yabancı uyruklu öğrencilerin tamamına yakınının kitle iletişim aracı olarak internet ve sosyal medyayı kullandığı anlaşılmıştır. Ayrıca araştırmadan elde edilen bulgulara göre, yabancı öğrencilerin büyük çoğunluğunun barınma, iletişim ve mevsimsel farklılıklarla ilgili önemli sorunlar yaşamadıkları anlaşılmıştır (İnce ve Koçak, 2018: 376).

Karaman (2018 : 126), Selçuk Üniversitesinde yapmış olduğu "Sosyo-kültürel Adaptasyon Sürecinde Yabancı Uyruklu Üniversite Öğrencilerinin Kültürlerarası İletişim Duyarlılığı" adlı yüksek lisans tezinde, " Bennettin'in kültürlerarası Duyarlılık Ölçeği Anketi"ni uygulamıştır. Çalışmada öğrenciler arasında kültürlerarası duyarlılık ölçümünden en etkili etkeninin reddetme ya da inkar etme alt boyutu olduğu tespit edilmiştir. Uluslararası öğrencilerin kabul etme eğilimlerinin daha yüksek ve geri çevirme

reddetmeye veya inkar etmeye daha az eğilimli oldukları, kadınların erkeklere göre daha fazla küçültme eğiliminde oldukları, dil bilme seviyesi artıkça reddetme, geri çevirme ve Küçültme seviyenin düşük olacağı da savunmuştur.

Yardımcıoğlu vd. (2017 : 245-248), Sakarya Üniversitesinde yapmış oldukları bir çalışmada öğrenim gören uluslararası öğrencilerin arkadaşlık, sağlık, kültür, ekonomik, psikolojik, akademik ve sosyal sorunlarını yarı yapılandırılmış anket yoluyla anlamaya çalışmışlardır. Bulgulara göre öğrencilerin arkadaşlık, sağlık sorunları, kültürel farklılık, sosyal sorunları, dil sorunları ilişkin anlamlı derecede bir problem yaşamadıkları ancak ekonomik, psikolojik ve akademik açıdan entegrasyon sorunları yaşadıkları anlaşılmıştır. Bununla birlikte aynı çalışmada uluslararası öğrencilerin ten rengi farklılıklarından dolayı ve devletin kendilerine maddi desteklerinden dolayı diğer öğrenciler tarafından olumsuz tutumlarla karşılaştıklarından bahsedilmiştir.

Yıldırım ve Köksal (2017 aktaran Karaköse, 2019) Türkiye'de uluslararası öğrencilerin eğitim görmeyi neden tercih ettiklerine yönelik yapılan çalışmalarında aynı din, kültür ve dil özelliklerinin uyuyor olmasının anlamlı bir etkiye sahip olduğu sonucuna açıklamışlardır. Geçmişe dayalı ortak formların bulunması, siyasi birliktelikler, kültürel iş birliği öğrencilerin ülke seçiminde etkili olabilmektedir. Öğrenciler bu anlamda daha yakın buldukları ülkeleri tercih etmeye eğilimli olmuşlardır. Ayrıca yakınlık duyulması öğrencilik sürecinde uyumu da artırmaktadır. Aynı bağlamda Mahmut'a (2012) göre, uluslararası öğrencilerin Türkiye'yi seçerken dikkat ettikleri noktaların kaliteli eğitim, yaşam maliyeti, burs olanakları, kültürel ve dini yapı olduğuna dikkat çekmiştir. Ayrıca öğrenciler bölgesel olarak hareket etme, yani coğrafi olarak yakın ülkelere göç etme eğilimindedir (Karaköse, 2019 : 10).

Çetin vd. (2017), yapmış oldukları araştırmalarında Türkiye'deki uluslararası öğrencilerin yerel kültüre ilişkin düşüncelerini ele almışlardır. Uluslararası öğrencilerin yeni bir kültürde dil ve kültür bariyerleri, eğitim sistemi farklılığı, mali sıkıntılar, ırk ayrımcılığı, farklı inançlar, yabancılaşma ve yurt özlemi gibi birçok zorlukla yaşadıkları vurgulanmıştır. Bununla beraber öğrenciler yaşadıkları durumlar ile ilgili kendilerini rahat hissettiklerini ve yemek, dil ve misafirperverlik ilişkin olumlu olduklarını bildirmişlerdir.

Kumcağız vd. (2016 : 37), Ondokuz Mayıs Üniversitesi'nde öğrenmekte olan uluslararası öğrencilerin entegrasyon sorunlarını belirlemek için yaptıkları araştırmalarında Kılıçlar vd. tarafından kurulan "Uyum Sorunları Ölçeği"ni kullanmışlardır. Gerçekleştirilen değerlendirmeler sonunda ölçeğin yönlendirme/oryantasyon sorunları, dil sorunları, sosyo-kültürel sorunları ve kişisel sorunları alt boyutları ilişkin öğrencilerin uyum/entegrasyon sorunu yaşadıkları, mali bakımından ise önemli bir farklılık olmadığı açıklanmıştır.

Sungur vd. (2016 : 101), Düzce Üniversitesi'nde öğrenim görmekte olan uluslararası öğrencilerinin entegrasyon sorunlarını saptamak için gerçekleştikleri çalışmalarında Özgüven'in 1976 yılında yaptığı ve 1982 yılında güncellenerek Hacettepe Kişilik Envanteri adı verilen üniversiteli öğrencilerin entegrasyon sorunları ölçeğini kullanmışlardır. Bu çalışmada, üniversite entegrasyonu açısından, cinsiyet, Türkiye'de bulunma süresi, önceden Türkçe biliyor olma, kalınan yerde memnuniyet ve başka insanların dostluğunda çekinme düşüncelerinin önemli olduğu söylenmiştir.

Sezgin ve Yolcu (2016) Suriyeli öğrencilerin göç ettikleri ülkenin (Türkiye) sosyal, ekonomik, politik ve kültürel özelliklerinden nasıl etkilendiklerini anlamaya yönelik bir araştırma yapmışlardır. 11 Suriyeli öğrenci ile odak grup görüşmeleri yapılmıştır. Bu çalışmada öğrencilerin Türkiye'ye geldiklerinde kültürel anlamda uyum sağlamakta pek zorluk çekmediklerini ifade etmelerine rağmen, yaşadıkları yerdeki insanlarla iletişim kurmaktan kaçındıkları ortaya koyulmuştur. Katılımcıların Türk arkadaşlarıyla karşılaştıkları sorunları dile getirirken uyumsuz olarak algılanmamak için çaba harcadıkları da belirlenmiştir. Öğrencilerin kültürel uyum ve dil sorunları nedeniyle okul iklimini olumlu veya olumsuz yönde etkilemediği gözlemlenmiştir (Sezgin ve Yolcu, 2016 aktaran Doğan ve Özdemir, 2019).

Şeker ve Akman (2016 : 504), Yabancı uyruklu öğrencilerin psikolojik ve sosyo-kültürel adaptasyon sürecini incelemek amacıyla, sosyo-kültürel uyum ölçeğini kullanmışlardır. Çalışma sonucunda psikolojik uyum ve sosyo-kültürel uyum seviyeleri arasında önemli ilişki izlemeden, algılanan ayrımcılık seviyesinin sosyo-kültürel entegrasyonda yaşanan zorlukla olumlu bir ilişkili olduğu gösteri yapılmıştır.

Özkan ve Güvendir (2015), "Uluslararası Öğrencilerin Yaşam Durumlarını Kırklareli ve Trakya Üniversiteleri örneği " adlı çalışmalarında 38 uluslararası öğrenci ile

nitel yöntemiyle araştırma yapmışlardır. Uluslararası öğrencilerin dil konusunda yetersiz oldukları ve aldıkları dersleri anlamada zorluk çektikleri kanısına varılmıştır. Genel olarak üniversite yaşamından memnun olsalar da ekonomik yetersizliklerin ve yetersiz rehberlik hizmetlerinin okul yaşamlarını olumsuz etkilediği sonucuna varılmıştır. Bunun yanı sıra akademik beklentilerinin genellikle karşılandığı ve verilen eğitimden memnun kaldıkları not edilmiştir.

Kılıçlar vd. (2012 : 157), "Uyum Sorunları Ölçeği" ile Türkiye'deki üniversitelerin Turizm bölümlerinde okuyan yabancı uyruklu öğrencilerin uyum sorunlarını saptamak üzere gerçekleştirdikleri araştırmalarında dil konusunda uyum sorunlarıyla akademik başarı arasında düşük seviyede ters yönlü, mali sorunlar, sosyo-kültürel sorunlar, yönlendirme sorunları ve kişisel sorunlar gibi uyum sorunlarıyla akademik başarı arasında ise anlamlı bir ilişki olmadığı belirlenmiştir.

Esentürk-Ercan (1998 : 26 aktaran Baycar, 2019 : 88) uluslararası öğrencilerin yaşadıkları problemleri bu şekilde özetlemektedir : aile ve ülke özlemi, yeni bir eğitim ve kültür ile tanışma, iletişim problemleri, yabancılaşma duygusuna kapılma, ekonomik, sosyal ve duygusal problemlerdir. Sümer vd. (2008 :429) uluslararası öğrencilerin çoğunlukla dil, göçün getirdiği zorluklar, kültür şoku, sosyal uyum ve ülke özlemi gibi alanlarda sorun yaşadıklarını saptamışlardır. Demirhan (2017 : 554) ise, genelde uluslararası öğrencilerin akademik sorunları, dilsel sorunları, ekonomik sorunları, konaklama sorunları, ulaşım sorunları, sağlık sorunları, sosyal sorunları, psikolojik sorunları vb. karşılaştıklarını vurgu yapmıştır.

Gördüğümüz gibi bu ülkede yabancı uyruklu öğrencilerin entegrasyonu ile ilgili birçok çalışma yapılmıştır. Ancak, bu çalışmalar genel olarak uluslararası öğrencilerle ilgilenirken, bizim çalışmamız özel olarak Gine'li öğrencilerle ilgilenmektedir. Böylelikle, bu çalışmanın gerçekleştirilmesi için kullanılan yöntem aşağıdaki bölümde sunulmaktadır.

3. YÖNTEM

Bilimsel bir araştırma, yapılandırılmış bir yaklaşımın uygulanmasını gerektirir. Dolayısıyla, bu bölümde, bu araştırmanın gerçekleşmesinde tercih edilen metodolojik seçenekler açıklanmıştır. Daha spesifik olarak, kullanılan yöntemin türü, çalışma grubu, veri toplama teknikleri, etik hususları, görüşmelerin gerçekleştirilme süreci, verileri toplarken karşılaşılan zorluklar ve veri analiz yöntemi açıklanmıştır.

3.1. Araştırma Modeli

Genellikle sosyolojide, metodolojik yaklaşımlar ikiye ayrılır: nitel yaklaşım ve nicel yaklaşım. Bir çalışma için, çalışılacak konuya ve amaca bağlı olarak yaklaşım seçilir. Dolayısıyla, bu çalışma nitel bir araştırma olarak desenlenmiştir. Deslauriers'e (1991: 21) göre, “Nitel araştırma, sosyal gerçeklik daha bütünsel ve global bir vizyon verebilir: laboratuvarların deneysel zamanına değil, insanların gerçek zamanına demirlenir”. Nitel araştırma, incelediği probleme ilişkin sorgulayıcı, yorumlayıcı ve problemin doğal ortamındaki biçimini anlama uğraşı içinde olan bir yöntemdir (Guba ve Lincoln, 1994; Klenke, 2016, Aktaran Baltacı, 2019 : 369). Başka bir deyişle, özellikle bireylerin eyleme ve günlük yaşama yüklediği anlama odaklanarak sosyal süreçlerin açılımını anlamamıza yardımcı olur. Ayrıca nitel araştırma, sayısal olarak belirlenmesi zor olan verilerle ilgilenir. Esnek ve tümevarımsal bir analiz yöntemi kullanır ve sistematikleştirmeye çalıştığı günlük yaşam deneyimlerinden ve sağduyudan yola çıkar (Deslauriers, 1991). Özetlemek gerekirse, nitel araştırma tarafından incelenen veriler, fenomenlerin, deneyimlerine, temsillerine, görüşlerine ve anlamlarına atıfta bulunur (Deslauriers ve Kérisit, 1997). Dolayısıyla, Türkiye'de şu anda eğitim görmekte olan Gineli öğrencilerin entegrasyon düzeyini ve eğitimden sonra menşe ülkelerine dönüş ile ilgili neler düşündüklerini anlayabilmek için bu yaklaşımın uygun olduğu görülmektedir.

3.2. Çalışma Grubu

Önceki bölümlerde belirtildiği üzere, Mayıs 2020 yılında, Türkiye'deki Gineli Öğrencilerin derneği tarafından yapılan bir nüfus sayımı, Türkiye'de 480 Gineli öğrenci olduğunu göstermiştir (ASSEGTUR, 2020). Böylelikle, bu araştırmanın çalışma grubu, şu anda Türkiye'de uluslararası öğrenci olarak bulunan tüm Ginelilerden oluşmaktadır. Türkiye'de özel olarak Gineli öğrencilerle ilgili bir çalışmaya rastlanmaması, bu çalışma grubunun seçilmesini haklı çıkarılmıştır.

Bu kapsamda, kartopu tekniğini kullanarak 34 katılımcıya ulaşılmıştır. Kartopu tekniği, çalışma grubunun unsurlarının bir listesi mevcut olmadığında ve seçilen değişkenler veya kriterlerle ilgili olarak çok az kişinin bilindiği durumlarda uygulanır (Dépleau, 2000). Bu çalışmada, katılımcıların seçiminde tek kriterin, Tömer'de, bölümde veya mezun olsun, her katılımcının Türkiye'de Gineli öğrenci olması gerektiğini hatırlatmak önemlidir. Kısacası, kartopu birkaç ilk katılımcıdan örneklemin parçası olabilecek kişilerin isimlerini vermelerini isteyerek örnekleme oluşturma meselesidir. Böylece, ilk katılımcıdan birkaç kişi ve bunlardan da başkalarına ulaşabiliriz ve bu şekilde örnekleme oluşturan bireyler grubu oluşur.

Bununla birlikte, Nitel bir araştırma, bir problemin incelenmesi üzerinde derinlemesine durur bundan ötürü vakalar ve daha sınırlı örneklerle ilgilenir (Deslauriers, 1991). Bu araştırmadaki amacımız tam olarak budur. İşte bu yüzden, bu çalışma kapsamında 50 Gineli öğrenci ile görüşülmesi planlanmıştır. Ancak, sonraki bölümlerde vurgulanacak olan bazı zorluklardan dolayı 34 öğrenci ile görüşme yapılabilmektedir.

3.2.1. Katılımcıların sosyo-demografik özellikleri

Aşağıdaki **tablo 3.1.** gösterildiği gibi, araştırmaya katılmayı kabul eden öğrencilerin çoğunluğu, (34 katılımcıdan 26'sı) erkektir. Yani araştırmaya sadece (8)³ kadın (öğrenci) katılmıştır. Yaşları ile ilgili olarak, çoğu, (34 öğrenciden 24'ü), görüşme sırasında 21 ile 27 arasında olduğu görülmüştür. Diğerleri (34 katılımcıdan 9'u) 28 ila 30 yaş arası bir grup öğrenciden oluşmaktadır. Yalnızca bir (1) katılımcı 34 yaşında olduğu görülmüştür. Medeni durumlarına gelince, araştırmaya katılanların neredeyse tamamı, çalışma sırasında (34 öğrenciden 31'i) olmak üzere bekar kişilerden oluşmaktadır. Dolayısıyla, görüşmeler yaparken (2) erkek ve (1) kadın olmak üzere sadece üç (3) öğrenci evli olduğu fark edilmiştir. Konuk yerlerine bakıldığında, katılımcıların 19'unun, dolayısıyla yarısından biraz fazlasının yurtlarda, diğer 15'inin ise kiraladıkları apartmanlarda oturduğu keşfedilmiştir.

Tablo 3.1. Katılımcıların sosyo-demografik özellikleri

Cinsiyet	-Erkek	26
	-Kadın	8
Yaş grupları	21-27	24
	28-30	9

³ Kadınların düşük temsili, kadınlar için okullaşma sadece oranının düşük olmasıyla değil, aynı zamanda az sayıda kadın yükseköğretim kurumlarına erişiminin olması veya erkeklere kıyasla daha düşük yurt dışına hareket etmeleri olmasıyla da açıklanabilir.

	34	1
Medeni Durumu	-Bekar	31
	-Evli	3
Konut yeri	-Ev	19
	-Yurt	15

Kaynak : saha araştırması

3.2.2. Katılımcıların akademik özellikleri

Akademik açıdan görüşülen katılımcıların profili aşağıdaki **tablo 3.2.** sunulmaktadır. Tabloda özellikle katılımcılar arasında burslu ve bursuz olanların sayısı, Türkçe dil seviyeleri, her bir katılımcının okumakta (mezun) olduğu üniversite (şehir), bölümleri, öğrenim düzeyleri, mezun olan ve olmayanların sayısı yer almaktadır.

Tablo 3.2. Katılımcıların akademik özellikleri

Burslu	-olanlar	25
	-olmayanlar	9
Türkçe dili Seviyesi	-A1	0
	-A2	2
	-B1	2
	-B2	2
	-C1	26
	-C2	2
Üniversite (Şehir)	-Sıtkı Koçman Üniv (Muğla)	2
	-Pamukale Üniv (Denizli)	1
	-19 Mayıs Üniv (Samsun)	1
	-Hacı Bektaş Veli Üniv (Nevşehir)	1
	-İstanbul Üniv (İstanbul)	3
	-Uşak Üniv (Uşak)	3
	-Teknik Üniv (Bursa)	1
	-9 Eylül Üniv (İzmir)	1
	-Ege Üniv (İzmir)	2
	-Süleyman Demiral Üniv (İsparta)	1
	-Kırıkale Univ (Ankara)	1
	-Gazi Üniversitesi (Ankara)	1
	-Karadeniz Teknik Üniv (Trabzon)	1
	-Erciyes Üniv (Kayseri)	1
	-Anadolu Üniv (Ekişehir)	3
	-Osman Gazi Univ (Ekişehir)	2
	-Teknik Üniv (Ekişehir)	3
	-Çukurova Üniv (Adana)	1
	-Selçuk Üniv (Konya)	2
	-17 Eylül Üniv (Bandırma)	1
	-Akdeniz Üniv (Antalya)	2
	- İnşaat Mühendislik Bölümü	6
	- Maden Mühendisliği Bölümü	2
	-Tarımsal Bioteknoloji bölümü	2

Bölüm	- Mimarlık Bölümü	1
	- Psikoloji Bölümü	1
	-Uluslararası İlişkiler Bölümü	2
	- Banka ve Finans Bölümü	4
	- Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü	2
	- Bilgisayar Mühendisliği	3
	- Statistik ve Bilgisayar	1
	- Sosyoloji Bölümü	2
	- Farmakoloji / Toksikoloji Bölümü	1
	- Biyoloji Bölümü	1
	- Ekonomi Bölümü	1
	- Eczacılık Bölümü	1
	- Su Ürünleri Bölümü	1
	-Uluslararası Ticaret Bölümü	1
-İşletme Bölümü	1	
- İnsan kaynakları yönetimi Bölümü	1	
Eğitim Düzeyi	-Lisans	12
	-Yüksek lisans	20
	-Doktora	1
	-Meslek okulu	1
Mezun	- olanlar	3
	-olmayanlar	31

Kaynak : saha araştırması

Yukarıdaki tablonun gösterdiği gibi, bu çalışmaya katılan öğrencilerin çoğu, (34 öğrenciden 25'i) burs aracılığıyla Türkiye'ye gelmiştir. Yani aralarında sadece 9 katılımcı burssuz eğitim görmektedir. Katılımcıların Türkçe dil seviyelerine bakıldığında 26 öğrencinin C1 sertifikasını aldığı fark edilmiştir. Dolayısıyla bu, katılımcıların en önemli bileşenidir. Çünkü 34 katılımcıdan 26'sıdır. Ayrıca katılımcılar arasında C2 seviyesine sahip 2 öğrenci de bulunmaktadır. A1 (hiç yanıt veren olamayan) dışında, kalan tüm diğer katılımcılar için aynı oran vardır. Başka bir deyişle, iki (2) katılımcı A2 düzeyine, iki (2) katılımcı B1 düzeyine ve iki (2) katılımcı B2 düzeyine sahiptir. Bunlar (6 öğrenci), bu çalışmanın yapıldığı sırada halen TÖMER⁴'de dil okumakta oldukları anlaşılmıştır. Ancak, çalışmanın diğer tüm katılımcıları (26 öğrenci), mezun olan 3 erkek öğrenci hariç, bölümlerdeki eğitimlerini takip etmekte oldukları öğrenilmiştir.

Yine tablodan da görüldüğü üzere, bu çalışma çerçevesinde Türkiye'de 21 üniversite olmak üzere 17 ilden katılımcılarla görüşülmüştür. Eskişehir⁵'de diğer illere göre daha fazla katılımcımız olmuştur, (34 öğrenciden 8'i). Bu şehirde Anadolu Üniversitesi'nden üç (3), Eskişehir Teknik'ten üç (3) ve Osman Gazi Üniversitesi'nden iki (2) öğrenci ile görüşme yapılmıştır. Muğla Koçman Üniversitesi'nde yüksek lisans

⁴ Türkçe Öğrenim Merkezi

⁵ Eskişehir'de çok daha fazla katılımcının olması, benim de öğrenci olduğum şehir olmasıyla açıklanabilir.

yapmakta olan bir kadın ve lisans yapmakta olan bir erkek olmak üzere iki (2) öğrenciyle görüşülmüştür. Denizli'de Pamukale Üniversitesi'nden bir (1) öğrenci, Samsun'da Ondokuz Mayıs Üniversitesi'nden bir (1) öğrenci, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi'nden de bir (1) öğrenci, Isparta ili Süleyman Demiral Üniversitesi'nden bir (1) öğrenci, Trabzon'da Karadeniz Teknik Üniversitesi'nden bir (1) öğrenci, Kayseri'deki Erciyes Üniversitesi'nden bir (1) öğrenci, Adana'daki Çukurova Üniversitesi'nden bir (1) öğrenci ve Bandırma'daki Onyediy Eylül Üniversitesi'nden bir (1) öğrenci, Bursa'da kentin Teknik Üniversitesi'nden bir (1) öğrenci de bu çalışmaya katılmıştır. İstanbul ili ile ilgili olarak ikisi kadın olmak üzere üç (3) öğrenci ile ayrıca Uşak'ta da biri mezun üç (3) öğrenci ile görüşülmüştür. İzmir iline gelince, biri Dokuz Eylül Üniversitesi'nden, ikisi Ege Üniversitesi'nden olmak üzere tümü kadın olan üç (3) öğrenci de bu çalışmaya katılmayı kabul etmiştir. Ankara ili ile ilgili olarak ta Kırıkkale Üniversitesi'nden bir (1) ve Gazi Üniversitesi'nden bir (1) öğrenci bu araştırmada bulunmuştur. Konya'daki Selçuk Üniversitesi'nden iki (2) öğrenci (bir kadın ve bir erkek) ve Antalya'daki Akdeniz Üniversitesi'nden de aynı sayıda (bir kadın ve bir erkek) bu araştırmaya katılmayı kabul etmiştir.

Ayrıca tabloya baktığımızda, en yüksek sayıya sahip bölümün inşaat mühendisliği bölümü⁶ olduğu görülmektedir. Görüşme sırasında ikisi Eskişehir'de, biri İstanbul'da, biri Ankara'da ve diğeri Denizli'de olmak üzere beş (5) öğrenci inşaat bölümünde yüksek lisans eğitimlerini yapmaktadırlar. Altıncı ise aynı bölümde Muğla'da bir lisans yapmaktadır. Buna ek olarak, araştırmaya maden mühendisliği bölümünden iki (2), tarımsal biyoteknoloji bölümünden iki (2) ve uluslararası ilişkiler bölümünden iki (2) öğrenci katılmıştır. Aşağıdaki bölümlerin her biri için bir öğrenciyle görüşülmüştür: mimarlık, psikoloji, istatistik ve bilgisayar, farmakoloji/toksikoloji, biyoloji, ekonomi, eczacılık, balıkçılık, uluslararası ticaret, işletme, insan kaynakları yönetimi bölümü. Çalışmaya ayrıca Bankacılık ve Finans Bölümü'nden dört (4), Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü'nden iki (2) ve Sosyoloji Bölümü'nden iki (2) öğrenci katılmıştır. Bilgisayar Mühendisliği bölümünden ise üç (3) öğrenci de çalışmamıza katılmıştır.

⁶ İnşaat Mühendisliği yapan bu öğrencilere eğitimleri için neden Türkiye'yi seçtiklerini sorduğumda, bunun nedenlerinden birinin Gine'de İnşaat Mühendisliği bölümü için yüksek lisans olmaması olduğunu söylemişlerdir. Ve bu 6 öğrenciden 5'i yüksek lisans yapmaktadır. Dolayısıyla diğerlerine göre bu yüksek sayıyı bunun açıklayabileceği söylenebilir.

Bu araştırmaya katılanların eğitim dzeyelelerine göre, görüşmeler sırasında bir (1) kadın olmak üzere on iki (12) ğrenci lisans düzeyinde olduğu görülmüştür. En çok sayı olan, yirmi (20) katılımcı, yedi (7) kadın da dahil olmak üzere yüksek lisans yapmakta, sadece bir (1) erkek doktora yapmakta olduğu ve bir (1) diğer katılımcı meslek yüksekokulunda olduğu görülmüştür. Son olarak, katılımcılar arasında üç (3) mezun ile (hepsi erkek) görüşülmüştür. Birincisi Uşak niversitesi maden mühendisliği bölümünde lisanstan, ikincisi Kayseri'deki Erciyes niversitesi farmakoloji/toksikoloji bölümünde yüksek lisanstan ve ncs ise Konya'daki Selçuk niversitesi kamu yönetimi bölümünde yüksek lisanstan mezun, ancak görüşmenin yapıldığı tarihte halen Türkiye'de bulunan kişilerdir.

3.3. Verilerin Toplanması

Bu araştırmada ilk olarak, Gineli ğrencilerin Türkiye'deki entegrasyon düzeylerini ortaya çıkarmak amaçlanmaktadır. Daha açık olmak gerekirse, öğrencilerin eğitimi memnuniyet düzeylerini, ğretim yeleri ve Türk arkadaşlarıyla ilişkileri ile ve Türkiye'deki entegrasyon süreçlerinde karşılaştıkları zorlukları anlamayı amaçlamaktadır. İkinci olarak, bu alışma Türkiye'deki Gineli ğrencilerin eğitim gördükten sonra kendi ülkelerine dönüşle ilgili konularını ortaya koymayı hedeflemektedir.

Böylece, bu çalışma kapsamında benimsenecek veri toplama tekniği yarı yapılandırılmış görüşme olarak belirlenmiştir. Yukarıda hatırlatıldığı üzere kartopu tekniği kullanılarak çalışma grubu oluşturulmuştur.

3.3.1. Yarıyapılandırılmış görüşme

Yarı yapılandırılmış görüşme, toplumsal gerçeklere ışık tutması muhtemel bir bilgilendirme aracı ve aktörlerin deneyimlerine erişmek için ayrıcalıklı bir araçtır (Poupart, 1997). Yine aynı yazara göre, çoğu sosyolojik gelenekte, aktörlerin davranışlarına verdikleri anlamı kavramanın en iyi yollarından biri olarak görüşmelerin kullanılmasına ilişkin yaygın bir görüş vardır. Başka bir deyişle, dünyayı algılama biçimleri ve içinde buldukları durumu yaşama biçimleri, aktörler bunun hakkında konuşmak için en iyi olanlar görülmektedir (Poupart, 1997 : 175). Görüşmenin amacı, katılımcıların i dünyalarına erişerek onların özgün bakış aıllarının belirlenmesidir. Görüşme, araştırılan konu hakkında bireyin yaşanmışlıkları, farklı deneyimleri, tutumları,

düşünceleri, niyetleri, yorumları, zihinsel algıları ve tepkileri gibi gözlenemeyen bilgilere ulaşılmasına olanak sağlar (Bengtsson, 2016; Seidman, 2006 aktaran Baltacı, 2019 : 374).

Deslauriers'e (1991) göre ise görüşmenin amacı, kişinin ne düşündüğünü bulmak ve duygu, fikir ve niyetler gibi gözlemlenmesi imkansız olan şeyleri öğrenmektir. Nitel araştırmalarda görüşmenin temel ilkesi, katılımcıların olaylara ilişkin anlayışlarını kendi sözcükleriyle ifade edecekleri bir çerçeve sağlamaktır. Nitel araştırmalarda görüşmenin neden en iyi veri toplama yöntemi olduğunu ve neden bu çalışma bağlamında seçildiğini haklı çıkaran nedenler bunlardır. Çünkü, bu teknik aracılığıyla, Gineli öğrencilerin Türkiye'ye entegrasyonları ile ilgili ne düşündüklerini ve aynı zamanda eğitimlerinin ardından ülkelerine dönüşleri ile ilgili konularını anlamamız sağlayacağını söylemek mümkün.

3.4. Etik Hususlar

Bu çalışmanın gerçekleştirilmesinde çeşitli etik hususlar dikkate alınmıştır. Öncelikle, belirtilmesi gerekir ki, tez önerisi, görüşme formu (**Ek 1**), taahhütname ve gönüllü katılım formu (**Ek 2**), etikete uygunluk açısından incelenmek üzere Anadolu Üniversitesi Araştırma Etik ve Bilimsel Yayın Kurullarına sunulmuştur. Dolayısıyla, verilerin toplanmasına, ilgili öğretim üyeleri tarafından imzalanan etik kurul karar belgesi (**Ek 3**) aracılığıyla onaylama yapıldıktan sonra başlanmıştır.

Daha sonra, araştırmaya katılmayı kabul etmeden önce, katılımcılar, çalışmanın amacını, verilerin anonimliğini ve gizliliğini sağlamak için alınan önlemleri ve ayrıca çalışmadan çekilme hakkına ilişkin bilgileri açıklayan bir gönüllü katılım formunu (**Ek 2**) okumaları ve imzalamaları istenmiştir. Bu nedenle, katılımcıların ve verilerin gizliliği kesinlikle korunmuştur ve korunmaya devam edilecektir. Katılımcıların kimliğinin belli olmayacak şekilde her bir kişinin ismi K1, K2, gibi kodlamalar yapılmıştır.

3.5. Görüşmelerin Gerçekleştirilmesi ve Karşılaşılan Zorluklar

Görüşmeleri gerçekleştirmek için sekiz (8) bölüme ayrılmış ve kırk (40) sorudan oluşan bir görüşme formu (**Ek 1**) hazırlanmıştır. Görüşme formunun ana başlıkları Tablo 3.3'de verilmiştir.

Tablo 3.3. Ana Görüşme Temaları

Çalışma Konusu	Eğitim İçin Göç : Türkiye'deki Gineli Öğrenciler Üzerine Sosyolojik Bir Çalışma

Görüşme formunun ana Bölümleri	✓ Katılımcıların Kişisel Bilgileri✓ Eğitim İçin Türkiye'yi Tercih Etme Nedenleri✓ Türkiye'de Eğitimlerinden Memnuniyet Düzeyleri✓ Hocaları ve Türk Arkadaşları ile İlişkileri✓ Boş Zamanında Yaptıkları Faaliyetler✓ Entegrasyon Sürecinde Türkiye'de Karşılaştıkları Zorluklar✓ İş ve Eğitim aynı Zamanda✓ Eğitim Sonrası Planları

Görüşmeler her zaman, görüşmeye başlamadan önce görüşülen kişilerin genel bir fikre sahip olmalarına izin vererek bir bağlamsallaştırma için çalışmanın konusunun sunumuyla başlamıştır. Görüşmeler, katılımcılar tarafından daha iyi bilinen Fransızca ile gerçekleştirilmiştir. Gerçekte, katılımcılara ne anlamak istediğimizi çok iyi anlatabilmek ve onların da kolayca cevap verebilmeleri için görüşmeleri Fransızca yapmayı gerekli olduğu bulunmuştur. Pandemi (Kovid-19) nedeniyle tüm görüşmelerin Zoom uygulaması üzerinden online olarak gerçekleştirildiğini de belirtmek gerekir. Böylece, tüm görüşmeler ses kaydına alınmış ve daha sonra aslına uygun olarak yazıya dökülüp tek tek Türkçe'ye çevrilmiş ve araştırmacı kendisi tarafından dikkatlice analiz edilmiştir.

Görüşmeler Kasım 2021 ve Mayıs 2022 döneminde yaklaşık 7 aylık bir süreçte gerçekleştirilmiştir. Az önce belirtildiği gibi, Kovid-19 nedeniyle Zoom uygulaması üzerinden online olarak yapılan ve ses kaydına, aşamalı olarak deşifre ve aslına uygun tercüme konuları olan görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Doğru söylemek gerekirse, görüşmeler, transkripsiyon ve çeviri çok zaman almıştır. Çünkü transkripsiyon ve tercümenin çok dikkatli bir şekilde yapılması gerekmiştir.

Bu düzeyde, bu araştırma sırasında temel olarak üç (3) zorluktan bahsedilebilir. İlk olarak, bu çalışma bağlamında karşılaşılan birkaç zorluk katılımcılara ulaşma ile ilgili olduğu söylenebilir. Görüşmelerin bir kısmını yapmadan önce, bazı katılımcılarla birkaç kere randevu ayarlanmıştır. Buna ek olarak, bazıları başlangıçta görüşmeye katılmak için olumlu cevap verseler bile, daha sonra vazgeçtikleri fark edilmiştir.

İkinci olarak, online görüşme yapmanın zorluklarından bahsetmek gerekir. Bu arada, pandemi sırasında Zoom kullanımının görüşmeleri gerçekleştirmek için bir avantaj olduğu doğru çünkü hem sosyal mesafeye saygı göstermemize hem de görüşmeleri kaydetmemize izin vermiştir. Bununla birlikte, görüşmeler yapılırken, özellikle yurtlarda internet bağlantısında bazı sorunlar yaşanmıştır. Çünkü görüşmelere yurtlarda yaşayan

bazı öğrenciler katılmıştır. Dolayısıyla, bazı görüşmeler sırasında yurtlarda internetin zayıf olması nedeniyle, bazen kesintiler yaşanmıştır. Hatta bazı katılımcılar kendi internetlerini kullanmak zorunda kalmışlardır.

Son olarak, dil (Türkçe) ile ilgili zorluklardan bahsetmek yerinde olacaktır. Az hakim olunan, çünkü hem benim hem de katılımcılar için yeni öğrenilen bir dildir. Tam da görüşmeleri Fransızca ile yapmayı gerekli görmeme neden olmuştur. Böylelikle, tezimi Türkçe yazmam gerekli olduğu için, kaydedilen tüm görüşmeleri önce yazıya döküp sonra da Türkçe'ye çevirmek gerekmiştir.

3.6. Verilerin Analizi

Bir araştırmada iyi bir analiz yapabilmek amacıyla uygun bir yöntem kullanmak gereklidir. Dolayısıyla, bu çalışma çerçevesinde elde edilen veriler içerik analizini kullanarak analiz edilmiştir. İlk olarak görüşmelerin ses kayıtları deşifre edilmiş, tam ve aslına sadık kalınarak Türkçe'ye çevrilmiştir. Ayrıca Yıldırım ve Şimşek'in (2011: 224 aktaran Tozan, 2019 : 65) de belirttiği üzere araştırma sorularının ortaya koyduğu temalara göre veriler başlıklar halinde düzenlenmiştir. Böylelikle, görüşmelerde katılımcıların görüşlerinin en dikkat çekici noktalarını yansıtmak adına doğrudan alıntılara sıklıkla yer verilmiştir.

İçerik analizi, nitel görüşmeleri incelemek için en yaygın kullanılan nitel veri analizidir. Niteliksel verilerin deşifre etmekten, kendine bir analiz yapısı vermekten ve toplanan bilgileri kodlamaktan ve işlemekten oluşur. İçerik analizi, katılımcıların söylediklerini nesnel olarak açıklar (Mainich, 2015 : 137). Deslauriers'in (1991) de belirttiği gibi, kodlama, araştırmacının bu işlemleri yönetmesine ve bir veri külliyatıyla düzenli bir şekilde iletişim kurmasına yardımcı olan işlemdir. Başka bir deyişle, anlamlı birimler olarak adlandırılan görüşmelerin önemli bölümlerinin işlenmesi, kesilmesi ve etiketlenmesinden (kodlar kullanılarak) oluşur (Deslauriers, 1991).

Az önce belirtildiği gibi, kaydedilen görüşmeler yazıya dökülmüş, tam ve aslına sadık kalınarak Türkçe'ye çevrilmiştir. Ardından, toplanan veriler genel bir bakış elde etmek için tüm görüşmelerin çok sayıda metinsel okumasıyla ön-analize başlanmıştır. Özetle, Zoom uygulamasına kaydedilen tüm görüşmeler eksiksiz ve aslına uygun olarak Word dosyasına deşifre edilmiştir. Daha sonra, kodlama ve sınıflandırma işlemleri

yapılmıştır. Böylelikle, verilerin toplanması ve analizinin ardından toplanan bilgiler gruplandırılmış, bulgular ve yorumlar bölümünde sunulmuştur.

4. BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde araştırmanın bulguları 4 alt başlıkta verilmiştir. İlk olarak, katılımcıların Türkiye hakkındaki bilgileri, Türkiye'yi tercih etme nedenleri ve Türkiye'deki eğitimlerinden memnuniyet(siz)lerine ilişkin veriler sunulmaktadır. İkinci olarak, katılımcıların hocaları ve Türk arkadaşları ile ilişkileri ve boş zamanlarında yaptıkları aktivitelerine ilişkin veriler sunulmaktadır. Üçüncü olarak, entegrasyon sürecinde katılımcıların karşılaştığı kolaylıklar / zorluklar, sınıf Tekrarı yapıp yapmadıklarına ya da eğitimlerini bırakmayı hiç düşünüp düşünmediklerine ilişkin veriler sunulmaktadır. Dördüncü ve son olarak, katılımcıların Türkiye'deki eğitimlerinden sonraki planlarına ilişkin veriler sunulmaktadır.

4.1. Katılımcıların Türkiye Hakkındaki bilgileri, Türkiye'yi Tercih Etme

Nedenleri ve Eğitimlerinden Memnuniyet(siz)lerine İlişkin Veriler

4.1.1. Katılımcıların gelmeden önce Türkiye hakkındaki bilgileri

Öncelikle, bu çalışmaya katılanların tamamının ilk defa Türkiye'de olduklarını diğer bir deyişle daha önce Türkiye'ye hiç gelmediklerini dile getirmişlerdir. Ayrıca bütün katılımcılar eğitim amaçlı buraya geldiklerini söylemişlerdir. Böylece, "Türkiye ile ilgili bilgi sahibi miydiniz ?, Bu bilgileri nereden edindiniz ?" soruları ile ilgili olarak, bazı katılımcılar biraz bildiklerini söylese de, gerçekte katılımcıların çoğu gelmeden önce Türkiye hakkında bilgi sahibi oldukları ortaya çıkmıştır. Bu ülkeyle ilgili bilgi kaynaklarına gelince, katılımcılar daha çok sosyal medya ve onlardan önce gelen arkadaşlardan bahsetmişlerdir. Bu konudaki 13. ve 22. katılımcıların sözleri aşağıdaki gibi sunulmuştur.

K13 (Erkek, Trabzon): Evet, öncelikle çok bilgi alan biriyim, çok bilgiliyim diyemem ama küçüklüğümden beri bilgileniyordum... fena olmayan bir kültürüm vardır. Pek çok ülke hakkında bilgilerim var, dünyanın çeşitli ülkelerinden orada burada pek çok bilgi edindim. Bu bilgileri internette yaptığım araştırmalardan alıyorum...

K22 (Erkek, Adana): Evet, Türkiye hakkında biraz bilgim vardı. Türkiye'de bulunan bazı arkadaşlarımdan ve internetten edindiğim bilgilerdir. Çünkü fırsatları görebilmek için internette çok araştırma yapıyorum. İşte Türkiye hakkında bilgi sahibi olmamı sağlayan iki kaynağım bunlardır.

Hatırlatıldığı üzere, bu çalışmada bazı katılımcıların kendilerinden önce gelen (Gineli) arkadaşları Türkiye ile ilgili bilgi kaynağı olduğu görülmüştür. Katılımcı 7, 10, 12 ve 24'ün sözleri bunu göstermektedir :

K7 (Erkek, Bursa): Evet, Türkiye'de yaşayan ve konuştuğum bir arkadaşım var. Zaten, bu burstan (YTB bursu) bana bahseden ve başvurumama yardım eden kişi Odur.

K10 (Erkek, İsparta): Gelmeden önce bazı bilgilerim vardı, çünkü zaten gelen bir arkadaşım vardı, bu bursa başvurumamda bana kendisi yardımcı oldu. Bana Türk burslarından bahseden Odur. Ankara'daydı, ben de ona belgelerimi gönderdim.Yaklaşık 4-5 yıl (Gine'de) birlikte geçirdiğim bir arkadaşımıdır....Bana Türkiye'yi anlattı ve bu beni çok motive etti ve ben de denedim ve geldim.

K12 (Kadın, İzmir): Bu arada, gelmeden önce bazı bilgilerim vardı. Türkiye'de yaşayan arkadaşlar ve internet siteleri aracılığıyla...

K24 (Erkek, Eskişehir): Evet, Türkiye'yi benden daha iyi tanıyanlara da Türkiye'yi sormak için yaklaştım bana burada olmak için ne yapmam gerektiğini anlattılar. Prosedürler nelerdir, sağlamanız gereken belgeler, hangi durumda gelmeniz gerekir. İşte bu açıklamalardan yola çıkarak şansımı denedim ve bugün buradayım.

Katılımcılar arasında, üç (3) öğrenci ise, görüşme yapıldığı anda ikisi Eskişehir'de ve üçüncüsü Antalya'da hepsi lisans düzeyinde eğitim görmekte olan, buraya gelmeden önce Gine'de bir Türk okulunda (Türk-Gine Maarif Okulları) okuduklarını belirtmişlerdir. Bu yüzden, Türkiye hakkında bilgi kaynağı olarak Gine'deki Türk öğretmenlerinden bahsetmişlerdir.

K29 (Erkek, Eskişehir): Çok fazla değildi ama biraz bilgim vardı. Örneğin kültürleri konusunda Türkiye hakkında biraz bilgi sahibi olduk..... bir Türk okulunda (Gine'de) okudum, Türk öğretmenleri ile tanışma fırsatım oldu. Böylece, onlarla birlikte Türkiye hakkında biraz bilgi edinmiştim. Ben Türkçeyi bu okulda öğrenmeye başladım. Hatta sınavlar yapardık.

K31 (Erkek, Antalya): Gine'de bir Türk okulunda okuduğum için bazı bilgilerim vardı. Dolayısıyla, Türklerle temas halindeydim, onları biraz tanıyordum..... Ve zaman zaman bize ülkeleri hakkında anlatıyorlardı, bu yüzden biraz bilgimiz oldu. Türklerin yönettiği Türko-Gine maarif okullarında okuyorduk. Ve zaman zaman onlarla tartışıyorlardık, etkinlikler düzenliyorlardı, birlikte tartışmak için masaya bir araya gelirdik.

K33 (Erkek, Eskişehir): Evet, gelmeden önce bazı bilgilerim vardı. Özellikle, bölgelere göre iklim ve kültürel çeşitlilik. Bu bilgiyi Gine'deki Maarif okullarındaki Türk öğretmenler aracılığıyla aldım.

Öte yandan, katılımcıların bir kısmı Türkiye'yi siyasi açıdan tanıdıklarını vurgu yapmışlardır. Bu konuda 4., 11. ve 14. katılımcıların görüşleri aşağıdaki gibidir :

K4 (Erkek, Nevşehir): Evet,... Biz zaten Türkiye'nin politikasıyla lideri Erdoğan aracılığıyla, Türkiye denildiğinden kimsenin habersiz olmadığını biliyorduk. Türkiye'nin ne olduğunu derinlemesine bilmiyordum ama Türkiye'den bahsederken en azından birkaç şey biliyorduk. Sosyal medya aracılığıyla.

K11 (Erkek, Ankara): Evet, Türkiye'de politik ile ilgili bazı bilgilerim vardı ve biraz sosyal bilgiler ama çok sınırlı. İnternette öğrendim, radyo dinliyordum.

K14 (Erkek, Uşak): Evet diyebilirim, eğitim sistemi konusunda değil, politik düzeyde, gerçekten televizyon, basın vb. aracılığıyla Türkiye hakkında bilgi sahibiydim.

Yukarıda sunduklarımıza dayanarak, Gineli öğrencilerin Türkiye hakkında bilgilendirilmesinde sosyal ağların ve onlardan önce gelen arkadaşların önemli bir rol oynadığını açık olduğu söylenebilir. Bununla birlikte, bazı katılımcıların Türkiye ile ilgili daha önce bilgiye sahip olmadığı dolayısıyla, Türk bursuna ilgi duyduklarında veya kabul aldıklarında bu ülke hakkında öğrenmeye çalıştıkları fark edilmiştir. Bazı katılımcılardan gelen aşağıdaki yorumlar bunu net bir şekilde göstermektedir :

K3 (Erkek, Denizli): Hayır, yüksek lisansına burada (Türkiye'de) devam etmek için gelmekle ilgilendiğim için ülke hakkında bilgi almam gerekiyordu

K15 (Erkek, Kayseri): Elçilikteki (Gine'de) görüşmemden birkaç gün önce evet, kendimi savunmadan sorularla karşılaşmamak için biraz Türkiye bilgisine sahip olmak için biraz araştırma yapmıştım.

K18 (Erkek, İstanbul): Hayır, itiraf etmeliyim ki, beni Türkiye üzerine araştırma yapmaya teşvik eden, Türk devlet bursunu öğrendiğim zamandı. Yani internette araştırdığım dışında Türkiye hakkında başka bir bilğim yoktu. Başvurudan çok önce çünkü burada hayatın nasıl olduğunu bilmem gerekiyordu.

K26 (Erkek, Eskişehir): Türkiye için başvurmaya başlamadan önce, hayır, Türkiye'nin varlığından bile haberim yoktu. Dolayısıyla, buraya gelmek için çalışma prosedürlerinin başladığımda bazı bilgiler aldım.....

Az önce vurgulandığı gibi, katılımcıların en büyük kısmı ülke olarak Türkiye hakkında bilgi sahibi olduğunun altını çizmiştir. Aksine, şehirler söz konusu olduğunda, katılımcıların çoğu şehirlerini kabul edildikten sonra ya internet üzerinden yapılan araştırmalarla ya da yönlendikleri şehre geldikten sonra tanıdıklarını vurgulamışlardır. Aşağıdaki katılımcıların sözleri bunu açık bir gösteri yapmaktadır.

K14 (Erkek, Uşak): Hayır ama gelmeye hazır olduğumda, vizemi aldığımda, şehir hakkında araştırma yapmıştım. Böylece Gine'den şehri araştırmaya başladım ama onun dışında Uşak adını daha önce hiç duymamıştım.

K13 (Erkek, Trabzon): Şehir, bir kez bu şehirde yönlendirildiğimi öğrendiğimde, ortam hakkında bilgi edinmek için internette küçük bir araştırma yapmaya başladım.

K3 (Erkek, Denizli): Hayır, gelmeden önce hayır. Burada hiçbir bilgim yoktu. Bu şehre kabul edildikten sonra, özellikle şehre de ilgi duymaya başladım.

K23 (Kadın, İzmir): Hayır, Türkiye'de bulunmadan önce İzmir şehri hakkında hiçbir bilgim yoktu.

Yurtdışına veya herhangi bir ülkeye eğitim için gitmek, uluslararası öğrencileri çeken sebepler veya motivasyonlar vardır. Böylelikle, bu çalışma Gineli öğrencilerin eğitimleri için Türkiye'yi seçme nedenlerini de anlamaya çalışmıştır.

4.1.2. Katılımcıların eğitimleri için Türkiye'yi tercih etme nedenleri

Bu bölümde, Gineli öğrencilerin eğitimleri için Türkiye'yi seçme nedenleri sunulmaktadır. Bu araştırmada, Gineli öğrencilerin çalışmaları için Türkiye'yi tercih etmelerinde burs faktörü ve son yıllarda Gine-Türkiye ilişkisinin önemli bir rol oynadığı tespit edilmiştir. Buna ek olarak, bazı Gineli öğrencilerin kendilerinden önce gelen arkadaşlarının tavsiyeleri nedeniyle Türkiye'ye geldikleri fark edilmiştir. Türkiye'yi tercihlerini kültüründen dolayı açıklayanlar da bulunmaktadır. Başka bir deyişle, öğrencilerin bir kısmı eğitimleri için Türkiye'yi seçme nedenleri olarak din ve dili belirtmişlerdir. Aralarında Türkiye'yi tercih etme nedeni olarak sadece türk eğitiminin kalitesinden değil, aynı zamanda uluslararası öğrenciler için entegrasyon kolaylığından bahsedenler de vardır. Diğer bir tarafta, Gine'den herhangi bir yöne olursa olsun ayrılmak istediğini bahseden bazı öğrenciler ile de görüşülmüştür. Dolayısıyla, kendilerine bu fırsatı ilk sunanın Türkiye olduğunu açıklamışlardır.

Burs Nedeniyle Türkiye'yi Tercih Edenler: Dünyadaki tüm öğrencilerin yurtdışındaki burslar tarafından çekildiği doğrudur. Ancak gerçekte, maddi sıkıntıların çok önemli olduğu Gine gibi fakir veya gelişmekte olan ülkelere gelen öğrencilerin yurtdışında okumak için bu burslardan çok daha fazla çekildiği söylenebilir. Bu yüzden, bu çalışmada katılımcıların önemli bir kısmı, yaklaşık yarısı (34 öğrenciden 13'ü) sunduğu burs nedeniyle Türkiye'yi seçtiğini iddia etmiştir. Bu hususta, İstanbul'da inşaat

mühendisliği bölümünde ve Konya'da kamu ve yönetimi bölümünde, ikisi de yüksek lisans yapmakta olan katılımcıların görüşleri şöyledir :

K18 (Erkek, İstanbul): İlk başta beni Türkiye'yi seçmeye iten sebep, %100 ücretsiz burs vermesidir. Böylelikle, lisansımı bitirdiğimde kendi ülkemde başlamış olduğum çalışmalarımı derinleştirmek için başka ülkelere gitmek için gerekli imkânlarla sahip değildim. Dolayısıyla burs herkese açık olduğundan ve şartlara uyduğunda herkes aynı şansa sahip olduğundan, Türkiye için şansımı denedim. Genel olarak, her şeyden önce, beni motive eden %100 yardım tarafıydı....

K30 (Erkek, Konya): Türkler bile bana aynı soruyu soruyor. Asıl sebep öncelikle YTB bursunu çok ilginç bulduğum için. Bunun gerçekten sorunsuz çalışmama izin verebilecek bir çerçeve olduğunu hemen anladım, ilk sebep budur. İkincisi, burada da arkadaşlarım vardı, iletişim halindeydik. Bu yüzden bana daha çok Konya'nın bu şehrinden, entegrasyon kolaylığından vb. bahsettiler. Yani beni motive eden buydu. Ama asıl sebep dediğim gibi YTB bursudur.....

Türkiye ve Gine Arasındaki İlişkiler Nedeniyle Türkiye'yi Tercih Edenler :

Ülkeler arası ilişkiler de yurt dışı eğitimleri için ülke seçiminde önemli bir etkidir. Çünkü oldukça basitçe, göçmen veren ülke ile ev sahibi ülke arasındaki ilişkiye bağlı olarak göçmenlik prosedürleri kolaylaştırılabilir. Hatırlatmak gerekirse, son yıllarda Gine-Türkiye ilişkilerinin doğru yolda olduğu fark edilmiştir. Daha önceki bölümlerde de vurgulandığı gibi, 2016 yılında bu 2 ülke Konakri'de (Gine) Gine ve Türkiye cumhurbaşkanları aracılığıyla eğitim başta olmak üzere çeşitli anlaşmalar imzalanmıştır. Bunu takiben, bu çalışmada, genç Gineliler öğrencilerin bu fırsatı değerlendirerek Türkiye'ye gelip eğitimlerine devam ettikleri görülmüştür. Gine-Türkiye ilişkilerinden bahsederken, 2017 yılının sonlarında Türkiye'ye gelen Uşak Üniversitesi'nden bir öğrenci şöyle anlatmaktadır :

K8 (Erkek, Uşak): Neden Türkiye? Son yıllarda Türkiye'nin Gine ile ilişkilerinin çok ilerlediğini söyleyebilirim. Dolayısıyla, Türkiye'ye gelmek diğer ülkelere göre daha kolay, prosedürler çok karmaşık değil, çok pahalı da değil. Benim seviyemde, beni bunu yapmaya (Türkiye'ye gelmeye) iten şey buydu.

Aynı bağlamda, bazı katılımcılar diğer ülkelere göre göçmenlik prosedürlerinde oldukça kolaylıktan bahsetmektedir. Dolayısıyla, Anadolu Üniversitesi'nde sosyoloji doktorası yapan ve Muğla'da lisans inşaat mühendisliği bölümünde okuyan başka bir öğrencinin sözleri bunu aşağıdaki gibi göstermektedir.

K16 (Erkek, Eskişehir): Neden Türkiye, başka bir ülke değil, ben şahsen Belçika ve Türkiye olmak üzere iki ülkeye başvurmuştum. Belçika için bazı kağıt sorunlarım vardı ve koşullar oraya gitmeme izin vermiyordu. Böylece Türkiye bana fırsatlar sundu yani burs aldım ve aynı zamanda Türk üniversitelerine giriş koşulları Afrika ülkeleri için çok daha uygundu. Bu yüzden Türkiye'yi keşfetme isteğimin ötesinde, beni buraya gelmeye iten şey buydu. Dolayısıyla, buradaki koşullar, Belçika'daki koşullara kıyasla, Türkiye'ye gelip okumayı tercih ettim.

K1 (Erkek, Muğla): Türkiye ile ülkemiz (Gine) arasındaki ilişki nedeniyle Türkiye'yi seçtim ve buraya (Türkiye'ye) gelip eğitim alma kolaylığımız vardır. Eve döndüğümüzde, bir iş bulmak kolaydır. Ve Türkiye diğer ülkelere kıyasla bizim için birçok şeyi kolaylaştırıyor. Türkiye'ye gelmek diğer Avrupa ülkelerine gitmekten daha kolay. Bu benim Türkiye'ye gelmemi ve okumamı sağladı.

Arkadaşlardan Gelen Öneriler Nedeniyle Türkiye'yi Tercih Edenler : Bu araştırmada, daha önce gelen bazı Gineli öğrencilerinin tavsiyeleri nedeniyle de birkaç Gineli öğrenciler eğitim için Türkiye'ye geldiği görülmüştür. Örneğin biri Uşak Üniversitesi maden mühendisliği bölümünden, diğeri Kayseri Erciyes Üniversitesi farmakoloji bölümünden mezunu olan iki öğrencinin durumudur. Hepsi arkadaşları tarafından Türkiye'ye gelmeleri ve eğitimlerine devam etmeleri tavsiye edildiğini ileri sürmüşlerdir. Hatta, birisi yeğeni ve diğeri kuzeni tarafından tavsiye edilmiştir. Bu konudaki açıklamaları birbirini ardına şu şekilde sunulmaktadır :

K15 (Erkek, Kayseri): Başlangıçta bunun bir tesadüf olduğunu söyleyebilirim çünkü benim için Gine'deki üniversite eğitimimden sonra başka bir ülkeye gidip okumak için programlarımda bile yoktu. Yeğenlerimden biri şansını deneyip geldiğinde Türkiye burs programı böyle oldu. Böylelikle, sonraki yıl, benim için denemesi için belgelerimi ona göndermemi de söyledi. O anda, hala lisans tezimi üzerindeydim, aklım başka yerde olduğu için ona belgelerimi verdim ve onu bıraktım. Tezimi yaptım ve bitirdiğimde mülakata çağrıldım ve öyle oldu. Türkiye'ye gelme programımda vardı diye değil. Ne Türkiye için ne de başka ülkeler için planlarım vardı.

K6 (Erkek, Uşak): Türkiye ilk başta hemen bir seçim değildi. Bir hatırlatma olarak, ben Gine'de okudum. Gine'deki son senemde gelip Türkiye'de bir eğitime başlamam önerildi. Ve Gineli öğrencilerin kendilerini Gine'de buldukları koşulları biliyordum, öğrencilerin Gine'de gördükleri hayal eğitimleri hemen değil. Bu nedenle, genel olarak bence herkes yurtdışındaki eğitimler tarafından çekilmektedir. Dolayısıyla, benim özel durumumda, Türkiye'de eğitimini burada da yapan ve şu ana kadar İstanbul'da çalışan bir kardeşim, kuzenim gelip Türkiye'de bir eğitim yapmamı önerdi. Ben de bu şekilde başvurduğum ve Uşak'a kabul edildim.

Buna ek olarak, görüşme sırasında lisans eğitimini Muğla'da yapmış ve aynı ilde yüksek lisans yapmakta olan bir kadın öğrenci, Türkiye'ye okumak için arkadaşının tavsiyesi ile geldiğini aşağıdaki gibi anlatmaktadır :

K32 (Kadın, Muğla): Burslu olarak Kayseri'de olan çocukluk arkadaşım vardı. Böylece beni Türkiye için başvurmamı teşvik etti. Aslında daha önce bilmediğim bir ülkedir. Arkadaşım Türkiye'ye burslu olarak kabul edildiği için gelip bir yıl okudu, sonra ben de burs kazanıyım diye benim için başvur yaptı. Ama maalesef kabul edilmedim. Sonunda özele kayıt olmamı teklif etti. Böylelikle Muğla'ya kabul edildim, geldim, dil yaptım, lisans yaptım ve şu anda yüksek lisans yapıyorum.

Kültürü (dil, din) Nedeniyle Türkiye'yi Tercih Edenler : Bazı katılımcılar, Türkiye'yi kültürünün sevgisi için ayrıca gelecekteki deneyimlerinde dilini öğrenmeyle ilgili avantajlar elde etme umuduyla seçtiklerini açıklamışlardır. Ayrıca, Türkiye'yi din (İslam) nedeniyle tercih ettiklerini söyleyen de bulunmaktadır.

Dil (Türkçe) Nedeniyle : Bilindiği gibi, günümüzde birden fazla dili anlamak belirli işler için önemli bir varlıktır. Dolayısıyla, bu çalışmada bazı öğrenciler ikinci bir dil edinmek için Türkiye'yi seçtiklerini açıklamaktadır. Bu konuyla ilgili olarak Uşak'tan bir katılımcı (erkek) ve İzmir'den bir katılımcı (kadın) Türk kültürünü sevgilerinin yanı sıra Türkiye'yi temel olarak dili nedeniyle tercih ettiklerini açıklamışlardır.

K14 (Erkek, Uşak): Bildiğiniz gibi Gine'de Fransızca ile eğitim alıyoruz. Bu yüzden, Fransızca'dan farklı bir dile sahip olmayı niyetindeydim. Bu yüzden bana fırsat veren Türkiye olduğu için bu dili gerçekten keşfetmek için başvurmam gerekiyordu. Bir de bunun dışında Türk kültürü. Bence bu 2 ana sebeptir.

K12 (Kadın, İzmir): Aslında belli bir düzeyde, çok uzun zamandır sevdiğim (Türk) kültürü. Bunun yanında yabancı dil öğrenmeye de tutkum vardı. O yüzden Türkiye'yi seçmişim ve mühendislik düzeyinde de biraz araştırma yapabiliştim ve çok iyi olduğunu fark etmişim. Dolayısıyla, projemi gerçekleştirebilmek için, başvurmaya karar verdim.

Aynı bağlamda, inşaat mühendisliği yapan bir öğrenci, sadece Gine'de kendi alanında yüksek lisans olmadığı için değil, Türkiye'yi, türk kültürü nedeniyle seçtiğini de belirtmiştir.

K24 (Erkek, İstanbul): Türkiye tercihimdi çünkü Gine'de İnşaat Mühendisliği olan ve şu anda yüksek lisans yapılmayan bir bölüm yaptım orada. Bu nedenle, eğitimime devam etmek isteyip, yüksek lisansımı yapmak için ileri çalışmalara ilişkin nitelikleri nedeniyle

Türkiye'yi seçtim. Evet, elbette başka sebepler de var. Çünkü kültürünü, yaşam biçimini, vatandaşlarını vb. sevmeyen bir ülkede öğrenmek isteyemezsiniz. Bu yüzden bu ülkenin sevgisi, kültürünün sevgisi vb. beni de Türkiye'ye gelmem için itmiş. Sadece onlardan değil, kültürlerini, geleneklerini de öğrenmek için.

Diğer yandan, bu çalışmaya katılanlardan birinin altını çizdiği gibi, son yıllarda türk şirketleri yavaş yavaş genel olarak Afrika ülkelerinde ve özelde Gine'de yerleşmektedir. Dolayısıyla, Gine'de yerleştirilen türk şirketleriyle eğitiminden sonra çalışma umuduyla Türkiye'yi seçtiğini açıklamıştır.

K27 (Erkek, Bandırma): Türkiye, büyük yatırımları ve Afrika'ya gösterdiği ilgi ile dünyaya yeni açılmış bir ülke, Türkler şu anda tüm Afrika'ya yerleşmektedir. O yüzden kendime neden şansımı Türkiye için denemeyeyim diye düşündüm. Çünkü daha sonra Gine'ye dönüp Türk firmalarıyla çalışmak benim için bir fırsat olabilir. Beni Türkiye'yi seçmeye motive eden başlıca sebepler bunlardır.

Aynı doğrultuda, Gine'li öğrencilerin buraya gelmeden önce Türkiye hakkındaki bilgileri ile ilgili bölümde belirtildiği gibi, bu araştırmaya katılanlar arasında Gine'deki bir Türk okulundan bazı öğrencilerin geldiği fark edilmiştir. Türkiye hakkında zaten birkaç şey (kültürü...) bildikleri için eğitimleri için Türkiye'yi seçtiklerini açıklamada bulunmuşlardır. Bu hususta, Osman Gazi Üniversitesi işletme bölümünde okuyan 29. katılımcı ile Anadolu Üniversitesi bilgisayar bölümünde okuyan 33. katılımcının görüşleri aşağıda yer almaktadır.

K29 (Erkek, Eskişehir): Öncelikle ülkemde Türk kültürünü çokça öğrendiğim bir Türk okulunda okuduğumu hatırlatmak isterim. O yüzden bu okuldaki Türk hocalarım bana Türkiye'ye gelip eğitimime devam etmem için çok tavsiye verdiler. Sonunda gelip eğitimime burada devam etmeyi gerekli gördüm. Böylece, burslu olarak Türkiye'ye gelip eğitimime devam etmek için geldim.

K33 (Erkek, Eskişehir):ben Gine'de ilkokuldan beri bir Türk okulunda okudum. Yani ilk ve orta öğrenimimi Gine'de Maarif dediğimiz bir Türk okulunda yaptım. Yani Türkiye hakkında zaten biraz bilgim vardı ve dediğim gibi ilk ve orta öğrenimimi Türk okullarında yaptığım için Türkiye'ye erişimimin kolay olduğunu gördüm. Zaten bu nedenle doğrudan Türkiye ile devam etmeyi gerekli gördüm.

Din (İslam) Nedeniyle : Bazı yabancı uyruklu öğrencilerin de göç edecekleri ülkeyi din nedeniyle seçtikleri gözlemlenmiştir. Gine'nin ağırlıklı olarak Müslüman bir ülke olduğu unutulmamalıdır. Daha kesin olarak, Müslümanlar Gine nüfusunun %85'ini oluşturmaktadır. Bu hususta, bu çalışmada bazı katılımcılar Türkiye'yi İslam dininden

dolayı tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Antalya'da lisans eğitimi alan bir katılımcı, ailesinin Müslüman bir ülkede okumasını çok istediğinin bile altını çizmiştir. Bu yüzden, Türkiye Müslüman bir ülke olduğu için anne ve babasından Türkiye'ye gelip okuması için teşvik aldığını aşağıdaki sözlerle açıklamıştır.

K31(Erkek, Antalya): Ayrıca Türkiye'nin Müslüman bir ülke olması da önemli bir etkendi çünkü annem ve babam bir kez yurtdışında Müslüman bir ülkede olmamı severler. Dolayısıyla beni cesaretlendirdiler ve buraya gelmem için beni desteklediler. Bu yüzden Türkiye'ye geldim.

Aynı şekilde, Adana ilinde öğrenim gören 21. katılımcı da kendisini eğitimi için Türkiye'yi seçmeye iten asıl nedenin din (İslam) olduğunu şu şekilde açıklamıştır :

K21 (Erkek, Adana): : Birinci sebep, Müslüman bir ülke olmasıdır. Beni Türkiye'yi seçmeye iten temel sebep budur. İkincisi, Türkiye'deki çalışmalar benim ülkeme göre daha üstün. Beni Türkiye'yi seçmeye iten bu 2 nedendir.

Eğitim Kalitesi Nedeniyle Türkiye'yi Tercih Edenler : Eğitim için Türkiye'yi eğitim kalitesi nedeniyle tercih ettiğinin altını çizen katılımcılar da bulunmuştur. Bu konuda, 2022 yılında Türkiye'ye gelen dolayısıyla görüşme zamanında Tömerde dili öğrenmekte olan ancak dil eğitimi sonrası eczacılık bölümünü yapacak bir katılımcı ile 2019'dan beri Isparta'da mimarlık bölümünde bulunan bir katılımcının sözleri aşağıdaki gibi sunulmaktadır.

K22 (Erkek, Eskişehir): Önce birkaç açıdan Türkiye'yi seçtim. Öncelikle eczacılık diploması aldım, bu yüzden farmasötik mikrobiyoloji programında uzmanlaşmak istedim ve şu anda sağlık alanında, özellikle eczacılık alanında Türkiye'nin bu alanda en iyi eğitimlerden birini sunduğu ortaya çıktı. İşte bu yüzden eğitimim için Türkiye'yi seçtim. İkincisi, dille de ilgilidir. Yani Türkiye'yi öğrenmiş insanlarla tanışan biriyim, bu sayede Türkçe'ye çok hayran kaldım. Bu yüzden Türkiye'ye geldiğimde Türkçeyi iyi konuşacak ve şu anda üst düzey bir eğitim olan Farmasötik Mikrobiyoloji eğitiminden faydalanacak bir tutuma sahip olacağımı söyledim. İşte beni Türkiye'yi seçmeye iten sebeplerden bazılarıdır.

K10 (Erkek, Isparta): Üniversitelerde yaptığım seçimler hepsi mimarlıktır. 8 seçim yapmıştım ve her şey mimarlıktı. O yüzden mimarlığı çok sevdiğim bir tutku ve beni Mimarlıkta kabul etmeleri beni direkt Türkiye'ye gelmeye itti. Beni doğrudan Türkiye'yi seçmeye iten de bu oldu. Eğitimin kalitesi de düşünüldüğünde beni Türkiye'ye gelmeye gerçekten itti. Çünkü mimarlık eğitimlerini araştırdığımda çok ilgimi çekti.

Aynı anlamda, Anadolu üniversitesi'nde biyoloji bölümünde okuyan Türkiye'yi sevgisinin yanı sıra onun eğitimin kalitesi nedeniyle tercih ettiğini belirtmiştir.

K19 (Erkek, Eskişehir): Bu soru bana Türkiye'deki birçok kişi (Türkler) tarafından çok sorulmuştur. Bu arada Türkiye benim çok sevdiğim bir ülke diyelim. Liseden beri bu ülkeyi duydum. Ama genelde onu tanıımıyordum. Ama biraz araştırma yaptım, gerçekten gelişme yolunda olan bir ülke olduğunu gördüm. Sadece eğitim alanında değil, teknoloji alanında da. Araştırmamı derinleştirdim, gerçekten eğitim çerçevesinde gelebileceğim bir ülke olduğunu ve kendi alanım olan biyolojide yönetici olabilmek için çalışmalarına devam edebileceğimi gördüm. Çünkü Türkiye son yıllarda tıp alanında da çok gelişti. Sadece eczacılık, genel tıp alanında değil, aynı zamanda laboratuvar alanında da. Alanım laboratuvar analizlerine dayanmaktadır. Bunu göz önünde bulundurarak Türkiye'ye başvurmayı tercih ettim. Neyse ki kabul edildim, buradayım ve alanımda iyi bir eğitim alacağıma eminim.

Entegrasyon Kolaylığı Nedeniyle Türkiye'yi Tercih Edenler: Bazı katılımcılar, bu ülkedeki entegrasyon kolaylığı nedeniyle Türkiye'yi seçtiğini vurgulamıştır. Böylelikle, aynı yılda (2022) biri İstanbul, diğeri Eskişehir'e gelen iki (2) öğrenci Türkiye'ye geliş sebeplerini şu şekilde açıklamaktadır:

K18 (Erkek, İstanbul):Ayrıca Türkiye de dışlama yapmayan Müslüman bir ülkedir. Ulusal ve uluslararası öğrenciler arasında bir ayrım yoktur. Dolayısıyla bu açıklık beni Türkiye'ye gelip okumaya itti.....

K17 (Erkek, Eskişehir): Ayrıca, yabancı öğrencilerin Türkiye'deki üniversitelere entegrasyonunun basitliği nedeniyle, bu yüzden kişisel olarak Türkiye'yi seçtim.

Bir başka katılımcı da, Türkiye'de eğitimin diğer ülkelere göre daha ucuz olduğunu belirttikten sonra, uluslararası öğrenciler için bu ülkede entegrasyon kolaylığı nedeniyle Türkiye'yi tercih ettiğini ifade etmiştir.

K33 (Erkek, Konya): Bu arada, Avrupa ülkeleri veya Kanada gibi diğer ülkelere kıyasla, Türkiye'nin eğitim maliyetlerinin daha ucuz olduğu bir ülke olduğunu düşünüyorum ve her yerden çok sayıda öğrenciyi ağırladığı için kültürel entegrasyonun çok daha kolay olduğunu düşünüyorum.

Sadece Gine'den Ayrılma Motivasyonu Hareket Edenler : Bu araştırmada, üç (3) öğrenci, hangi yöne olursa olsun Gine'den ayrılmak için bir fırsat aradıklarını bildirmiştir. Bu yüzden onlara bu fırsatı ilk veren Türkiye olup ve bu fırsatı kaçırmak kabul etmediklerini ileri sürmüşlerdir. Birincisi Ankara şehrinde siyaset bilimi ve kamu yönetimi alanında yüksek lisans yapmakta, ikincisi Trabzon'da istatistik ve bilgisayar

bilimleri alanında ve üçüncüsü de Antalya şehrinde bankacılık ve finans alanında lisans yapmaktadır. Bu konudaki sözleri aşağıdaki gibi sunulmuştur.

K11 (Erkek, Ankara): Neden Türkiye, başka bir ülke değil? Bence soru biraz göreceli çünkü çeşitli sebepler de vardır. Bence başka bir ülke yerine Türkiye'yi seçmemin ilk nedeni gerçekten Gine'den ayrılmaktı. Nereye gidersem gideyim ilk hedefim açıkçası Gine'den ayrılmaktı. Ve çok şükür Türkiye'ye düştü. Ne yapıp yapıp Gine'den ayrılmak istedim çünkü lisans diplomamı aldıktan sonra iş aradım ama bulamadım. Ve hiçbir şey yapmadan böyle oturmamak için en iyisi yurtdışına çıkıp başka bir ülkede daha eğitim yapmaktı....

K13 (Erkek, Trabzon): Şahsen ben ülkemizi (Gine) terk edemeyecek kadar hırslıydım. Dolayısıyla, diyelim ki Türkiye, karşıma çıkan ilk gerçek fırsattır.

K31 (Erkek, Antalya): İlk önce liseden sonra ülkeyi (Gine) terk etmek istedim, zaten liseyi bitirmeden önce yurtdışında eğitim planlarım vardı. Böylece Türkiye için burs aracılığıyla bir fırsatım oldu. Dolayısıyla fırsatı değerlendirdim ve beni birçok masraftan kurtardı. Allah'a şükür işe yaradı geldim.

Katılımcıların Türkiye'deki eğitimlerinden memnuniyet düzeyleri incelenmiştir. Bunu yapabilmek için, katılımcılara sadece memnun oldukları noktalar değil, memnun olmadıkları noktalar da sorulmuştur. Bazıları az çok memnun olduklarını belirtse de, katılımcılar arasında Türkiye'de eğitim konusunda özellikle üniversitelerinden memnun olmadığını söyleyen sadece iki (2) öğrenci olduğu belirtilmelidir. Bu iki öğrenciden ilki, görüşme zamanında Hacı Bektaş Veli Üniversitesi'nde bankacılık ve finans bölümünde yüksek lisans yapmakta olan burslu bir öğrencidir. İkincisi ise, burslu olmayan ancak Uşak Üniversitesi'nden lisans derecesi ile çoktan mezun olmuştur. Dolayısıyla, bu çalışma bağlamında, yüzde 70 ile yüzde 100 arasında değişen, elbette farklı bir memnuniyet düzeyine sahip katılımcıların en önemli kısmının (34 kişiden 32'si) Türkiye'deki eğitimlerinden memnun olduğunu belirttiklerini vurgulamak gerekir. Böylelikle, aşağıdaki satırlarda katılımcıların sadece memnun oldukları noktaları değil aynı zamanda memnun olmadıkları noktaları da ele alınmıştır.

4.1.3. Katılımcıların memnun oldukları noktalar

Bu bölümde, katılımcıların üniversitelerin ortamından (altyapı, kütüphane, yemekhane, spor salonu, internet, cami, banka,...), hocalar /personelden, eğitim kalitesinden, Tömerden, Dinden (İslam) duydukları memnuniyetleri sunulmuştur.

Ortam İle İlgili Memnuniyet: Bu çalışma bağlamında, birçok katılımcı üniversite ortamından memnuniyetlerini dile getirmiştir. Antalya ilinde bulunan Akdeniz Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümünden bir öğrencinin ve Bursa Teknik Üniversitesi'nden başka bir öğrencinin bu konudaki görüşleri şu şekildedir :

K34 (Kadın Antalya): Evet, üniversitemden memnunum. Eğitim ile ilgili olarak, çalışma ortamının iyi olduğunu düşünüyorum, Türkiye'deki üniversitelerin eğitim için çok ideal bir ortamı sahip olduğunu söyleyebilirim. Öğrencinin kendini bir eğitim ortamında hissetmesi için her şey yaptılar....

K7 (Erkek, Bursa): Evet % 90 memnun kaldığımı söyleyebilirim. Burada, ağırlıklı olarak okuduğum ilk üniversiteye odaklanacağım çünkü o süre zarfında neredeyse her gün oraya giderdim zaten orada yaşıyordum. O zamanlarda yurtlardaydım ve bu yurtlar kampüste. Yurtlar, kütüphane, fakültem, yemekhane ve cami arasında dolaşıyordum. Böylece haftalarca kampüste bile dışarı çıkmadan, şehre ya da başka bir mahalleye gitmeden kalabilirdim. Yani her şey oradaydı diyebilirim, bir şekilde hiçbir eksikim yoktu, memnuniyet geneldi. Sevmediğim noktalar çok çok az olduğu için onlardan bahsedemem bile. Memnuniyet bazı yönlerden harikaydı.

Benzer bir şekilde 15. Katılımcı da, üniversitesinin kendi evi gibi olduğunu, çünkü orada okumak dışında birçok faaliyette bulunduğunu açıklamıştır.

K15 (Erkek, Kayseri): Neyi beğenmedim? Doğrusu kendime her şeyi çok sevdiğimi söylüyorum. Bu arada, kampüs hakkında sevmediğim şeyleri tam olarak söyleyemem. Neden hepsini sevdim? evimin dışında, evim gibi hissettiğim tek yer orasıydı. Niye? çünkü derslerim için kampüsteydim, stres atmak için, İster yaz ister kış olsun, futbol oynamak için diğer arkadaşlarla orada buluşuyorduk. Bu yüzden orası kendimi çok rahat hissettiğim yer. Her şeyi beğendiğimi diyebilirim.

Başka bir katılımcı ise, 10 üzerinden 7 memnuniyet derecesine sahip olduğunu söylese de, sistemi ve üniversitenin altyapısını aşağıdaki ifadelerle takdir etmiştir :

K6 (Erkek, Uşak): Genel olarak başarısızlık olduğunu söyleyemem. Kesinlikle çok şey öğrendim, ancak memnuniyet 10 üzerinden 7 gibidir. ... Tabii ki de çerçeve de çok çok önemlidir. Çünkü Afrika'da gençler genellikle şartlar yerine getirilmediği için başarılı olmak için çok mücadele ederler. Teknik koşullardan, üniversitelerde eksik olan destek önlemlerinden bahsediyorum. Altyapı çerçevesinde Türkiye'nin bu soruna tatmin edici yanıt verdiğini düşünüyorum. Altyapılara bir kaç şey ekleyeceğim, sistem biraz da destekleyici çünkü başka deneyimler edinmemi sağlayan bir programdan yararlandım. Onlar gerçekten çok iyi bir sistem sahiplerdir. Sahip oldukları sistemlerinde bulunan programlardan biri olan Erasmus programından yararlandım ve gerçekten çok ilginçtir.

Afrika'da bile bu tür programlar olduğunu düşünüyorum ama burada çok daha erişilebilir. Aynı zamanda biraz da mükemmellekle bağlantılıdır, çalışkansanız kazanırsınız. Dolayısıyla sistem güzel, altyapılar var, laboratuvarlar var.....

Yine ortamdan bahsederken, bazı katılımcılar kampüslerin içinde donanımlı kütüphaneler, uygun fiyata yemek hizmeti, spor salonları gibi varlığını da beğendiklerini belirtmişlerdir. Bu konuda, üç (3) katılımcı üniversitelerinden memnun olduklarını aşağıdaki gibi ifade etmiştir.

K22 (Erkek, Eskişehir): Şu an için evet diyebilirim, şimdilik memnunum. Sevdiğim noktalar, üniversite bünyesinde bir de kantin olması, spor salonunun da olması. Yani kantinde çok çok uygun fiyata yemek yiyebilir ve spor salonunda spor yapmak istediğiniz gün oraya gidebilirsiniz. Ayrıca spor salonuna makul bir fiyata kayıt olabilirsiniz. Bu yüzden sanırım bu benim tatminlerimden biri. Dediğim gibi şu anda memnun olmadığım bir nokta yoktur.

K28 (Kadın, İstanbul): Evet diyebilirim, %90 memnunum.....Ortamın iyi olduğunu söyleyebilirim, insanlarla birlikte olmak istiyorsanız onlarla birlikte olabilirsiniz, yalnız da kalabilirsiniz. Bilimsel tarafta, örneğin, bilgisayarlarla iyi donatılmış bilgisayar mühendisliği bölümü var, bilgisayarınız olmasa bile oraya gidebilir ve istediğinizi kolayca yapabilirsiniz. Aslında birçok şeye erişimimiz var. Bence bunlar da takdir edilmesi gereken bir avantajlardır. Ayrıca yemek için dışarı çıkmaya gerek yok, yemeklerinizi kampüs içinde yiyebilirsiniz. Okul aletlerinizi bile kampüste satın alabilirsiniz. İçeride bir de banka var. Şahsen, beni en çok etkileyen şeyin çevre tarafı olduğunu söyleyebilirim. Şu anda kampüste mutsuz olduğum hiçbir şey hatırlamıyorum.

K30 (Erkek, Konya): Evet diyebilirim, %80 memnunum. Burada öğrendiğim her şeyin üniversiteden gelmediği doğru ama Türkiye'deki eğitimimden memnun olduğumu söyleyebilirim. Kampüste sevmediğim şeyler var mı? Beğendiğim noktalar, zaten kolayca alışveriş yapabileceğiniz restoranlarla gruplandırılmış olduğu bir tür alışveriş merkezi var. Kampüs de çok büyük, bazen dersiniz olmasa da gezmeye gelebilirsiniz, güzel bir şekilde düzenlenmiş, her yer yeşil alan var, büyük cami var, her yerde oryantasyonlar var. Bu arada, bundan gerçekten memnunum. Açıkçası kampüste sevmediğim bir nokta görmedim.

Aynı bağlamda, Eskişehir'de okuyan bir öğrenci ve İzmir'de okuyan başka bir öğrenci üniversitelerinden duydukları memnuniyeti şu ifadelerle açıklamaktadırlar :

K19 (Erkek, Eskişehir) Üniversitemden memnunum, Anadolu'nun eğitime çok uygun bir ortamı var. Fakültemizi örnek aldığımızda, konumu çok fazla gürültü olmayan bir yerde, huzur içinde derslerinizi yapabilirsiniz. Ve dışarıya çıktığınızda arkadaşlarınızla

eğlenebileceğiniz iyi düzenlenmiş yerler var. Kampüste gerçekten bütün bunları sevdiğim şeylerdir.....

K12 (Kadın, İzmir): Hatta hoşuma giden noktaların daha çok olduğunu söyleyebilirim. Ege, Türkiye'de olduğu kadar Türkiye dışında da tanınan üniversitelerden biridir. Ve birkaç departman ziyaret etme fırsatım oldu, bu yüzden iyiydi. Balık yetiştiriciliğinin unsurlarını ve her şeyi görmeye gittiğimiz Ziraat örneğini ele alırsam çok güzel bir şey ve üniversite çok temizdi, buna bayılıyorum. Ayrıca çalışmalar bağlamında, program en azından revize etmenizi, arkadaşlarınızla egzersiz yapmanızı sağlayacak şekilde işlenmektedir. Bizimle aynı bölümden olmayan diğer öğrencilerle etkileşim kurmanızı sağlayan çalışma odaları vardı. Bu da çok hoşuma gitti. Bu arada Ege'nin sevmediğim yönlerine gelince, açıkçası sevmediğim bir şey hatırlamıyorum. Zaten kampüsteki yurtlarda yaşıyordum, içinde her şey vardı.

Görüşme verileri ayrıca Gineli öğrencilerin bağlantı kurmalarına ve araştırma yapmalarına olanak tanıyan internetin erişilebilirliğine çok değer verdiklerini göstermektedir. Aslında, Gine'de İnternetin sadece pahalı değil, aynı zamanda çok zayıf olduğu hatırlatmak önemlidir. Ayrıca, çoğu durumda Gine üniversitelerinde wifi'ye erişimi olan genelde üniversite personelidir. Bu yüzden çoğu zaman öğrenciler çok pahalı olan internet paketlerini almak zorunda kalmaktadırlar. Aşağıdaki üç (3) katılımcının yorumları internet erişilebilirliği ile ilgili memnuniyetlerini göstermektedir.

K28 (Kadın, İstanbul):Ayrıca burada Türkiye'de de internetten araştırma yapma imkanım var, Gine'de böyle değildi çünkü internet orada (Gine'de) biraz daha pahalı. Yani burada (Türkiye'de) internete erişimim var, araştırmamı kolayca yapıyorum, sadece sınıfta bana verilenlerle yetinmiyorum.....

K21 (Erkek, Adana): İnternet de bana çok yardımcı oldu. Öğretmen öğretir, sınıfta dil yüzünden çok az şey anlıyorum. Bu yüzden internet ile Fransızca araştırma yapıyorum, sonra Türkçe'ye çeviririm.

K1 (Erkek, Muğla): Memnun olduğum noktalarda, internet erişimi alanımda çok araştırma yapmama ve çok şey bilmeme olanak verdi....

Hocalar /Personel İle İlgili Memnuniyet : Katılımcılardan bazıları, bazı hocaların dersleri işleme şeklini veya dersleri hızlı anlatmalarını (dil seviyelerinin düşük olması nedeniyle) beğenmediğini söylese de, katılımcıların en önemli kısmı üniversitelerindeki idari açılarından memnuniyetlerinin yanı sıra hocalardan da memnuniyetlerini dile getirmişlerdir. Konya'daki Selçuk Üniversitesinde kamu yönetimi

bölümünde okuyan bir öğrenci üniversitesinin yönetiminden ve kendi danışmanından duyduğu memnuniyeti aşağıdaki ifadelerle açıklamıştır.

K30 (Erkek, Konya): Önce idari açıdan, çünkü doğrudan benim alanımla bağlantılı. Dediğim gibi, bu sadece üniversitede sahip olduğum şey değil, çünkü gelecekte Gine hükümetinde bir pozisyon sahibi olabilirim. Ve bildiğiniz gibi yönetimimiz birçok sorunla karşı karşıya. Bu yüzden Türkiye'de bir ofise girdiğimde önce yönetenlerin yönetilenlere nasıl baktığını gözlemliyorum. Çünkü normalde yönetenler yönetilenler için müsaitlerdir. Böyle olması lazım. Bu arada, gözlemlerime göre, gerçekten kibirli olmayan insanlardır, sizi bir gülümsemeyle karşılarlar ve hatta onlarla çay içmeyi teklif ederler. İlk başta yabancı olduğumuz için düşünmüştüm ama Türkler arasında bile durum aynıdır. Çalışma, başkalarına hizmet etmenin zevkidir. Dolayısıyla idari olarak gerçekten etkilendiğimi söyleyebilirim. Eğitim açısından, danışmanımdan da bu düzeyde memnun kaldım çünkü birlikte yaptığımız çalışma hiç de kolay olmasa da harika bir işti. Ama benim hocam beni hiç bırakmadı, birlikte devam ettik ve Türk olmadığım için o da beni anladı. Dolayısıyla, bu düzeyde de büyük bir memnuniyettir.

Aynı bağlamda, Bandırma ilinden meslek yüksek okuluna devam eden bir katılımcı, üniversitesinin yönetimindeki kişilerden duyduğu memnuniyeti aşağıdaki gibi dile getirmektedir.

K27 (Erkek, Bandırma): Buradaki yabancılar bürosunun mevcudiyetini çok beğendim ve ayrıca bölüm başkanımızın davranışlarını da beğendim, oraya her gittiğimde beni karşılar, bu gerçekten takdir ettiğim bir şeydir....

Aslında, katılımcıların çok önemli bir kısmı hocalarından duydukları memnuniyeti sadece anlayışlarından dolayı değil, aynı zamanda entegrasyonu kolaylaştıran yardımlarından dolayı da belirtmiştir. Üç (3) katılımcının aşağıdaki sözleri bunu çok net bir şekilde göstermektedir.

K15: (Erkek, Kayseri): Özellikle alanımdaki pratiği, öğretmenlerimden alabildiğim yardımı çok beğendim çünkü dil engeli ile bu küçük sorunumu zaten biliyorlardı ve her zaman yanımda oldular. Sanırım daha çok sevdiğim unsurlar, bana çok yardımcı oldukları için öğretmenlerimden aldığım desteğini diyebilirim. Onlar olmadan, burada yaptıklarımı başarabileceğimi sanmıyorum.

K19 (Erkek, Eskişehir): Öğretmenler de öğrencilere karşı anlayışlı oldukları için. Sorunlarınız olduğunda, onlara açıklarsanız, size yardımcı olular. Bunlar da, Anadolu üniversitesinde çok hoşuma giden şeylerdir....

K9 (Kadın, İzmir): Diyelim ki, öğretmenler, özellikle yabancı uyruklu olduğunuz için fena değiller. Dolayısıyla, size çok yardımcı olurlar ve nasıl daha iyi uyum sağlayacağınızı söylerler....

Eğitim Kalitesi İle İlgili Memnuniyet : Bazıları az ya da çok memnun olduklarını söylese de, tam tersine birkaç öğrenci aldıkları eğitimin kalitesinden çok memnun olduklarını vurgu yapmıştır. Karadeniz Teknik Üniversitesi'nde istatistik ve bilgisayar bilimleri alanında eğitim gören 13. katılımcı, eğitim programının içeriği konusunda Türkiye ve Fransa arasında bir karşılaştırma yaptığını bile belirtmiştir. Sonuç olarak, Türkiye'deki bölümünün programı açısından Fransa'ya göre çok daha iyi olduğunu şöyle ifade etmiştir.

K13 (Erkek, Trabzon): yapılan çalışmalar hakkında, okuduğum üniversitenin seviyesi beni tatmin eder, beklentilerime uygun, seviyesi iyidir. Disiplin olarak, programlar iyi, tabi ki benim bölümümden bahsediyorum, çünkü tüm üniversite için bilmiyorum. Ama, benim bölümümden bile fazlasıyla memnunum. Çünkü aynı bölümü Fransa'da yapmak istiyordum. Örneğin Fransa'da aynı bölümü, aynı dersleri bulmak hiç de kolay değil. Bölümümle ilgili olarak Türkiye ile Fransa arasında bir karşılaştırma yapmıştım. Gördüğüm kadarıyla burası (Türkiye) bölümümün programı açısından Fransa'ya göre çok daha iyidir.

Aynı şekilde 7. ve 11. katılımcılar da Türkiye'deki eğitimlerinden çok memnun olduklarını aşağıdaki ifadelerle açıklamaktadırlar.

K7 (Erkek, Bursa): Evet, tabii ki uluslararası düzeyde tanınan Türk diplomaları sayesinde, başvurabileceğim her yerde kendime yer verebilirim. Ayrıca Türkiye ile birçok ülke arasındaki entegrasyon veya yeni işbirliği perspektifleri ile özellikle de kendi ülkem olan Gine ile benim yerimi alabileceğimi düşünüyorum. tatmin edici olduğunu söyleyebilirim.

K11 (Erkek, Ankara): Eğitim sistemi, öğretimin kalitesi çok önemli bir nokta, çok beğendim. Hocaların ders işleme biçimleri yani deontoloji, benim de çok dikkatimi çaktı, çok hoşuma gitti.....

Bununla birlikte, bu bölümün başlangıcında belirtildiği üzere, iki (2) öğrenci üniversiteden aldıkları eğitimden memnun olmadıkları ifade etmişlerdir. Birincisi görüşme yapıldığı anda Hacı Bektaş Veli Üniversitesi'nde (Nevşehir) bankacılık ve finans alanında yüksek lisans yapmakta olan ve ikincisi ise Uşak Üniversitesi'nden lisans derecesi ile çoktan mezun olmuştur. Bu iki katılımcı Türkiye'de kaliteli eğitim veren

üniversiteler olduğunu belirtse de, üniversitelerinden memnun olmadıklarını şu şekilde açıklamışlardır.

K4 (Erkek, Nevşehir): Kendimi geniş anlamda ifade edemem, Türkiye üzerinden bildiğim kaliteli üniversiteler vardır. Ama ben şahsen, okuduğum üniversitede sorunuza cevap vermek gerekirse, çalışmalar beklentilerimi karşılamadı. Beklentilerimizi karşılayan öğretmenlerimiz olmadığı için şanslı olmadığımız söylenmelidir. Ama Tömer'den bahsetmiyorum, çünkü orada beklentileri açıkça karşılayan öğretmenlerimiz vardı. Gerçekten, Türkiye'de çok iyi üniversiteler olduğunu biliyorum ama bizim üniversitemizde böyle değildir.

K6 (Erkek, Uşak): Çalışmaların kalitesine, kurslar veriliş şekline gelince, oldukça hayal kırıklığına uğradım. Gerçekten, hayal kırıklığına uğradım... Öğretmenler derslerin provasını yaparlardı ve bu başta biraz cesaretimi kırdı ama başta da söylediğim gibi ders çalışmak bir irade meselesidir diye düşünüyorum. Dolayısıyla, gerçekten bir öğrenme arzusuyla canlandırıldım, motivasyon oradaydı. Yani, maksimumu yapmak zorunda olan bendim, mutlaka öğretmenin verdiğiyle yetinmek zorunda değildim, gidip araştırmam, aramam, çabalamam gerekiyordu. Bazen hiç yetkin olmayan, birçok şeyden yoksun öğretmenlerimiz oldu. Bu nedenle, sadece sınıfta aldığımızla yetinmeden daha ileri gitmeniz gerekiyordu. Gerçekten kolay olmayan birkaç şeydi, bu yüzden genel memnuniyet olarak 7/10'luk bir memnuniyet olduğunu söyleyebilirim. Özellikle, bütün bunları anlattığımı görüyorsanız, okuduğum üniversitenin özellikle öğretmenler düzeyinde kalite konusuna nasıl cevap vereceğini bilememiş olmasıdır. Hayal kırıklığı konusunda net olacağım, genelleme yapmıyorum çünkü diğer üniversitelerdeki gerçekleri bilmiyorum, belki de tam tersidir.

TÖMER / Yeni Bir Dil Bilme İle İlgili Memnuniyet : Görüşmeler sırasında bazı katılımcıların halen Tömer'de Türkçe eğitimi aldığı unutulmamalıdır. Dolayısıyla, bazı öğrenciler Tömer ile ilgili görüşlerini de aktarmışlardır. Örnek olarak, Tömerdeki hocalarının öğretme şeklinden duyduğu memnuniyeti açıklayan 22. katılımcının durumudur.

K22 (Erkek, Eskişehir) : Birçok yönden beğendim, öncelikle öğretmenlerin Tömer'de ders verme şekli. Pratik dersler verirler. Pratik dediğimde, bilirsin, şu anda dil öğreniyoruz, öğretmenler gramer derslerini öğrettiğinde bize her gün bir sonraki gün vermemiz gereken ödevler verirler. Bence bu, dil öğrenen biri için çok önemlidir. Çünkü kendinizi geliştirmemizi sağlar. Dolayısıyla, bu da gerçekten hoşuma gitti. Bazen de sınıflarda anlamamızı kolaylaştırmak için kullandıkları ses kayıtları, videolar vardır. Bunun anlayışımız için çok önemli olduğunu düşünüyorum. Bu yüzden bunu da çok beğendim ve dil öğrenme bağlamında bana çok yardımcı oluyor....

23. katılımcı da aynı yöne gitmektedir. Önce dil merkezinde sınavların gerçekleştirilme biçiminden duyduğu memnuniyeti açıklamıştır. Ardından, Tömer'in hocaları tarafından, kökenleri ne olursa olsun tüm öğrenciler arasındaki eşitlikten duyduğu memnuniyeti dile getirmiştir.

K23 (Kadın, İzmir): Dil için sevdiğim şey, bir sınava girerseniz ve geçemezseniz, yani gerekli puanları alamazsanız, size sınava tekrar girmeniz için ikinci bir şans verirler. Örneğin, 60 puan gerektiren bazı merkezlerin aksine, dil merkezimiz en az 70 puan gerektirir. Doalaydıyla, eğer 70'ten daha az alırsanız, ikinci şans verilirler size. Bu yol beğendim. Genel olarak üniversite için geniş bir gözlem yapamadım çünkü şu anda dile odaklanıyorum. Ancak yine de bölümümü ziyaret etme şansım oldu. Bununla birlikte, şu anda çok fazla yorum yapamam. Çünkü oradaki derslerime henüz başlamadım. Tömer öğretmenleri ise bize gereken temel bilgileri vermeye çalışırlar. Ayrıca herkesin nereden geldiğini de hesaba katmaya çalışırlar. Örneğin, dili hızlı anlama açısından Afrika'dan farklı olabilecek Kazakistan'dan öğrenciler olduğunu bilirler. Örneğin, ilk defa bir ders anlatıklarında, Bir Kazakistanlı bir Gineliden daha kolay ve daha hızlı anlayabilir. Dolayısıyla dersleri anlatırken bu hususları dikkate alırlar.

Türkçe dil merkezinden memnun olduğunu iddia ettikten sonra görüşme yapıldığı anda Anadolu Üniversitesi'nde halen Tömer'de dili okumakta olan bir başka katılımcı, Anadolu Tömer'in diğer şehirlerin Tömer'ine göre daha iyi olduğunu söylemiştir. Çünkü, Türkçeyi pratik yapmak için bazen başka şehirlerde de dil eğitimi alan bazı arkadaşlarla internet üzerinden buluştuğunu anlatmıştır. Dolayısıyla bu konudaki ifadeleri aşağıdaki gibidir :

K24 (Erkek, Eskişehir): İlk olarak, şu anda az önce söylediğim gibi dil eğitimi alıyorum. Memnuniyetim, burada bize verilen kursların Türkiye'deki diğer şehirlere göre bazı farklılıklar olduğuna inanıyorum. Çünkü bazen başka şehirlerde okuyan arkadaşlarla Türkçe pratiği için konferanslar düzenleriz. Dolayısıyla, Anadolu'da dil eğitimi alan bizlerle kıyaslandığında bu arkadaşların her seansta kendilerini ifade etmekte zorlandıklarını görürüz. Elbette kendimizi doğru ifade edemiyoruz ama düşündüklerimizi en azından %50 oranında Türkçe ile ifade edebiliyoruz. Başka şehirlerde dil eğitimi gören bu arkadaşlar bazen bize soru sormayı bile başlıyorlar, kendinizi nasıl böyle ifade ediyorsunuz? Ama biz tam tersine konuşurken zorluklar yaşıyoruz. Sanki Türkiye'ye bizden önce geldiniz. Dolayısıyla başka şehirlerde okuyan arkadaşlarımızla yaptığımız bu görüşmelerden Anadolu'da kaliteli bir eğitim gördüğümüzü anladım. Bunun dışında yemeklerden, arkadaşlardan, öğretmenlerden memnunum. Üniversite içinde bize eşit davranırlar. Şu anda sevmediğim bir şey yok, şu anda gerçekten bir sorunum yok, umarım da olmayacaktır.

Bazı katılımcılar da yeni bir dile sahip olmaktan memnun olduklarının altını çizmiştir. Buradaki eğitiminden sonra Gine'deki Türk firmalarıyla çalışmak ümidiyle Türkiye'yi seçtiğini açıklayan bir katılımcı ile Türkçeyi anlamaktan memnun olduğunu söyleyen bir diğer katılımcının sözleri şu şekildedir.

K27 (Erkek, Bandırma): Öncelikle dil öğrenmektir çünkü bir dil daha bilmek gelecek için bir değerdir. Türk kültürü hakkında da çok şey öğrendim, bundan memnunum....

K25 (Erkek, Konya): Öncelikle Türkçe bildiğim için memnunum. Bölümde de dersler çok iyi gidiyor. Aslında her şey planlandığı gibi gidiyor elhamdülillah.

Buna ek olarak, bazı katılımcılar Türkiye'deki enflasyonu ile ilgili şikayet etseler de, bazıları da Türk devletinin sunduğu bursundan duydukları memnuniyeti dile getirmişlerdir. Bu hususta, Eskişehir'den bir öğrenci ve Bursa'dan diğer bir öğrenci şunları anlatmaktadır :

K29 (Erkek, Eskişehir): Evet diyebilirim %90 memnunum çünkü anlayabiliyorum, idare edebiliyorum, dersler de iyi gidiyor. Yani şu anda %90 memnun olduğumu söyleyebilirim. Beğendiğim noktalar, burslu olduğum için memnunum. Bana vaat ettikleri her şeyi yerine getirmekteler. Örneğin eğitim harcamalarım, söz verdikleri her şeyi söz tutuyorlar. Bu tebrik edilmesi gereken bir nokta....

K7 (Erkek, Bursa): Evet, tabii ki ...Türk devletinin sağladığı yardımlardan, özellikle de anlayacağınız üzere YTB olan burs komitesinden ve sosyal entegrasyondan bahsediyorum.....

Benzer şekilde, başka bir katılımcı da, YTB kurumunun yabancı öğrenciler için yaptıklarını, yani karşılama, öğrenim ücretleri, konaklama masrafları vb. aşağıdaki sözlerle takdir etmektedir.

K21 (Erkek, Adana): bu burs dünyadaki en iyi burslardan biri olduğunu söyleyebilirim. Sizi kaşınlarlar, kira, öğrenim vb. ödemezsiniz. O kadar büyük olmasa da, yine de iyi bir jesttir....

Din (İslam) İle İlgili Memnuniyet : Bu tezin çeşitli yerlerinde bahsedildiği gibi, Gine ağırlıklı olarak Müslüman bir ülkedir. Böylece, bu çalışmada katılımcıların din açısından oldukça memnun oldukları fark edilmiştir. Katılımcılardan 12. katılımcı ve 24. katılımcı Türkiye'de eğitim görmekten özellikle din (İslam) açısından duydukları memnuniyeti aşağıdaki gibi açıklamışlardır.

K12 (Kadın, İzmir) ... Evet, tabii ki vardır. Her bölümde bile namaz kılmaya gidebileceğiniz bir yer var, bunu de çok sevdim, çok beğendim. Üniversitede bile büyük

bir cami var. Yani ibadet etmek isterseniz herhangi bir sorun yaşamadan rahatlıkla yapabilirsiniz. Bu harikaydı...

K24 (Erkek, Eskişehir): Evet, beni Müslüman olarak yarattığı için Allah'a şükrediyorum. Öncelikle Müslüman bir ülkede olduğum için memnunum. Ve üniversitenin içinde, rahatsız olmadan ve tam bir memnuniyetle namaz kılabilceğim bir cami var...

Aynı doğrultuda, katılımcılardan biri, örneğin bilindiği gibi birçok Avrupa ülkesinden farklı olarak, namaz vakitlerinde ders okumamaktan memnun olduğunu vurgulamaktadır.

K21 (Erkek, Adana): Evet, üniversitede camiler var, öncelikle ulu cami var, bir de kütüphanede cami var. Böylece sorunsuz bir şekilde ibadet edebilirsiniz. Öncelikle çalışmalarla Türkiye hakkında en çok sevdiğim şey hocaların ders işleme biçimidir. Ben burada Adana'dayım, namaz vakitlerinde dersim olmaz, bu çok hoşuma gitti....

Bir başka katılımcı da, okuduğu şehri son derece dindar olarak nitelendirdikten sonra, bu konudaki memnuniyetini aşağıdaki terimlerle açıklamaktadır.

K15 (Erkek, Kayseri): ... Evet, şimdiden doğrusunu söylemek gerekirse Kayseri çok çok dindar bir şehir. Dolayısıyla Kayseri'nin dini bir şehir olması zaten işimizi kolaylaştırdı. Zaten benim bölümümden ibadet ettiğimiz bir yer var. Derslerime geldiğimde, namaz vakitleri geldiğinde, kolayca ibadet edebiliyordum, çok çok rahat. Ve üniversitenin içinde bir cami var. Dil öğrendiğim merkezinde de ibadet edebilirdim...

Kültürel Etkinlikler İle İlgili Memnuniyet : İki (2) katılımcı kendi üniversitelerindeki kültürel faaliyetler hakkında olumlu görüş bildirmiştir. Birincisi Anadolu Üniversitesi'nde, ikincisi ise Antalya'da Akdeniz Üniversitesi'nde okumaktadır. Bu konudaki sözleri aşağıdaki gibidir :

K33 (Erkek, Eskişehir): Kampüste hoşuma giden noktalar kültürel çeşitliliğin olması, dünyanın her yerinden gelen öğrencilerle her an karşılaşabilirsiniz. Kimlerle iletişim kurabilirsiniz, birlikte kültürel faaliyetlerde bulunursunuz. Örneğin kampüsün öğrenci merkezinde bulunan kulüpler, özellikle kültürel düzeyde olduğu kadar akademik düzeyde de entegrasyona olanak sağlayan birçok etkinlik düzenleyen kulüpler olduğu için çok sevdiğim bir organizasyon. Bunların gerçekten takdir ettiğim birkaç şey olduğunu söyleyebilirim.....

K31 (Erkek, Antalya):Ayrıca her yıl kampüste kültürel etkinlikler düzenlenir. Öğrenci dernekleri var, isterseniz katılabilirsiniz. Çünkü öğrencilerin birbirlerini tanımalarına ve entegre olmalarına yardımcı olur. Bu da çok hoşuma giden bir şeydir.

Önceki iki (2) katılımcı aksine, başka iki (2) katılımcı ise entegrasyonu kolaylaştırmak için bu tür etkinlikler çok önemli olduğunu ancak üniversitelerinde bu etkinliklerden dışlandıklarını hissettiklerini açıklamıştır. Böylelikle, birinci katılımcı, bu kültürel etkinliklerin uluslararası öğrenciler için entegrasyonu bağlamında önemini anlatırken, üniversitesinde yabancılara yönelik bir tür dışlanma gözlemlediğinin altını çizmiştir. İkinci katılımcı ise bazen uluslararası öğrencilerin biraz marjinalleştiklerini hissettiğini belirtmiştir. Bu durumu, üniversite yetkililerinin uluslararası öğrencilerin entegrasyonunu kolaylaştırmak için yetersiz çabalarıyla açıklamıştır. Bu konudaki görüşleri birbiri ardına şu şekilde sunulmaktadır :

K28 (Kadın, İstanbul): Diğer şeyler, bazen üniversitede düzenlenen etkinlikler var. Örneğin sosyal etkinlikler. Ama çok daha fazla Türk öğrencileri ilgilendirdiği düşünüyorum. Çünkü çoğu zaman mesela yapılacak anonslar varsa Türkçe ile yapıyoruz. Aslında bu etkinliklerde çok fazla uluslararası öğrenci yok çünkü işimizi kolaylaştırmıyorlar, hep Türkler oluyor. Yaptıkları hemen hemen her şeyi Türkçe ile yaparlar. Yani bunu yapan Türk öğrencilerdir. Yine de bu tür etkinliklerin uluslararası öğrencilerin entegrasyonu için çok önemli olduğunu düşünüyorum. Ve bu kültürel etkinlikler sayesinde çok şey öğrenebiliriz.

K34 (Kadın, Antalya): Şimdi sevmediğim birkaç şey var mı? Üniversitede, her zaman değil, ama bazen yabancı olduğunuzda, üniversitenin faaliyetleri ile ilgili olarak biraz marjinal olduğunuzu hissediyorsunuz.....Özellikle dili yeni öğrendiniz. Öğrencileri daha kolay uyum sağlamak için yeterli çabanın olmadığını görüyorum. Her halükarda yabancı öğrencilerin ilgisi ve katılımı bağlamında önemli bir şey yapıldığını görmedim.

4.1.4. Katılımcıların memnun olmadıkları noktalar

Bu bölümde ise, katılımcıların dil (Türkçe) zayıflığı ile ilgili, staj eksikliği ile ilgili, yurtlar ile ilgili, sigara ile ilgili memnuniyetsizlikleri sunulmaktadır.

Dil (Türkçe) Zayıflığı İle İlgili Memnuniyetsizlik : Bu araştırmada öğrencilerin bölümlerine başlamadan önce dili öğrenerek (bir sene boyunca) başlamış olsalar da derslerin anlaşılmasından şikayet ettikleri fark edilmiştir. Daha açık olmak gerekirse, Türkçe dil seviyelerinin yetersiz olması nedeniyle, katılımcılardan önemli bir kısmı, derslerin az anlaşılmasından memnuniyetsizliklerini veya diğer öğrencilere (Türkler) kıyasla derslerin içerdiği önemden çok az faydalandıklarından bahsetmişlerdir. Bu hususta, bir katılımcı Türkçe ile ilgili sadece kendini suçladığını söylese de programında çok önemli derslerin olduğunu dolayısıyla kendisinin çok hakim olduğu bir dilde öğrenmek isteyeceğini vurgulamıştır. Çünkü ona göre dil seviyesi düşük olduğu için sınıf

arkadaşları (Türk öğrenciler) her zaman ondan daha fazla bir şeye (anlayışa) sahip olacaktır. Bu konudaki ifadeleri aşağıdaki gibidir :

K13 (Erkek, Trabzon): Memnun olmadığım noktalar dil düzeyinde olabilir. Ama kendimi dışında kimseyi suçlayamam. Aslında bölümümde çok önemli dersler var, bunları Fransızca okumak isterdim. Ve Türkçe olduğundan, Türklerin ana dilidir, bu yüzden onlar (sınıf arkadaşları) her zaman senin üzerinde fazladan bir şeye sahip olacaklardır. Bu yüzden belki onlarla aynı seviyede olmak için onlardan iki kat (2) daha fazla çalışmanız gerekir. Dili öğrenmiş olmamıza rağmen sertifikamız var ama gerçek hayatta çok iyi biliyorsunuz ki sertifikalar değil (bu bizim gerçek Türkçe seviyemizi yansıtmıyor). Bu yüzden bazen bazı şeyleri anlamakta zorluk çekiyorum. Bu yüzden, şeyleri tekrar yapmak için eve gitmem gerekecek, araştırmaları yaparım, ister Fransızca ister İngilizce olsun. Yani beni biraz rahatsız eden şey budur.

Aynı bağlamda Anadolu Üniversitesi'nde doktora yapan bir başka öğrenci de aynı olguyu açıklamaktadır. Ancak bu katılımcı ise başka unsurlar ekleyerek daha da ileri gitmektedir. Örneğin, "...gizli bir dil politikası olsa bile, diğerinin de becerilerini gerçekten göstermesine izin vermeliyiz ... Ama hocalar var, ne talimat verildiğini bilmiyorum ama bilgimizi (bildiğimiz dil ile) ortaya çıkarmamıza izin vermezler..." demiş. Daha fazla ayrıntı için, sözleri aşağıdaki gibi sunulmaktadır:

K16 (Erkek, Eskişehir): Memnun olmadığım noktalar, örneğin değerlendirmelerinizi İngilizce olarak yazmanıza veya yapmanıza izin veren birkaç öğretmen dışında genellikle Türkçeye daha fazla odaklandıkları gerçeğidir. Örneğin, öğrenim seviyenize göre yeterli dil seviyesine sahip olmayan bir doktora öğrencisi olarak, kendinizi resmi bir dille ifade etmeniz söylendiğinde, bu sorun yaratabilir. Yani, kendinizi Türkçe ile açıklamanız istense, Türkçe seviyeniz yokken, bir şekilde diğer öğrencilere, yani Türk öğrencilere göre daha düşük bir seviyeye yerleştirilmiş olursunuz. Yani buradaki Türk öğrenciler bize göre biraz daha avantajlı hale gelir. Çünkü eğitim onların dili ile oluyor. Bence gizli bir dil politikası olsa bile, diğerinin de becerilerini gerçekten göstermesine izin vermeliyiz. Ve bu da ancak kendini bildiği dilde ifade etme fırsatına sahip olduğunda mümkündür. Bu yapılırsa, neler yapabileceğini göreceğiz. Bunu size söylüyorum çünkü aslında biz yabancı öğrencilerin karşılaştığı sorunlardan biri de budur. Bazen bir seviyemiz yokmuş gibi hissederler. Ancak seviyelerimiz bazen sadece Türkçe bilen bazı öğrencilere göre daha iyidir. Çünkü çok emek veriyoruz. Ama hocalar var, ne talimat verildiğini bilmiyorum ama bilgimizi (bildiğimiz dil ile) ortaya çıkarmamıza izin vermezler. Oysa, bu bilgi, öğretmenlerin bizden öğrenmelerine bile izin verebilir. Çünkü bir doktora öğrencisi, her halükarda bir lisans öğrencisi değildir. Seviyesi olan birisi. Kişisel olarak sevmediğim buydu. İstersen sana bir örnek vereyim. Derslerimden birinde Türkçe bir ödev yapmak zorunda kaldım. Yani ödevi yaparken çeviri yapmaya çalıştım ama

çevirinin gerçekten fikirlerimi yansıtmadığını gördüm. Ama hoca bunu gördüğünde, yabancı bir öğrencidir diyeceği izlenimine kapılıyorum. Dolayısıyla, geçmesine izin verecektir. Ancak, bu iyi bir şey değildir. Bu birdir.....

Aynı doğrultuda, İstanbul Üniversitesi'nde bilgisayar mühendisliği okuyan ve normalde derslerini söylediğine göre İngilizce ile öğrenmesi gerekir olan bir başka katılımcı da Türkçe bildiği için rahatsız olmadığını söylese bile bu konuda gözlemlediklerini şöyle açıklamıştır.

K28 (Kadın, İstanbul): Şahsen beni çok rahatsız etmiyor ama değinmek istediğim bir nokta var. Yabancı öğrencilerle İngilizce ile iletişim kurmakta istemeyen Türk öğretmenleri olduğu bir gerçektir. Mesela orada Türkler olduğu için Türkçe konuşmayı tercih ederler. Ama biz özel bir üniversitede okuduğumuz ve onların zorunluluğu olduğu için yine de İngilizce anlatmaya çalışırlar. Ama ben Türkçe konuşabiliyorum, beni çok rahatsız etmiyor. Bununla birlikte, sadece Türkçe konuşmak istemesi bence biraz kötü bir taraftır....

Yine aynı konu ile diğer üç (3) katılımcı da derslerin Türkçe'nin zayıf hakimiyetinden dolayı istenilen şekilde anlaşılmasında yaşanan zorluklarla ilgili görüşlerini şu şekilde söz etmişlerdir.

K2 (Erkek, Samsun): Memnun olmadığım noktalar, dil seviyem henüz çok gelişmiş olmadığı için öğretmenlerin biraz zor bulduğum açıklamalarıyla ilgilidir. Onları istediğim gibi anlayamıyorum.

K19 (Erkek, Eskişehir): Memnun olmadığım noktalar biraz da dille entegrasyon olma oldu, çünkü dersler Türkçe yapılır. Dediğim gibi ülkeden (gine'den)⁷ dil kursu aldık, genelde Türkçeyi iyi konuşamıyoruz. Başta (bölümde) bizim için gerçekten çok zordu, hocalar anlatırlardı, anlamakta zorluk çekiyorduk. Şu ana kadar sahip olduğum tek olumsuz şey budur.

K15 (Erkek, Kayseri): Sevmediğim şey öncelikle derslerin anlaşılmasında ve çok emek verilmesi gerçeğidir. Çünkü bir şeyi anlayabilmek için, çok uğraşıyorduk. Bazen bile eve döneriz, dersleri tekrar etmek için zaman ayırıyoruz ama uyuduktan sonra her şeyi unutmuş oluruz. Kısaca, sadece dil engeli olduğunu diyeceğim.

Kısacası bir başka katılımcı da kendisini biraz yoran noktanın dil olduğunu belirtmiştir. Ona göre, bu dil yüzünden akıllı olsanız bile standartlarınızın düştüğünü

⁷ Kovid-19 nedeniyle, bazı katılımcılar Gine'den çevrimiçi dil (Türkçe) kursları okumaya başladığını açıklamıştır.

göreceksiniz. Ancak, dil sorununun halledebilen bir şey olduğunu söyleyerek sözlerini tamamlamıştır.

K31 (Erkek, Antalya): Beni biraz yoran tek nokta dil çünkü ülkemde 13 yıl Fransızca ile eğitimimi aldım. O yüzden ilk başta buraya gelip Türkçe ile okumak hiç de kolay değil. Akıllı olsanız bile standartlarınızın düştüğünü göreceksiniz. Çok iyi şeyler yapmaya alışmış biri, sırf böyle bir faktör yüzünden (Türkçe) kendini biraz aşağı görüyorsun, bu kötü bir duygu biliyor musun? Ama zamanla idare edebildik. Ama bazen, Fransızca konuşulan bir ülkedeymişiz gibi, sanki yaptığımızın yeterli olmadığı izlenimine kapılıyoruz. Yani tek olumsuz budur. Ama bunu bile halledebiliriz, bu arada bu büyük bir sorun değil. Büyük bir çabayla birisi ek kurslar almaya çalışabilir.

Staj Eksikliği İle İlgili Memnuniyetsizlik: Katılımcılardan bazılarının üniversite programlarında pratiğin varlığından memnun olduklarını ifade ettikleri doğrudur. Ancak aynı zamanda bazıları da staj veya uygulama olanaklarının olmamasından memnun olmadıklarını belirtmiştir. Bu konuyla ilgili olarak Nevşehir'deki Hacı Bektaş Veli Üniversitesi'nin bankacılık ve finans bölümünden bir katılımcı, daha önce belirtildiği gibi Türkiye'de kaliteli üniversitelerin varlığından haberdar olduğunu belirterek, ancak staj eksikliğinden duyduğu memnuniyetsizliği dile getirmiştir. Türkiye'de bir bankada çalışan siyahi bir adam görmediğini söyleyecek kadar ileri gitmektedir. Dolayısıyla bu konudaki sözleri aşağıdaki gibidir.

K4 (Erkek, Nevşehir): Olumsuz yanı ise üniversitenin belirli teknik branşlar dışında staj imkanı sunmamasıdır. Türkiye'de bankada çalışan siyah tenli birini görmek çok nadir görülür hatta hiç olmadığını diyebilirim. Bizzat ben görmedim. Eğitim açısından gerçeklerle ilgili olarak, daha fazla emek veren başka üniversiteler olduğunu bilerek, bunun farkındayım ama ben memnun olmadım, çünkü objektif olmak gerekiyor.

İzmir ilinde okuyan iki (2) katılımcı da staj eksikliğinden memnun olmadıklarını aşağıdaki ifadelerle belirtmiştir.

K9 (Kadın, İzmir):Ek olarak, yüksek lisans yapan birinin en azından küçük bir staj yapma imkanının olmamasını da sevmedim.....

K12 (Kadın, İzmir): Sevmediğim yönleri ise staj olmaması, çünkü eğitimlerinde pratik yok, sadece okula gidip dersleri takip etmek. Ve Kovid-19 vakası, kursların çevrimiçi olarak da verilmesine sebep oldu. Hep evdeydik. Sıkıcıydı ve laboratuvara erişimimiz yoktu. Laboratuvara sadece lisans öğrencilerinin girebileceğini söylediler.

Yurtlar İle İlgili Memnuniyetsizlik: Yurtlardaki yaşamla ilgili olarak bazı katılımcılar bazı noktalardan memnun olmadıklarını da iddia etmiştir. Bunlardan biri Ankara'ya yeni gelen, görüşme yapıldığı anda yurtlarda kalan, farklı kültürden biriyle birlikte yaşamının zorluğunu anlatmıştır. Öncelikle, erken kalkıp namaz kılmak ve üniversiteye gitmek için alarmı kurduğunu hatırlatmıştır. Ancak yurtlarda (aynı odada) birlikte yaşadığı kişinin alarm sesinden rahatsız olduğunu söylemesi üzerine alarmını kapatmak zorunda kaldığını belirtmiştir. Yurtlardaki yemekler ile ilgili de şikayet etmiştir. Durumu anladığını ve adapte olacağını vurgulamasına rağmen yine de bu durum karşısında yaşadığı zorluklardan bahsetmektedir.

K20 (Erkek, Ankara): Evet yurt hayatı gibi memnun olmadığım noktalar var, çünkü bazen rahatsız eder. Bu arada, buradaki insanlarla kolay değil. Farklı kültürlerden insanlarla bir arada yaşamak zordur. Mesela ben odamda bir İranlı var, gerçekten namaz vakti geldiğinde sabaha doğru telefonum çalır ve telefonum çaldığında bu onu rahatsız eder. Bu yüzden alarmı kapatmak zorunda kaldım. Bazen bu yüzden sabah 7 veya 8'de uyanırım. Bazen okula geç kalırım. Yurtta yaşamında gerçekten bir sorun vardır. Bazen de buradaki yemekler iyi değildir. Ama kültürlerimiz farklı olduğu için, bunu anlıyorum, bu bir sorun olmadığını söyleyebilirim. Zamanla uyum sağlayabiliriz.

Aynı şekilde, yurtlardaki yemekler ile ilgili olarak, memnun olmayan bir diğeri katılımcının sözleri şu şekildedir.

K17 (Erkek, Eskişehir): Memnun olmadığım noktalar ise yemekler, yurttaki yemekler için yemekler hiç iyi değil. Esas olarak budur. Pratik olarak, üniversitede yeterince sorunum yok.

Yine bu kültürel farklılıktan ya da iş yapma biçimindeki bu farklılıktan bahseden başka bir katılımcı, Gine'deyken revizyonlarını yapma şeklini değiştirmek zorunda kaldığını söylemiştir. Gine'deyken, derslerini geceleri revize ettiğini anlatmıştır. Ama bir kez burada, yurtlarda, önceki yoluna devam etmenin imkansız olduğunu fark ettiğini dile getirmiştir. Bu konudaki sözleri şu şekilde sunulmuştur :

K23 (Kadın, İzmir): Ama yurtlar için sevmediğim başka şeyler de var. Bu arada, ülkemdeyken, özellikle okuduğum yerde yalnızdım. Bunun üzerine, revize etmek için gece saat 1 veya saat 2 gibi kalkardım. Bu arada gün içinde derslerimi tekrar etmek için konsantre olamıyorum. Okuldan dönüyorum, sonra Kuran almam gerekiyorsa okuyorum ve sonra biraz uyuyorum. Böylece, geceleri iyi durumdayım, defterlerimi alıp çok iyi revize ederim. Ama buraya geldiğimden beri bazılarıyla aynı odada yaşıyorum. Dolayısıyla, arada büyük bir fark var, saat 23.00 olur olmaz tüm ışıkları kapatıyorlar.

Ancak, revize etmek istediğim zaman bu. Bu yüzden şekilimi değiştirmek zorunda kaldım.

Sigara İle İlgili Memnuniyetsizlik: Bu araştırmaya katılanların özellikle kampüslerinde neleri beğenmedikleri ile ilgili olarak, üç öğrenci de üniversitelerinde sigara tüketiminden rahatsızlık duyduklarını ifade etmişlerdir. İlk iki (2) katılımcının sigara ile ilgili yorumları aşağıdaki gibidir.

K33 (Erkek, Eskişehir): Neyi beğenmediğime gelince, Türkiye'de biraz zaman geçirmiş olanların bildiği bir noktadır. Üniversitenin her noktasında sigara içen öğrenciler olduğu gerçeğidir, gittiğiniz her yerde sigara kokusu vardır. Ben sigaradan nefret eden biriyim, bu arada beni çok rahatsız ediyor. Yani bu hiç sevmediğim bir şey. Genel olarak, bu kadar.

K9 (Kadın, İzmir): Neyi beğenmedim? bu sadece biraz tuhaf görünen kişisel bir gerçektir. Sadece, gittiğiniz her yerde sigara içen insanlar olduğu gerçeğidir sonra ve dumanına alerjiniz varsa.

Diğeri katılımcı ise sigaradan bahsettikten sonra sadece gözlemlediğini değil bizzat yaşadığını ve hiç takdir etmediği bir gerçeği anlatmıştır. Bu arada, Türklerin özellikle yemekhanede Afrikalılara bakışları ve algıları ile ilgilidir. Herkesin böyle davranmadığına dikkat çekse de, yine de yaptığını söylediği bu gözlemlerle ilgili görüşünü aktarmaya çalışmıştır.

K16 (Erkek, Eskişehir): Ayrıca sigara içen çocukları gördüğümde istediklerini yapıyorlar vb. Kendi kendime diyorum ki, bu ebeveynlerinin suçu mu yoksa çocukların suçu mu?..... Sigaradan bahsetsem, mesela onların yanında bu narkotikleri içmeyen biri olduğunu düşünmeden geldiklerinde içmeye başlarlar. Ve bu beni gerçekten rahatsız eder. Çünkü hastalığa neden olur. Sigara dışında bazen bizi, özellikle biz Afrikalıları, örneğin yemekhanede görme eğiliminde olmaları, belki de yediklerimizi daha önce (ülkemizde) hiç bulamadığımızı düşünmektir. Bazen yemeye başladığımızda insanlar size bakarlar. Hatta bir gün yemekhaneye geldim, bir kızın yemeğimiz uçup gidiyor dediğini duydum. Yani yemiği onun hiç görmediği bir şekilde yutuyorum sanki. Ve bazen bazı insanlar nasıl yediğine bakın derler, sanırım bunun nedeni yoksulluk derler. Oysa başkalarının yaşam standartları hakkında bilginiz olmadığında, bu arada eleştirilerinizde biraz mütevazı olmalıyız. Bence televizyonda gördüklerine daha çok odaklanırlar, özellikle biz siyahlar hakkında, çünkü televizyonda Afrikalılar hakkında iyi bir şey göstermezler. Yoksulluk, savaş vb. sık sık gösterilir. Bu yüzden algılarını etkiliyor, bizi görür görmez kafalarına genellikle o görüntüleri gelir. Burada yediklerimizi kendi ülkemizde bulamadığımız için değil. Ama bence bu onların seviyesindeki (Afrika hakkında) bilgi

eksikliğinden kaynaklanmaktadır. Sadece Türkiye'yi bilenler var. Ancak bu genel değil, özel durumlar var, yani yabancılara karşı iyi davranan, mütevazı olan, başkalarına nasıl davranacağını gerçekten bilen insanlar vardır.

4.1.5. Türkiye'nin Katılımcılar Tarafından Değerlendirilmesi

Bu çalışmada, aynı zamanda katılımcılara genel olarak Türkiye'yi ve özellikle de şehirlerini, uluslararası öğrenciler olarak nasıl değerlendirecekleri sorulmuştur. Katılımcılara Türkiye'yi sevip sevmediklerini sorduktan sonra, sorular temel olarak sosyal, iklim ve ekonomi olmak üzere üç (3) noktaya odaklanmıştır.

Bu çalışmadan elde edilen verilere göre, Türkiye'yi beğendiniz mi sorusuna, bir katılımcı dışında tüm katılımcıların ya "evet", "tabiki" ya da diğer olumlu ifadelerle yanıt verdikleri görülmüştür. Daha detaylı bilgi için, Gineli öğrencilerin Türkiye'ye ilişkin özellikle sosyal, iklimsel ve ekonomik düzeylerdeki algıları aşağıdaki gibi sunulmuştur.

Sosyal Boyut : Gerçekte, bu araştırmanın verilerine göre, bazıları bazı istisnalar ortaya koymuş olsa da, bu Gineli öğrencilerin en önemli kısmı, sosyal açıdan Türkiye'yi pozitif olarak değerlendirdiğini söylenebilir. Başka bir deyişle, bu çalışmaya katılanların çoğu Türklerin yabancılara genel olarak ya da özelde uluslararası öğrencilere karşı misafirperver olduklarının altını çizmiştir. Bu çalışmaya katılanlardan biri, Türkiye'yi sevdiğini ve bu ülkeden duyduğu memnuniyeti dile getirdikten sonra, bazı olumsuz noktaların altını çizmesine rağmen, Türklerin çok misafirperver olduğunu ifade etmiştir.

K13 (Erkek, Trabzon): Evet, Türkiye'yi çok sevdim. olumlu yönleri, Türkiye'nin birçok uluslararası öğrenciye çalışmalarında gelişme şansı sunan bir ülke olduğunu düşünüyorum. Bu yüzden kişisel olarak bana gelip okuma fırsatı veren ve asla unutmayacağım bir ülkedir. Eğitim seviyesi normal. Bu arada, şikayet edecek çok fazla bir şey yok. Genel olarak, her halükarda ülkemizde aradığımız şartları yerine getiren bir ülkedir.... Türkler çok misafirperver, çok çok misafirperverler. Bu beni çok etkiledi çünkü ben çok içine kapanık bir insanım. Bu yüzden insanlara gitmiyorum, bana en sık gelen insanlar. Yani ben de çok utangaç biriyim ama Türkler çok misafirperver. Yabancılarla çok iyilerdir. Ancak bir kaç olumsuz nokta var, bazı Türklerle tanıştım, kötü olduklarını söyleyemem ama bilgi eksikliğinden dolayı size karşı biraz kötü davranabilirler diyebilirim. Ancak, birbirinizi tanıştığımızda, sizin hakkınızda bilgi sahibi olmadıkları için, bilmedikleri için olduğunu anlarlar. Kötü niyetli oldukları için değil.

Öğretim kalitesi açısından üniversitesinden memnun olmadığını söyleyen iki katılımcıdan biri olan, Türkiye'yi ve dilini sevdiğini belirttiikten sonra, kendi ülkesi

dışında bir seçim yapması istense Suudi Arabistan'dan sonra Türkiye'yi seçeceğini dile getirmiştir.

K4 (Erkek, Nevşehir): Türkiye'yi çok sevdiğim bir ülke, Türk dili de çok hoşuma gitti. Dolayısıyla benden Gine dışında bir ülke seçmem istendiyse, Suudi Arabistan'dan sonra Türkiye olacaktır. Genel olarak samimiyetle takdir edebileceğimiz bir ülke, Avrupa'da insanların gerçekten misafirperver olduğu ender ülkelerden biridir. Biz ne dersek, Türkiye'deki şansımız (Sosyal açıdan), başka ülkelerde yoktur. Açıkcası takdir ediliyor.....

Türkiye'yi sevdiğini ve Türkler misafirperver olduğunu iddia eden bir diğer katılımcı ise entegrasyonunun zor olmadığını ve kendisine yardım eden Türk arkadaşlarının olduğunu söylemiştir.

K19 (Erkek, Eskişehir): Evet, Türkiye'yi gerçekten sevdim. Türk insanları misafirperverdir. İnsanlara karşı naziktirler. Mesela benim buraya entegrasyonum hiç de zor olmadı. Sadece yurtdışı değil, üniversitede de bana yardımcı olan arkadaşlarla tanıştım. Bununla ilgili bir sorunum yoktur. Sosyal açıdan Türkler çok misafirperverdir.....

Aynı bağlamda bir başka katılımcı da Türklere çok yakın olmadığını söylese de aynı zamanda çok iyi Türk dostları olduğunu da itiraf etmiştir. Dahası, bazı arkadaşlarının ebeveynleriyle tanıştığını bile iddia etmiştir. Bu konudaki sözleri şu şekilde sunulmuştur:

K7 (Erkek, Bursa): Evet tabii kiSosyal açıdan ise çoğu zaman kampüste yaptığım aktivitelerden dolayı Türklere çok yakın değilim. Ama gerçekten çok iyi olan birkaç Türk arkadaşım var. Hatta bazılarıyla ailelerinin yanına bile gittim. Aileleriyle bile kendimi tanıdığımı söyleyebilirim. Kampüsümüzde birlikte yaşadığım Türklere bir memnuniyet olduğunu söyleyebilirim.

Yine bu konuda, katılımcılardan biri Türkiye'yi daha burada bulunmadan önce bile sevdiğini beyan ettikten sonra, bazen kötü niyetli insanlar olduğunu söylese de, hasta olduğu gün doktorlar tarafından bir kez hastanede kendisine karşı gösterilen ilgiyi aşağıdaki terimlerle takdir etmiştir.

K24 (Erkek, Eskişehir): Evet, Türkiye'yi sevdim. Orada olmadan önce bile Türkiye'yi sevdim. Çünkü sadece Müslüman bir ülke olduğundan değil, aynı zamanda kaliteli eğitim olanakları da sunduğu içindir. Buraya gelip okumak, benim bir hayalımdı. Tabii bazen anormallikler olabilir, çünkü bazen hep kötü niyetli insanlar falan olur ama bugüne kadar hiçbir anormallik yaşamadım, buradaki Türkiye'deki nüfusla yaşamakta hiç zorluk çekmedim. Türkler çok misafirperverdir. Geçen çarşamba biraz rahatsız oldum,

hastaneye gittim. Kardeşim, beni tam bir ekipmanla karşıladılar. Onları nasıl nitelendireceğimi bilmiyorum ama gerçekten misafirperver insanlardır.....

Ayrıca, Türklerin yabancıları hoş karşılayıp karşılamadığı sorusunda, katılımcılar arasında üç (3) öğrenci de tüm ülkelerde olduğu gibi, Türkiye'de de iyi olanlar olduğu kadar iyi olmayanlar da olduğunu açıklamıştır.

K27 (Erkek, Bandırma): Bu arada, Türkler söz konusu olduğunda, her ülkedeki olduğu gibi iyi ve kötü olan insanlar vardır. Türkler arasında da var mesela ev kiralamak istiyorsanız, size açıkça yabancılara vermediklerini söylüyorlar. Burada yaşamanıza izin veren tüm belgelere sahip değilsiniz gibi, hakkınız yokmuş gibi.

K12 (Kadın, İzmir): Evet, Türkiye'yi sevdim. Aslında, Türkler arasında iyi olanlar ve olmayanlar da vardır. Ama genel olarak, iyilerdir. Oradan ayrılısam bile geri dönmeye niyetliyim. Bu yüzden özellikle böyle olmaları, sosyal olmaları ve kültürlerinden de vazgeçmemeleri gerçekten hoşuma giden bir ülke, gerçekten çok sevdiğim bir şey. Yani bir gün Türkiye'den ayrılısam da geri döneceğim inşaAllah....

K10 (Erkek, İsparta): Evet, açıkçası Türkiye'yi beğendim. Az önce bahsettiğim noktalarda, örneğin Müslüman olarak, Türkiye'yi bu bağlamda sevdim. Ayrıca genelleme yapmayacağım çünkü yabancılara karşı pek iyi davranmayan bazı kişiler var. Ama aralarında da çok iyi olan, yabancılara karşı çok iyi davrananlar var. Mesela şehrimizdeki yabancılara karşı çok iyi davranırlar....

Benzer şekilde, kendisine göre çok dinamik olmadığı için Türkiye'yi çok iyi tanımadığını söyleyen bir başka katılımcı da, şehrini sevdiğini beyan ettikten sonra Türkiye'yi coğrafi konumundan bahsederek değerlendirmeye başlamıştır. Ardından, Türklerden misafirperver insanlar olduğunu, yabancı öğrencilere iyi davranan bazı Türklerin olduğunu ileri sürmüştür.

K16 (Erkek, Eskişehir): Türkiye'yi beğendim mi, genel olarak çok dinamik olmayan biriyim. Ama Eskişehir'i daha çok sevdiğimi söyleyebilirim. Bu arada, Türkiye'yi seviyorum ama Türkiye'nin tamamını bilmiyorum. Ama Eskişehir'i çok seviyorum. Olumlu tarafı, Türkiye coğrafi olarak çok iyi bir konuma sahip, yani politika ve strateji açısından ve çevresi de sağlıklıdır.... Sosyal düzeyde konuşursak, dediğim gibi bazı şehirler var, insanların muhteşem olduğunu, yabancı öğrenciler hakkında ön yargılı insanlar olmadığını göreceksiniz. Gerçekten misafirperver insanlar vardır.....

Diğer katılımcılar da Türklerin misafirperver olduğunu ifade etmiştir ancak çok meraklı olduklarını da yani çok fazla soru sorduklarını açıklamada bulunmuştur. Bazıları

bu can sıkıcı soruları görürken, bazıları iyi olduğunu düşünmektedir. Bu konuda, 3 katılımcının sözleri şu şekilde sunulmaktadır.

K31 (Erkek, Antalya): Evet beğendim, örneğin Avrupa ülkelerine kıyasla, kalmak istediğim bir yer. Olumlu yönleri ile ilgili olarak, önce entegrasyondan bahsedebiliriz. Bu ülkede entegrasyon kolay, insanlarla (Türkler) iletişime açık olmanız yeterli. Çok meraklı insanlardır. Bütün şehirleri bilmem ama benim şehrimde, birbirinizi tanımasanız bile, ilk defa tanışmış olsanız bile, sizi her gördüğünde yanınıza yaklaşip sorular sormaya başlıyor. Gerçekten meraklı insanlardır, sizi tanımak istiyorlar. Yani utangaç değilseniz uyum sağlamak kolay çünkü ilk adımı onlar atıyor, bu hoşuma gitti. Avrupa ülkelerine kıyasla onlar misafirperver, ben burada çok fazla ırkçılık görmüyorum.....

K28 (Kadın, İstanbul): Türkiye'yi gerçekten seviyorum. Her şeyden önce hoşuma gitti çünkü dini uygulamaları kolaylaştırır. Ama sosyal yönüne özellikle siyahi bir yabancı olarak bakarsam, bazen karmaşıktır. Gittiğin her yerde insanlar görüyorsun, herkes diyemem ama bazıları ırkçılardır. Bazen bize karşı gerçekten çok kötü davranan insanlarla karşılaşırız. Ama amacınızı biliyorsanız, neden burada olduğunu biliyorsa, kendinize bunun geçeceğini söyleyeceksin, bu sadece bir süre içindir. Bunun dışında beni çok rahatsız eden bir durum yok. Negatiflerden çok daha fazla pozitif noktalar olduğunu söyleyebilirim. Çok misafirperver ve her şeyden önce çok meraklı Türkler vardır. Bir insanla tanıştıklarında, gerçekten bilmek isterler. Zaten bizim hakkımızda çok fazla olumsuz fikirleri var. Bu yüzden onlarla etkileşime geçtiğinizde size birçok soru sorarlar....

K8 (Erkek, Uşak): Evet, Türkiye'yi sevdim Konukseverlik konusunda, Türklerde iyi olanlar var ve iyi olmayanlar da var diyeceğim, gördün mü? Ama genelde meraklı insanlardır, çok soru sorarlar, görüyor musun. Yani, örneğin kültürümüzle ilgili olarak, bizimle yeni gelen birini doğrudan durduramazsınız, sorular sorarsınız, bence bu biraz sorun yaratabilir. Çünkü beni böyle durduramazsın, bana özel hayatımla ilgili sorular sorarsın. Yani, zaten kötü değerler, sadece meraklılar diyebilirim.

Bununla birlikte, bir başka katılımcı da diğer katılımcılar gibi, Türklerin misafirperver olduğunu söylemesine rağmen, daha önce olduğunu, artık böyle olmadığını eklemiştir. Ona göre son zamanlarda birçok yabancı, özellikle de Suriye'den gelenler çok olduğu için, Türkler yabancılara "düşmanca" olmuşlardır.

K6 (Erkek, Uşak): Genel olarak evet.Konukseverlik söz konusu olduğunda, evet, 2015-2016 yıllarında gelenler için gerçekten güzel insanlar, Türkiye halen yabancı öğrencileri karşılama aşamasındaydı. Demek ki yabancılara pek alışık değillerdi, yani seni keşfetmek isteyen bir yüz vardı, hoş karşıyorlardı ve entegrasyon sürecinde yardımcı oluyorlardı, gördüğüm bu Türkiye'ydi. Ama son zamanlarda, çok yakın

zamanda, Suriye'deki ve ardından İstanbul'daki durum göz önüne alındığında, çok fazla yabancı var, bu yüzden Türkler son yıllarda biraz düşmanca oldular ve bu benim alçakgönüllü görüşüm. Yoksa, genel olarak çok misafirperver insanlardır. Zaten benim şehrimde (Uşak'ta) işte bu duyguyu geliştirdim.....

İklimsel Boyut: Görüşme verilerine göre, katılımcılar iklimi farklı bir şekilde değerlendirmişlerdir. Birinci grup, buradaki iklim ile Gine'nin iklimi arasındaki fark olduğunu vurguladıktan sonra, başlangıçta bunun kolay olmadığını, ancak buna adapte olduklarını veya alıştıklarını ifade etmişlerdir. Yani şu an onlar için bununla ilgili bir sorun olmadığını söylemişlerdir. İkinci grup, iklimin gerçekten sorun yarattığını, hatta bazen soğuk hava nedeniyle hasta olduklarını dile getirmiştir. Üçüncü grup ise Gine'ye benzer bir iklime sahip şehirlerde yaşadıklarını söyleyen katılımcılardan oluşmaktadır. Bu yüzden onlar için iklim nedeniyle bir sorun olmadığını vurgu yapmışlardır. Başta zor olduğunu ama zamanla alıştığını söyleyenlerden Eskişehir'de yaşayan bir öğrenci artık alıştığını söylese de, bazen o kadar soğuk oluyor ki üniversiteye bile gitmek istemediğini aşağıdaki gibi açıklamıştır.

K19 (Erkek, Eskişehir): Şimdi iklime gelince, biz Afrika'dan gelen öğrenciler genelde Türkiye'nin iklimine alışık değiliz. Bu bizim için olumsuz bir yönüdür. Mesela geçen dönem kıştı, aşırı soğuktu. Evden çıkmak, üniversiteye gitmek, soğukta zor bir şey. Genellikle soğuktan üniversiteye gitmek bile istemiyoruz. Ama artık alıştık.....

Aynı bağlamda, başka iki katılımcı aynı yönde ele almakta, buradaki iklim hakkında aşağıdaki gibi ifade etmişlerdir.

K6 (Erkek, Uşak): ... İklim açısından hemen benim için kolay bir şey değildi çünkü Afrika'dan geliyorum. Biliyorsun, bariz değil ve hepsinden öte, soğuk bir zamanda geldim. O yüzden biraz canımı sıktı, iklim birkaç ay sonra hoşuma gitmeye başladı, çok hoşuma gitti çünkü alıştım sonuçta.

K29 (Erkek, Eskişehir): ... İklim için, artık alıştığımız doğru, ama başlangıçta kolay olmadı. Afrika'da çok iyi bildiğiniz gibi bazen aşırı sıcak oluyor. Dolayısıyla buraya yeni geldiğinizde soğuk hava sizi yorabilir. Ama zamanla alışıyorsunuz. Biz zaten alıştık şimdi sorun yok.

Bir başka katılımcı, Türkiye'de kış zamanında aşırı soğuk, yaz zamanında da aşırı sıcak olduğunu dile getirmiştir. Ama yine de bunun bir adaptasyon meselesi olduğunu vurgulamıştır.

K31 (Erkek, Antalya): ... Türkiye'nin iklimi de benim geldiğim yere göre olumsuz olabilecek bir diğer faktördür. Ama genel olarak Türkiye'de, kışın çok çok soğuk, yazın çok çok sıcak, benim ülkemden tamamen farklıdır. Yani ilk başta kolay değil ama bu bir adaptasyon meselesidir. Örneğin, şu anda buna alışkınım.

Bu bölümün başında da belirtildiği gibi, bazı katılımcılar bazen soğukluk nedeniyle hasta olduklarından şikayet etmişlerdir. İki (2) katılımcının bu konudaki sözleri aşağıda sunulmuştur.

K16 (Erkek, Eskişehir): ...İklim için kişisel olarak tazeliği sevmediğimi söyleyebilirim. Çok soğuk olduğunda beni etkiler çünkü çocukluğumuzdan beri tropik iklime alıştık. Ve buraya geldiğimizde, soğuk havalar bizi yorar. Bazen bile hastalanabiliriz.

K20 (Erkek, Ankara): ... İklim benim için uygun değil, bizimkinden çok farklı olduğu için hoşuma gitmedi. Taze kelimesinin kendisinden daha fazlası.... Bazen hasta oluyorum.

Aynı bağlamda, soğuk havaya alışık olmadığını söyleyen bir başka katılımcı da Eskişehir özelinde konuşarak iklim hakkında ne düşündüğünü şöyle açıklamıştır.

K33 (Erkek, Eskişehir): İklim açısından Eskişehir çok soğuk bir iklime sahiptir. Çünkü burada yaz çok uzun bile sürmez. Bir yıldır buradayım şimdi, gözlemlerime göre, sadece 2 ay sıcak oluyor. Diğer aylarda, ya soğuk ya da çok soğuk oluyor. Şahsen beni çok yoruyor çünkü soğuğa alışık olmayan biriyim. Genellikle hava serin olduğunda oldukça hastalanırım. Bu yüzden bu yıl beni çok yordu çünkü birkaç kez hastalandım.

Bununla birlikte, unutulmamalıdır ki Türkiye'nin bazı illerinde kar yağmaz. Bu nedenle, diğer şehirlerde gibi o kadar çok soğuk olmaz. Bu şehirlerde bulunan katılımcıların bir kısmı iklim açısından çok fazla zorluk çekmediklerini iddia etmiştir. Hatta, Adana kentinde eğitim görmekte olan katılımcılardan biri, şehrinin bazen Konakri'den (Gine) daha sıcak olduğunu veya aynı sıcaklığa sahip olduğunu açıklamıştır.

K21 (Erkek, Adana): ... Bu arada, iklim açısından benim için çok iyi. Çünkü burada (Adana'da), benim ülkem gibi, Konakri gibidir ya da buradaki iklim Konakri'den bile daha sıcaktır. Aşırı sıcaktır burada 53 derece gördük. Bunu kendi gözlerimle gördüm. Adana'da en düşük sıcaklık eksi birdir. Ve asla kar yağmaz. Dolayısıyla, çok iyidir, Türkiye'nin en sıcak şehridir....

Benzer şekilde, başka bir katılımcı, okuduğu şehirde kar yağmadığı için yaşadığı şehri kendisine iyi olduğunu ifade etmektedir.

K9 (Kadın, İzmir): İklim ise benim şehrimde kar olmadığı için güzel. Karı sevsem de fena değil, bazen soğuk oluyor ama o kadar da değil, diğer şehirlerdeki gibi.

Bir diğeri katılımcı, bazen aşırı soğuk olduğunu kabul etse bile, yine de iklimi sevdiğini ve onun için bu konuda bir sorun olmadığını açıklamada bulunmuştur.

K10 (Erkek, İsparta): Isparta'nın iklimi ile ilgili olarak, iklim zaten bildiğin gibi Afrika'da sadece 2 mevsim var ancak burada 4 mevsim var. İklim fena değil, ben beğendim. Bazen çok fazla tazelik olduğu doğru ama bende sorun yaratmıyor. Ve iklimi gerçekten sevdim.

Ekonomik Boyut: Ekonomik açıdan bakıldığında, katılımcıların bir kısmı eğitim ücretinin uygun olması nedeniyle Türkiye'de eğitim almanın kolay olduğunu düşünürken, bazıları sadece enflasyondan değil, aynı zamanda iş eksikliğinden dolayı bu ülkede eğitim görmeyi karmaşık olduğunu açıklamıştır. Türkiye'nin uluslararası öğrenciler için eğitim maliyeti açısından eğitim için uygun olduğunu düşünenler arasında, burada eğitim almanın neredeyse ücretsiz olduğunu söyleyen biri bulunmaktadır. Ayrıca burslu olmasanız bile eğitim masraflarının diğer ülkelerdeki gibi yüksek olmadığını diyerek sözlerine eklemiştir.

K27 (Erkek, Bandırma): ...Türkiye bir tarafta iyi bir destinasyondur, eğitim maliyeti neredeyse ücretsizdir, bursunuz olmasa bile eğitim maliyeti birkaç diğer ülkelerin aksine yüksek değildir. Bu gerçekten takdir ettiğim oldukça olumlu bir nokta....

Başka bir öğrenci aynı görüşü ifade etmiştir. Ona göre de, uluslararası bir öğrenci çok fazla harcamadan Türkiye'de huzur içinde yaşayabilir. Burada uluslararası öğrenciler için indirimler olduğunu da eklemiştir.

K9 (Kadın, İzmir): ... Türkiye ekonomisi için uluslararası bir öğrenci olarak burada çok fazla harcamadan huzur içinde yaşayabilir. Ve uluslararası bir öğrenci olarak erişebileceğiniz birçok şey var. Mesela ulaşım hakkında, öğrenciler için indirim vardır. Diyelim ki buradaki ekonomi uluslararası bir öğrenci için uygundur.

Aynı bağlamda, bu kategoriden diğer iki (2) katılımcı da Türkiye'yi sevdiğini beyan ettikten sonra, bu ülkenin ekonomik açıdan uluslararası öğrenciler için eğitim konusunda uygun olduğunu düşünmektedirler. Onlardan biri, yurtdışında eğitim almak için kendisinden tavsiye istendiğinde Türkiye'de tek engelin dil olduğunu söyleyeceğini açıklamıştır. İkincisi ise, bu ülkede büyük bir enflasyonun varlığından bahsetse de, yine de eğitim masraflarının diğer ülkelere kıyasla çok yüksek olmadığını söz etmiştir.

K15 (Erkek, kayseri): Evet, Türkiye'yi sevdim çünkü benim için harika bir deneyimdi. Uluslararası bir öğrenci olarak, örneğin yurtdışında okumak isteyen biri benden tavsiye isterse, ona tek söyleyeceğim Türkiye'de tek engelin dil olduğudur. Ama cesur biri olduğunu biliyorsan gelebilirsin çünkü ben hayat tarafına bakarsam, diğer ülkelere kıyasla bir öğrenci için yaşam maliyeti çok çok iyi...

K25 (Kadın, Konya): Evet, Türkiye'yi sevdim. Çok fazla enflasyon olduğu doğru ama burada Türkiye'de işler Avrupa veya Amerika'daki diğer ülkelere göre çok pahalı değil. Örneğin eğitimlerin maliyeti açısından daha uygundur....

Şimdi, ikinci kategorideki katılımcıların Türkiye ekonomisi hakkındaki düşüncelerine bakıldığında, büyük bir kısmının çok ve devam etmekte olan bir enflasyon olduğu gerçeğine ve aynı zamanda iş eksikliği olduğu gerçeğine üzüldükleri anlaşılmıştır. Bu ülkedeki enflasyondan bahsetmişken, katılımcılardan iki (2) öğrenci Türkiye'ye geldiklerinden bu yana bu durumun devam etmekte olduğunu fark ettiklerini anlatmışlardır. İlki 2015'ten beri, ikincisi ise 2019'dan beri Türkiye'dedir. Önce bu ülkede, durmadan devam eden bir enflasyon olduğunu açıklayarak başlamışlardır. Buna ek olarak, bu enflasyondan dolayı ürünlerin fiyatının yükseldiğini ve sonrasında enflasyon düşse bile ürünün fiyatının değişmediğinin altını çizmişlerdir. Bu durumu aşağıdaki ifadelerle açıklamışlardır.

K6 (Erkek, Uşak): ...Ekonomiye gelince, daha çok her gün kötüye giden bir ekonomi gördük. Çünkü ben Türkiye'ye yeni geldiğimde 1 doların 2.5 veya 3 TL olduğunu düşünüyorum ve bugün kendimizi çok yüksek enflasyonla buluyoruz. Çoğunlukla kendi kendini finanse eden bir öğrenci olarak, kötüleşen bir ekonomideyseniz, bunun birçok etkisi vardır. Bu enflasyon nedeniyle Türkler ürünlerin fiyatlarını artırıyor. Ancak daha sonra enflasyon düşerse fiyatlar düşmez. Bu da öğrenciler için yorucudur.

K10 (Erkek, İsparta): Yabancı bir öğrenci olarak ekonomik açıdan, aslında ekonomilerini beğenmedim. Çünkü yeni geldiğimizde ve şu anki duruma bakarsak, büyük bir fark vardır, her zaman enflasyon vardır. Biz yeni geldiğimizde dolar 5-6 falandı ama şimdi baktığımızda TL çok değer kaybetti. Bir de dolar yükseldiğinde gıdanın fiyatı artar ama düştüğünde hiçbir şey düşmez. Zaman ilerledikçe, ekonomileri zayıflıyor. Mesela biz geldiğimizde bize burs olarak 700 TL veriliyordu, biz lisans yapanlara, ama restorana yemek yemeye gittiğimizde önemli bir şekilde fiyatların yükseldiğini görürüz. Bunu da sevmedim.

Aynı doğrultuda, Katılımcılardan biri Eskişehir'den, diğeri Trabzon'dan iki (2) öğrenci de aynı şeyi anlatmışlardır.

K16 (Erkek, Eskişehir): Ekonomik olarak başta iyiydi diyebilirim ama şimdi bir felakettir. Çünkü ekonomik olarak Türklerin bile memnun olduğunu düşünmüyorum. Aslında, ekonomik düzeyde, şu anda işler iyi gitmiyor. Fiyatların sürekli yükselmesine neden olan enflasyon var. Yani bu işleri kolaylaştırmıyor....

K13 (Erkek, Trabzon): ... Ekonomik olarak, bildiğiniz gibi enflasyon Türkiye'yi birkaç yıldır vuruyor. Bu arada farkedilmeden olamaz, doğal olarak herkesi etkiler, tam olarak bizi de etkiler. Daha iyi olmasını istedik ama sorunun ne olduğunu bilmiyorum. bu yüzden, hepimizi aynı şekilde etkilemekte durumunda....

Başka bir öğrenci ise bu enflasyonun sadece öğrenciler için değil, artık herkes için zor olduğunu açıklamıştır.

K9 (Kadın, İzmir): ... Olumsuz yönünü ele aldığımızda, zaten hepimiz biliyoruz ki ekonomi zor bir dönemden geçiyor, bu yüzden olumsuz bir taraf. Diyelim ki artık Türkiye'de hayat öğrenciler için, insanlar için, herkes için bir şekilde zorlaştı...

Bununla birlikte, katılımcılardan iki (2) öğrenci ekonomik açıdan enflasyonu kınamalarına rağmen burslu olduklarını için çok fazla zorlukla karşılaşmadıklarını ifade etmişlerdir.

K7 (Erkek, Bursa): Evet tabii ki. Aslında ekonomik açıdan geldiğimde özellikle burslu olduğum için hiç zorluk çekmedim. Onların para birimlerinin devalüasyona uğradığı doğrudur, şimdiye kadar devam eden ve herkesi etkileyen bir durumdur ama burslu olarak diğer öğrenciler (bursuz olanlar) kadar zorlanmadığımı söyleyebilirim. Dolayısıyla bu noktada tatmin oldum....

K24 (Erkek, Eskişehir): Ekonomi için, hayatta her zaman olumsuz noktalar olduğuna inanıyorum ama çok fazla anormallik görmüyorum. Tabii ki kendi durumumu anlatıyorum, ekonomik düzeyde herhangi bir sorunla karşılaşmadım. Başkalarıyla ekonomik problem olabilir ama benim için şimdilik bir problem yok....

Yine Türkiye ekonomisi ile ilgili olarak, bazı katılımcıların iş imkanlarının zayıflığından ya da yokluğundan şikayet ettiklerini görülmüştür. Ancak gerçek şu ki, bu fenomenden şikayet edenlerin çoğu burslu olmayanlardan olduğu fark edilmiştir. Hatta bazıları, iş bulmayı başarsalar bile, bunun zor olduğunu, çünkü bütün gün çalışmak zorunda kalacaklarını bildirmişlerdir. Bu nedenle, bu işi eğitimleriyle aynı anda yapmak karmaşık olduğunu ifade etmişlerdir. Bu konuda bu katılımcılardan burs sahibi olmayan bir öğrenci aşağıdaki ifadelerle görüşünü ifade etmektedir.

K1 (Erkek, Muğla):Dezavantajlı olan (Türkiye'de) çalışmaktır, eksiklik bir durumdayız, yani yabancı öğrenciler Avrupa'daki diğer ülkelere kıyasla iş bulmakta zorlanıyorlar. İş bulmakta zorlanıyoruz. İş kazanmış olsanız bile kolay değil çünkü restoran gibi bir yerde iş kazandığınızda, üniversiteye gidemezsiniz. Bütün gün çalışıyorsun, bu zorluklarla karşılaşıyoruz.

Ayrıca, burssuz olan bir başka katılımcı da bu konudaki memnuniyetsizliğini aynı şekilde açıklamaktadır.

K5 (Kadın, İstanbul): ...Ekonomik olarak hiçbir şey iyi gitmiyor çünkü dil okuluna gidiyorum, idare etmenin bir yolu yok, dersim olmayan 4 günümde birçok iş yerinde çalışabilmek için sordum, onlar imkansız dediler ve iş bulursan bütün haftayı alır. Haftada 2 kez dersim varken, yani başka ülkelerde olsaydı haftada 4 izin günümde bir işim olabilirdi, ama bu burada imkansızdır. Sonunda, şartlar iyi gitmediği için vazgeçmek bile istedim. İşyerinde iyi ödenmediğini de öğrendim (maaş az). Bu kolay değil....

Başka bir katılımcı (burssuz), ancak bu sefer kendi eğitim programını çok daha fazla suçlamakta, çünkü iş yapmak istese bile eğitim programının çok yoğun (projeler, ödevler...) olduğu için kolay olmayacağını açıklamada bulunmuştur.

K28 (Kadın, İstanbul): ... Öğrenci olarak ekonomik yönü biraz karışık çünkü çalışmıyorsunuz. Mesela ben, bütün hafta dersim var, pek müsait değilim. Biliyorsunuz ki mühendislik yapıyorsanız, çoğu zaman projeler, ödevler vb. yapmak zorunda kalırsınız. Bu yüzden yeterince boş zamanım yok. Sadece çalışmalarım için zamanım var, aynı anda hem çalışıp hem okuyamam. Zaten aynı anda hem çalışmamıza hem de okumamıza izin verildiğini sanmıyorum, emin değilim ama duymuştum. Bu yüzden karmaşık, ebeveynler her zaman bizimle ilgilenmek zorunda. Özellikle şu sıralar çok karışık, tüm fiyatlarda artış var, her şey arttı. Yani iş olmadan gerçekten karmaşık...

Daha önce de belirtildiği gibi, burslu olmayanlar bu durumdan çok daha fazla şikâyetçi olmuştur. Zaten, aşağıdaki katılımcının açıklaması, eğitimden sonra bile iş bulma zor olduğunu ekleyerek, şunu doğrulamaktadır.

K3 (Erkek, Denizli): ...Belki bir sorun varsa, bursu olmayan öğrenciler içindir, iş bulma, iş bulursanız bile, maaş çok düşük. Ve eğitimi bitirdiğinde, yine de çalışma izniyle iş bulmak zor bence. Yoksa diğer noktalar için iyidir....

4.2. Katılımcıların Hocaları, Türk Arkadaşları İle İlişkileri Ve Boş Zamanlarında Yaptıkları Aktivitelere İlişkin Veriler

Bu araştırmanın ikinci amacının da bu araştırmaya katılanların hocaları ve Türk arkadaşları ile olan ilişkilerini anlamak olduğunu belirtmek gerekir. Dolayısıyla, bu

çalışmada ayrıca katılımcıların hocalarının yanı sıra türk arkadaşları ile olan ilişkileri de ele alınmıştır. Bunun için katılımcılara sadece hocalarına yönelik algıları değil, Türk arkadaşları olup olmadığı ve onlarla ilişkilerinin ne olduğu sorulmuştur. Bu durumda öncelikle katılımcıların hocaları ile olan ilişkileri ortaya konulacaktır. Ardından, türk arkadaşlarıyla olan ilişkileri de ele alınacaktır.

4.2.1. Katılımcıların hocaları ile ilişkileri

Bu Gineli öğrencilerin hocalarıyla ilişkilerini anlamak için katılımcılara dört soru sorulmuştur: ders aldığınız hocalarınız ile ilişkileriniz nasıl, size ve diğer (Türk) öğrencilere karşı davranışları nasıl, size karşı bir farklılık olduğunu düşünüyor musunuz, bir yabancı olarak ihtiyaç duyduğunuzda hocalarınıza ulaşmakta zorluk çekiyor musunuz. Her şeyden önce, Gineli öğrencilerin Türkiye'deki eğitimlerinden memnuniyet düzeylerinin sunulduğu bölümde, sonuçların katılımcıların çoğunluğunun hocalarından önemli ölçüde memnuniyet duyduklarını gösterdiğine dikkat edilmelidir.

Böylece, katılımcılar ile hocaları arasındaki ilişkilerin nasıl olduğu sorusuna ilişkin, gözlem şu ki, çalışmanın sonuçları Gineli öğrencilerin, bazı katılımcılar bazı istisnalardan bahsetmiş olsa da, hocalarıyla çok iyi ilişkiler sürdürdüklerini kanıtlamıştır. Hatta bazı katılımcılar hocalarıyla olan ilişkilerini arkadaş ilişkileri olarak tanımlamışlardır. Bu bağlamda, 3 katılımcının sözleri aşağıdaki gibi sunulmaktadır.

K26 (Erkek, Eskişehir): Aslında hocalarımla çok iyi bir ilişkim var. Onlar benim arkadaşlarım gibi. Çünkü daha dün hocamın yanındaydım, Ramazan ayında olduğumuz için beni evine davet etti, beraber iftarı yaptık. Dolayısıyla hocalarımla aram çok iyi. Örneğin danışmanım yakın bir arkadaşım gibidir.

K11 (Erkek, Ankara): hocalarımla ilişkilerim çok iyi. Ben ve hocalarım arasında sınır yoktur. Yani bir yandan hocalarım beni arkadaş olarak alırlar, aramızda engel yok, ofislerine istediğim zaman gidebilirim, aslında hiçbir engel yoktur.

K17 (Erkek, Eskişehir): hocalarımla olan ilişkimin dostane bir ilişki olduğunu söyleyebilirim. Bir öğretmenle hiç bir sıkıntım yok. Her noktada birbirimizi anlaşıyoruz.

Üniversitedeki eğitim kalitesinden memnun olmadığını söyleyen çoktan mezun olmuş olan katılımcı bile kendi hocalarıyla çok iyi ilişkileri olduğunu, dahası, ona göre şu ana kadar ilişkilerinin devam ettiğini ifade etmiştir. Bu ilişkiyi aşağıdaki ifadelerle açıklamaktadır.

K6 (Erkek, Uşak): Hocalarımla çok iyi ilişkiler geliştirdim. Şimdiye kadar iletişim halindeyiz. hocalarım çok açık, çok dikkatliydi. Ben, ne zaman küçük bir sorunum olsa dersten sonra onlarla konuşmak için ofislerine giderdim. Bu, profesyonel çerçevenin dışında bile ilişkiler geliştirmemiz sağladı. Hatta arkadaşlık ilişkilerimiz olduğunu diyebilirim. İşte bu yüzden bu zamana kadar devam ediyoruz, sık sık bazı sorunları anlatmak için onları ararım ve bana yardımcı olurlar.

Aynı bağlamda, mezun olmuş bir başka katılımcı da hocalarıyla ilişkisini anlatırken, onlarla ilişkileri o kadar iyiydi ki, derslerinin bir sohbet gibi olduğunu belirtmiştir.

K15 (Erkek, Kayseri): Hocalarla ilişkilerim mükemmeldi, şöyle ifade edeyim. Danışmanımın ufak tefek sorunları oldu, bir gün derslerden hemen sonra laboratuvarda kalmamı istedi ama yanlış anlayış ile eve gittim. Onu hiç sevmemiş. Bunun dışında her zaman anlaştık. Zaten derslerimin çoğunu yalnız aldım. Sadece (3) hocalarım vardı, ofislerine geliyordum, bir program yapıyorduk, sabit bir programım yoktu, ofislerine gelip oturuyorum, derslerim bir sohbet gibiydi. Yani iyiydi, iyi bir ilişkimiz vardı.

Çalışmanın yapıldığı dönemde TÖMER yapmakta olan katılımcılar, hocaları ile olan ilişkileri hakkında da görüşlerini paylaşmışlardır. Onlar arasında iki katılımcının sözleri şu şekildedir :

K20 (Erkek, Ankara): Biliyorsunuz TÖMER'deyiz ve hocalarımızla çok iyi ilişkilerimiz var. İyilerdir, her zaman endişelerimizi gidermeye, yani ihtiyaçlarımızı karşılamaya hazırlar. Onlara geceleri bile yazsanız, size her zaman cevap vermeye hazırlar.

K22 (Erkek, Eskişehir): Hocalarımla ilişkilerimin iyi olduğunu söyleyebilirim. Çünkü Tömer'e girdiğimden beri güler yüzlü, yabancıları seven çok mutlu hocalarla tanışma şansım oldu. Bu hocalarla iyi bir ilişkim var. Boşluklarım varsa, onlara yazmamı söyleyen öğretmenler bile var.

Aynı anlamda, TÖMER'deki olan bir başka katılımcı, hocaları ile ilişkisinin derslerle sınırlı olduğunu söylese de, yine de hocaların dersi işleme biçimini takdir ettiğini belirtmiştir.

K23 (Kadın, İzmir): Hocalar ile ilgili olarak, ilişkimiz sadece ders sırasında. İlişkilerimiz, öğrenciler ve hocalar arasındaki ilişkilere. Yani her şey yolunda, bazen birlikte şakalaşabiliriz. Ama okuldan sonra birbirimizi tanımıyor gibiyiz. Ancak, öğretme biçimlerini gerçekten takdir ediyorum. Örneğin dersler sırasında bazen çok konsantre oluruz ve çok konsantre olduğumuzu ve biraz stresli olduğumuzu fark ettiklerinde küçük bir hikaye anlatmaya çalışırlar. Ya da yine de kendimizi biraz eğlendirecek bir video

yaparlar. Yani, kendimizi biraz eğlendirmeden sadece derslere sabah 9'dan 12'ye kadar konsantre olmayalım diye.

Çevrimiçi derslerin (Kovid-19 nedeniyle) hocalarla ilişki kurmanın önünde bir engel olduğunu dile getiren katılımcılar bile, yüz yüze derslere başladıkları için artık hocalarla çok iyi ilişkilerinin olduğunu açıklamışlardır. Onlardan biri, Kovid-19 döneminde kendisini şehir merkezine davet eden sadece bir hoca ile görüşebildiğini belirttikten sonra, Korona sonrası hocalarıyla kurduğu ilişkisini şu ifadelerle açıklamıştır.

K10 (Erkek, İsparta): Şu an için sorun değil, geçen yıl dersler internet üzerinden yapılıyordu, bu yüzden hocaları tanımıyordum, hatta arkadaşlarımı bile tanımıyordum. Sınıftaki tek yabancı benim. Böylece, burada bir hoca vardı, o Ispartalı, bir gün kasabaya gel buluşalım dedi, sonra geldim. Onunla orada tanıştım, tanıştık, birlikte kahve içtik. Oradan itibaren, yavaş yavaş hocalara yaklaşmaya başladım. Bu yıl dersler online olmadığı için, zaten okulda tüm hocalar, bir hoca beni ilk kez görüyorsa, her geldiğinde sadece benim siyah olduğumu görüyor, o direk beni arıyor, nerelisin, buraya nasıl geldin diye soruyor, bana böyle soruları soruyorlar. Bütün hocalar beni böyle tanıdılar. Tüm hocalarla şimdiye kadar iyi gidiyor. Böyle bir kaç şeyi anlamadıysam bana gelip diyorlar, anlamadıysan ofise gelirsin daha fazla anlatırız çünkü senin için dil nedeniyle kolay olmadığını biliriz, tamam hocam diyorum. Dersten sonra bazen ofise gidip onlara soruyorum çünkü her hafta yapacak projelerimiz var, eğer anlamadıysan sormalısın, anlamadığın şeyleri sana açıklayacaklar. Ya da ona bir mesaj yazarım ya da onu telefonla ararım. Şu ana kadar hocalarla ilişkim iyi.

Aynı şekilde, bir başka katılımcı da Kovid-19 döneminde derslerin online olduğunu ifade etmiştir. Bu yüzden hocalarıyla bir ilişkisi olmadığını, daha çok tanıdık gibi olduğunu söylemiştir. Ama Kovid-19 sonrası söylediklerine göre, iyi olarak nitelendirdiği bu hocalarla ilişkiler kurabilmiştir.

K2 (Erkek Samsun): Geçen sene dersler online olduğu için hocalarla pek bir ilişkimiz olmadı ama bu senenin başından beri iletişim kurabiliyoruz ve sorularımız veya bizi ilgilendiren bir konu olursa gidip onları görmemizi sık sık söylüyorlar. Hatta ilk yıl ilişkiler olmadığını diyebilirim, sadece internette tanıdıklar oldu.

Diğer yandan, daha önce bahsedildiği üzere başka katılımcılar hocalarıyla da iyi ilişkileri olduğunu belirtmiş ancak diğer katılımcılardan farklı olarak bazı hocalarla kolay olmadığını söz etmişlerdir. Başka bir deyişle, hocalarıyla iyi ilişkileri olduğunu söyleseler de, herkes ile olmadığını da dile getirmişlerdir. Bu konuda 2 katılımcının söyledikleri şu şekilde sunulmuştur.

K12 (Kadın, İzmir): Hocalarla, bazı hocalarla biraz zordu, özellikle İngilizce bilmiyorsanız, Türkçe zaten kolay değildir. Dalaysıyla, öğrencileri anlayan bazı hocalar vardır, ancak bazıları zordur. Ama elhamdulillah diyebilirim çünkü bizi anlayan başka hocalarla da tanıştım. Hatta bir keresinde orada Fransızca ile sunum yaptım. Ayrıca ödevlerimizi İngilizce teslim etmemizi de kabul ettiler. Bu da bize çok yardımcı oldu. Nasıl olsa ilişkimiz iyidir.

K14 (Erkek, Uşak): Beni çok iyi anlayan hocalarım olduğunu düşünüyorum. Hepsini değil ama beni gerçekten anlayan hocalar var. Benim için nasıl gidiyor bana sorarlar. Anlaşılabilir hocalar vardır. Özellikle yabancıysanız, dil zor, örneğin değerlendirmeler sırasında, kopyaları düzeltirken, hata yaptığımı biliyorum ama hocalar hatalarıma o kadar öneme vermiyorlar. Çünkü senin zeki olduğunu bilirler ama eksik olan dildir. Bu arada anlayışlılar. Hocalarımla olan ilişkiyi olumlu olarak nitelendiririm.

Bu araştırmaya katılan başka bir grup da hocalarıyla çok iyi ilişkileri olduğunu iddia etmiş ancak bu ilişkilerin sadece üniversite ya da sınıf ile sınırlı olduğunu ifade etmişlerdir. Örneğin 8. katılımcı, hocaları ile ilişkisinin okulla sınırlı olduğunu ancak gerektiğinde kolayca ulaşabileceği danışmanıyla iletişim halinde olduğunu hatırlatmaktadır.

K8 (Erkek, Uşak): Hocalarımla olan ilişkilerimin sadece okulda çok sınırlı ilişkiler olduğunu söyleyebilirim. Bunun dışında sadece danışmanıma ulaşabiliyorum çünkü numarası bende var, sorularım olduğunda rahatlıkla iletişime geçebiliyorum. Yoksa, hocalarla benim aramda dersler dışında başka bir ilişki yok. Ancak eğitimle ilgili bir sorun olduğunda bizleri memnun etmeye her an hazırlar.

Başka bir katılımcı ise, öğrenci-hoca ilişkisi olduğunu söyledikten sonra, onun için de hocalarıyla ilişkileri iyi olduğunu açıklamıştır. Çünkü bir şeyi anlaması gerekiyorsa, öğretmenlere sorarak kolayca yardım bulacağını söz etmiştir.

K28 (Kadın, İstanbul): Öğrenci-hoca ilişkisidir. Daha çok çalışmalarla ilgilidir. İlişkilerimiz iyi çünkü sorularım olduğunda veya bir şey sormam gerektiğinde bana kolayca yardımcı oluyorlar. Sanırım öğrenciler için müsaitler.

Aynı şekilde diğer iki katılımcı da ilişkilerin sadece derslerle sınırlı olduğunu söyleseler bile, hocalarıyla iyi ilişkiler içinde olduklarını ifade etmişlerdir.

K31 (Erkek, Antalya): Sınıf dışında iletişim halinde olmasak da hocalarımla iyi ilişkilere sahibim. İlişkilerimiz tamamen profesyonel ve çok iyi. Bir sorunum olduğunda hocalarımla iletişime geçiyorum ve her zaman dinlerler, bana yardımcı olurlar.

K33 (Erkek, Eskişehir): Aslında hocalarla ilişkiler normaldir. İlişkilerimiz sadece ders saati ile sınırlıdır. Aramızda ders dışı bir ilişki olmadığını söylemek istedim. Ama derslerde çok iyi anlaşıyoruz, anlamadığım bir şey olursa soru soruyorum, anlatıyorlar ve her şey bununla sınırlı...

Bir diğeri katılımcı, bazen tez danışmanının yazılarını okumadığı izlenimini edindiğini ancak yine de sosyal açıdan kendisiyle iyi bir ilişkisi olduğunu iddia etmiştir.

K16 (Erkek, Eskişehir): Hocalarımla sosyal düzeyde ilişkilerim sorun yok, iyilerdir. Entelektüel olarak, burada biraz sorun var. Dediğim gibi, bazen çalışırken insanların (danışmanımın) beni okumadığı ve bu beni mutlu etmediği izlenimine kapılıyorum. Aslında budur. Sosyal olarak, onları gördüğümde ya da onlara gittiğimde anlayışlılardır.

Bu düzeyde, katılımcıların hocaları tarafından diğer öğrencilere göre farklı davranılıp davranılmadığı konusundaki görüşleri ele alınmıştır. Aslında, görüşmelerden elde edilen veriler, katılımcıların çoğunluğunun hocalar tarafından eşit muamele gördüğünü iddia ettiğini ortaya koymuştur. Hatta, katılımcıların büyük bir kısmı, hocalar tarafından Türk sınıf arkadaşlarından daha iyi muamele gördüğünü hissettiklerini ileri sürmektedir. Bu durumda, hocalar tarafından Türk sınıf arkadaşlarından daha iyi muamele gördüğünü hissettiklerini açıklayan katılımcılar arasında, 9., 11. ve 34. katılımcının bu konudaki sözleri aşağıda yer almaktadır.

K9 (Kadın, İzmir): Bana karşı iyi bir tavırları var çünkü sınıfta benimle diğer öğrencilere göre daha çok ilgilenirler. Sınıfımızdaki tek yabancı öğrenciyim, bu yüzden dil beni biraz yordu, bu yüzden hocalar derslerde nasıl hakim olacağım konusunda tavsiyelerde bulunarak bana çok yardımcı oldular. Bu arada, çok iyi ilişkilerimiz vardır. Az önce de belirttiğim gibi, yabancı olduğum ve sonra dilin beni yorduğu gerçeğinin başında, ayrıca sadece Türklerle beraberdim. Yani Tek yabancı öğrenciydim, bu yüzden hocalar bana yardım etmek için diğerlerinden çok daha fazla ilgilendiler. Ayrımcılık yoktur.

K11(Erkek, Ankara): Genel olarak, kurslar düzeyinde, belirli bir düzeyde, biraz daha avantajlı olduğumuza inanıyorum, neye kıyasla daha avantajlıyız. Çünkü hocalar yabancı olduğumuz için konuştuklarında anlayamadığımız bazı açıklamalar olduğunu söylerler. Bu yüzden bunu çok iyi açıklamak için bize çok geniş parantezler açarlar. Yani bizim için daha çok zamanları vardır. Bize karşı farklı ama olumlu bir şekilde davranırlar.

K34 (Kadın, Antalya): Bana kalırsa hocaların yabancılara Türklerden çok daha iyi iyiliksever olduğunu görüyorum. Çok zaman ayırdıklarını, Türk öğrencilerden çok yabancı öğrencilerle ilgilendiklerini söylemek istiyorum.

Aynı doğrultuda 21. ve 31. katılımcılar arada bir fark olsa bile bunun olumlu olduğunu açıklamışlardır. Ayrıca Türkçe dil seviyeleri düşük olmasına rağmen iyi çalıştıklarında bazen hocalarından övgü aldıklarını ifade etmişlerdir. Bu konudaki söyledikleri aşağıdaki gibi sunulmaktadır.

K21 (Erkek, Adana): Hiç de değil, bu arada tarafsızlardır. Bunu tanıyorum. Fark yok çünkü hoca soru sorarsa, biliyorsan, cevap verirsen, tebrik ederler sana. Arada ufak bir fark var ama bizim için avantajlıdır. Mesela, bir hocayla sınav yapmıştık, benim 80, Senegalli arkadaşımın 90 puanı vardı, Türklerin çoğu sadece 60 puan aldı. Bunlardan 3'ü 70 puan almış. Bunun için hoca bana +10 ve Senegaliya +10 verdi. Ama Türklere +5 verdi. Hoca yabancıydı dedi, buraya geldiğinizden beri, 2 yıl bile olmadı dedi. Aynı zamanda dili yeni öğrendiniz dedi, buna rağmen onların (Türklerin) önünde parlıyorsunuz dedi. Demek ki dili iyi anlamışsınız dedi, ben size +10 veriyorum dedi. Ve hiçbir Türk öğrenci hocanın yaptığına itiraz etmemiş. Fark varsa bu anlamdadır.

K31 (Erkek, Antalya): Çok hoş bir davranışları var... İlk yılı internette geçirdik, şimdi ikinci yıldayım, bazılarını yüz yüze, bazılarını da çevrimiçi yapıyoruz. Ama hocalar iyi, sınıfa geldiğimde yabancı gibi hissetmiyorum. Hayır, hiçbir fark yok. Fark olsa bile olumludur. Herkes için böyle mi bilmiyorum ama benim için olumlu bir farktır. Örneğin, hocalar bazen beni övürler. Bu öğrencinin yabancı olduğunu söylüyorlar, dili yeni öğrenmesine rağmen, iyi çalışıyor. Bunlar olumlu yorumlardır. Ve gözlemlerime göre ayrımcılık yaptıklarını gösteren hiçbir şey yapmadılar.

Bazen Türk öğrencilere kıyasla hocalar tarafından daha iyi muamele gördükleri hissini yaşadıklarını ifade eden katılımcıların yanı sıra, Türk öğrencilerle aralarında hiçbir fark görmediklerini söyleyenler de bulunmuştur. Başka bir deyişle, katılımcılar arasında önemli bir kısmı da Türklerle aynı temelde muamele gördüklerini iddia etmişlerdir. Bu hususta, 10. ve 13. katılımcı, uluslararası öğrenciler ve yerliler arasında bir fark görmediklerini aşağıdaki ifadelerle açıklamada bulunmuşlardır.

K10 (Erkek, İsparta): Şahsen ben Türklerle benim aramda bir fark görmedim çünkü bize aynı projeler veriliyor, iyi yaparsan evet iyi yapmışsın derler, sana not verirler. Yabancı olduğun için, iyi yapmadığımı söylemez. Gördüğüm kadarıyla hiçbir fark yok, çok iyi davranırlar, herkesi aynı kategoriye koyarlar, benim yaptığım gözlem budur.

K13 (Erkek, Trabzon): Her halükarda ben, gözlemlerime göre, öğrencilere aynı eşitlik temelinde davranırlar. Hayır, kişisel olarak bir fark görmedim. Tam tersine bazı hocalar bizi bir yabancı olarak rahatlatmaya çalışırlar, bize sorular sorarlar, derse dair algımızı elde etmeye çalışırlar, onları iyi anlayıp anlamadığımızı anlamaya çalışırlar. Bazen yavaş

açıklarlar, bizim yüzümüzden yaptıklarını hissediyoruz. Bazen İngilizce terimler kullanırlar...

Aynı şekilde bir katılımcı da hocaların uzun bir yol geldiğinizi, bir amaç için burada olduğunuzu farkında oldukları dolayısıyla, sizi çalışmaya teşvik ettiklerini açıklamıştır. Dahası, yabancı ve yerli arasında bir fark olsa bile, bunu fark etmediğini belirtmiştir.

K26 (Erkek, Eskişehir): İyi bir davranış diyebilirim, zaten bütün bir kıtayı bırakıp kendi yerlerine geldin, senin bir amacın olduğunu akıllarında bulundururlar. Böylece seni böyle kabul ederler. Buraya gelmek için çok uzak yerlerden ayrıldın, seni çok çalışmaya iterler, seni çok çalışmaya teşvik ederler. Öğrencilere karşı farklı davranan bazı hocalar olabilir ama ben şahsen bunu yaşamadım.

TÖMER'e bakıldığında, bir öğrenci hocalar tarafından öğrenciler arasında farklı bir muamele gördüğünü açıklarken, tam tersine, görüşmeler yapıldığı anda TÖMER'i yapmakta olan diğer katılımcıların hepsi hiçbir fark görmediklerinden bahsetmişlerdir. TÖMER'in öğrencileri arasında hiçbir fark olmadığını düşünenler ile ilgili olarak, görüşme yapıldığı tarihte Anadolu'da dil eğitimi almakta olan bir öğrencinin sözleri şu şekildedir :

K24 (Erkek, Eskişehir): Hayır, öncelikle dili öğrenen hepimizin uluslararası öğrenci olduğumuzu hatırlatmak istiyorum. Demek ki hepimiz onlarla eşitiz. Aslında hiçbir fark yok. Herkese eşit davranılır. Ben, henüz böyle bir şey yaşamadım, 2 hocam var, hepsi kadın. Ama gece yarısı olsa bile, bir hocaya dilin yanlış anlaşılması hakkında yazarsam, o bana hemen cevap verir. Hatta beni aradılar, eğer zorluk yaşarsan saklama çünkü buradan sonra kendi bölümüne gitmen gerekir ve bölümdeki hocalar sanki Türksün gibi konuşacaklar demişler. Bu yüzden, senin sorunun buradan ayrılmadan önce halledeceğiz. Aksi takdirde, bölümde sizin için zor olacaktır. Başlangıçta, derslerde sanki bir hoca bana karşıymış gibi düşünmüştüm. Ama hiç de öyle değildi. Beni daha çok konuşmaya, okumaya, çalışmaya itti. Hata yaparsam, kalkar ve beni doğrudan düzeltir. Arkadaşlarımın önünde beni küçük düşürmek istediğini düşünmüştüm ama Türkçede bu beni ilerlemeye izin verdi.

Aynı anlamda 20. Katılımcı da, TÖMER'deki hocalar onunla iletişim kurduğunda diğerlerinden daha fazla sevildiği izlenimi edindiğini bile açıklamıştır.

K20 (Erkek, Ankara): Hocalar tüm öğrencilere karşı adil davranır. Hayır, Tömer'in içinde böyle bir şey yok. Hatta benimle konuştuklarında, beni diğerlerinden daha çok sevdiğini düşünürüm. Ama herkese karşı öylelerdir.

Bununla birlikte, bir katılımcı, dil eğitimi yaparken TÖMER öğrencileri arasında bir fark gördüğünü iddia etmiştir. Örnek olarak, Kazakistan'dan gelen ve ona göre kendi kökenli öğrencilere kıyasla daha çabuk anlayan öğrencilerden bahsetmiştir. Hocaların bunu dikkate almasını istediğini, ancak bazılarının kabul etmediğini açıklamıştır.

K12 (Kadın, İzmir): Sadece dil merkezinde bir fark hissettik, çünkü Kazakistan'dan gelenler gibi bazı öğrenciler zaten dili tam olarak değil de ama biraz anlarlar. Bazen canımızı sıktı, biz Afrikalılar, şikayet ettik ama anlamayan başka hocalar da var, yine de bize biraz sorun çıkardı. Böylece, bazen çabuk anlayan öğrencilere öncelik verdiler ve biz ise böyle terk ettiler. Bununla birlikte, hatırladığım gibi, departmanda herhangi bir fark görmedim. Bize eşit davrandılar.

Uluslararası ve yerli öğrencilere hocalarının muamelesinde bir fark olduğunu hisseden katılımcılardan bahsettiğimize göre, gerçekten bir fark olduğunu hisseden iki katılımcının düşünceleri burada ele alınmıştır. Ama önce hatırlanması gereken, genelde anlattıklarına göre bu farklılık hep dilin etrafında dönmekte olduğu söylenebilir. Bu iki katılımcıdan biri, bazen hocaların yabancılardan çok Türk öğrencilere daha açık olduğu izlenimini edindiğini söyledikten sonra, Türkçe bildiği için bunun kendisi için sorun olmadığını eklemiştir. Ama sorasında, not problemi olan bir arkadaşının hikayesini anlatmıştır. Açıklamaları sırasında böyle bir durumla karşı karşıya kalmanın bir Türk öğrenci için daha kolay olduğunu ifade etmiştir. Daha fazla ayrıntı için, bu durumla ilgili görüşleri şu şekilde sunulmuştur :

K28 (Kadın, İstanbul): Bazen Türklere çok daha açık oldukları izlenimine kapılıyoruz. Ama ben şahsen Türkçe bildiğim için iletişim kurmaya istediğimde genellikle onlarla Türkçe konuşurum. Bu yüzden işleri çok kolaylaştırdığını düşünüyorum. Şimdi bazı arkadaşlar adına konuşabilirsem, sanırım durum biraz farklı. Örneğin, bir not sorunu varsa, bir Türk öğrencinin sorunu çözmesi bir yabancından çok daha kolay olduğunu düşünüyorum. Mesela bir arkadaşım var notlarla ilgiliydi, Kovid-19 döneminde dersler online olduğu için hocaya bir e-posta atmış ama ona cevap verilmemiş. Bu yüzden benim tekniğim, sormak istediğim şey çok önemli ise, bir hocaya yazarken, görsün diye bölüm başkanını ekliyorum. Bu şekilde doğrudan tepki vermek zorunda kalırlar.

İkincisi ise, derslerin anlatımı esnasında bazen hocaların sınıftaki yabancıların varlığını dikkate almadıkları izlenimine kapıldığını açıklamıştır. Ardından, onların da hep Türkiye üzerine ödev veya örnek vermelerini kınamıştır. Yine de bunun bir ayrımcılık olmadığını da vurgu yapmıştır. Bu konudaki sözleri aşağıda yer almaktadır.

K33 (Erkek, Eskişehir): Bazen özellikle derslerin anlatımında bizi fazla dikkate almadıkları izlenimine kapılıyorum. Çünkü örnek verirken de ödev verirken de hep Türkiye çerçevesini odaklanıyorlar. Yani, uluslararası olan diğer kültürleri ile karıştırmıyorlar. Mesela bizim sınıfımızda başka milletlerle birlikteyim ama genelde hep Türkiye'den bahsedirler ödev verirken bile Türkiye örneğiyle ilgili fikir vermemizi söylerler. Ancak, biz uluslararası öğrenciler olarak, Türkiye hakkında bir fikrimiz olsa bile, Türkiye'nin bazı konularına çok derinden giremiyoruz. Bence daha çok genel kültür konusunu vermeliler. Ama ayrımcılık yok, herkese eşit bir şekilde davranıyorlar. Sadece, örneğin açıklarken veya ödev verirken daha önce söylediğim gibi, sınıfta başka ulusların da olduğunu unutmaya eğilimlidirler. Bir de dili yeni öğrendiğimize rağmen, yani seviyemiz hala düşük olmasına rağmen, çok hızlı açıkladıklarını da hatırlatmak isterim. Bence dersleri anlamamızı kolaylaştırmak için biraz daha dengeli bir ritime gidebilirlerdi.

Bu Gineli öğrenciler ve hocaları arasındaki ilişkiler hakkında sunulanlara ek olarak, katılımcılara yabancı olarak hocalarına ulaşmakta zorluk yaşayıp yaşamadıkları da sorulmuştur. Bu soruya ilişkin, araştırma sonuçları katılımcıların çoğunluğunun “hayır” veya “hiçbir zaman” şeklinde yanıt verdiğini göstermektedir. Başka bir deyişle, çoğunluk ihtiyaç anında hocalarına ulaşmakta hiç zorluk çekmediğini ifade etmiştir. Bazen hocalarına ulaşmak zorlandıklarını söyleyenler, aynı zamanda bunun yabancı olmalarından kaynaklanmadığını da belirtmişlerdir.

Hocalarına ulaşmak zorlandıklarını açıklayan katılımcılardan 2'si danışmanlarına e-posta gönderdiklerinde yanıt vermede gecikmeden bahsetmişlerdir. Dolayısıyla, bu durumu hocaların çok meşgul olmasından kaynaklandığını söyleyerek açıklamaya çalışmışlardır. Yani yabancı oldukları için olmadığını vurgu yapmışlardır. Bu bağlamda, 7. Ve 26. Katılımcının sözleri şunu göstermektedir.

K7 (Erkek, Bursa): Bu arada söyleyebileceğim bu zorluk sadece yabancılarla ilgili değil, tüm öğrenciler için genel bir durumdur. Özellikle ben bazen tez danışmanıma mesaj yazabiliyordum ama hemen cevap vermiyordu. 2 gün hatta 1 hafta olabiliyordu. Hatta bana cevap vermesi için ikinci bir mesaj yazmak zorunda kalıyordum. Ama Türk arkadaşarımla konuştuğumda bana aynı hocayla olmasına rağmen aynı şey olduğunu söylediler. Dolayısıyla, meslekleriyle ilgili olduğunu anlayabiliyorum. Takip edecekleri çok sayıda öğrencisi olduğu içindir, sadece kampüs içinde değil, kampüs dışında da başka faaliyetleri vardı ve hatta bazen yurt dışında konferanslar için giderler. Özel değil, bütün öğrenciler için genel bir durum diyebilirim.

K26 (Erkek, Eskişehir): Bazen benim başıma gelir, bazen danışmanıma ulaşmakta zorlanırım, belki meşgul olduğu için ona e-posta gönderiyorum, bana cevap vermesi biraz

zaman alıyor. biraz zor aslında. İşlerinden kaynaklandığını düşünürüm çünkü zaman almasına rağmen bana her zaman cevap verir.

Benzer şekilde, doktorasını Anadolu Üniversitesi'nde yapmakta olan bir katılımcı da şunları anlatmaktadır.

K16 (Erkek, Eskişehir): Bazen evet. Bazen gelip seni görmem gerektiğini söylediğinde, özgür olmadığı için biraz geciktirmemiz gerektiğini söyleyecektir. Dediğim gibi bazen okulla meşguller ama aynı zamanda aile sorunları da var. Ama bu ayrımcılık değil, beni sevmemeleri ya da kabul etmemeleri yabancı bir öğrenci olduğum için değil. Hayır bu öyle değil. Sorun şu ki, bazen ona gelsem bile çok meşgul oluyor, onu oraya buraya bakarken görüyorum, gerçekten yapacak çok işi olduğunu anlıyorum. Bu arada başıma geldiği için söylüyorum.

Bu grubun 4. katılımcısı ise bunu ilk kez yaşadıkdan sonra bir çözüm bulunduğunu açıklamada bulunmuştur.

K28 (Kadın, İstanbul): Sadece bir kere başıma geldi diyebilirim ve hoca cevap vermediği için kendisine yeni bir e-posta attım ve bölüm başkanını ekledim ve böylece bana hemen cevap verdi.

Hocalarına bazen ulaşmakta zorlandıklarını belirten bu katılımcıların sonuncusu ise, Kovid-19'u suçlama eğilimindedir. İşte bu konuda yaptığı açıklama şu şekildedir.

K10 (Erkek, İsparta): Evet, evet geçen sene dersler online olduğu için biraz zorlandım. Tanıdığım tek hoca, beni davet eden hocaydı. Ama bu yıl bütün hocalarla tanıştım. Zorlandığım zaman ofislerine giderim ve sorunu onlarla çözerim. Onlara kolayca ulaşabilirim.

Öte yandan, hocalarına ulaşmakta hiç zorlanmadığını (en önemli kısmı oluşan) düşünen katılımcılardan görüşme sırasında TÖMER yapmakta olan 5. katılımcının bu soruya ilişkin görüşlerini aşağıdaki gibi aktarmaktadır.

K5 (Kadın, İstanbul): Hayır, zorluk çekmiyoruz çünkü onların kişisel numaraları, okul numaraları, hatta sadece promosyonumuz için bir whatsapp (grubu) hesabımız bile var. Dil sorununuz olduğunda, whatsapp grubuna yazmanız yeterlidir, size cevap verecek insanları bulacaksınız, hocanın kendisi cevap vermek için zaman ayırıyor, kendisi diyor ki, eğer bazı şeylerde zorluk çekiyorsak, Fransızca bile yazabiliriz o Türkçe yazmaya çalışacaktır. Dolayısıyla bu noktada herhangi bir zorluğumuz yok.

Aynı doğrultuda, 3. ve 19. katılımcılar da hocalarına ulaşmakta zorluk hiç yaşamadıklarını ifade etmişlerdir.

K3 (Erkek, Denizli): Hayır, zorluk yok. Ben, örneğin, genel olarak, sadece danışmanımla iletişim kurmaya çalışıyorum çünkü tamam ve her şey hakkında beni takip etmesi gerekiyor. Bu yüzden araştırma, tez ve benzeri amaçlar için her zaman onunla iletişim kurmam gerekiyor ve o her zaman benim için müsait.

K19 (Erkek, Eskişehir): Hiç de değil mesela derste anlamadığım kısımlar olursa hocaya e-posta veya telefon numarasından ulaşabilirim. hocalar ve öğrenciler arasındaki iletişimin çok kolay olduğunu söyleyebilirim. Onlara istediğiniz zaman danışabilirsiniz ve size zamanında ve memnuniyetle cevap vereceklerdir.

4.2.2. Katılımcıların Türk arkadaşları ile ilişkileri

Ulusal öğrencilerin de uluslararası öğrencilerin entegrasyonu için önemli bir parçasıdır. Böylelikle, bu çalışma, bu Gineli öğrenciler ile bir açıdan ev sahibi nüfus oluşturabilen Türk öğrenciler arasındaki mevcut ilişkilerini incelemeye de çalışmıştır. Bu konuyu anlamak için öncelikle bu Gineli öğrencilerin hangi öğrencilerle daha çok ilişki kurduklarını belirleme söz konusu olmuştur. Daha sonra bu öğrencilerin Türk arkadaşları olup olmadığı ve ilişkilerini nasıl algıladıkları araştırılmıştır.

Bu araştırmaya katılanların en çok kiminle arkadaşlık kurduğu sorusuna ilişkin, çalışmanın sonuçları birkaç grup olduğunu göstermektedir. Bazıları istisnasız her türden öğrenciyle, bazıları Gineliler ve Afrikalılarla, bazıları Türklerle, bazıları Ginelilerle, bazıları ise uluslararası öğrencilerle en çok arkadaşlık kurduklarını ifade etmiştir. Ancak, en büyük sayıya sahip grup, uluslararası öğrencilerle çok daha fazla arkadaşlığı kurduğunu iddia edenlerden oluşmaktadır.

Uluslararası öğrencilerle en çok arkadaşlık kurduğunu iddia eden katılımcılardan, 31. katılımcı, yabancılarla daha arkadaş olduğunu çünkü kendisine göre Türklerle sadece derslerde veya yemekhanede buluştuğunu açıklamıştır.

K31 (Erkek, Antalya): Yabancılarla daha çok arkadaş oluyorum aslında çünkü Türklerle sadece üniversiteye gittiğim zaman görüşüyorum. Yani ders çalışırken veya kantinde yemek yerken.

18. katılımcı ise, bazı Türklerin kendilerini yabancıardan üstün gördüklerini açıkladıktan sonra, yabancı öğrencilerle çok daha fazla arkadaş olduğunu iddia etmiştir.

K18 (Erkek, İstanbul): Benim sınıfımda neredeyse hepsi Türk. Ama yurt düzeyinde, biz karmayız. Pakistanlılar var, İranlılar var, Yemenliler vs. Ve odamı paylaştığım kişilerle kendimi iyi anlaşıyorum. Yurtlardaki Türk öğrencilere kıyasla kimisi çok basit, kimisi de biz

yabancılardan üstün olma fikrine sahip. Bu onların yabancı öğrencileri küçük görmelerine neden olur. Kısacası, yabancı öğrencilerle çok daha fazla arkadaş ediniyorum.

Aynı doğrultuda, 10. katılımcı da yabancılarla daha arkadaş olduğunu ancak yukarıdakilerinden farklı olarak, Türklerle de fena olmadığını ve her zaman onlarla beraber olduğunu ifade etmiştir.

K10 (Erkek, İsparta): Yabancı arkadaşlarımla, yabancılarla daha çok arkadaş oluyorum. Bu arada, Türklerle de fena değil, çünkü her zaman onlarla birlikteyim.

16. katılımcı ise, sadece iki Türk arkadaşı olduğunu, hatta bir tanesinin kendisiyle bir zamanlar aynı dairede yaşadığını ve onları çok takdir ettiğini açıkladıktan sonra, Afrikalılarla daha arkadaş olduğunu dile getirmiştir.

K16 (Erkek, Eskişehir): Genel olarak ben buraya geldiğimde ilk zamanlar biraz arkadaş edinmeye çalıştım ama iyi insanlarla. İster Türk, ister Afrikalı. Hatta aynı apartmanda birlikte yaşadığım bir Türk arkadaş buldum. Ben ondan büyüğüm ama o birlikte çok iyi vakit geçirdiğimiz çok saygı duyulan bir gençtir. Ve ailesini de tanıyorum. Bir hoca vasıtasıyla tanıştığım bir arkadaşım daha var, o da çok iyi. Onlardan başka Türk arkadaşım yok. Ama sorunuza cevap vermek gerekirse, Afrikalılarla çok daha fazla arkadaş ediniyorum....

Bir başka katılımcı ise Afrikalı arkadaşlarıyla özellikle de onunla aynı dili konuşanlarla daha arkadaşlık kurduğunu belirtmiştir. Hatta bunun bildiği dilinden kaynaklandığını söyleyerek sözlerine eklemiştir.

K22 (Erkek, Eskişehir): Her şeyden önce, şu an için Afrika'dan, özellikle de Fransızca konuşan Afrika'dan gelen öğrencilerle çok daha fazla arkadaş ediniyorum. Ve bu birkaç faktörden kaynaklanır, örneğin iletişim faktörü ana nedendir.

26. katılımcı, Türkiye'ye geldiğinden beri pek çok arkadaş olduğunu ancak çoğunluğun Afrikalılardan oluştuğunu da bu şekilde itiraf etmiştir.

K26 (Erkek, Eskişehir): Afrikalı olduğum için mutlaka Afrikalı öğrencilerle. Türkiye'de bulunduğumdan beri birçok ilişki kurdum, doğrusunu söylemek gerekirse çoğu Afrikalıdır.

7. katılımcıya gelince, sizinle aynı kimliğe sahip insanlara alışmanın daha kolay olduğunu ve Türklerle de çok karmaşık olmadığını, zamanla alıştığını söylese de, yine de doğal olarak ilişki kurması onun için Afrikalılarla daha kolay olduğunu savunmuştur.

K7 (Erkek, Bursa): Aynı kimliğe sahip olduğunuz kişiyi alıştırmamanın daha kolay olduğu doğrudur, yani: renk, dilde iletişim kolaylığı, cinsiyet. Ancak Türklerle de durum çok karmaşık değildi. Tabii ilk başlarda ortama alışkın olmadığımından, biri ile selamlaşmaktan bile çekiniyordum ve benim rengimden insanlara alışık olmayanlar da çekinebilirlerdi. Ama alışıkça selamlaşıyoruz, sorularını soruyorlar çünkü hep meraklı insanlardır. Yani o kadar da zor değildi. Ama özelleşme gerekirse doğal olarak benim gibi Afrikalı biriyle ilişki kurmak benim için daha kolay oldu.

Ancak, katılımcılardan başka bir grup, aynı ülkeden gelen öğrencilerle, yani Ginelilerle daha çok arkadaş olduğunu açıklamışlardır. Bazıları bu durumun nedeni olarak kendilerini bağlayan toplumsal (doğal) bir bağlantıdan bahsetmektedirler. Bu bağlamda 2. katılımcı doğal bir bağ nedeniyle Ginelilerle daha çok arkadaş olduğunu söylemekle birlikte kendisi ile diğerleri arasında bir engel koymadığını hatırlatmıştır. Yani biri onunla tanışmak isterse, milliyeti ne olursa olsun bunun zor olmadığını belirtmiştir.

K2 (Erkek, Samsun): Ginelilerle daha çok arkadaşlık kuruyorum çünkü bu yakınlaşma vardır, hepimiz Gineli olduğumuz için önce bizi birleştiren bir bağ vardır, bu yüzden normal olduğunu düşünüyorum. Ancak tanınması zor bir insan değilim, beni tanımak istersen tanışırız, mesela Türk ya da Avrupalısın diye (arkadaş olmayacağız) gibi bir engel koymuyorum. Dolayısıyla bu noktada bir sorunum yoktur. Ginelilerin yanı sıra, yurdumuzda zaten arkadaşım olan çok sayıda Afrikalı ve Asyalı yabancı vardır.

Başka arkadaşları Türklerden ve yabancılardan olduğu için arkadaşlığın milliyetten bağımsız olduğunu da belirten 3. katılımcı, yine de Gineliler söz konusu olduğunda, bu bağın doğal olarak kurulduğunu öne sürmüştür.

K3 (Erkek, Denizli): Bu arada, milliyetle ilgili olarak saymıyorum çünkü fark ettiğim gibi dostluk milliyetle bağlantılı değildir, etkileşime bağlıdır, anladın mı? Genelde, karışıktır. Ama bir Gineli geldiğinde doğal olarak dostluk kurulur. Bu arada aramızda direkt dostluk olacak, anlıyor musun? Ama genelde başka milletlerden de arkadaşlarım vardır. Türkler, Afrikalılar,...

Yine bu katılımcıların doğal olarak nitelendirdikleri bu bağlantıdan bahseden 13. katılımcı da aynı şekilde anlatmıştır. Çünkü söylediğine göre insanlar kendilerini yabancı bir ülkede bulduklarında birbirlerine daha çok takılırlar. Bununla birlikte, kendisini Türklerle veya Gineli olmayanlarla dost olmaktan alıkoymayacağını da eklemiştir.

K13 (Erkek, Trabzon): Her kesimden arkadaş edinirim. Ama aynı şehirde yabancı olduğunuz ve birbirinize benzeyenler olduğunuz andan itibaren Türklerle daha çok arkadaş oluyorum dersem de yalan olur, doğaldır çünkü. Yani siz yabancılar birbirinizi

görüyorsunuz, burada hepiniz yabancı olduğunuz için ortak statüden dolayı daha çok yapıştırıyorsunuz, daha çok yakın siz oluyorsunuz. Ama bu beni Türklerle, hatta diğer milletlerden ve Ginely olmayan diğer yabancılarla dostluklar kurmaktan alıkoymaz.

Aynı doğrultuda, kendisini de bu doğal bağa dayandıran 24. katılımcı, önce kendisiyle aynı ülkeden gelen öğrencilerle daha arkadaş olduğunun altını çizmiştir. Ama aynı zamanda futbol maçları aracılığıyla başkalarıyla birlikte olduğunu da belirtmiştir. Çünkü Türk dilini anlamak için onlarla (Türklerle) olmakta fayda olduğunu dile getirmiştir.

K24 (Kadın, İzmir): Aynı ülkeden geldiğim insanlarla çok daha fazla arkadaş oluyorum. Onlar kardeşler, birbirlerine yardım ederiz. Onların dışında, Türklerden çok uluslararası öğrencilerle birlikteyim. Ancak Türk öğrencilerle de futbol maçları aracılığıyla buluşurum. Çünkü bir dili anlamak istiyorsanız o dili konuşana ya da sizden daha iyi anlayana yaklaşmanız gerekir. Zaten Türkiye'de olduğum için Türkçe konuşmalıyım.

Öte yandan, diğer öğrencilere kıyasla, Türk öğrencilerle daha arkadaş olduklarını açıklayan bazı katılımcıların olduğunu da unutmamak gerekir. Bu hususta, 19. katılımcı, Turk sınıfı arkadaşlarıyla çok daha fazla arkadaşlık kurduğunu, onlarla çok zaman geçirdiğini ve birbirlerine çok şey paylaştıklarını ifade etmiştir. Bu konudaki sözleri aşağıdaki gibidir.

K19 (Erkek, Eskişehir): Genel olarak sınıf arkadaşlarım olan Türklerle çok daha fazla arkadaşlık kurdum. Diğer öğrencilerle de arkadaşım ama Türk öğrencilerle, yani genel olarak sınıf arkadaşlarımla daha çok arkadaşım. Onlarla daha çok zaman geçiririm. Birlikte çok şey paylaşıyoruz.

Aynı durumda, 19. katılımcı gibi üç diğer katılımcı de Türklerle daha fazla arkadaşlık kurduklarını vurgulamışlardır. Onların görüşleri de aşağıdaki satırlarda sunulmaktadır.

K25 (Kadın, Konya) Türklerle daha çok arkadaş oluyorum. Zaten sınıfımızdaki tek yabancı öğrenci benim.

K29 (Erkek, Eskişehir): Öğrenciler arasında çok arkadaş edindiğimi söyleyebilirim ama çoğu Türklerle birlikteyim.

K32 (Kadın, Muğla): O zamana kadar Türklerle, aslında okulda, Türklerle çünkü sınıfımdaki tek yabancı benim.

Bu Gineli öğrencilerin Türk arkadaşları olup olmadığı sorusuyla ilgili olarak, görüşülen 34 öğrenciden sadece 3'ünün Türk arkadaşı olmadığını iddia ettiğini belirtmek önemlidir. Bu 3 katılımcıdan ilk 2'si yani 5. ve 18. katılımcının tamamı İstanbul ilinde eğitim görmektedir. 5. katılımcı, TÖMER'i yapmakta olduğu, 18. katılımcı ise, görüşme yapıldığı tarihte zaten bölümde yüksek lisansının ilk yılına başladığını öğrenilmiştir. 24. katılımcı da, Eskişehir ilinde, 5. katılımcı gibi görüşme gerçekleştirildiği anda TÖMER'de okumakta olduğu ortaya çıkmıştır.

Böylece, henüz Türk arkadaşı olmamasının nedenini daha dil eğitimi almakta olmasıyla açıklamaya çalışan 5. katılımcının ve aksine "arkadaş olmak için herkes bir adım atmalı" diyerek daha çok Türkleri suçlamaya çalışan 18. katılımcının sözleri şu şekilde sunulmuştur.

K5 (Kadın, İstanbul): Hayır, hiç Türk arkadaşım yok. Yeni geldiğim için olabilir, Türkçe okumaktayım şu an.

K18 (Erkek, İstanbul): Hayır, hiç Türk arkadaşım yok. İlk modülde sınıf ortamında olduğumuzda, onlarla ilişki kolay olmamış. Çünkü siz onlara doğru adım atıyorsunuz ama onlar adım atmıyorlar. Dolayısıyla, oldukça doğal olarak, bir ilişki karşılıklılık üzerine kuruludur. Adım sadece bir taraftaysa, bunun mantıklı olduğunu düşünmüyorum. Bu yüzden onlarla mesafe koymayı tercih ettim. Sen bir adım at, onlar bir adım atsınlar, iyi olabilir. Ama adımı atan tek kişiysen, böyle olamaz.

24. katılımcı ise, hiç Türk arkadaşı olmadığını iddia etmesine rağmen, birlikte oynadıkları futbol maçlarında sık sık Türklerle olduğunu açıklamıştır.

K24 (Erkek, Eskişehir): Hiç Türk arkadaşım yok, 3 Türkle birlikte olduğum aynı odada doğru ama onlar sadece oda arkadaşı, her zaman arkadaş değiliz. Çünkü beraber kalırız, beraber uyuruz ama sabah herkes kendi yoluna gider. Henüz onlarla arkadaş olmayı denemedim ama genelde beraberiz çünkü yurdumda beni tüm futbol müsabakalarına davet ediyorlar. Burada, en çok danışılan ve futbolla ilgilenen Gineli benim diyebilirim...

Katılımcıların Türk arkadaşlarıyla ilişkilerine ilişkin olarak, iki diğer katılımcı yalnızca bir Türk arkadaşına sahip olduğunu vurgulamıştır. Biri arkadaşı ile yakın zamanda tanıştığını dolayısıyla aralarında henüz pek temas olmadığını anlatırken, diğeri tanıdık ve arkadaş arasında fark olduğunu açıkladıktan sonra, sahip olduğu tek "gerçek" arkadaşı ile çok iyi ilişkilere sahip olduğunu iddia etmektedir.

K23 (Kadın, İzmir) : Evet, ama sadece bir Türk arkadaşım var. Bu arada, bu arkadaşla daha yeni tanıştım. Henüz aramızda çok fazla temas olmadı.

K31 (Erkek, Antalya): Çok yok, sadece bir tane gerçek Türk arkadaşım var. Aslında çok tanıdığım var ama arkadaş dediğimizde, bir tane olduğunu diyebilirim, çünkü benim için arkadaş ve tanıdık farklıdır. Çok iyi ilişkilerimiz var. Mesela arkadaşım çok iyi bir insan, birlikte çok şey paylaşıyoruz. Bu şehri terk etmesine rağmen hala temas halindeyiz.

Diğer yandan, daha sonra görüleceği gibi, bu araştırmaya katılanların çoğu sadece birkaç Türk arkadaşı olduğunu iddia etmekle kalmamış, aynı zamanda ilişkilerini iyi olarak nitelendirmiştir. İlk önce çok arkadaşı olduğunu ve onların sayısını bile tahmin edemediğini söyleyen 6. katılımcı, Türk arkadaşlarıyla olan ilişkisini "samimi" olarak nitelendirmiştir. Özel olarak, kendi terimlerle "kardeş" olarak gördüğü Türk arkadaşlarından biriyle ilişkisini anlatmaktadır. Daha fazla ayrıntı için, yaptığı açıklamalar aşağıdaki gibidir :

K6 (Erkek, Uşak) Şu anda baya Türk arkadaşım var ve arkadaşlığımız devam etmektedir, onların sayısını tahmin edemiyorum. O da çok samimi ilişkiler, sorun yok. Hatta Türk arkadaşlarımdan biri kardeşim gibidir, şu an Ankara'da yaşıyor, aynı sınıfta hiç okumadık, sadece Uşak'ta tanıştık, birlikte yaşadık ve bugün bir kardeş gibidir. Bazen beni Ankara'ya davet eder, bazen 2 veya 3 gün kalıyorum, kardeşim gibidir. Gerçekten gerçek Türk arkadaşlarım oldu.

Görüşme yapıldığı anda mezun olanlardan biri olan 15. Katılımcıya gelince, mezun olmasına rağmen, Türk arkadaşlarıyla şimdiye kadar iletişim halinde olduğunu beyan etmiştir. Sadece üniversitede değil, üniversite dışında da birlikte yapmış oldukları çeşitli etkinliklerden bahsetmiştir. Tezi için de bazı Türk arkadaşlarından yardım aldığını açıklamada bulunmuştur. Bu konudaki sözleri aşağıdaki gibi sunulmaktadır.

K15 (Erkek, Kayseri) : Evet, hala zaten iletişim halinde olduğum Türk arkadaşlarım var ama çok değildir. Çok sempatik kızlardı, hep beraberdik, derslerimiz olmadığında beraber dışarı çıkıyorduk, restorana gidiyorduk. Hatta bazen onlarla oturma odasında bir araya gelip birlikte filmler çekiyoorduk. Üniversitede de aynı bölümde Türk bir arkadaşım vardı ama o doktora yapıyordu. Aynı bölümde olduğumuz için hocalarımız aynıydı, aramızda büyük bir bağ vardı çünkü laboratuvara geldiğimde mutluydu. Bu yüzden bana Afrika hakkında soracak çok sorusu vardı, bu bizi daha da yakınlaştırdı, çok konuşuyoruk. Ve tezim için bile, o laboratuvardayken, bana birkaç yardım eli uzattı. Bir de yurttan ilk Türk arkadaşım vardı, burada ilk tanıştığım ve ilk senemde benimle çok ama çok iyi kişiydi. Birinci yılım, o olmasaydı, berbat gibi olacağını söyleyebilirim. Ama bana çok yardımcı oldu ve o da hala iletişim halindeyiz. Bu arada dediğim gibi çok fazla Türk arkadaşım olmadı da, ama onlarla ilişkim mükemmel, ilişkişimiz harika olduğunu diyebilirim.

16. katılımcı da, Türkiye'ye geldiğinden beri aslında iki gerçek arkadaşı olduğunu söylese de, aynı zamanda bu iki kişiyle dostluğun ötesine geçen ilişkileri olduğunu bile belirtmiştir.

K16 (Erkek, Eskişehir) : Arkadaş sayısına kıyasla, yakın olmayan başka arkadaşlarım olduğunu söyleyebilirim. Ama yakın arkadaşlar, buraya geldiğimden beri sadece iki kişi olduğuna inanıyorum. İki Türk arkadaşım ilişkilerimiz normal. Yani çok çok dostane ilişkiler, içinde saygının olduğu ilişkiler. Bu arada aramızda karşılıklı bir saygı var. bazen bile arkadaşlığın ötesine geçen bir ilişkidir. Çünkü onlara gittiğimde kendimi evimde gibi hissediyorum. Sana söylediğim gibi, altın kalpli insanlar bile var. İnsana saygı duymayı gerçekten bilenler, insanın değerini bilenler.

7. katılımcı ise, sadece tanıdıklarının değil, arkadaşlarının da olduğunu söyleyerek söz etmeye başlamıştır. Daha sonra, yirmili Türk arkadaşı olduğunu belirterek, onlarla ömür boyu sürecek bir dostluk olduğunu altını çizmiştir.

K7 (Erkek, Bursa): Öncelikle arkadaşlar ve tanıdıklar olduğunu söylemek istiyorum. Bu yüzden arkadaşlarımla ilgili olarak yirmili kadar sayabilirim. (İlişkilerimiz) çok iyi, çok iyi, Türk arkadaşlarım gerçekten ömür boyu arkadaş kalan arkadaşlardır. Çünkü bana çok yardımcı oldular. sık sık iletişim kurarız.

Aynı anlamda 11. Katılımcı, yakın ve uzak arkadaşları olduğunu söylemektedir. Aynı zamanda, yakın arkadaşlarının 5'i geçmediğini belirtip, ilişkilerini birkaç olumlu sözlerle nitelendirdiği görülmüştür.

K11 (Erkek, Ankara): Türk arkadaşlarım var tabii. Yakın arkadaşlar olduğu gibi uzak arkadaşlar da vardır. Gerçekte yakın olan arkadaşlarım, sanırım 5 kişiyi geçmez. Türk arkadaşlarımla olan ilişkilerim samimiyet ilişkisidir. gerçekten çok dostane ilişkiler, nezaket ve saygı ilişkileridir.

Yine aynı doğrultuda, başka bir katılımcı, iyi Türk arkadaşları olduğunu söyledikten sonra, bazılarının aileleriyle tanışmak için başka şehirlere davet edildiğini bile belirtmiştir.

K12 (Kadın, İzmir): Evet, Türk arkadaşlarım var. Bunun gibi 5 olabilir veya onu aşar. İlişkilerimiz iyi, sürekli birbirimizi ararız. Bazen birlikte dışarı çıkıyoruz. iyi arkadaşlardır çünkü yurttan yeniye bile bazılarıyla birlikteydim, oradan ayrılmama rağmen hep aynı fikirleri paylaştık, onlarla harıkaydı. Hatta aileleriyle tanışmam için beni başka şehirlere davet edenler bile var. böylelikle, her halükarda gerçekten arkadaşlardır.

Gerçekte, bu çalışma çerçevesinde, daha doğrusu bu Gineli öğrenciler (futbol oynayanlar için) ve Türkler arasındaki dostluk kurma konusunda, çalışmanın sonuçları futbol maçlarının önemli bir rol oynadığını da göstermiştir. 10. Katılımcının (futboldan dolayı) o kadar çok Türk arkadaşı var ki, ona kaç Türk arkadaşı olduğunu sorulduğunda tekrar "onların sayısı mı" diye sormuştur. Ayrıca, bazen tek başına otururken Türk arkadaşlarının gelip bir sorunu olduğunda ona yardım etmeye hazır olduklarını dile getirdiklerini bile açıklamıştır.

K10 (Erkek, İsparta): Evet, birçok Türk arkadaşım var. Onların sayısı mı? Futbolu takıma bakarsam, 25-30'a kadar olduğunu diyebilirim. Çünkü buradaki 1. yılımda doğrudan KYK futbol takımına katıldım. Bu yüzden bir sürü arkadaşım var. Ve 2 yıl sonra yeni gelenlerle de tanıştım, 25'ten fazla vardır. Bir de kampümüzde bir yurt var, orada yaşayan Türkler ve yabancılarla bir ekibim var. Ek olarak yabancı futbol ekibim var yani oradaki tüm yabancılarla bir takım oluşturduk. Okulda çok arkadaşım var ve bazen ben böyle otururken bile gelip bana derler ki, eğer zorlanırsan beraber gidebiliriz, sorunu beraber çözmeye çalışırız. ilişkilerimiz çok iyidir.

Benzer bir durumda, 3. katılımcı da, futbol maçları nedeniyle birkaç Türk arkadaş edindiğini şu şekilde belirtmektedir.

K3 (Erkek, Denizli): Evet, Türk arkadaşlarım var. kaç ? dostum bu çok fazla, başlangıçta yurttan olduğum için orada özellikle futbol takımıyla bir çok arkadaş edindim. Yani neredeyse tüm ekip benim arkadaşlarım. Belki de bazıları sadece tanıdıkları olduğunu diyebiliriz. Sınıf arkadaşlarım da vardır, görüyor musun? başkaları da var, çok çok anlaşıyoruz. İyiler, ilişkilerimiz iyi.

2. katılımcı ise, 5-10 arası Türk arkadaşı olduğunu beyan ettikten sonra Türk arkadaşlarıyla futbol maçları da dahil olmak üzere çeşitli etkinliklere katıldığını vurgu yapmıştır.

K2 (Erkek, Samsun): Evet, ama çok değil, 5 -10 falan Türk arkadaşım var ama sorun değil diyebilirim. Sınıf arkadaşlarımla da iyi anlaşırım. Türk arkadaşlarımla ilişkiyi dürüstlük ve basitlik içinde tutmaya çalışıyorum. Örneğin, sosyal etkinlikler varsa katılıyorum , organize edilen futbol maçları da varsa birlikte oynuyoruz. Bazen birlikte oynadığımız tenis maçları da var, sorun yok diyebilirim. Henüz çok yakın bir arkadaş edinemesem de, yani onlarla ayrılmaz bir dostluk kurmasam da, ama sağlıklı ilişkilerimiz olduğunu diyebilirim

Öte yandan, başka iki katılımcı ise, Türk arkadaşlarıyla olan ilişkilerinden bahsederken bu Türklerin kendilerine ya da ülkelerine karşı olan önyargılarından da

bahsetmişlerdir. Böylelikle, 19. katılımcı, önce 15-20 Türk arkadaşı olduğunu dile getirmiştir. Ardından, iletişim kurduğu ve aynı zamanda birlikte çok zaman geçirdiği arkadaşları olduğunu belirtmiştir. Başka bir deyişle, ilişkilerinin iyi olduğu için birlikte birçok şey yaptıklarını açıklamıştır. Yine de, Türk arkadaşlarıyla sohbet ederken ülkesiyle (Gine) ilgili bazen bazı açıklamalarına şaşırdıklarını da hatırlatmıştır. 21. katılımcı ise, 20 falan Türk arkadaşı olduğunu ve ilişkilerinin iyi gittiğini belirttikten sonra, önyargılarından da bahsetmiştir. Örneğin "...başlangıçta sizi tanımayan ve sizin hakkınızda her şeyi düşünen bir Türk ile tanışabilirsiniz. Ancak...". Daha fazla ayrıntı için, bu iki katılımcının sözleri birbiri ardına aşağıdaki gibi sunulmaktadır.

K19 (Erkek, Eskişehir): Türk arkadaşlarımı 15 ila 20 arasında böyle tahmin edebilirim. Yani iletişim kurduğum ve çok fazla vakit geçirdiğim gerçek arkadaşlarım. Bu çok iyi bir ilişki. Genelde meraklı insanlardır, bana ülkemle ilgili bir şeyler sorarlar, açıklıyorum. Onları şaşırtan şeyler olur. Bir de ülkelerinde işler nasıl gider diye sorarım, yani birbirimize fikir veririz bu arada. Ben ülkem hakkında konuşurum ve onlar da kendi ülkeleri hakkında konuşurlar. Bununla eğleniriz. Bazen birlikte geziler de düzenleriz.

K21 (Erkek, Adana): Evet, 20 (arkadaşım) falan vardır. Benim ilişki kurduğum arkadaşlarım çok iyi gidiyor. Örneğin başlangıçta sizi tanımayan ve sizin hakkınızda her şeyi düşünen bir Türk ile tanışabilirsiniz. Ancak birbirinizi tanıdıkça davranış değişir. Biliyorsunuz, kime iyi davranırsanız, size karşı açık olacaktır.

17. katılımcı, önceki katılımcılardan farklı olarak, sahip olduğu birkaç arkadaşıyla birlikte etkinlik yaptığını ve bir sorunu olduğunda onları arayarak yardım alabileceğini söylese bile, ilişkilerinin sadece üniversitede veya eğitim bağlamında olduğunu savunmuştur.

K17 (Erkek, Eskişehir): Evet, vardır. Benimle aynı sınıftan 2-3 Türk arkadaşım var. Arkadaşlar dediğimde ders çalışma yönüne gider. Üniversitede bulduğumuzda etkinlikler yaparız ve biter. Bir sorunum olduğunda da onlarla iletişime geçebilirim ve bana yardımcı olurlar. Az önce söylediğim buydu, Türk arkadaşlarımla ilişkilerim sadece eğitim çerçevesinde.

4.2.3. Katılımcıların Boş Zamanlarında Yaptıkları Aktiviteler

İlk olarak, bu çalışmaya katılanların neredeyse tamamının okumaktan başka bir işi olmadığını söylediğini hatırlatmak önemlidir. Çünkü 34 katılımcı arasından sadece 6 öğrenci çalıştığını beyan etmiştir. Ancak, iş yaptığını belirten öğrenciler arasında da 2'si sadece tatillerde çalıştıklarını açıklamıştır. Ayrıca, öğrenimleri ile beraber olsun tatilde olsun bir iş yapmış olduklarını vurgulayan bu öğrencilerin bir katılımcı dışında

tamamının burssuz olduğunu da belirtmek gerekir. Bu kapsamda, 25. katılımcı, okurken aynı zamanda bir iş yaptığını beyan ettikten sonra, iş bulmak için bir Türk arkadaşının kendisine yardım ettiğini anlatmıştır. Daha sonra, kendi sözleriyle dış ticaret yapmakta olduğunu ve online çalıştığı için tam zamanlı bir işi olduğunu belirtmiştir. Son olarak, (işte) bir baskı olmadığı için işini ve eğitimini birleştirebildiğini açıklamıştır.

K25 (Kadın, Konya): Evet çalışıyorum. İş bir Türk arkadaşım sayesinde alabildim. İş olarak dış ticaret yapıyorum. Tam zamanlı çünkü çevrimiçi çalışıyorum. Evet, çünkü çalıştığım yerde baskı yok. İkisini sorunsuz bir şekilde birleştirmeyi başarıyorum.

Aynı doğrultuda, 30. katılımcı da, uluslararası ticarete çalıştığının altını çizmiştir. Ancak, işini yabancı bir arkadaşı aracılığıyla aldığını iddia etmiştir. Ayrıca, tüm derslerini geçtikten sonra çalışmaya başladığı için tam zamanlı bir iş yapmakta olduğunu da söz etmiştir. Tezini ve işini birleştirmeyi kendisinin de başarmakta olduğunu söyleyerek sözlerini bitirmiştir.

K30 (Erkek, Konya): Evet, iş yapıyorum, yaptığım işi seviyorum, uluslararası ticarete çalışıyorum. Nasıl buldum? O da yabancı bir arkadaş aracılığıyla. Tam zamanlı çünkü tüm derslerimi geçtikten sonra çalışmaya başladım. Yani tezimi yazarken oldu. Şahsen, beni rahatsız etmedi. İkisini aynı anda birleştirebildim.

32. katılımcı ise, bir yıl boyunca yarı zamanlı restoranda çalıştığını dile getirmiştir. Yabancıları seven ve şirketin patronu olan bir arkadaşı (Türk) olan bir arkadaşı sayesinde işi bulduğunu açıklamıştır. Aynı zamanda iş ve eğitimi aynı anda birleştirip birleştiremediği sorusuna da "evet" cevabını verdi ve bunun organizasyona, yaptığımız işe ve birlikte çalıştığınız patrona bağlı olduğunu söz etmiştir.

K32 (Kadın, Muğla): Evet, bazen çalışırım, yarı zamanlı, yabancıları seven bir arkadaşı olan ve şirketin patronu olan bir arkadaşım sayesinde işi buldum. İlişkilerimiz çok iyi, çok iyi bir insan, yabancıları sever. Bu arada 2018'de bir restoranda çalışıyordum. Ama şu ana kadar iletişim halindeyiz. İş sevdim, barda daha doğrusu çalıştım. Orada yaklaşık bir yıl çalıştım. Evet, işi ve eğitimi aynı anda birleştirmeyi başarıyorum, bu arada hepsi organizasyona bağlı. Aynı zamanda birlikte çalıştığınız patronlara da bağlıdır, çalışma yerine ve yaptığımız işin türüne bağlıdır.

6. katılımcıya gelince, çok muhtaç olmadığını söylese de TÖMER'den sonra iş aramaya başladığını açıklamaktadır. O da 30. katılımcı gibi iş bulmak için yabancı olan bir arkadaşından yardım aldığını iddia etmiştir. Ardından, 3 yıl boyunca sadece tatillerde

bir iş yaptığını dile getirmiştir. Ancak 4. yılda üniversitedeki eğitimine paralel olarak İngilizce dersleri verdiğini belirtmiştir.

K6 (Erkek, Uşak): Dili öğrendikten sonra iş aramaya başladım. Bilirsiniz, bu görüşmenin başında söylediğim gibi, bizim ortaya koyduğumuz fikir, eğitim ile aynı zamanda çalışmaktır. Ben de kendi kendime dedim ki, biraz para kazanacak bir iş arayacağım, en azından ekonomimi güçlendirmek için. Böylece dilden hemen sonra Türkiye'de "çabuk" dediğimiz ufak tefek işler yapmaya başladım. Bana şantiyede çalışan yabancı bir arkadaşım buraya (onun yanına) gelip geçinebileceğimi söyledi... Ailemin bana yardım ettiğini de belirtmeyi unutmadan. Okumak için geldiğim için çalışmak zorunda değildim, çalışmak benim için kişisel bir tercihti... Böylece 4. sınıftayken üniversite derslerimden sonra İngilizce öğretmek için merkeze gidiyordum. Maaşımdan pek memnun değildim ama kabul edilebilirdi. Mezun olana kadar böyle devam ettim. İlk yıl, ikinci yıl ve üçüncü yıl sadece tatillerde çalışıyordum. Ancak 4. yılda üniversitedeki eğitimime paralel olarak İngilizce dersleri veriyordum.

Bir de bu çalışma bağlamında, katılımcıların çoğu derslerinin yanında herhangi bir iş yapmadıklarını söyledikleri için kendilerine boş zamanlarında yaptıkları etkinlikler sorulmuştur. Başka bir deyişle, katılımcılara sinema, tiyatro, konser vb. etkinliklere katılıp katılmadıkları sorulmuştur. Daha sonra, bu tür etkinliklere katıldığını iddia edenlere sadece ne sıklıkla katıldıkları değil, kimlerle katıldıkları da sorulmuştur. Bu tür etkinliklere katılmadığını iddia edenlerden ise katılmama sebeplerini belirtmeleri istenmiştir. Ayrıca, arkadaşlarıyla bazen buluşup buluşmadıkları "evet ise" hangi etkinlik için ve kimlerle buluştukları sorulmuştur.

Aslında, bu Gineli öğrencilerin sinema, tiyatro, konser vb. belirli kültürel etkinliklere daha az ilgi gösterdikleri tespit edilmiştir. Çünkü sadece (34 katılımcıdan 8'i) bu tür faaliyetlere katıldığını belirtmiştir. Ayrıca, bu (8) katılımcılardan biri sadece özel günlerde katıldığını söylerken, diğerleri sık olmasa da katıldıklarını söz etmişlerdir. Bazıları sadece bir kez ya da TÖMER'deyken katıldıklarını belirtse de gerçekte katılımcıların en önemli kısmı bu tür etkinliklere katılmadıkları ortaya çıkmıştır. Bu katılımcıların bu etkinliklere katılmama nedenleri ele alındığında, araştırma sonuçları katılımcıların çoğunluğunun bu tür etkinlikleri "sevmediğini" veya "ilgilenmediğini" belirttiğini göstermektedir. Böylece, Gine'deyken bile bu tür etkinlikleri (sinema, konser vb.) sevmediğini vurgu yapan 10. katılımcının sözleri şu şekilde sunulmuştur.

K10 (Erkek, İsparta): Hayır, hayır, bu tür etkinliklere katılmıyorum. Sevmedim bile, bilmiyorum, bunun için tutkum yok. Gine'den beri sevmediğim bir şeydir. Çok katıldığım tek aktivite futbol, tek kelime ile spordur.

Aynı şekilde görüşme sırasında TÖMER'i yapmakta olan 23. katılımcı daha sonra dilin kendisini katılmaktan engelleyen bir faktör olduğunu açıklasa da bu tür etkinliklerden hoşlanmadığını ifade etmiştir.

K23 (Kadın, İzmir): Hayır, çünkü bunlar pek sevmediğim aktiviteler. Ve dil de eksik. Örneğin 8 Mart'ta şiir yapmayı planlamıştım ama bunu nasıl yapacağım? Sadece Fransızca olarak ifade edebiliyorum. Hatta hocamızla bu konuyu konuştum. Mart ayı boyunca şiir yapmayı sevdiğimi söylemişim ama kendimi Türkçe olarak ifade edemiyordum. Fransızca yazıp Türkçeye çevireceğim desem de anlamını bozmuş olurum.

4. katılımcı ise, bu tür etkinliklere katılmanın zaman kaybı olduğunu düşünmektedir. Bu konudaki sözleri aşağıdaki gibi sunulmaktadır

K4 (Erkek, Nevşehir): Hayır, sinemaya, konsere katılmıyorum çünkü bana katma bir değer katmıyor, zaman kaybıdır. Ama öte yandan tiyatroya hiç katılmadım ama komik film izlemeyi takdir ediyorum çünkü beni eğlendirir ve rahatlatır. Kısacası, eğitimime uymayan her şey, ben bu işe girmeyi sevmiyorum çünkü bu bir zaman kaybı, zaman uçup gidiyor, onu nasıl kullanacağımızı bilmek lazım.

7. katılımcı da, böyle etkinliklere katılmadığını çünkü hem hoşuna gitmediği için hem de kaygılarının bir parçası olmadığını belirtmiştir.

K7 (Erkek, Bursa): Hayır, hiç katılmadım ve bunun nedeni benim de hoşuma gitmemesi. Aksi takdirde davetlerim vardı ama katılmak istemedim. Gine'den beri bu asla benim endişelerimden biri olmadı.

Ancak başka bir grup, zamanları olmadığı için katılmadıklarını açıklamıştır. Bu hususta, 17. ve 18. katılımcılar üniversiteye odaklanmayı gerekli gördükleri için bu etkinliklere katılmadıklarını ifade etmişlerdir. Biri katılmaya başladığını ancak dersleri nedeniyle önce bırakmaya karar verdiğini anlatırken, diğeri üniversitedeki meşguliyeti nedeniyle kendisine bazı şeyleri yasakladığını anlatmaktadır.

K17 (Erkek, Eskişehir): Hayır, aslında bir derneğe katılmıştım ama kursların hızı ve dil seviyem göz önüne alındığında, ilk önce geri çekildim, şu an için sadece çalışmalarına odaklanıyım diye. Değilse bu dernekte sinema, tiyatro ve okuma etkinlikleri düzenlenmektedir. Ama ne yazık ki devam edemedim çünkü her seferinde orada olmaya vaktim olmadı. Dernek Anadolu ve Osman Gazi'de çalışır.

K18 (Erkek, İstanbul): Hayır, böyle bir etkinliğe hiç katılmadım. Katılmıyorum çünkü geldiğimde o kadar meşguldüm ki üniversitede sorun yaşamamak için kendime birçok şeyi yasakladım.

Aynı bağlamda, 19. Katılımcı da, üniversitedeki derslerle ilgili meşguliyet nedeniyle bu tür etkinliklere katılmadığını açıklamıştır.

K19 (Erkek, Eskişehir): ... sinemaya sadece bir kez katıldım ama tiyatroya hiç gitmedim. Ashında bunlar şu anda pek ilgimi çekmez. İlgi duymadığımdan değil, ders çalışarak zamanımı sinemaya ve tiyatroya ayıramadım. Çünkü üniversitedeki programımız tüm hafta, yani Pazartesi'den Cuma'ya. Ve hafta sonları, genellikle bu zamanı arkadaşlarımla geçirmeye ayırıyorum. O yüzden şimdilik sinema ve tiyatroya odaklanmıyorum.

Önceden bahsedildiği gibi, bu araştırmaya katılanlara arkadaşlarıyla birlikte yemek yeme, futbol oynama gibi diğer aktiviteleri yapıp yapmadıkları, "evet ise" kimlerle buluştukları sorulmuştur. Araştırmanın sonuçları, katılımcıların en önemli kısmı spora, özellikle de futbola çok ilgi duyduğunu göstermiştir. Ve bu futbol maçlarında bu Gineli öğrenciler sadece yabancılarla değil Türklerle de oynadıklarını anlatmışlardır. Bu çerçevede, 4. katılımcı sadece organizasyonlarından bahsetmekle kalmaz, aynı zamanda bir buluşma sırasında arkadaşlarıyla birlikte neler yaptıklarını aşağıdaki ifadelerle açıklamada bulunmuştur.

K4 (Erkek, Nevşehir): Daha önce de altını çizdiğim gibi gerçekten organizemiz, önce tüm milletleri bir araya getiren bir derneğimiz var, bizim de kendi organizasyonumuz var yani Afrika organizasyonu. Dolayısıyla aramızda düzenlediğimiz etkinlikler vardır. Namazdan sonra bir camide buluşmak üzere kararlaştırdığımız son aktivite birlikte kahvaltı yaptık. Futbol söz konusu olduğunda, bunun için de Türklerle, Araplarla ve başkalarıyla buluşuruz. Kısacası Nevşehir'de bulunan bütün milletlerle futbol oynadığımızı söyleyebilirim.

10. katılımcı, sadece yabancıardan değil, çok sık oynadığı Türklerden de oluşan üç futbol takımının olduğunu hatırlattıktan sonra, Beşiktaş takımını sevdiğini ve bu takımın maçlarında arkadaşlarıyla izlemek için gittiğini belirtmiştir.

K10 (Erkek, İsparta): Evet spor yapıyoruz, 3 takımım var: 1. yabancı takımdır, yani İsparta'daki yaşayan yabancılar. 2. Afrika takımı, 3. ise yurt takımıdır. Ve her sene başında burada üniversitelerde spor faaliyetleri düzenleniyor. Ben de arkadaşlarla birlikte katılıyorum. Ben Beşiktaş'ı çok seviyorum mesela (futbol takımı), ne zaman oynasalar arkadaşlarla maç izleyerek katılıyoruz.

Aynı bağlamda, futbolu sevdiğini söyleyerek başlayan 16. katılımcı da herkesle yani yabancılarla olduğu kadar Türklerle de futbol oynadığını şu ifadelerle açıklamaktadır.

K16 (Erkek, Eskişehir): Dediğim gibi, futbolu severim, sık sık oynarım ve bazen sohbet etmek için arkadaşlarımla buluşurum. Mesela futbol için Türk-yabancı herkesle oynarım. Hatta sık sık beni futbola çağırırlar, hadi bizim için oynayacaksın, ödemene bile gerek yok, biz senin için para öderiz derler. Çünkü saha bedava değil. Genelde Araplar benim için yapar. Bir keresinde bile bir turnuva sırasında finale kadar gittik. Yurttayken de Türkleri futbolda neler yapabileceğimizi göstermeye davet ediyorduk.

Bazı katılımcılar da sadece Türk arkadaşlarla değil yabancılarla da görüştiklerini belirtmişlerdir. Bu buluşmalar bazen evde, bazen restoranlarda, bazen de geziler yoluyla gerçekleşir. En çok Gineli arkadaşlarıyla buluştuğunu açıklayan 7. katılımcı, zaman zaman Türk arkadaşları tarafından da davet edildiğini duyurmuştur. Böylelikle, buluştuklarında birlikte yemek pişirdiklerini aşağıdaki ifadelerle açıklamıştır.

K7 (Erkek, Bursa): Evet, aynen, özellikle yemek yapmayı seviyorum. Yani, bir kez bulduğumuzda ve hazırlanacak bir şey olduğunda, liderliği ben alıyorum. Futbola gelince, uzun zamandır futbol oynamıyorum. İlk sırada özellikle Gineliler var ama beni davet eden Türk arkadaşlarım da vardır. Bazen birbirimize ziyaret ederiz ve beraber pişiririz. Özellikle bir Türk arkadaş var, artık "lafidi" denen yöresel yemeğimize abone olmuş gibi. Bazen bunu ne zaman pişireceğimiz diye soruyor çünkü çok beğendi.

19. katılımcı ise, yabancılarla futbol oynadığını söylese bile, Türk arkadaşlarıyla sohbet ettikleri, restoranlarda buluştuğunu açıklamıştır.

K19 (Erkek, Eskişehir): Evet, arkadaşlarımla futbol oynarım. Bu arada, yabancı arkadaşlarımla oynarım. Genellikle haftada bir kez oynarız. Ve size söylediğim gibi genellikle Türk arkadaşlarımla dışarı çıkarım. Arkadaşlarıyla dışarı çıkmayı seven insanlardır. Bazen üniversiteden çıktığımızda bile doğruca eve gitmek yerine bir kafeye gideriz, otururuz, beraber sohbet ederiz, bazen kurslarımız ile ilgili konular, bazen kültürel konulardır.

Aynı bağlamda 25. katılımcı da aynı şeyi aşağıdaki ifadelerle anlatmaktadır.

K25 (Kadın, Konya): Tabii ki sohbet etmek için bir araya geliriz ve bazın de restoranlara beraber gideriz. Aynı zamanda futbol çok oynarız. Aslında hem türklerle hem de yabancılarla.

28. katılımcıya gelince, nadiren dışarı çıktığını ve futbol oynamadığını belirtse de, özellikle yurttayken Türk arkadaşlarıyla restorana gitmek veya turistik yerleri gezmek için dışarı çıktığının altını çizmiştir.

K28 (Kadın, İstanbul): Evet, bazen arkadaşlarımla yemek yemeye giderim ama çok fazla dışarı çıkan biri değilim. Ama yine de bazen arkadaşlarımla restorana giderim. Bazen Ginelilerle, bazen yabancılarla görüşüyorum. Türkler de bazıları evet çünkü 3 yıl yurttta kaldım, yurttta kalıyordum. Dolayısıyla orada Türk arkadaşlarım vardı, hatta orada olan bir öğretmen bile vardı, beni çok severdi mesela sık sık beraber olurduk. Bazen onun evine giderdim. Yurtlardan çıkınca o da evime geldi, bir de burada bazı turistik yerleri gezmek için birlikte gittik. Ancak futbol oynamıyorum.

Ancak bazı katılımcılar bazen Türklerle buluştuklarını veya futbol oynadıklarını söyleseler de daha çok yabancılarla oynadıklarını iddia etmişlerdir. Üniversitede futbolla ilgili yabancılar için özel bir gün olduğunu açıklayan 15. katılımcı, Türklerle nadiren oynadığını söyleyerek sözlerini sonlandırmıştır.

K15 (Erkek, Kayseri): Genel olarak uluslararası öğrencilerle oynardık çünkü üniversitede her Çarşamba günü tüm uluslararası öğrenciler içindi. Böylece geliyorduk, küçük takımlar oluşturuyorduk, birlikte oynardık. Ve hafta sonları genellikle ülkelere karşı oynardık, örneğin Gineliler Fildişililere karşı vb. derdik. Gerçeği söylemek gerekirse, Türklerle nadiren futbol oynardım.

31. katılımcı da aynı şekilde en sık yabancı öğrencilerle görüşüğünü belirtmiştir. Bu konudaki sözleri aşağıdaki gibi sunulmuştur.

K31 (Erkek, Antalya): Evet zaman zaman yapıyoruz. Ama çoğu zaman yabancılarla oluyor çünkü burada Antalya'da bir yabancı öğrenci organizasyonumuz var. Bu nedenle zaman zaman geziler, futbol maçları gibi etkinlikler düzenleriz. Bununla birlikte bazen türklerle de karşılaşırız.....

4.3. Entegrasyon Sürecinde Katılımcıların Karşılaştığı Kolaylıklar / Zorluklar, Sınıf Tekrarı Yapıp Yapmadıklarına ya da Eğitimlerini Bırakmayı Hiç Düşünüp Düşünmediklerine İlişkin Veriler

Bu bölümde, Katılımcıların Türkiye'ye entegrasyonları sırasında karşılaştıkları kolaylıklar ve zorluklar sunulmaktadır. Daha sonra, katılımcıların belirli zorluklardan dolayı sınıf tekrarı yapıp yapmadıkları ya da eğitimlerini hiç bırakmayı düşünüp düşünmediklerini söz konusu olacaktır.

4.3.1. Katılımcıların karşılaştığı kolaylıklar

Hiç şüphe yok ki, bir öğrenci yabancı bir ülkeye geldiğinde özellikle o ülkenin dilini bilmiyorsa birçok konuda yardıma ihtiyaç duymaktadır. Daha doğrusu, kalacak yer bulmak, oturma izni başvurusu yapmak, üniversiteye kaydolmak vb. için yardıma ihtiyacı vardır. Böylelikle, bu çalışmada katılımcılar ayrıca Türkiye'ye geldiklerinden bu yana yaşadıkları kolaylıklar hakkında da belirtmeleri istenmiştir. Bu hususta, bu çalışma çerçevesinde eski uluslararası öğrencilerle (Gine'den ya da başka uyruktan) ve yeni gelenler arasındaki dayanışmanın temel bir rol oynadığını gözlemlenmiştir. Bunun yanı sıra YTB'nin bursluları söz konusu olduğunda, kurum tarafından oluşturulan yeni gelen burslu öğrencileri karşılama komiteleri de büyük önem taşımaktadır. Buna ek olarak, bu katılımcıların Türkiye'de dinlerini (İslam'ı) kolayca uygulayabilmeleri için birçok imkana sahip olduklarının altını çizdikleri de fark edilmiştir.

Eski ve Yeni Öğrencilerin Arasındaki Dayanışmasından Doğan Kolaylıklar :

Aslında, az önce hatırlatıldığı gibi, bu araştırmadaki veriler, eski uluslararası öğrenciler (Gine'den ya da başka uyruktan) ile yeni gelenler arasındaki dayanışmanın, entegrasyon açısından birçok şeyi kolaylaştıran temel bir unsur olduğunu göstermiştir. Bu çalışmada, eski Gineliler öğrencilerin sadece diğer Ginelileri Türkiye'ye okumaya gelmeleri için motive etmeleri değil (Türkiye'yi seçiminde katılımcıların motivasyon bölümünde), aynı zamanda bir kez geldiklerinde yerleşim ve kayıt işlemlerinde onlara yardımcı oldukları görülmüştür.

Yeni geldiğinde kimseyi tanımadığını ve Türkçe hiç birşey bilmediğini söyleyen 13. katılımcı, aslında şehrinde Gineliler öğrenciler bulunduğunu ve bu nedenle yeni bir öğrencinin yapması gereken her şeyde kendisine yardımcı olduklarını aşağıdaki ifadelerle açıklamıştır.

K13 (Erkek, Trabzon): Bir Gineliler veya uluslararası bir öğrenci olarak elhamdulillah herhangi bir zorluk yaşadığımı hatırlamıyorum. Ama, kolaylıklar evet. Geldiğimde kimseyi tanıımıyordum ama Ginelileri buldum. Bu yüzden çok kolaydı. Benimle çok iyi ilgilendiler, yabancı bir ülkeye indiğinizde yapılacak tüm işlemlerde bana yardımcı oldular. Çünkü Türkçe hakkında hiçbir şey bilmiyordum. Yani bana çok yardımcı oldular, bu çok hoşuma gitti çünkü onlar olmasaydı nasıl yapardım diye düşünüyorum. Bulduğum kolaylık budur.

Aynı şekilde 2., 9., 23. ve 24. katılımcılar da kendilerinden önce Türkiye'ye gelen Gineli kardeşlerinden ikamet talebi, üniversiteye kayıt, entegrasyon vb. konularda yardım aldıklarını ifade etmişlerdir.

K2 (Erkek, Samsun): Kolaylıklar ile ilgili olarak, buraya daha yeni geldiğimde, örneğin tek başımayken biraz zor olabilecek bazı dosyaları bulmam için bana yardımcı olan Gineli arkadaşlar vardı. Üniversiteye kayıt yaptırmak için, oturma izni kartımı almak için de çok yardımcı oldular, entegrasyonum sağlamak için de çok katkıda bulundular.....

K9 (Kadın, İzmir): Çok kolaylıklar yaşadığımı söyleyebilirim. Kolaylıktan bahsettiğimde, şehrimde geldiğimde bana çok yardımcı olan Gineli arkadaşlarım oldu. Bu işleri benim için kolaylaştırdı. Diyelim ki, her istediğimi, arkadaşlarım bana çok yardımcı oldular, uyum sağlamamda, bir şeyleri bilmemde ve bir şeyleri nasıl yapacağımı bilmemde yardımcı oldular....

K23 (Kadın, İzmir): Kolaylıklar, neyse ki burada bulunan bir Gineli ile de tanıştım. Bir şeye ihtiyacım olduğunda onunla iletişime geçiyorum, müsaitse bana yardım eder. Örneğin, üniversiteye kayıt olma prosedürleri için, Tömer'de, ikamet başvurusu için ve başka, bana yardım eden kişidir.

K24 (Erkek, Eskişehir): Biz burada yeniyken, zaten kolay değildi. Ama arkadaşlarım sayesinde çok fazla zorluk yaşamadım. Çünkü zaten burada olan arkadaşlarım, yani benden önce gelenler, kayıt işlemleri, ikamet talebi vb. nasıl yapılacağını biliyorlardır. Dalayısıyla, arkadaşlarım, Gineli kardeşlerim daha doğrusu, tüm bunları yapmama yardımcı oldular.

Kolaylıkları bahsederken 15. katılımcı, eğitim gördüğü Kayseri'de "Gine toplumunun temsil edildiğini" bulduğu için çok şanslı olduğunu söyleyerek başlamıştır. Dolayısıyla, kendi ifadelerine göre bu topluluk sadece düzenlediği toplantılarla değil, entegrasyon faaliyetleriyle de entegrasyonuna katkıda bulunmuştur. Bu konudaki sözleri aşağıdaki gibidir :

K15 (Erkek, Kayseri): Kolaylıklar, öncelikle Kayseri'ye geldiğim için çok şanslı olduğumu söyleyebilirim. Çünkü Kayseri'ye geldiğimde Gine topluluğu zaten temsil ediliyordu. Ve bu topluluk bizim için oradaydı, toplantılar düzenlediler, entegrasyonumuzu sağlayan etkinlikler düzenlediler. Bize çok yardımcı oldu....

Bazı katılımcılar, Gineli kardeşlerinden aldıkları yardımın ötesinde, belirli prosedürler için diğer uluslararası öğrencilerden (Afrikalılardan...) de yardım aldıklarını iddia etmişlerdir. 7. ve 19. katılımcının sözleri bunu şu şekilde göstermektedir :

K7 (Erkek, Bursa): ... Geldiğimde, burada yaşayan bir Gineli ile zaten temas halindeydim, tüm bu adımlar için bana yardım eden oydu ve ben de geldiğimden beri aynı şeyi benden sonra gelen diğer Ginelilere yardım etmek için yaptım. Ek olarak, sadece Gine vatandaşları arasında değil, genel olarak Afrikalılar arasında var olan dayanışma olduğunu söyleyebilirim. Hatta burada Bursa'da Afrikalılar derneği bile var, bu dayanışmayı gerçekleştirmek için iletişim geçebilmeleri için bir whatsapp grubu vardır....

K19 (Erkek, Eskişehir) : Karşılaştığım kolaylıklar, Eskişehir'e geldiğimde zaten ülkemden gelen öğrenciler vardı, bu insanlar benim işim kolaylaştırdılar, Türkiye'de eğitimin nasıl yapıldığını anlattılar, beni teşvik ettiler. Oturma izni vb. almamda bana yardımcı oldular. Bunlar benim sahip olduğum kolaylıklar. Çünkü yabancı olarak, Türklerin dilini bilmediğim için biraz zor olacaktı. Benimle aynı dili anlayan başka Afrikalılar da var, onlar da bana yardımcı oldular....

Aynı bağlamda 11., 12. ve 20. katılımcılar da onlardan önce gelen Afrikalı arkadaşlarının kendilerine yardım ettiğini aşağıdaki gibi ifade etmişlerdir.

K11 (Erkek, Ankara): Kayıt veya diğer konularda gerçekten zorluk çekmedim çünkü buraya geldiğimde Türkiye'de bir yıl geçirmiş bir Burkinafasolu ile tanıştım. Zaten biraz entegre olduğu için onun sayesinde tüm adımlarımı zorlanmadan yapabildim, gerçekten benim için çok büyük bir yardım oldu.

K12 (Kadın, İzmir): Bir Gineli olarak, geldiğimde beni karşılayan bir Burundulu bir kız olduğunu hatırlıyorum. Gineli kardeşlerimin burada yaşadığını öğrenmeden önce onunla çok adım yaptım. Bundan sonra işlemlerimi tamamlamama yardım edenler Gineli kardeşlerim oldu....

K20 (Erkek, Ankara): Belki de burada yaşadığım zorluklar dildi. İletişim kurmak için bir şeye ihtiyacım varsa, bu bir problemdi. Bu yüzden yaşadığım en büyük zorluk buydu. Bunun dışında başka bir zorluk yaşamadım. Herşey iyi gidiyor. Örneğin kayıtlarım veya ikamet talebim bana yardım eden Afrikalı arkadaşlar sayesinde kolay oldu. Çünkü onlarla kendimi Fransızca aracılığıyla anlaşıyorum. Böylece işlerimi kolaylaştırıldı.

YTB Karşılama Komitesinden Doğan Kolaylıklar: Bu çalışmada katılımcıların yaşadığı kolaylıklarla ilgili olarak sunulanlara ek olarak, YTB'nin yeni öğrencileri ağırlamak için kurduğu komitesinin de katkısı bazı katılımcıların gözünden kaçmamıştır. Bu hususta, 10. katılımcı, havaalanında ilk gününden itibaren (YTB karşılama komitesi tarafından) karşılandığını dolayısıyla çok fazla zorluk çekmediğini açıklamıştır. Böylece, YTB'nin yeni öğrencileri nasıl karşıladığını kendi şehrinde edindiği deneyim ve yaptığı gözlemlerle aşağıdaki gibi anlatmaktadır.

K10 (Erkek, İsparta): Gerçekten çok fazla zorluk yaşamadığımı diyebilirim. Çünkü ilk günümünden havaalanında bir kez karşılandım. Burada bir organizasyonumuz bile var, sizin şehrinizde var mı bilmiyorum. Siz gelmeden önce YTB'nin adınızı Tömer'inize gönderdiğini göreceksiniz. Böylece Tömer'in müdürü orada bulunan eski yabancı öğrencileri, burada bulunan Afrikalıların başkanını arayacak, ona yeni gelenlerin listesini verecek. Yani yarın örneğin Gine'den 2 kişi gelecek, Moritanya'dan başka biri vb. olduğunu zaten biliniyor. Bu yüzden vardığımızda, bizi karşılayanlar arasında Benin'den bir öğrenci vardı ve bizi doğrudan yurtlara yönlendirdiler. Aslında çok fazla zorluk çekmedim çünkü Gine Bissau'dan biraz Fransızca bilen bir adam bile vardı, onun aracılığıyla da entegrasyon benim için çok çok kolay oldu. Çok fazla sorun yaşamadım.

Aynı anlamda 18. katılımcı da, YTB kurumunun organizasyonundan duyduğu memnuniyeti dile getirmiştir. Sadece YTB karşılama komitesi tarafından havaalanında karşılandığını değil, aynı zamanda ikamet işlemleri için dil merkezinde söz konusu kurumun bir bayan temsilcisi tarafından yardım edildiğini de iddia etmiştir. Bu konudaki sözleri şu şekildedir :

K18 (Erkek, İstanbul): ... Kayıtlarla ilgili olarak, kolay bir zaman geçirdim. YTB bursu kurumu ile şunu belirtmek isterim ki YTB her şeyi yerli yerine oturttuğu için performansından açıkçası memnun kaldığım bir kurum. Geldiğimizde, çeşitli adımlarımızda bize rehberlik eden dil merkezinde olanlar vardı. ikamet nasıl alınır, işlemler nasıl yapılır vb. dolayısıyla, yerleşmemiz gereken şeyler yapmak için rehberlik eden YTB temsilcisi bir hanım vardı. Ardından da üniversiteye kayıt için hanımefendi bize eşlik etti. Pratik olarak bu kolaylık YTB kurumu sayesinde bulduk. Geldiğimizde bile havaalanında karşılama komiteleri vardı. Özellikle çok takdir ettiğim bir kurum, işini ciddiyetle yaparlar.

Yeni gelen burslular için YTB'nin kurduğu karşılama komitesini takdir eden 21. katılımcı da, öğrenim gördüğü şehre özellikle yeni gelenleri karşılama zamanında uluslararası öğrencilerin organizasyonundan bahsetmektedir. Bu karşılamayı o kadar takdir etti ki, bunun sadece onların şehrinde veya üniversitesinde olduğunu bile düşünmektedir. Daha fazla ayrıntı için, sözleri şu şekilde sunulmuştur :

K21 (Erkek, Adana): Adana'daki uluslararası öğrenciler çok iyi organize olurlar, ilk geldiğinizde bile havaalanından sizi karşılarlar. Örneğin Gineli iseniz, Batı Afrika'dan gelen öğrencileri sizi çok iyi karşılamaları için görevlendirirler. Size yurtlara kadar eşlik ederler, tüm işlemlerde size yardımcı olurlar. Üniversite kayıtlarınız, ikamet başvurunuz vb. her şeyi yapmanıza yardımcı olurlar. Her üniversitede bunun olmadığını diyebilirim. Ama burada olduğumuz yerde böyle olur. Parasız gelseniz bile, bulana kadar size borç veririz.

29. katılımcı ise, ilk olarak, okuduğu şehrin büyük olmadığı için, kolayca alıştığını söyleyerek başlamıştır. Ardından YTB'nin uluslararası öğrenciler için karşılama ve idari prosedürleri için bir sistem kurduğu için de zor olmadığını anlatmıştır. Ayrıca, şehrinizde sizinle aynı ülkeden veya size yardımcı olacak diğer uluslararası öğrencilerle tanışabileceğinizi de sözlerine eklemiştir. Bu konularda herhangi bir zorluk yaşamadığını söyleyerek sözlerini sonlandırmıştır.

K29 (Erkek, Eskişehir): ... Kolaylıklara gelince, özellikle şehir büyük olmadığı için kolayca alıştım, ulaşım açısından kolay vs. Tömer'de, üniversitede kayıtlar için ya da ikamet talebi için de herhangi bir zorluk yaşamadım. Çünkü bize burs verenler (YTB), yabancı uyruklu öğrenciler olan bir kez burada işlerini kolayca yapmalarını sağlayan bir sistem kurdular. Yabancı öğrencilere yardımcı olmak için bir karşılama ve rehberlik komitesi kurdular. Buna ek olarak, şehrinizdeki yurttaşlarımızla veya idari işlemlerde size yardımcı olacak diğer yabancı öğrencilerle tanışabilirsiniz. Şahsen ben bu noktalarda zorluk çekmedim.

Bu araştırmaya katılanların karşılaştıkları kolaylıklar ile ilgili olarak hocalarından yardım aldıklarını söyleyenler de olmuştur. Bu hususta 6. katılımcı hocaları açık olduğu için entegrasyonunun kolaylaştığını ifade etmiştir. Dediklerine göre, hocaları yardımda, tavsiyelerde ve hatta bazıları ona ekonomik olarak yardımda bulunmuştur.

K6 (Erkek, Uşak): Benim entegrasyonumu kolaylaştıran şey, hocalarım çok açık olduğu için, bana yardımcı oldular, tavsiyede bulundular, hatta bazıları bana ekonomik olarak yardımcı oldular. Kişisel bir danışmanım vardı. Bir kez burada, Türkiye'nin her yerinde (Üniversitede) bir danışmana atandığınızı düşünüyorum. Yani kişisel danışmanım okul sorunlarım dışında bile gerçekten yanımdaydı, sosyal sorunlarımda bana yardımcı oldu. Bu yüzden bana cesaret verdi ve entegrasyon sağlamamı kolaylaştırdı. Dolayısıyla bunlar altı çizilmesi gereken noktalardır. Çünkü kolayca entegrasyon sağlamamı izin verdi. Olumlu yönleri bunlardır.

Aynı bağlamda, TÖMER hocalarından sadece kayıt için değil, ikamet talebi için de yardım aldığını iddia eden 34. katılımcının durumudur.

K34 (Kadın, Antalya): Özel bir kolaylık var mı acaba? Ama bence burada hareket etmek kolay, öğrenmesi de kolay. Buraya ilk geldiğimde idari işlemlerde hiçbir zorluk yoktu, oturma iznimde, kayıtlarımda, yapmam gereken her şeyde bana yardımcı olan Tömerli hocalarım oldu. O yüzden orada bir problem yaşamadım.

Benzer şekilde 3. katılımcı da Gine'deyken bile dil merkezinden bir bayandan mesaj aldığını ve bu temaslar sayesinde burada bir kez zorluk yaşamamak için bir whatsapp grubu oluşturduklarını aşağıdaki gibi anlatmıştır.

K3 (Erkek, Denizli): Bu arada şanslıydık, daha gelmeden kabul edildiğimizde dil merkezimizde bize mesaj gönderen bir bayan vardı, bu mesajlar aracılığıyla bir whatsapp grubu oluşturduk ki iletişim halinde olalım diye, buraya ilk kez geldiğimizde zorluklarla karşılaşmamak için...

Din (İslam) İle İlgili Kolaylıklar : Bu bölümde Gineli öğrencilerin karşılaştığı kolaylıklardan bahsettiğimize göre, diğer konulara geçmeden önce, bu araştırmaya katılanların Türkiye'de kolayca dinlerinin gereklerini yerine getirip getiremediklerine ilişkin algılarının bu düzeyde sunulması gerekli olduğu görülmüştür. Çünkü bu çalışmanın verilerine göre Gineli öğrenciler dinleri olan İslam ile ilgili sadece kolaylıklarla karşılaşmışlardır. Zaten, Gine'nin ağırlıklı olarak müslüman bir ülke olduğu bu çalışmanın başından itibaren hatırlatılmıştır. Hatta bazı katılımcıların Türkiye'yi din (İslam) nedeniyle seçtiklerini söylediğini de bu araştırmanın verileriyle bile fark edilmiştir.

Öncelikle "Bir dine mensup iseniz bunun gereklerini Türkiye'de kolaylıkla yerine getirebiliyor musunuz" sorusuyla ilgili olarak, bu çalışmaya katılmayı kabul edenlerin hepsinin Müslüman olduğunu beyan ettiklerini belirtmek önemlidir. Buna ek olarak, çalışmanın verileri, tüm bu Gineli öğrencilerin Türkiye'de dinlerinin (İslam) şartlarını yerine getirme kolaylığı konusunda olumlu bir takdire sahip olduklarını göstermiştir. Türkiye'de özellikle İslam dinini uygulamanın kolaylığından bahseden 4. katılımcı, Avrupa'da İslam'ı sorunsuz uygulayabileceğiniz (tek) ülke olduğunu iddia etmiştir. Ayrıca Türkiye'nin Müslüman bir ülke olduğunu, her yerde cami olduğunu, her namaz saatinde ezan okunduğunu ve tam da bu yüzden bu ülkede biraz zaman geçirmek istediğini dile getirmiştir.

K4 (Erkek, Nevşehir): Türkiye'nin özelliği budur. Türkiye, Avrupa'da herhangi bir sorun yaşamadan dua (ibadet) edebileceğiniz tek ülkedir. Müslüman bir ülke ve bu yansıyor çünkü en az bir cami görmeden bir kilometre yürüyemezsiniz ve namaz vakti geldiğinde ezan okunur. Benim için, bu ülkede biraz zaman geçirmek isteyebilmemin sebeplerinden biri de budur.

26. katılımcı ise, Türkiye'yi Müslüman bir ülke olarak nitelendirdikten sonra bu ülkeyi sevmesinin nedenlerinden birinin de dinini uygulama kolaylığına sahip olması olduğunu belirtmiştir.

K26 (Erkek, Eskişehir): Tabii ki zaten Müslümanım, Türkiye İslam ülkesidir, her yerde camiler var. Gerçekte dini yükümlülerimi de kolaylıkla yapıyorum. Bu ülkeyi sevmemin en büyük sebeplerinden biri çünkü camiye istediğim zaman, hiçbir sorun yaşamadan gidebiliyorum.

Aynı kapsamda 3. ve 24. katılımcılar da Türkiye'de din (İslam) ile ilgili görüşlerini ifade etmiştir. İkisi de Türkiye'de dinlerinin (İslam'ın) uygulamasında bir sorun olmadığını ifade ederek, her yerde ibadet yerleri olduğunu belirtmişlerdir. Bu konudaki sözleri aşağıdaki gibi sunulmaktadır.

K3 (Erkek, Denizli): Evet, bir sorun olmadan ibadet edebilirim. Benim dinim İslam'ın dayanak noktalarından birincisi namazdır ve burada bütün halka açık yerlerde ibadet yerleri vardır. Yurtlarda, kampüslerde her kampüste bir cami vardır, Ulu cami dışındaki bölümlerde dahi namaz kılmak için hazırlanmış bir yer bulunmaktadır. Böylece dini yükümlülüklerimi sorunsuz bir şekilde yerine getirme imkanım var.

K24 (Erkek, Eskişehir): Türkiye'de İslam'ı uygulamak çok kolay. Birincisi, odamda ibadet edebilirim, yurttan da namaz için bir yer var. Yakınlarda da bir cami var, istersem oraya gidip ibadet ederim. Aslında burada dinimle ilgili bir sorunum yok.

Aynı doğrultuda, Türkiye'de Müslüman olarak İslam'ı uygulamanın kolaylığını takdir eden 12. katılımcı, restoranlarda bile dininizin şartlarını yerine getirebileceğinizi diyerek (Türkiye'ye) tebrik etmiştir.

K12 (Kadın, İzmir): Evet, maşallah, lokantalarda olsanız bile dinin (İslam'ın) şartlarını yerine getirebilirsiniz. Çünkü her yerde namaz kılmanızı kolaylaştırdılar. Neyse onları tebrik ederim.

13. ve 31. katılımcılar ise Türkiye'de İslam'ı uygulamanın Gine'ye göre daha kolay ve daha uygun olduğunu söyleyerek bir karşılaştırma yapmaktadırlar. Biri dini açıdan Gine'ye göre Türkiye'nin her yerde cami olduğu ve çok temiz olduğu için daha uygun olduğunu söylediği gibi, diğeri de Türkiye'nin dini açıdan daha uygun olduğunu çünkü her yerde cami olduğunu savunmuştur. Onların sözleri aşağıdaki gibidir :

K13 (Eekek, Trabzon): Evet, Türkiye'de her halükarda Müslüman dinini uygulamakta bir sorun yok. Hatta burada geldiğimiz yerden daha kolay olduğunu söyleyebilirim.

Türkiye din (İslam) için Gine'ye kıyasla daha uygundur. Onu açıkça söylüyorum çünkü her yerde cami var. Yani çok iyi burada daha uygundur ve çok temizdir.

K31 (Erkek, Antalya): Evet evet, mükemmel bir şekilde. Müslüman çoğunluğa sahip bir ülke olduğu için bu düzeyde bir sorun yok. Burada dininizi uygulamak sorun değil. Zaten burada dininizi daha rahat uygulamanızı sağlayan birçok altyapı (Camiler) var. Çünkü benim ülkeme kıyasla bile gittiğin her yerde camiler var. Yurtlarda, fakültelerde, yol kenarlarında vb. Gerçekten bu ülkede çok sevdiğim bir şeydir.

18. ve 27. katılımcılar da Türkiye'de İslam ile ilgili görüşlerini dile getirmişlerdir. 18. katılımcı Türkiye'de kolayca ibadetlerini yaptığını, hiçbir namazı kaçırmadığını ve her seferinde ezan okunduğunu açıklamıştır. 27. katılımcı ise, ezan sürekli olduğundan dolayı namaz kılmak isteyebileceğimizi bile iddia etmiştir.

K18 (Erkek, İstanbul): Evet, namazımı kolay kılarım. Her vakit ezan vardır ve namazı kaçırmam. 5 vakit namazımı düzenli kılarım. Türkiye'de bu konuda sıkıntı yoktur.

K27 (Erkek, Bandırma): Açıkçası, bunun için Türkiye'yi 10/10 olarak değerlendiriyorum. Canınız namaz kılmak istemiyorsa bile müezzin sürekli aradığı için kılmak isteyeceksiniz.

29. katılımcı da, dini uygulayanların sayısı çok olmasa da Türkiye'nin Müslüman bir ülke olduğunu teyit etmektedir. Bir Müslüman dilerse Türkiye'de dinini yaşamasının kolay olduğunu çünkü söylediğine göre her 100 metrede bir cami olduğunu söyleyerek sözlerine eklemiştir.

K29 (Erkek, Eskişehir): Evet Türkiye'de pratik yapanlar az da olsa Müslüman bir ülkedir. Eğer gerçekten dininizi (İslam'ı) uygulamak istiyorsanız burada sizin için kolay. Özgürsünüz ve bunu yapmak için de birçok kolaylığınız var. Çünkü gördüğümüz gibi bir şehirde her 100 metrede bir cami bulabilirsiniz. Zaten bir Müslüman için bir avantajdır. Yabancı bir öğrenci ve bir Müslüman olarak dininizi uygulamanın sizin için burada kolay olduğunu düşünüyorum.

Hatta Türkiye'nin bazı illerinde İslam'ı %100 uygulayamazsınız tek diyen 1. katılımcıya örnek vermek için sorulduğunda bile bu konuda konuşmaya devam etmek istemediğini ileri sürmüştür. Bu konudaki sözleri aşağıdaki gibi sunulmaktadır.

K1 (Erkek, Muğla): Evet, ama % 100 değil. Müslüman bir ülke olmasına rağmen, dininizin tüm gereklerini yerine getirme fırsatı vermeyen bazı şehirler vardır. Bu noktada konuşmaya devam etmek istemiyorum.

21. katılımcı ise, dinini yaşamının kolay olduğunu belirttikten sonra Türkiye'de dininizi yaşamakta ya da yaşamamakta serbest olduğunuzu belirtmiştir. Yine de burada dininizi sorunsuz bir şekilde yaşamının mümkün olduğunu da sözlerine eklemiştir.

K21 (Erkek, Adana): Evet bir kolaylık var çünkü her yerde cami var, bu arada istediğini yaparsın. İstersen ibadet et istemezsen etme, özgürsün, ama sorunsuz bir şekilde ibadet edebilirsin.

4.3.2. Katılımcıların karşılaştığı zorluklar

Her şeyden önce, bu çalışmanın üçüncü amacının, Türkiye'deki Ginele öğrencilerin entegrasyon sürecinde karşılaştıkları zorlukları belirlemek olduğunu hatırlatmak da önemlidir. Bu konuda, katılımcıların çoğu Türkiye'ye entegrasyonlarını zorlaştıran en önemli etkenin Türkçe olduğunu belirttikleri görülmüştür. Bazı katılımcılar, dilin yanı sıra iş eksikliğini de entegrasyon sağlamalarını zorlaştıran bir faktör olarak belirtmişlerdir. İklim faktörü, yemeğe alışma zorluğu ile ilgili zorluklar da bu çalışmada bazı katılımcılar tarafından dile getirilmiştir. Buna ek olarak, bazıları da Afrikalı (siyah) olmanın entegrasyonunu zorlaştıran bir faktör olduğunu vurgulamıştır.

Dil İle İlgili Zorluklar : "Türkiye'de entegrasyon sürecinizi zorlaştıran etkenler nelerdir ?" sorusuna ilişkin olarak, çalışmanın sonuçları, Ginele öğrencilerin Türkiye'ye entegrasyonunu zorlaştıran en önemli faktörün Türkçe olduğunu göstermektedir. Çünkü katılımcıların en önemli kısmı, (34 öğrenciden 26'i), entegrasyonlarını zorlaştıran ana faktör olarak dilden bahsetmiştir. Türkiye'ye entegrasyonlarını zorlaştıran faktörün Türkçe olduğunu düşünen katılımcılar arasında 10. ve 4. katılımcı yer almaktadır. İstanbul gibi büyük şehirlerden farklı olarak İngilizce bilen birini bulmanın kendi sözlerine göre zor veya imkansız olduğu şehirlerini küçük olarak niteleyen bu iki (2) katılımcı, entegrasyonlarını zorlaştıran en önemli faktörün dil olduğunu açıklamıştır.

K10 (Erkek, İsparta): Buraya gelir gelmez entegrasyonumu zorlaştıran ilk şey bilirsin dildir. Entegrasyonumu çok ama çok zorlaştırdı. Çünkü dili anlamıyorsan, kolay olmayacak. A 101'e ya da küçük marketlere giderken bile biriyle birlikte olmak zorundasın. Görüyorsun değil mi ? Böylelikle, istediğiniz bir şeye sahip olmak için bile bir arkadaşımızı hareket ettirmeniz gerekiyor, bu bana çok dokundu. Bir de geldiğimde hastalandım, hastaneye gittim, bana bu konuda yardımcı olacak birini aramak zorunda kaldım. Yani ilk şey dildir. Eğer dili anlamıyorsan, entegrasyon senin için çok ama çok zor olacaktır. Çünkü burası büyük bir şehir değil, en azından İstanbul'da ya da Ankara'da, bazı yerler var ki, bazen sizi görür görmez bile İngilizce konuşmaya başlıyorlar. Ama

bazı şehirlerde sadece Türkçe var, eğer Türkçe bilmiyorsan entegre etmek kolay değil. Kısaca dildir.

K4 (Erkek, Nevşehir): Başta söylemek gerekir ki başlangıçta çok zordu ama Türkiye'ye gelen tüm insanların ortak noktası Türk dili. Türkiye'de Türkçe bilmiyorsanız, özellikle benimki gibi küçük bir kasabadaysanız, ölü sayılırsınız. Bu şehirde sadece Türkçe konuşulur , Fransızca'yı bırakın İngilizce ile eğlenen kimseyi bile duyamazsınız.

Aynı bağlamda 22. ve 23. katılımcılar da daha önce Türkçe bilmedikleri için entegrasyonlarında pek çok zorluk yaşadıklarını açıklamışlardır. 22. katılımcı ilk olarak Fransızca konuşan bir ülkeden geldiğini hatırlatmıştır. Ardından, Türkçe ile ilgili o kadar zorluklarla karşılaştı ki, kendi kendisine bile neden Türkiye'ye geldiğini sorduğunu ifade etmiştir. 23. katılımcı da, entegrasyonunu zorlaştıran faktörlerin Türk diline indirgenildiğini söyledikten sonra, bu konuda çok zorlandığını belirtmiştir. Bu iki (2) katılımcının bu konudaki sözleri aşağıdaki satırlarda sunulmuştur.

K22 (Erkek, Eskişehir): Özellikle dil, çünkü Fransızca konuşulan bir ülkeden geldim ve İngilizcem de iyi değil. Yani selamı bile Türkçe bilmiyordum. Bununla ilgili çok sıkıntı yaşadım. Hatta bir noktada beni kendime sorular sormaya itti. Neden burada? Neden Türkiye'de? Dilden başka bir şey yok. Çünkü, tüm süreçler il ilgili, bana yardımcı olan kardeşlerimi burada buldum.

K23 (Kadın İzmir): Her şey dil üzerine kuruludur. Birkaç şey yapmak istiyorum, konuşmayı bilmiyorum, bu yüzden zor. Bir şeyler almak için yola çıkabilirim, eğer mekana gitmeden tercümesini yapmazsam yapamam. Gerçekten bu konuda çok zorlandım.

24. katılımcı da, Türkçenin entegrasyonunu zorlaştıran ilk faktör olduğunu belirttikten sonra neleri fark ettiğini vurgu yapmıştır. Bu gerçeğin farkında olduğunu vurgulamasına rağmen, TÖMER'de öğrendikleri ile sokakta kullanılan dil arasında fark gördüğünü açıklamada bulunmuştur. Bu yüzden kendini insanlarla anlamakta zorluk çektiğini aşağıdaki gibi ifade etmektedir.

K24 (Erkek, Eskişehir): Birincisi, dili iyi anlamaktır. Nüfusla konuşmayı başaramıyorum. Çünkü birine yaklaşmak için önce ne söyleyeceğinizi anlamalısınız. Ve dil merkezlerinde bize öğrettikleri Türkçe, gerçek hayatta konuştuğumuzdan biraz farklı. Yani bize öğreten hocalar, kurallara uyarak yavaş konuşurlar, biz de bir kere dışarı çıkınca bu şekilde benimsemek isteriz ama insanlarla birbirimizi anlamak zor. Ama bence dili öğrenmenin iki yolu var, dil merkezlerinde öğrettiğimiz kural ve ilkelerle öğrenme var aynı zamanda nüfusun şehirdeki kelimeleri nasıl telaffuz ettiğini de bilmek gerekir.

Şimdilik zorluklarım bunlar. Çünkü birinin dilini konuşamıyorsanız, o kişiye yaklaşmanın kolay olmadığını düşünüyorum. Çünkü birkaç şey hakkında konuşacak, her zaman iyi anlamadığımı söyleyeceksiniz. Sonunda boş ver diyecek.

Aynı doğrultuda, 26. katılımcı da, en önemli faktörün Türkçe olduğunu belirtmiştir. Birkaç aylık Türkçe öğrenimin yapılmasına rağmen bunun hiç yeterli olmadığını çünkü ona göre fakültede bir kez dersleri anlamakta zorluklarla karşılaştığını dile getirmiştir.

K26 (Erkek, Eskişehir): En büyük etken dildir. Yeni bir ortamda, birkaç aylık dili öğrenimi yapmış olsanız da, bence bu aslında yeterli değildir. Bölümde bir kez dersleri anlamakta zorluk çok çekilmektedir. Bazı öğretmenler de hoşgörülü değil, yabancı olduğunu bilmiyorlar, dili onlar gibi konuşmuyorsun. Onların ana dilidir. Buradaki ve ülkemizdeki yönetimler arasında da fark var. Dolayısıyla adapte olmak gerekir, bu hiç de kolay değildir, doğrusu kolay olmaz.

28. katılımcı da entegrasyonunu zorlaştıran ilk faktör olarak dilden bahsetmiş olsa da aynı zamanda dili anlamak için çok çaba sarf ettiğinin de altını çizmiştir. Çünkü, başlangıçta bir sorun olduğunu söylemiştir. Ardından, Gine ile Türkiye arasındaki kültürel farklılığın da entegrasyonu zorlaştıran bir diğer unsur olduğunu bir örnek vererek sözlerine eklemiştir. Daha fazla ayrıntı için yaptığı açıklamalar şu şekilde sunulmuştur.

K28 (Kadın, İstanbul): İlk sorun dil. Ama derslere başlamadan önce dili öğrenebilmek için çok çalıştım. Çünkü ilk başta bir problemdi. Dile ek olarak kültürdür. Gine kültürü Türk kültüründen çok farklıdır. Olayları görme biçimleri, anlama biçimleri bizden farklı. Mesela bir Türk sizi dışarıda bulabilir, selam vermeden sizinle konuşur, bir servis ister veya bir soru sorar. Bizde (Gine'de) bunu yaptığımızda kişi size cevap bile bazen vermeyebilir.

31. katılımcıya ise, entegrasyonunu zorlaştıran ana etken olarak o da Türkçe olduğunu belirtmiş olsa bile, yine de bir yıl dil eğitimi aldıktan sonra biraz kolaylaştığının altını çizmiştir. Ayrıca, kültürel farklılığın kendisi için entegrasyonu zorlaştıran bir faktör olduğunu düşünen 28. katılımcının aksine 31. katılımcı bu farklılığa rağmen herhangi bir zorluk yaşamadığını açıklamaktadır.

K31 (Erkek, Eskişehir): Doğrudan dil ile başlayacağım. Dil, entegrasyonu biraz zorlaştırdı. Ama ilk yıldan sonra biraz daha kolay oluyor çünkü artık dili biraz konuşabiliyoruz. Diğer bir şey de ben çok sık dışarı çıkmayan bir insanım. Ama buna rağmen entegre olmama engel olmadı çünkü entegre olduğumu söyleyebilirim. Temel

zorluk dil ama bu zorlukla bile idare ediyoruz. Bunun dışında farklı kültürlerden olmamıza rağmen hiç zorlanmadığımı söyleyebilirim.

İş Bulma İle İlgili Zorluklar: Bu bölümün başında belirtildiği gibi, bazı katılımcılar dile ek olarak, entegrasyonlarını zorlaştıran başka bir faktör olarak iş bulmadaki zorlukları belirtmiştir. Bu durumda, diğerleri gibi entegrasyonunu zorlaştıran ilk etkenin dil olduğunu söyledikten sonra, 1. katılımcı sadece iş eksikliğinden bahsetmekle kalmaz, aynı zamanda bir iş bulsa bile eğitimi ile aynı anda yapamayacağını düşünmekte çünkü onun sözlerine göre iş bütün zamanını alır. 7. katılımcı ise, dili birinci faktör olarak bahsettikten sonra da yabancılar için iş bulma ya da dediği gibi başka faaliyetler için prosedürleri konusunda Türkiye yasalarından şikayet etmektedir. bu konudaki görüşleri aşağıda birbiri ardına sunulmuştur.

K1 (Erkek, Muğla): Türkiye'ye entegrasyonumu zorlaştıran faktörler birincisi dili (Türkçe) anlamak, ikincisi Türkiye'deki yaşam koşulları. Bu arada iş eksikliği ve bir iş kazandığınızda da tüm zamanınızı alıyor. Her ikisini de yapamazsınız. Yani, bir iş bulduğunuzda aynı anda hem üniversiteye hem de işe gidemezsiniz.

K7 (Erkek, Bursa): Tamam, birinci noktaya dil diyebilirim, ikinci olarak ülkenin kanunları. Çünkü ülkenin yasaları, ister iş bulmak, ister diğer faaliyetlere entegre olma fırsatlarına sahip olmak, hatta vatandaşlık vermek olsun, yabancılar için pek fazla avantaj sağlanmamaktadır. Dolayısıyla bunlar zorluklardır. Mesela ben, tabii ki okurken zorlandım ama Türkiye'ye özel değil, Gine'de de okurken zorlandım, genel bir durumdur. Ancak bir iş sahibi olmak veya belirli stajlara veya diğer faaliyetlere katılmak için yapılan çalışmalardan sonra belirli olanaklara ihtiyacımız vardır. Ama baktığınız anda ilk şartlarından biri Türk uyruklu olmanız olduğu ya da başvurarak için bu belgeye sahip olmanız gerektiği, ama bildiğiniz gibi böyle bir belge çıkarmanız için prosedür çok çok uzun sürebilir, hatta başarılı olmayabilir, bunun bir zorluk olduğunu söyleyebilirim.

5. katılımcı da, işsizliğinden bahsetmiştir. Konaklama, ulaşım, yemek vb. gibi para gerektiren çeşitli harcamaları sıralamıştır. Ayrıca, yaşı ile birlikte normalde ebeveynlerinden beklemek yerine, onlara maddi desteği vermesi gereken kişinin kendisi olduğunu düşünmektedir. Bu nedenle, entegrasyonunu zorlaştıran faktörün aslında bu iş eksikliği olduğunu belirtmiştir.

K5 (Kadın, İstanbul): Bu arada işsizlik çok önemli bir sorun çünkü kirayı, yemeği, ulaşımı ödemeniz gerekiyorsa ve çalışmıyorsanız, ebeveynler yapmadıkça hiçbir şeyiniz yok. Onlara böyle bir yaşla birlikte para göndermesi gereken sizsiniz bu yüzden gerçekten zor, Böyle bir durum cesaret vermiyor.

Benzer şekilde, entegrasyon zorluğu konusunda 16. katılımcı da en önemli zorluğun ekonomik düzeyde yer aldığını düşünmektedir. Önce aldığı bursunun yetersiz olduğunu hatırlatarak başlamıştır. Ardından, eşine maddi yardımda bulunmak zorunda olduğunu söyleyerek iş ve staj bile olmadığını kınamıştır.

K16 (Erkek, Eskişehir): Entegrasyonu zorlaştıran nedir? Ekonomik sorunlar olduğunu düşünüyorum. Çünkü biz Afrikalılar buraya geldiğimizde, her halükarda, ekonomik imkanların çoğu kısıtlıdır. Yani masraflarımız var, bazılarımızın yükü var. Kendime örnek vereceğim, burs almama rağmen bana yetmez. Çünkü bir yerde karım olan başka birine yardım etmem gerekir. İş olmaması da bir zorluktur. Çünkü burada iş yok. Staj bulmak bile bir sorundur.

İklim İle İlgili Zorluklar : Çok sayıda olmasa da bazı katılımcılar, iklimin entegrasyonunu zorlaştıran bir diğer faktör olduğunu belirtmiştir. Örneğin Eskişehir ilinde öğrenim gören 33. katılımcı, entegrasyonunu zorlaştıran en önemli etkenin iklimi (kış) olduğunu belirtmiştir. Bu faktöre ek olarak, sınırlı özgürlük olduğunu söylediği yurtlardan duyduğu memnuniyetsizliği dile getirmiştir.

K33 (Erkek, Eskişehir): Öncelikle iklim diyebilirim, gerçekten beni rahatsız eden bir faktör. Bu benim için ana noktadır. Ama küçük noktalar var mesela ben yurttan kalıyorum ve orada özgürlük biraz kısıtlı, sabit varış ve ayrılış saatleri var. Yani benim için bir engel çünkü ben istediğim zaman çıkıp, istediğim zaman geri gelmeyi seven biriyim.

Kendisini biraz yorduğunu söyleyerek ilk olarak iklimden de bahseden 3. katılımcıya gelince, başlangıçta dilin kendisi için çok zor olduğunu eklemiştir. Ama dille ilgili bu zorlukların normal olduğunu söylemekte çünkü anlattıklarına göre dili öğrendikten sonra kolay olacaktır.

K3 (Erkek, Denizli): Geldiğimde iklim beni biraz yormuştu ama sonunda uyum sağladım. Ondan sonra dil zordu, çok zordu.... Ama çabuk ustalaşma isteği ve sınavlardaki baskılar beni biraz strese soktu ama Allah'ın lütfü ile atlatabildik. Şu an %100 konuşabildiğimi söyleyemem ama seviye vardır, kendimi iyi ifade edebiliyorum. Çok fazla zorluk olmamış, aslında, sadece 2 faktör (iklim ve dil) ve bu da zorluk değil, normaldir. Dile hakim olduğumuzdan beri artık kolay, iyi geçiyor.

29. katılımcı da, başlangıçta entegrasyonunu zorlaştıran iki faktörden, dil ve iklimden bahsetmektedir.

K29 (Erkek, Eskişehir): Geldiğinizde başlangıçta söyleyebileceğim ilk şey dildir. İkinci şey iklim. Bu da başlarda karşılaştığım bir sorun. Genel olarak başta zorluk olarak bahsedebileceğim iki nokta bunlardır.

Öte yandan, Gine ile Türkiye arasında bazı yiyeceklerin ve hazırlanma biçimlerinin farklı olması nedeniyle bazı katılımcılar yemek konusunda da zorluklar yaşadıklarını dile getirmiştir. Bu hususta, 12. Katılımcı entegrasyonu zorlaştıran birincil faktörün dil olduğunu beyan ettikten sonra, yemeğe özellikle çorbaya baktığında kendi kendisine bu nedir, bu bana göre değil vb. diye böyle sözler ettiğini vurgu yapmıştır.

K12 (Kadın, İzmir): İlk faktör önce, her zaman dilden bahsedeceğiz, dilden sonra kültür var çünkü (Türk kültüründen) zaten farklı bir kültürümüz vardır. Ondan sonra bizi yoran yemekler var, bazen hiçbir şey yemeden kaldık. Yemeklere baktığımda, bu ne olduğunu diye sorardım özellikle Çorba'yı getirildiğinde, hayır diyorum, bu benim için değil....

Aynı doğrultuda, 30. katılımcı da entegrasyonunu zorlaştıran ilk faktörün yemek olduğunu söyleyerek sözlerine başlamıştır. Çünkü anlattığına göre yiyemediği bazı yiyecekler bile olmuştur.

K30 (Erkek, Konya): Önce yemek olduğunu söyleyeceğim çünkü yiyemediğim bazı şeyler vardı. Dolayısıyla bu seviyede radikal bir değişim yaşadım. Bunun dışında dil de başta kolay değildi, hiç de kolay değildi. Ama yine de hallettik.....

Afrikalı (Siyah) Olma İle İlgili Zorluklar : Bu Gineli öğrencilerin Türkiye'ye entegrasyonunu zorlaştıran faktörlerle ilgili olarak, bazı katılımcılar ten rengi veya kökenleriyle (Afrika) ilgili faktörlerinden de bahsedilmiştir. Entegrasyonun zorlukları konusunda en önemli etkenin dil olduğunu söyleyerek başlayan 6. katılımcı da, sözlerinin sonunda tüm Türklerin olmadığını iddia etse de, bazılarının sorduğu sorulardan dolayı hayal kırıklığına uğradığını dile getirmiştir. Bazen Türklerden "saçma", "garip" olarak nitelendirdiği "...Ülkenizde hayvanlarla mı yaşıyorsunuz..." gibi sorular aldığını açıklamıştır. Bu konudaki sözleri bunu aşağıdaki gibi göstermektedir.

K6 (Erkek, Uşak): Önce dil oldu. İlk altı ayımda kolay değildi, entegrasyon sağlamak için savaşıyordum. Söylenenlerden kesinlikle hiçbir şey anlamıyordum. Bu ilk engel vardı. Ve sonrasında, entegrasyon düzeyinde, beni biraz hayal kırıklığına uğratan bazı gerçeklerle bile karşılaştım. Bilirsiniz, Türklerin yabancılara gösterme eğiliminde oldukları ve hemen hoş olmayan bazı şakalar vardır. Bazen sana saçma olduğunu düşündüğüm şeyler soracaklar ve bu soruları cevaplaman için ısrar edecekler. Örneğin ülkenizde hayvanlarla mı yaşıyorsunuz? Bu arada genelleme yapmasak da bir Türk

kategorisinden bahsediyorum. Böyle insanlar var, özellikle okula gitmemiş olanlar. Hatta böyle sorular soran okula gidenler bile vardır. Garip sorular soruyorlar, sanırım bana sordukları tüm sorular hakkında konuşamam çünkü bazıları utandırıcıdır. Yani, hemen kolay değildi. Bu yüzden kendimizi entegrasyon düzeyinde zorluklar içinde bulduk. Yoksa, bunun dışında, sizi keşfetmek isteyen, sizi tanımak meraklı insanlar her zaman vardır. Dolayısıyla, entegre olmanız için bir fırsattır.

Aynı şekilde, 2. katılımcı da, bazı Türklerin tarafından "... ülkenizde su var mı? fillerle mi yürüyorsunuz...? vahşi hayvanlarla mı yaşıyorsunuz?... " Ya da "...buraya nasıl geldiniz ? göçmen misiniz ? burada yasal mısınız ?..." böyle soruları kendisine sorulduğunu ifade etmiştir. Ancak bu Türklerin yaptığı ayrımıcılık mı yoksa Afrika hakkında bilgi eksikliği mi olduğunu anlamadığını belirtmiştir. Bu konudaki sözleri aşğıdaki gibi sunulmaktadır.

K2 (Erkek, Samsun):Ek olarak, ülkenizde su var mı ? fillerle mi yürüyorsunuz ? vahşi hayvanlarla mı yaşıyorsunuz ? gibi sorular soruyorlar. Ayrımıcılıktan mı yoksa Afrika hakkında bilgi eksikliğinden mi yapıyorlar bilmiyorum. Ya da buraya nasıl geldiniz ? göçmen misiniz ? burada yasal mısınız ? Böyle derken neyi kastettiklerini bilmiyorum. Fark edemiyorum. Ama (bu sorulardan dolayı) endişelenmemem için, bunu Afrika ile ilgili bir bilgi eksikliği olduğunu görüyorum.

Aynı anlamda, 21. katılımcı da dili entegrasyon zorluğunun ilk faktörü olarak belirttikten sonra, dünyanın her yerinde sorunlu insanlar olduğunu farkında olduğunu söylese bile, 6. katılımcı gibi genç Türklerin kendisine bazen "can sıkıcı" olarak nitelendirdiği sorular sormasından şikayet etmiştir. Bu sorular arasında "Afrika'da su var mı? Ormanda mı yaşıyorsunuz?" örnek olarak vermiştir.

K21 (Erkek, Adana): Bu arada birinci etken, ilk geldiğimizde Türkçeye hakim değildik. Yani insanlar seninle konuşurlar, hiçbir şey anlamıyorsun, anlasan bile konuşamazsın. İkincisi, gençlerin size sorduğu tuhaf sorular. Mesela Afrika'da su var mı? Ormanda mı yaşıyorsunuz? Bu tür sorular gerçekten can sıkıcıdır. Ama kendi kendime diyorum ki, nerede olursan ol, sorunlar vardır, her zaman sorunları olan insanlar vardır. Kendi ülkemde, hatta kendi ailemde bile. Dolayısıyla bir yere gittiyseniz, olayların olumlu yönlerini almalısınız, ne için oradaysanız ona devam etmelisiniz. Çünkü her yerde zorluklar vardır.

19. katılımcı da, diğerleri gibi, entegrasyonun zorluğunun ilk faktörü olarak dilden bahsetmiştir. Ancak ikinci pozisyonda, farklı kültürlerden insanlar bir araya geldiğinde bunun biraz karmaşık olduğunu söyleyerek kültürel farklılıktan bahsetmiştir. Bu katılımcı

da önceki iki (3) katılımcı gibi bazı Türkler tarafından sorulan sorular hakkında konuşmuştur. Ancak, bazen bu sorulardan dolayı bu Türklerin size saygısızlık etmek istediği izlenimini edinebileceğinizi, ancak ona göre durum böyle olmadığını, kültürlerinde olduğunu ileri sürmüştür. Artık alıştığını bile aşağıdaki gibi belirtmiştir.

K19 (Erkek, Eskişehir): Türkiye'ye entegrasyon sağlamamı zorlaştıran etkenlerin başında dile hâkimiyetim gelir. Biz geldiğimizde dile hakim değildik, bazen halka açık yerlere gittiğinizde kendinizi ifade etmeniz gerekiyor ama kendinizi ifade edemiyorsunuz. Fakültede bile dile hakim olmadığım için, düşüncelerimi genel olarak ifade edemem. İkincisi, kültürel entegrasyon. Kültürü kendi ülkenizden farklı olan bir ülkeye geldiğinizde, bunun biraz karmaşık olduğunu bilirsiniz. İnsanlar sizi gördüklerinde size ülkenizde duymaya alışık olmadığımız sorular soruyorlar, hatta size saygısızlık etmek isteyenlerin insanlar olduğunu düşüneceksiniz. Halbuki öyle değil, onların kültüründedir. Benim için, entegrasyonumu biraz zorlaştıran şey dil ve bu kültürel unsurlardır. Ama artık alıştık.

Aynı bağlamda, 2. katılımcı da Türkiye'ye entegrasyonunu zorlaştıran faktörlerden bahsederken, dil faktöründen sonra siyahi olma gerçeğini de vurgulamıştır. Samsun şehrinde eğitim görmekte olan ve bu şehirde siyahların zayıf mevcudiyeti nedeniyle Türklerin seni görünce şaşırdıklarını ve bu yüzden ona göre onlarla iletişim kurmanın biraz zor olduğunu anlatan bu katılımcının sözleri şu şekilde sunulmuştur :

K2 (Erkek, Samsun): Türkiye'de entegrasyon sürecimi zorlaştıran etkenler önce dil, belki de siyah olduğum için. Tabii ki ilk başta biraz garip gelebilir diyebilirim çünkü şehrimizde (Samsun'da) çok fazla siyah insan yok, onlar (Türkler) şaşıyorlar, görüyor musun? İlk başta onlarla iyi iletişim kurmak biraz zor olabilir. Esas olarak söyleyebileceğim şey budur.

4.3.3. Katılımcıların etnisitelerinden dolayı karşılaştıkları (kötü) muameleler

Bu araştırmada aynı zamanda bu Gineli öğrencilerin Türkiye'ye geldiklerinden beri dilleri, dinleri veya etnisitelerinden dolayı kötü muamele ile karşılayıp karşılamadıklarını anlamaya çalışmak da söz konusu olmuştur. Eğer öyleyse, gerçekte nerede ve nasıl olduğunu açıklamaları istenmiştir.

Sorular ile ilgili olarak, araştırma verilerine göre, katılımcıların neredeyse yarısı (34 öğrenciden 15'i) herhangi bir ayrımcılık yaşamadığını iddia etmiştir. Ancak diğerlerinin tümü, esas olarak ırk kökenleriyle ilgili olarak kötü muamele ile karşılaştıklarını açıklamışlardır. Irkları nedeniyle kötü muamele gördüğünü hissedenlerden sadece iki (2) katılımcı, dilleri nedeniyle de olumsuz muamele ile

karşılaştığını eklemiştir. Başka bir deyişle, diğerleri sadece ırksal kökenleriyle bağlantılı olarak kötü bir muameleye maruz kaldıklarını açıklamışlardır. Din konusuna gelince, tüm katılımcılar herhangi bir kötü muameleyle karşılaşmadıklarını ileri sürmüşlerdir.

Bu katılımcıların ırksal kökenleri nedeniyle kötü muameleye maruz kaldıklarını hissettikleri yerler söz konusu olduğunda, araştırma verileri bunun genellikle toplu taşıma araçlarında ve sokağa çıktıklarında (sokakta yürürken) olduğunu göstermektedir. Bu hususta, Görüşme sırasında Muğla'da lisans eğitimi tamamladığını ve aynı ilde yüksek lisans yapmakta olduğunu açıklayan 32. katılımcı, etnisitesi nedeniyle toplu taşımada iki kere saldırıya uğradığını iddia etmiştir. Açıklamalarına göre olayların ilki İstanbul'da ikincisi ise okumakta olduğu şehirde olmuştur. Bu konudaki sözleri aşağıdaki gibi sunulmaktadır.

K32 (Kadın, Muğla): Irktan dolayı evet mesela otobüslerde bazen ülkelerini terk etmemizi söylüyorlar bazen bize saldırıyorlar. Şahsen ben iki kez saldırıya uğradım. İlki İstanbul'daydı, benim şehrimde değildi. Bir Türk, ülkesinde bir Afrikalı görmek istemediği için bana saldırdı. Otobüsteydi, açıkça ülkelerinden (Türkiye'den) gitmemi söyledi. Ben de Türkiye'den ayrılmam dedim, canını acıtıyorsa beni alsın ve geri göndersin diye bir cevap verdim. İkinci kez Muğla'da benim şehrimde, Bu da otobüsteydi. Bir Türk kızı bana saldırdı çünkü ona göre var olmamalıyım. Sinirli bir kızdı, ülkemizde (Gine'de) üniversitemiz olup olmadığını merak ettiğini söyledi ve neden buraya okumaya geldik diye sordu.

Aynı ilden yani Muğla ilinden 1. katılımcı da sadece yaşadığı Muğla'da değil diğer illerde de ırksal kökeni nedeniyle birkaç kez ayrımcılık yaşadığını belirtmiştir. Dolayısıyla, Türklerin Afrika veya Afrikalılar hakkında olumsuz düşünceleri olduğunu belirttikten sonra, etnisitesi (ten rengi) nedeniyle ayrımcılığa uğradığını iddia ettiği bir hikayeyi aktarmayı kabul etmiştir. Böylece, Bodrum'da tatillerde Türklerle çalıştığı bir restoranda bir saldırıyı yaşadığını ifade etmiştir. Anlattığına göre, restoranın mutfağında birlikte çalıştığı insanlar arasında işler bölünmüş olmasına rağmen onu çalıştırmayı seven bir Türk bulunmaktadır. Bu katılımcı, bu Türk'ün kendisinden üstün olduğuna inandığı için kendisine işini yaptırdığını iddia etmektedir. Ancak bir gün katılımcı, sözlerine göre yorgun olduğu için kabul etmemiştir. Bunu takiben, Türk'ün kendisini üzerine attığını, hakaret ettiğini, olaydan iki ay sonra hala ağrıyan parmaklarından birini büktüğünü ifade etmiştir. Daha ayrıntı için, bu konudaki sözleri şu şekilde sunulmuştur.

K1 (Erkek, Muğla): Burada (Muğla) ve diğer kasabalarda da birçok kez ırk ayrımcılığı yaşadım. Türk arkadaşlarla yaptığımız tartışmalarda çok fazla ırk ayrımcılığı, Afrikalı topluluğumuza yönelik olumsuz sözler alıyoruz. Topluluğumuz hakkında olumsuz düşünüyorlar. bu hoşuma gitmedi bu arada. Ok, Ok, size bir hikaye anlatabilirim. Geçenlerde Bodrum'da tatildegdim, mutfakta (bir restoranda) çalışıyordum, ten rengim nedeniyle herkes tarafından pek sevilmiyordum gördün değil mi ? Oradaki bir Türk'le bir iş hakkında tartışmak zorunda kaldım, çünkü hızımdan, işteki verimliliğimden dolayı, bana kendi işini yaptırmak istedi. Bu arada, beni sık sık kendisinden aşağı görüyordu. Onlar (Türkler) hep Afrikalıların kendilerinden aşağı olduğunu düşünürler. Onlardan daha yaşlı olsan bile. Şimdi, ne zaman işimi bitirirsem, sık sık yorgun olmama rağmen gelip işini yapmamı sağlıyordu. İşte sevmediğim buydu, ona doğruyu söyledim. Yorgun olmama rağmen yapmak istemediğim şeyleri bana hep yaptııyor, beni çalışmaya, işini yapmaya zorluyor. Ama her şeye rağmen ona yardım ediyordum, işim bitince ona yardıma geliyorum. Ama bazen yorulduğumda ona yorulduğumu söylüyorum ama o bundan hoşlanmıyordu. Bir gün kendini üzerime atmaya geldi, bana Türkçe garip sözler söyledi, bana küfretti, hatta canımı yaktı. Parmağımı büktü, şimdi iki ay oldu, şimdiye kadar aynı acıyı hissediyorum.

22. katılımcı yaygın olmadığını, dili ve dini nedeniyle herhangi bir kötü muameleye maruz kalmadığını belirtse de, yine de ten rengi nedeniyle ilki tramvayda, ikincisi ise tramvay istasyonunda olmak üzere iki kez ayrımcılığa uğradığını açıklamada bulunmuştur.

İlk vaka için, tramvay hareket ettiğinde kendisine dokunan tek kişi olmadığı halde, kendisine tek başına bağırın yaşlı bir adama dokunduğunu anlatmıştır. Hatta yerini adama verenin kendisi olduğunu belirtmiştir. Dolayısıyla, kendisine şu soruyu sorduğunu söylemiştir: "... ama neden diğerlere değil doğrudan bana bağırıyor. Benim rengimden dolayı olabileceğini düşündüm...". İkinci vakada ise, tramvay istasyonunda bir bayanın yanında oturduğunu ve birden kadının yine yakınlarda oturan Türk gençlerinin yanına gidip oturmak için yer değiştirdiğini anlatmıştır. Bu yüzden kendisine yine böyle bir soru sormuştur: "... neden böyle olduğunu, biz insan değil miyiz diye sordum....".

K22 (Erkek, Eskişehir): Evet, bazen, ama çok değil. Dil ve din ile ilgili olarak, hayır. Ama ırka kıyasla, evet bir tramvayda yaşadım. Bir gün siyahi bir arkadaşımınla beraberdim, tramvaya bindik, 2 yer vardı, arkadaşım 1., ben 2. yere oturduk. Daha sonra yaşlı bir adam geldi, yerimi ona verdim. Dolu olduğu için yanında ayak duruyordum. Ama bir noktada tramvayda böyle bir hareket oldu, yaşlı adama biraz dokundum. Hemen bağırılmaya başladı. Doğru, dili çok iyi anlamıyordum. Ama kendi kendime neden bağırıyor diye düşündüm. Oysa ben yerimi ona bıraktım, onun yanındayım, bilerek dokunmadım,

tamvay bir hareket yaptığı için dokundum ona, istemeden oldu. O yüzden, ona dokunan bir tek ben değilim, ona dokunan çok kişi var dedim ama neden diğerlere değil doğrudan bana bağırıyor. Benim rengimden dolayı olabileceğini düşündüm. Ama ben onunla tartışmak istemedim. Ayrıca bir tramvay durağında da böyle bir şeyle karşılaştım. Bu arada geldim, yaşlı bir kadının yanına oturdum. Ben oturduğumda arkadaşım da oturdu. Birden yaşlı kadın kalktı ve diğer tarafta oturan genç Türklerin yanına oturdu. Kendime doğrudan neden böyle olduğunu, biz insan değil miyiz diye sordum.

6. katılımcı da benzer bir durumu açıklamaktadır. Bu duruma şaşırmadığını söylese de etnisitesinden dolayı çeşitli yerlerde kötü muamele ile karşılaştığını iddia etmiştir. Otobüste yorgun olduğunu düşündüğü bir adama yer vermek için kalktığını anlatmıştır. Ancak, adamın oturmayı reddettiğini belirtmiştir. Bu yüzden siyahi olduğu için olduğuna inanarak, bu olaydan dolayı şok olduğunu dile getirmiştir. Bu konudaki sözleri aşağıdaki gibidir :

K6 (Erkek, Uşak) : Biraz yaşadım, yaşadım, ırkçılık mı yoksa ayrımcılık mı diyebiliriz bilmiyorum, evet birkaç düzeyde yaşadım. Futbol maçlarında, caddede yürürken, dükkanlarda alışveriş yaparken yaşadım. Bu arada, her yerde yaşadım. Böylece, sanırım bu beni çok şaşırtmayan bir şey. Ne de olsa yabancı olduğumuzda bu gerçeklerle de karşılaşırız. beklenmedik bir şey değildir. Tam da yaşadığım ırkçılık otobüstete oldu . Bir beyefendiye yer vermeye çalıştım, ona yer vermek için ayağa kalktıktan sonra, kategorik olarak oturmayı reddetti ve bakışlarıma aldırmadan, onunla konuşmuyormuşum gibi davranarak, bu beni şok etti. Otobüsteydim, bu yaşlı adamın yorulduğunu görüyorum, oturmasını istiyorum, kişi beni hesaplamıyor (ilgilenmiyor), şok edici bir şeydi.....

18. katılımcı ise, dili veya dini nedeniyle kötü muameleye maruz kalmadığını açıklasa da, bazı Türklerin toplu taşımadaki davranışlarından dolayı psikolojik olarak etkilendiğinin bilinmesini istemiştir. Bazılarının siyah insanlarla temas geçmek bile istemediğini, çünkü otobüslerde ya da metrolarda siyahi bir adam bazı Türklerin yanına oturduğunda hemen kalktığını fark ettiğini aşağıdaki ifadelerle açıklamıştır.

K18 (Erkek, İstanbul): Dinim ve dilimden dolayı hayır, kötü muameleye maruz kalmadım. Öte yandan ırk nedeniyle ihbar etmişim. Unutulmamalıdır ki, yabancıları herkes hor görmez , aralarında iyi olanlar bulunmakatadır. Ama bazıları özellikle otobüste, metroda vb. hor görürler. Bazıları siyahlarla beyazlar arasında bir temas olduğunu bile kabul etmezler. Bunun ırkçılık olduğunu düşünüyorum. Şahsen ben ırkımdan dolayı fiziksel saldırganlık yaşamadım ama psikolojik olarak yaşadım. Çünkü birinin yanına oturursanız kalkarsa, psikolojik olarak sizi etkiler.... metrolarda ve otobüslerde bunu bütün gün sürekli olan bir şeydir. Sen yanlarına oturuyorsun, onlar

kalkarlar. Dursanız bile yaklaşsınız onlar uzaklaşır. Dolayısıyla burada belirtilmesi gereken bir ayrımcılık söz konusudur.

Aynı şekilde, 33. katılımcı da otobüs ya da tramvaylarda aynı şeyi fark ettiğini anlatmaktadır.

K33 (Erkek, Eskişehir): ... Özellikle otobüs duraklarında bununla birkaç kez karşılaştım. Bazen de tramvaylarda oluyor. Biliyorsun tramvayda yan yana koltuklar var, ben oturursam, biri oturmak isterse, gelip oturanın siyahi olduğunu anladığında, oturmakta tereddüt ediyor ya da bazen oturuyor ama bir kere başka bir yer müsait olursa, kalkıp oraya gitmesine karar verir.

Aynı bağlamda, siyah renkli insanlara dokunmak veya temas olmak istemeyenlerden bahsetmişken, 23. Katılımcı da, siyahi bir Türk'e yaklaştığında uzaklaştığını da anlamadığını belirtmiştir. Kendisine Kovid-19 zamanı olduğu için, şu anda uygulanan sosyal mesafe nedeniyle olabilir mi diye sormuştum. Bundan çok uzak olduğunu çünkü beyaz tenli insanların pandemiden çok daha fazla etkilendiğini iddia etmiştir. Böylece, yurttan, daha doğrusu kantinde yemek için sıraya girdiklerinde Türklerin siyahlardan uzaklaştığını fark ettiğini anlatmaktadır.

K23 (Kadın, İzmir): Evet, mesela kantinde yemek almak için sıraya girdiğimizde, bizden uzaklaşırlar, anlamıyorum bile. Sanki ten rengimiz bize yaklaşmalarına izin vermez. Dolayısıyla bu ırk ile ilgili olduğunu söyleyebilirim. Sanki hafife alınmış, aşağılanmış, kötü muamele görmüş gibiyiz. Hayır, Kovid-19 yüzünden değildir. Çünkü bizim yurdumuzda bu salgına yakalanan sadece bir siyah kız var, diğerlerinin hepsi beyaz tenliydi....

Diğer birkaç katılımcı, özellikle sokakta yürürken bazı Türklerin onlara "zenci" dediğinden bahsetmiştir. Örneğin 6. katılımcı, zenci kelimesini siyahlara karşı kullananların bazılarının bunu alışkanlıktan söylediğini ileri sürmesine rağmen, aynı zamanda bazılarının bilerek söylediğini de açıklamıştır. Bu konuda, bunu ilk kez yaşadığında kendisine "zenci" diyen kişiye bunun ne anlama geldiğini anlatmaya çalıştığını hatırlatmıştır. Ancak, Türk'ün bunun zaten farkında olduğunu anladığını, çünkü kendisine yapılan açıklamalara rağmen ona "zenci" demeye devam ettiğini iddia etmiştir. Aşağıdaki ifadeler bunu şu şekilde göstermektedir.

K6 (Erkek, Uşak): ... Ayrıca Türkler size zenci derler. Bu yüzden onlar için bu isim çok banal, ne dediklerini anlamadan size söylüyorlar. Böylelikle bazen bu isim (zenci), en azından benim için kesinlikle hiçbir şey ifade etmiyor çünkü bazı (Türk) insanlar için bir

alışkanlık haline geldi. Çünkü bazıları seni incitmek için söylemiyor bence. Ama diğer taraftan bilenler de var çünkü ben yaşadım. Bana ilk kez böyle (zenci) denildiğinde, diyerek kişinin dikkatini çektim ama dinle, ne dediğinin farkında mısın? Sonra, ona bunun ne anlama geldiğini açıkladım ve kişi aynı şeyi yapmaya devam etti ve otomatik olarak bilerek yapıldığını anladım. Ama bazıları (Türkler) için daha çok alışkanlıktır. Kötülükten veya ırkçılıktan değil. Bu sadece bir alışkanlık meselesi. Ama insanların çoğunluğunda değil. ...

3. katılımcı da aynı şekilde sokakta yürüyen genç Türkler tarafından kendisine iki kez "zenci" diye seslenildiğini anlatmıştır. 6. katılımcı belirttiği gibi, 3. katılımcı da, bazı Türklerin kelimenin anlamını bilmedikleri için kullandıklarını savunmuştur. Yine de bu konu ile ilgili yaşadıklarını şu şekilde anlatmıştır.

K3 (Erkek, Denizli): ... Bu arada bir gündü, şehirde yürüyordum, bir grup genç Türk geliyordu, beni gördüler, direkt zenci (negro) dediler ama ben önem vermedim, bakmadım bile onlara, yoluma devam ettim, çünkü zenci değilim, belki siyah kabul edebilirim, zira bizim siyah olduğumuz kabul edilir, beyazlar da beyaz oldukları kabul edilir, ten siyah ya da beyaz diye bir rengi (gerçekte) olmasa da. Ancak siyah kabul edebilirim ama zenci bence hakaret anlamına gelen "negro" kelimesinden türemiştir. Şimdi, ikinci kez de öyleydi, ama o bilgisizlikten oldu bence. Belki de bu kelimenin (zenci) kötü olmadığını düşünenler vardır. Beni arayan bir adam vardı, beni aradıklarını anlamamı istedi, zenci olan demişti. Ama ilk grup bunun kötü olduğunu biliyorlar çünkü alaycı bir şekilde söylediler. O anda sinirliydim (gülerek konuşuyordu). O kadar ama burada neredeyse 3 yıl yaptım sadece bu 2 vaka vardı. Ama önemsiz, bu arada hayat da böyle işte.

Aynı anlamda, 26. katılımcı da yeni geldiği dönemde aynı niteliği otobüste yaşadığının altını şöyle çizmektedir.

K26 (Erkek, Eskişehir): Dil hayır, din de hayır. Ama ırk evet olabilir. Bu arada size de söylediğim gibi bize karşı ön yargıları vardır. Bir örnek vermek gerekirse, ben Türkiye'ye yeni geldiğimde bir gün otobüsteydim, ayakta olduğumu hatırlıyorum, birinin zenciye bak zenciye bak dediğini duydum. Bu tür şeyler bazen olur, ben yaşadım, bunu yaşayan çok kişi de var. Sizden üstün olduklarını düşünüyorlar, ön yargıları var, bunu her gün dışarı çıktığımızda görüyoruz. Okulda, dışarıda veya otobüste olur.....

27. katılımcı da sokakta kendisine defalarca "zenci" denildiğini ancak bunu dikkate almadığını ifade etmiştir.

K27 (Erkek, Bandırma): ... İrkim söz konusu olduğunda evet diyebilirim. Ben şahsen sokağa çıkmayı severim. Sokaklarda, bana burasının Türkiye olduğunu söyleyen

Türklerle birkaç kez karşılaştım. Ama onlara cevap vermeden geçiyorum, boş veriyorum yani. Bir gün bana da zenci diyen biri var ama ben dikkate almadım. Zaten zenci kelimesi bana defalarca söylendi ama ben kendi kendime boş ver dedim.

Bu çalışmada da bazı Türklerin siyah olan kişilere “saat kaç” diye bir soru sormasını bazı katılımcıların ayrımcılık olarak nitelendirdiği de dikkat çekmiştir. Bu konuda 17. katılımcı psikolojik olarak etkileyebileceğini söylediği ten rengi nedeniyle bazı Türklerin bakışları altında olduğunu altını çizdikten sonra, Türklerin siyahlara sorduğu soru (saat kaç), kendisine de böyle birşey sorulduğunu da açıklamıştır. Hatta kendisine bu soruyu soran kişiyi dövmek istediğini ancak, aşağıdaki açıklamalarında görebileceğiniz bir şey yüzünden dövmediğini belirtmiştir.

K17 (Erkek, Eskişehir): Din ile ilgili bir problem yoktur. Ama ırka kıyasla bazen geçerken tenimizin renginden dolayı birçok insanın bakışları altında olduğumuzu görürüz. Dolayısıyla bazen kişi üzerinde psikolojik olarak oynayan bir unsurdur.... Bir gerçeği daha hatırlıyorum, arkadaşlarımla Anadolu'nun Tömer'indeydim, bir gün dışarı çıktık Travay'ı bekliyorduk. Beni görmeye gelen küçük biri vardı, telefonu elindeydi, saatin kaç olduğunu sordu bana. Bu da ayrımcılıktır. Hatta neredeyse onu dövecektim ama o zamanda ikamet iznim yoktu. yoksa o gün onu dövecektim. Bu arada, Türkiye'ye gelir gelmez arkadaşlar, yani bizden önce gelen yabancı öğrenciler, biri size böyle bir soru sorarsa, ten rengine bakın demek istediğini söylediler.

Aynı şekilde, 33. ve 18. katılımcılar da bu soru (saat kaç) sorulduğunda ten renginizden bahsedildiğini söylemişlerdir. İşte bununla ilgili açıklamaları aşağıdaki gibi sunulmaktadır.

K33 (Erkek, Eskişehir): Genelde sokaklarda ırkçılıkla karşılaşıyorum. Örneğin, saatin kaç olduğunu söyleyerek size karşı ayrımcılık yapmak için kullandıkları bir ifadeleri vardır. Başlangıçta insanlar bana bunu söylediğinde, dürüstçe saati sorduklarımı düşünüyordum. Ama öyle değildi, çünkü bana soran insanların çalışan bir saatleri olduğunu fark ettim. Ben de burada bulunan diğer yabancılara bu sorunun nedenini sordum. Dediler ki saatin kaç olduğunu sorduklarında, ten rengine bakmanı söylüyorlar. Yani bu soruyu sorarak siyah teninizin rengini ima ediyorlar....

K18 (Erkek, İstanbul): bir gün bir arkadaşıma saatin kaç olduğunu söylediler ya da saate bak. Yani bunu söylerken teninize atıfta bulunurlar. Yani seninle dalga geçmenin bir yoludur. Bazı arkadaşlarımda oldu....

8. katılımcıya gelince, bir futbol maçında Türklerin kahkahalarına maruz kaldığını onlarla birlikte çekmeyi kabul ettiği bir fotoğraf nedeniyle aşağıdaki ifadelerle anlatmıştır.

K8 (Erkek, Uşak): Bu arada, evet diyebilirim, bu arada birçok kez oldu, bizi alay ederler, görüyor musun. Geçtiğimizde ve sonra insanlar bize gülerler. Bir örnek vereyim, ilk defa arkadaşlarla oynamak için bir futbol maçına gittim, ilk başta Türkçe hakkında hiçbir şey bilmiyordum, bazı Türkler benden fotoğraf istediler ve sonra ben kabul edip beraber fotoğraf çektik ve hemen yanında fotoğrafla dalga geçtiklerini görüyorum, somut bir örnektir. Bakıyorlar ve sonra gülüyorlar.

6. katılımcı da Uşak ilinde bir futbol maçında ayrımcılığa uğradığını anlatmıştır. Maçın Afrikalılar ile Türkler arasında olduğunu ve maçın çok çetin olduğunu iddia etmiştir. Ama onun açıklamalarına göre Türkler kaybettiklerini anlayınca (neden Uşak'tasınız?..) diyerek hakaret etmeye başlamışlardır. Daha fazla detay için bu konudaki sözleri aşağıdaki gibidir.

K6 (Erkek, Uşak): ... Bir futbol maçında yaşadığım vakalar da var. Bir futbol oyunu oynuyorduk ve oyun biraz yoğundu. Yani maç çetin olduğu için itişmeler oldu, maçta saldırganlık vardı ve biz Türklere karşı oynuyorduk ve bu maçta avantajlıydık, bir anda bize karşı çok ama çok agresif davranmaya başladılar. Sahada bizden pek fazla olmadığı için, Afrikalılardan behsediyorum, Türkler yenildiğini görünce, kızdılar, hakaret etmeye başladılar, beni rahatsız eden ırkçı sözler söylemeye başladılar : siz yabancılar, neden buraya (Uşak'a) geldiniz ? Neden kötü oynuyorsunuz? Ancak tam tersiydi. Gerçekten ırkçı sözler bunlar, çünkü anlamak için yaşamalısın, bir maçı kazanıyorsun, bu yüzden gaddarlığa uğruyorsun, saldırıya uğruyorsun ve sonra ilk şikayet eden o oluyor ama neden kötü oynuyorsun diyerek. Bu önünüzde olduğunda, bu insanların sizden nefret ettiğini ve bıktığını hissedeceksiniz. Dolayısıyla ben öyle yaşadım, o yüzden öyle yorumladım....

28. katılımcı da bir asansörde kendisine ayrımcılık yapan bir Türk hanımla karşılaştığını anlatmıştır. Bu katılımcı, kadın o kadar kötü ifadeler kullanmış ki bana bunları tekrar edemeyeceğini söylemiştir. Daha detaylı bilgi için yaptığı açıklamalar şu şekildedir :

K28 (Kadın, İstanbul): Evet diyebilirim ama ten rengimden dolayı. Mesela bir keresinde ben hareket halindeydim, asansöre biner binmez konuşmaya başlayan bir bayan vardı, buraya geldiniz, bizi yordunuz dedi ve tekrarlamak istemediğim şeyler söyledi, kusura bakmayın. Çünkü bunlar çok kötü sözlerdi. Belki Türkçe anladığımı bilmiyordu, söylediği her şeyi anladım. Ama zaten yaşlı olduğu için cevap vermedim, cevap

vermemeye karar verdim. Yaşlı olduğu için sadece değil bu arada, insanlarla kavga etmeyi pek sevmiyorum. Birbirimizi anlayamadığımızda, uzaklaşmayı tercih ederim.

5. katılımcı ise, bir gün arkadaşlarıyla sokakta yürürken birisinin çok siyah olduğunu söylediğini duyduğunu ancak bu kişinin söylediklerinin doğru olduğunu düşündüğü için dikkate almadığını beyan etmiştir. Bu konudaki sözleri aşağıdaki gibidir:

K5 (Kadın, İstanbul): ... Belki ırkımdan dolayı yolda geçerken evet, bir zamanlar bizim başımıza geldi, arkadaşlarla beraberdim, biri bizi görmüş ve çok şaşırmış gibi, Türk mü yoksa ne olduğunu bilmiyorum. Hayır, dedi ama bu adam da çok siyah. Dolayısıyla, bana öyle söyledi ama ben önem vermedim çünkü beraber yürüdüğüm arkadaşlarım arasında en siyah olduğum da doğrudur. Garip bulmadım çünkü kendime bunun bir gerçek olduğunu söyledim. Hepsi bu, henüz başka bir şey yaşamadım.

Kovid-19 salgını nedeniyle bazı katılımcılar da ayrımcılığa uğradığını hissetmiştir. Pandemi nedeniyle insanlar maske takmak zorunda kalınca, maskesini takmayan bazı Türklerin, siyahları görünce hemen taktığını fark ettiğini anlatan 2. katılımcının durumudur.

K2 (Erkek, Samsun): Az çok (kötü muamele) uğradığımı söyleyebilirim. Nasıl ? Mesela korona virüs geldikten sonra bir süre karantina vardı ve sonra dışarı çıktığımızda başta maske takmayan türkler gördüm, ama bir siyah ile ya da bizim gibi bazı insanla karşılaşır karşılaşmaz onu takarlar. Bunu neden yapıyorlar bilmiyorum, maskeyi çıkarmak zaten yanlış ama yapıyorlar. Sanki bu virüsün taşıyıcısı olan biziz ya da siyahlardır. Halbuki öyle değildir. Bizden daha fazla vakaları vardır. Zaten (maskeyi çıkarmak) yanlış olduğunu biliyorlar ama bizi gördüklerinde maskeyi takıyorlar. Dolayısıyla, sağlıklı olmak istedikleri için değil, sadece siyah bir adam gördükleri için tekrar taktıklarını söyleyebilirim. Böylece yapmaya değmeyecek bir şey olarak kabul edebilirim. Çünkü bir kere olsaydı veya sadece bir veya iki kişi yapsaydı, anlayabilirdik. Ama her yerde fark ettiğiniz yaygın bir şeydir. Gerçeklerin sayısı arttığı için, eylem ayrımcılık olarak nitelendirilebilir.

Benzer şekilde, 15. katılımcı, yanında Heskodu olmayan arkadaşıyla birlikte olduğu için AVM'ye girişinin reddedildiğini açıklamıştır. Bununla birlikte, anlattığına göre kural, ailenizle ya da beraber yaşadığınız birisiyle birlikte gelerseniz sadece bir Heskodu yeterli olduğunu ve sık sık uğradığı bir yer olduğunu da belirtmiştir. Ama o gün, onun sözlerine göre, Türkler geçmek için aynı yöntemi kullanırken, arkadaşıyla birlikte AVM'ye girmesini kabul etmemişlerdir. Bu yüzden ten renginden kaynaklandığı sonucuna varmıştır.

K15 (Erkek, Kayseri): Ayrıca dünden önceki gün bile bir arkadaşım ile beraber AVM'ye gidiyorduk ve genel olarak AVM'ye gittiğinizde Heskod'unuzu getirmeniz gerekiyor. Ama ailenle gittiğinde ya da birisiyle geldiğinde tek bir Heskod ile bile geçebilirsiniz ve biz bunu yapmaya alışıyoruz. Ama o gün orada bir adam bulduk, biraz para çekmek için içeri girmek istedik, adama Heskod'unu gösterdim, arkadaşımın Heskod'u yoktu, ona birlikte yaşadığımızı söyledim, bana hayır dedi, mümkün değil dedi. Nasıl mümkün olmadığını diye sordum. Her gün buradan geçiyorum. Yine de Türklere sadece bir Heskod gösterirler ve geçerler. Ona ırkçı olduğunu söyledim ve geçtim. Ama bunlar her zaman olan şeylerdir.

1. katılımcı bahsettiği üzere, bazı katılımcılar da Türklerin kendilerini siyahlardan üstün hissettiklerini dile getirmişlerdir. Bu konuda 16. katılımcı, ilk olarak Türklerin siyahlara karşı "gizli" bir ayrımcılıktan söz ederek başlamıştır. Örnek olarak, ERASMUS hakkında bilgi almak için üniversitede bir bayanla görüşmeye gittiğini anlatmıştır. Kadının Türkiye'ye bir siyah (Afrikalı) gelirse, artık Avrupa'ya gitmek istememesi gerektiğini söylemeye çalıştığını belirtmiştir. Yani katılımcıya göre, hanımefendi siyah afrikalılar için Türkiye'de her şeyin yolunda olduğunu düşünmektedir. Daha fazla ayrıntı için yaptığı açıklama şu şekildedir :

K16 (Erkek, Eskişehir): Bu arada burada gizli ırkçılık denen bir şey var. Yani sizi küçümseyen ama ırkçılık yapmadıklarını anlamamanızı sağlayan insanlardır. Gizli ırkçılık denilen şeyi yaparlar. Yani size karşı bariz ayrımcılık yapan diğer ülkelerdeki gibi değil. Mesela ben ERASMUS'a başvurmak istedim, bilgi almak için üniversiteye gittim, o gün oradaki tek siyah bendim, oturan bir bayan vardı, ona ERASMUS hakkında bilgi sordum çünkü bende yoktu, bu benim ilk seferim. Bayana ERASMUS ile ilgili sordum ve arkamı döndüğümde, Bu adam da Avrupa'ya gitmek ister, söylediğini duydum. Zaten buraya (Türkiye'ye) geldin, bu sana yetmez mi? Yani ona göre, benim için burada tüm şartlar karşılanır. Siyah bir adamın bile ülkelerini (Türkiye'yi) terk edip Avrupa'ya gitmek istediğini söylemek istedi. Gerçekte, genel olarak günlük hayatta bu tür şeyler vardır....

Aynı bağlamda 28. katılımcı bazı Türklerin siyah insanların hiçbir şey bilmediklerini ve yeterince akıllı olmadıklarını düşündüklerini açıklamıştır. Bu nedenle, belirli bir konuda kendinizi ifade ettiğinizde şaşırıldıklarını belirtmiştir.

K28 (Kadın, İstanbul): Başka bir şey de, sizi gördüklerinde yeterince akıllı olmadığımızı, hiçbir şey bilmediğinizi düşünmeleridir. Bazen kendinizi açıkladığımızda, fikrinizi belirttiğinizde veya bildiğiniz bir şeyi ifade ettiğinizde şaşırırlar. Sanki onlar için bunu bilmemelisin. Uyanık insanlar olmadığımızı düşünürler.

Ancak bazı katılımcılar arkadaşlarına karşı ayrımcılık olduğunu düşündükleri gerçeklere tanık olduklarını anlatmaktadırlar. Bu bağlamda 4. katılımcı, bir gün yurtlarda yemek servisi yapılırken Gineli kardeşine karşı ayrımcılığa uğradığını fark ettiğini anlatmaktadır. Ona göre, ayrımcılık, yemeği servis eden bir bayan tarafından yapılmıştır. Ancak, adamın yurt müdürlüğüne şikayette bulunduğunu ve yurt müdürünün dürüstlüğü nedeniyle haklarının iade edildiğini belirtmiştir. Bu konudaki sözleri aşağıdaki gibi sunulmaktadır.

K4 (Erkek, Nevşehir): Şahsen yaşamadım ama size bir gerçeği söyleyebilirim. Gineli bir arkadaşım var, yemek için sıradaydık, şimdi servis sırası ondaydı ama hanımefendi onu bırakıp bir Türk aldı, işte bunu hazmetmedi, otomatik olarak yöneticilere gidip şikayet etmiş. Bu arada müdürün sorumlu olduğunu söylemek gerekir, kadın bu tür davranışlara devam edince işten atılmakla tehdit edilirdi, müdür ona bu yurttaki Türkler ve yabancıların hakları bakımından eşit olduğunu söyledi. Yani (Gineli) adaletsizliğin kurbanı oldu ama adalet yönetmen tarafından sağlandı.

Aynı bağlamda 12. katılımcı da bir gün metrodayken, bir Türk tarafından "pis zenci" olarak Gineli arkadaşını nitelendirildiğini açıklamıştır. Katılımcı, Gineli'nin hazmedemediği için kendisine vurduğunu ancak metroda bulunanların, Suriyeli olduğunu söyleyerek onu bırakmasını istediklerini sözlerine eklemiştir. Bu durumu aşağıdaki ifadelerle açıklamaktadır.

K12 (Kadın, İzmir): ... Bu arada, bir keresinde hatırlıyorum, bir Gineli ile birlikteydim, dışarı çıktık, pis bir zenci olarak adlandırıldı, sonunda adama kendisi vurdu. metroda oldu, çünkü hazmedemedi. Ve metrodakiler adamı bırakmasını söylediler, onun Türk değil Suriyeli olduğunu söylediler. Çünkü bu tür bir sorun olduğunda hep Suriyeliler suçlanır. Bırakmasını söylediler ve yolumuza devam ettik.

16. katılımcıya gelince, Afrikalı bir arkadaşının kötü hazırlanmış olduğunu düşündüğü bir yemeği yurt müdürüne şikayet ettiğini anlatmıştır. Bunu takiben, katılımcının anlattığına göre, müdür Afrika'da böyle bir yemek bulabilir misin diye sormuş ve kendisine verilen yetinmek zorunda olduğunu eklemiştir. Bu katılımcı, bu nedenle yurtlardan hızla ayrılmaya karar verdiğini aşağıdaki gibi belirtmiştir.

K16 (Erkek, Eskişehir): ... bir gün bir arkadaş, kötü hazırlanmış bir yemek yüzünden müdürüne şikayet etmiş. Müdür ona evde (Afrika'da) böyle bir yemek var mı diye sormuş. Yediklerinizle yetinmek zorundasınız demiş. Bu yüzden zaten yurttan hızlı bir şekilde ayrıldım....

Dillerinden dolayı ayrımcılığa uğradığını açıklayan iki öğrenci 15. ve 23. katılımcıdır. 15. katılımcı, otobüste bir arkadaşınızla Türkçe konuşursanız kimsenin size sus demeyeceğini, ancak başka bir dil konuşuyorsanız direkt olarak sessiz olmanızı isteyeceklerini açıklamaktadır. 23. katılımcı ise, arkadaşlarıyla tartışacağı önemli bir konu olduğunda Fransızca kullandıkları için bazı Türk arkadaşları tarafından "...Türkçe konuşun, Türkçe konuşun..., bu dil ile uzağa gitmeyeceksiniz...." diyerek sitem edildiğini anlatmaktadır. Açıklamaları birbiri ardına şu şekilde sunulmaktadır :

K15 (Erkek, Kayseri): ... Ayrıca bir arkadaşınızla otobüsteyken onunla sadece Türkçe sohbet edebilirsiniz. Türkçe konuştuğunuzda kimse size susmanızı veya sesinizi azaltın söylemeye cesaret edemez. Ama Türkçe dışında başka bir dille iletişim kurmaya başladığınızda hemen susmanızı isterler, burası bizim konuştuğumuz yer olmadığını söylemeye başlarlar vb. Yani bu her zaman oldu...

K23 (Kadın, İzmir): Dil için de evet diyebilirim, çünkü bazen arkadaşlar arasında önemli bir konuyu ele aldığımızda Türkler Türkçe konuşun, Türkçe konuşun demeye başlarlar, bu Fransızca dil ile uzağa gitmeyeceksiniz, bütün zaman boyunca, siz sadece Fransızca konuşuyorsunuz derler.

4.3.4. Katılımcılar sınıf tekrarı yapıp yapmadıklarına ya da eğitimlerini bırakmayı hiç düşünüp düşünmediklerine ilişkin veriler

Yukarıdaki bölümlerde sunulan farklı zorluklar (Türkçe ile ilgili zorluklar, bu katılımcıların ırklarıyla ilgili zorluklar...) göz önüne alındığında, katılımcılara sınıf tekrarı yapıp yapmadıkları, eğitimlerini bırakmayı hiç düşünüp düşünmedikleri, eğer öyleyse, ne zaman ve nedenlerini belirtmeleri istenmiştir.

İlk soru için araştırma verileri, tüm katılımcıların sınıf tekrarı yapmadığını ortaya koymaktadır. Ancak, bu çalışma kapsamında görüşülen 34 katılımcıdan 5'i, her biri bir seviye Türkçeyi özellikle A1 seviyesini tekrar ettiğini ifade etmiştir. Bu 5 katılımcının çoğu, bu başarısızlığın ana nedeni olarak özellikle başlangıçta Türkçeyi anlamanın zor olduğunu belirtmiştir. Bu hususta, 16. katılımcı fakülte'deki tüm derslerini başardığını açıklasa da TÖMER'deki ilk değerlendirmesinde (A1) başarısız olduğunu itiraf etmiştir. Hayatında ilk kez başarısız olduğunu söyleyerek, bu başarısızlığının sebeplerinin yeni olması ve dilin kendisine zor gelmesi olduğunu aşağıdaki gibi vurgulamıştır.

K16 (Erkek, Eskişehir): Türk dili için evet. Size söylediğim gibi, çok fazla stres vardı, ilk değerlendirmemizde başarısız oldum. Bunun ana nedeni yeni olmamdı ve dil benim için gerçekten zordu. Ciddiye almadığımdan değil ama başlangıç kolay değildir.

Hayatımda ilk kez başarısız oldum. Ama sonra idare edebildim. Fakültede ise tüm derslerimi başardım.

Aynı kapsamda 14., 27. ve 32. katılımcılar da TÖMER'de bir kez başarısız olduklarını itiraf etmişlerdir. Hepsi bunun ana sebebinin Türkçe'nin zor olması olduğundan bahsetmişlerdir. Bu konudaki sözleri aşağıdaki gibi sunulmaktadır.

K14 (Erkek, Uşak): Gerçekte Türk dilinin bir seviyesini tekrar ettim. Benim için çok zor olduğu için dilin A1'ini başaramadım. Ama onun dışında hiçbir şey tekrar etmedim.

K27 (Erkek, Bandırma): Türk dili evet. Dil merkezimizde gerekli minimum notu çok yüksek. Çünkü 100 üzerinden 80 istenir. Yani dil zor ve istenen not yüksek olduğu için bir noktada başarısız oldum.

K32 (Kadın, Muğla): Evet tabi ki dil tekrarı yapmıştım, sınavı yeniden yaptım. Bunun nedeni, dil kurslarını ve her şeyi gerçekten iyi anlamamış olmamdı. Dediğim gibi o kadar çok zordu ki vazgeçmek istedim. Cesaretim kırıldı, çok çabalıyordum.

18. katılımcı ise birkaç nedenden bahsetmiştir. İlk olarak Gine'den (çevrimiçi) Türkçe dersi almaya başladığını hatırlatarak başlamıştır. Dolayısıyla, açıklamalarına göre A1 sınavında online olduğu, sisteme alışık olmadığı ve hatta sınava geç geldiği için başarısız olmuştur.

K18 (Erkek, İstanbul): Evet, ülkemdeyken A1 seviyesini tekrar etmiştim. Çünkü çevrimiçiydi. Sınav değerlendirme sistemlerine daha alışmamıştım. Ayrıca Yazma'da Türkçe klavyeye hakim olmamıştım. Sınav zamanda bile diğerlerine göre çok geç kaldım. Kısaca, çevrimiçi değerlendirme sisteminden kaynaklanmıştır. Seviyem olmadığı için değil. Daha sonra başka bir A1 sınıfına yerleştirildim ve o zamandan beri bir yıl ya da bir seviye tekrarlamadım.

2. soruya gelince, yani katılımcılardan eğitimlerini bırakmayı hiç düşünüp düşünmediklerini, öyleyse, ne zaman ve nedenlerini belirtmeleri de istenmiştir. Çalışmadan elde edilen veriler, katılımcıların yarısından fazlasının (34 öğrenciden 20'si) bir noktada eğitimleri bırakmak istediklerini söylediklerini ortaya koymuştur. Böylelikle, bazıları TÖMER'e başlar başlamaz bırakmak istediğini açıklarken, bazıları ise bölüme başlayınca bırakmak istediğini iddia etmiştir. Eğitimleri bırakma isteğinin oluşmasına neden olan sebeplere bakıldığında Türk dilin temel sebep olduğu tespit edilmiştir.

Bu bağlamda, 15. katılımcı Türkçe'nin kendisine o kadar zor geldi ki, hiç konuşamayacağını düşündüğünü anlatmıştır. Hatta vazgeçeceğini bildirmek için babasını aradığını bile belirtmiştir. Ancak babasının kendisini cesaretlendirdiğini ve bu nedenle

devam etme kararı aldığını ve o zamandan beri her şeyin yolunda gittiğini aşağıdaki ifadelerle açıklamıştır.

K15 (Erkek, Kayseri): Evet, ilk zamanlarımda babamı arayıp vazgeçeceğimi söylediğimi hatırlıyorum çünkü dili görme şeklim bana o kadar zor geliyordu ki konuşamayacağımı sandım. Ama babam beni çok teşvik ettiğini hatırlıyorum. Ve cesaretimi iki ellimle aldığımdan beri, o zamandan beri her şey çok iyi gitti. Yurtta kaldığım bir arkadaşımınla hatırlıyorum, diğer Gineli arkadaşlarımıza kıyasla dili ilk konuşan bizdik. Ve yurtta Türklerle birlikte olmamız işimizi kolaylaştırdı ve dili hızlı bir şekilde konuşabildik. Ama bunun dışında, hayır, artık derslerimden vazgeçmeyi düşünmedim.

9. katılımcı da artık adapte olabildiğini söyleyerek sözlerini sonlandırırsa da, ilk başta geldiğine pişman olduğunu, neden kendini bu zor duruma soktuğunu kendi kendine sorduğunu aşağıdaki gibi vurgu yapmıştır.

K9 (Kadın, İzmir): Evet, bu arada başta dil beni yordu sonra stresli oldum, neden kendimi bu zorluğa soktum diye sordum kendi kendime. Hiç öğrenmediğim bir dildi ve birden kendime neden geldiğimi düşündüm, biraz pişman oldum. Ama sonunda Allah'a şükür adapte olabildim.

Benzer şekilde, 20. katılımcı da dili öğrenmeye başlayınca bırakmak istediğini itiraf etmiştir. Bunun kendisi için çok zor olduğunu, basit bir gözlemci haline geldiğini çünkü bazen hocalar İngilizce ile anlatsalar bile bu dili de bilmediği için hiçbir şey anlamadığını dile getirmiştir. Ancak, cesaret ve kararlılıkla bunun bir hatıra haline geldiğini ileri sürmüştür.

K20 (Erkek, Ankara): İlk başta evet, dil öğrenmeye başladığımız zamandı. Dersteyken Türkçe hiçbir şey anlamıyordum ve zorluk olursa hocalar İngilizce ile anlatıyorlardı. Ama ne yazık ki ben İngilizce de bilmiyorum. Yani, ben basit bir gözlemci gibiydim. O yüzden başta çok moralim bozuldu. Ama zamanla, cesaretle ve kararlılıkla geçmiştir.

Aynı şekilde, 23. katılımcı bir kez öğretmenin anlattıklarından hiçbir şey anlamadığı için vazgeçme fikrinin kendisine geldiğini beyan ettikten sonra, o gün dersten çıkar çıkmaz ağlamaya başladığını da belirtmiştir. Ancak, birisinin cesaret almasını ve pes etme diyerek onu teselli ettiğini açıklamıştır. Bu konudaki sözleri aşağıdaki gibidir.

K23 (Kadın, İzmir): Fikir ilk defa aklıma geldi. Bir gün okula gittim, hoca anlatırken anlayamadım. O gün sınıfta stresliydim. Sınıftan çıkar çıkmaz ağlamaya başladım. Kendime burada böyle ise vazgeçebileceğimi söyledim. Hiç yapmadığım bir şey

olmasına rağmen. Ama neyse ki beni teselli edecek biri vardı, böyle olduğunu, ama her zaman cesaret almak ve asla pes etmemek gerektiğini de söyledi.

Aynı bağlamda 25., 31. ve 32. katılımcılar da önceki katılımcılarla aynı nedenle vazgeçmek istemişlerdir. Diğer bir deyişle, sonunda pes etmediklerini vurgulasalar da, kendileri için zor olduğu için bir noktada dil öğrenmekten vazgeçmek istediklerini aşağıdaki gibi belirtmişlerdir.

K25 (Kadın, Konya): Evet, geçen sene Tömer'de dil öğrenmeye başladığımda. Ama neyse ki pes etmedim çünkü şu an fena değildir.

K31 (Erkek, Antalya): İlk başta dil yüzünden onu düşündüm ama vazgeçemeyeceğimi, denemem gerektiğini kendi kendime söyledim. Ve sonunda kolay olmamasına rağmen devam ettim.

K32 (Kadın, Muğla): Evet, ben dil yaparken düşündüm. Dili yaparken çok zorlandım, çok stresli oldum bu yüzden bir noktada pes etmek istedim. Bu arada bildiğiniz gibi yabancı bir ülkede yaşarken dil yorucudur, uyum sağlamak kolay değil....

16. katılımcı sadece TÖMER'de değil, fakültede de zorluk çektiğini ve bu nedenle bırakmak istediğini ifade etmiştir. Ama geçeceğini ve kendisi için bir deneyim olacağını düşünerek devam etmeye karar verdiğini aşağıdaki gibi anlatmaktadır.

K16 (Erkek, Eskişehir): ... Tömer'de dilin benim için gerçekten zor olduğunu gördüğüm için bırakmayı düşündüğüm doğru. Ama bir yerde de pes etmeyeceğimi söyledim kendime. Niye ? Kendi kendime bunun bir zorluk olduğunu, geçeceğini ve benim için de bir deneyim olacağını söyledim. Bu arada Tömer'den sonra üniversitede de zorluklarla karşılaştım ama bu böyle olur, şimdi fena değil diyebilirim.

Bölümde aldığı derslerin yanı sıra Türkçenin tüm seviyelerini geçerli kılmayı başardığını söyleyerek sözlerini sonlandıran 12. katılımcı, yeni geldiğinde vazgeçmek istediğini de itiraf etmiştir. Hatta, uyuyacağı yeri (yurt) görür görmez Gine'ye dönmeyi düşündüğünü hatırlatmıştır. Buna ek olarak, TÖMER'e de başladığında bu dilin kendisine göre olmadığını söylediğini belirtmiştir. Daha fazla ayrıntı için, sözleri aşağıdaki gibidir:

K12 (Kadın, İzmir): Evet başlangıç, Türkiye'ye gelip uyuduğum yeri görünce ertesi gün hayır dedim Gine'ye geri dönmek zorunda kalacağım çünkü orada yaşayamam. Ondan sonra dersler başladı, hayır, hayır, hayır, Bu dil bana göre değil dedim. Hoca derste bana hadi konuş derdi, tamam hocam deyordum sadece tamam kelimesini biliyordum. Bu yüzden bu beni rahatsız eden bir şeydi. Kendi kendime burada kalırsam her şeyimi kaybedeceğim, artık ders çalışmayacağım, sadece ders çalışıyormuş gibi yapacağım

dedim. Dolayısıyla, bu benim için biraz tuhaftı. Ama sonunda devam ettim, dilin tüm seviyelerini ve ayrıca bölümdeki tüm dersleri başardım.

Ancak, başka bir grup ise fakültede okumaya başlayınca eğitimlerini bırakmak istediklerini açıklamaktadır. Çünkü dili zaten çalışmış olmalarına rağmen, sınıfta bir kez, özellikle ilk yıl veya ilk dönemde hocalarının öğrettiklerinden neredeyse hiçbir şey anlamadıklarını ifade etmişlerdir.

Bu hususta, 17. katılımcı hocalarının nasıl idare edeceğini bildiklerinin ve bunun sonucunda konsantre olup derslere devam edebildiğinin altını çizmiş olsa bile, birinci dönemin başında eğitimini bırakmak istediğini hatırlatmıştır. Açıklamalarına göre bunun nedeni Türkçe anladığını sanması, ancak bölümde derslere başladığında hocanın anlattıklarından neredeyse hiçbir şey anlamadığını fark etmiştir. Kendi şahsına, burada eğitim için bulunduğu ama neredeyse hiçbir şey anlamadığını, bu yüzden, devam etmesine gerek olmadığını söylediğini açıklamıştır. Bu konudaki açıklamaları şu şekildedir :

K17 (Erkek, Eskişehir): Evet, bana oldu. Özellikle üniversite yılının ilk 2 haftasında. Kendi kendime dili anladığımı düşünüyordum ama sınıfa gittim, öğretmenler çok hızlı açıklıyorlar ki, neredeyse hiçbir şey anlamıyordum. Zaten sınıfta bir kez Tömer'de dinlediğimden tamamen farklı bir Türkçe duydum. Bu yüzden, bazen, buraya eğitim için geldiğim ama anlayamadığım için kendi kendime devam etmeme gerek yok demiştim. Çünkü gerektiği gibi anlamıyordum. Ama öğretmenler nasıl idare edeceklerini biliyorlardı, sonunda derslere konsantre olabildim.

Aynı şekilde, 33. katılımcı da daha sonra devam etmeye karar verdiğini ve kendi kendine "... hayatta asla bilemezsin, eğer şimdi buradaysam, bunun bir nedeni vardır..." söylese de, birkaç kez, özellikle birinci yarıyılın başında eğitimlerinin dil zayıflığı nedeniyle vazgeçmeyi düşündüğünü aşağıdaki gibi belirtmiştir.

K33 (Erkek, Eskişehir): Evet, birkaç kez burada pes etmeyi düşündüm. İlk yarıyılın başındaydı. Sebebi dildi, artık akademik düzeyde olduğumuz için biraz fazla zor geldi. Dürüst olmak gerekirse, ilk başta zorlandım. Çok iyi konuştuğum bir dil (Fransızca)13 yıl boyunca okudum neden bu yeni dille (Türkçe) vakit kaybedeyim dedim kendi kendime. Çünkü neredeyse tüm kavramları yeniden öğrenmeye başlamam gereken yeni bir dilde çalışmaya geldim. Bunun zaman kaybı olduğunu düşündüm, bunca yıldan sonra neden tüm bu yeni süreci tekrar yaşayayım. Ama daha sonra kendi kendime dedim ki, hayatta asla bilemezsin, eğer şimdi buradaysam, bunun bir nedeni vardır. Bu yüzden devam etmeye karar verdim.

Aynı doğrultuda, 4. katılımcı da zorluklardan sonra kolaylıklar geleceğini ve sonra devam ettiğini söylese de, Türkçenin neden olduğu derslerin iyi anlaşılması nedeniyle bir noktada eğitimini yarıda bırakmak istediğini aşağıdaki gibi açıklamıştır.

K4 (Erkek, Nevşehir): Evet, basit, sebebi dil sorunu, derse geliyorsunuz, belki de dersin %30'unu anlamıyorsunuz ve öğrenme açısından daha önemli olan açıklama (öğretmenlerden). Bütün günümü bir dersi anlamak için harcadım. Yani bir zamanda dedim ki, bu bir zorunluluk mu, neden ülkeyi terk etmeyeyim? Ancak zorluklardan sonra kolaylık gelir. İşte bu kadar, işe koyulalım dedik.....

Görüşme sırasında o anda çok fazla sorun olmadığını açıklayan 19. katılımcı, yine de birinci dönemin başında, ders anlayışının zayıf olması nedeniyle pes etmeyi düşündüğünü şu şekilde hatırlatmaktadır.

K19 (Erkek, Eskişehir): Evet, bir an oldu, vazgeçmeyi düşündüm. Bölümde derse başladığımda, hocalar dersleri anlatırlar, bazen dersten çıkarım, %50'sini bile anlamadığımı görüyorum. Bazen eve geldiğimde düşünürüm, ben neye girdim diyorum kendi kendime. Dersleri takip ediyorum, anlayamıyorum. Böyle devam edecek mi. İlk modül sırasında, özellikle başlangıçta işler pek iyi gitmiyordu. Ama bir aylık dersimiz olunca sisteme uyum sağlamaya çalıştım. Şimdi çok fazla sorun yoktur. Ama başlarda dersleri Türkçe ile devam edebilir miyim diye sordum kendime. Çünkü ilk zamanlar gerçekten zordu.

10. katılımcı ise bir noktada eğitimini yarıda bırakmaktansa Türkiye'den ayrılmayı istediğini açıklamıştır. Ancak aşağıdaki açıklamalarından da görülebileceği gibi, bu isteği, dersleri iyi anlamasına izin vermeyen Türkçe seviyesinin düşük olmasıyla açıklanmaktadır.

K10 (Erkek, İsparta): Bu arada, geçen yıl burayı bırakmak istedim ama eğitimi bırakmak istemedim. Cesaretim kırıldığı için pes edip Fransızca dili ile eğitimime devam etmek için Fransa'ya taşınmak istemiştım. Türkçe tam olarak anlaşılıyordu, bu yüzden ilk senenin derslerini anlamakta çok zorlandım. Bu arada, gidip eğitimime başka bir yerde devam etmek için pes etmek istedim. Nedeni ise dildi.

Aynı şekilde 2. katılımcı da aynı şeyi anlatmaktadır. Yani eğitimini bırakmak istemediğini, askine, Türkiye'den ayrılmayı düşündüğünü ancak kötü bir eğitimi olduğu için değil, daha çok dersleri istediği gibi anlamadığı için açıklamaktadır.

K2 (Erkek, Samsun): Ülkeyi değiştirmeyi düşündüm ama derslerimi bırakmayı değil. Esas olarak, dilin zorluğundan kaynaklanmaktadır. Yani derslerin istediğim gibi anlaşılmasıdır..... Eğitimlerinin kötü olmasından değil, sadece dilden kaynaklıdır.

Çoktan mezun olmuş 7. katılımcı ise sadece dersleri anlamakta zorluk çektiği için değil, yapması gereken ödevlerin çokluğu nedeniyle de bırakmak istediğini açıklamıştır. Ama aşağıdaki ifadelerinin sonunda da anlaşılacağı üzere asıl sebep dildir.

K7 (Erkek, Kayseri): Evet, 1. Seneye (sınıfa) yeni başladığımda başıma geldi. Dersleri anlamamanın zorluğu ve bize verilen ödevlerin çokluğu yüzünden, ama sonunda beni en çok motive eden şey derslerimi bitirmek oldu. Yani sonuna kadar gitmek. Beni vazgeçmekten alkoyan buydu. Bir sürü ödev bize veriliyordu, Bildiğin gibi dilin zayıf seviyesi ile kolay değildi.

Bununla birlikte, katılımcıların bir diğer bileşeni, sayıca çok olmasa da, bir noktada eğitimlerini yarıda bırakma isteklerinin temel nedeni olarak Türkçeyi göstermemişlerdir. Örneğin burslu olmayan 5. katılımcı izin günlerinde iş bulamadığı için eğitimini bırakmak istediğini açıklamıştır. Bunu takiben, iş aramak için dil derslerini bırakmayı tercih edeceğini çünkü bunun zor olduğunu aşağıdaki ifadelerle vurgulamıştır.

K5 (Kadın, İstanbul): Evet, bir an oldu, pes etmeyi düşündüm çünkü eğer izin günlerinde bir şeyler kazanabilmek için çalışmıyorsan, sana söylediğim gibi gerçekten zor. Bu yüzden kendi kendime böyle devam edemem, gerçekten birkaç şeye sahip olabilmek için orada geçici bir şekilde idare etmek için (dil derslerinden vazgeçerek) işe gitmeyi tercih ederim dedim.

30. katılımcı ise karmaşık olarak nitelendirdiği bir konusu olduğu için tezinden dolayı vazgeçmek istediğini açıklamıştır. Ancak tezi çok zaman almasına rağmen danışmanının cesareti ve anlayışı sayesinde bitirmeyi başardığını aşağıdaki ifadelerle anlatmaktadır.

K30 (Erkek, Konya): Evet, daha önce tezimle de söylediğim gibi kolay değildi, seçtiğim konu biraz karışıktı. Bir noktada yaptığım her şeyi tekrarlamak zorunda kaldım. Bu yüzden çok uzun sürdü. 2017'de başladım ve ancak 2021'in sonunda bitirebildim. Yani bir yüksek lisans için bunca zaman zaten çok fazla. Konum, Gine yönetimindeki iyi yönetişim ile ilgiliydi. Ama sonunda hocanın cesareti ve anlayışıyla bitirebildim.

34. katılımcı bazen vazgeçmek istediğini itiraf etmekte ama aynı zamanda bunun Türkiye ile hiçbir ilgisi olmadığını da savunmuştur. Gerçekte, bazen çalışmaktan yorulduğunu fark ettiğini ve bu nedenle her şeyi bırakıp başka bir şeye geçmek istediğini dile getirmiştir. Bu konudaki sözleri aşağıdaki gibi sunulmaktadır.

K34 (Kadın, Antalya): Evet, ama Türkiye ile alakası yok. Bazen ders çalışmaktan yorulduğumu fark ediyorum ve her şeyi bırakıp başka şeye geçmek istiyorum. Sadece yorulduğumda, canım sıkıldığında, bazen okulu bırakmayı düşünüyorum.

Diğerlere gelince, bazen kolay olmadığını söyleseler de, asla pes etmeyi düşünmediklerini ifade etmişlerdir. Bu düzeyde 11., 18., 24. ve 28. katılımcıların sözleri örnek olarak aşağıdaki gibi sıralanmıştır.

K11 (Erkek, Ankara): Hayır, geldiğimden beri derslerimi bırakmayı hiç düşünmedim. Zor olduğu doğru evet ama her zaman kurtulmayı başarıyoruz.

K18 (Erkek, İstanbul): Hayır, dili beni yorsa da bırakmak aklıma gelmedi. Kendime çiçek atacağım, bir şey başlarsam, zorluklar ne olursa olsun devam ederim. Ama açıkçası bazen öğrendiğim zamanlar oldu ama bir kez bile eğitimimi bırakmayı düşünmedim. Ama hocalar hızlı olduğu için derste zorlandım....

K24 (Erkek, Eskişehir): Eğitimimi bırakmayı hiç düşünmedim. Zor olduğu doğru, her zaman zorluklar var ama buna rağmen eğitimimi bırakmayı hiç düşünmedim.

K28 (Kadın, İstanbul): Hayır, çok zordu, ama derslerimi bırakmayı hiç düşünmedim.

4.4. Katılımcıların Türkiye'deki Eğitimlerinden Sonraki Planlarına İlişkin Veriler

Bu çalışmanın amaçlarından dördüncüsü ve sonuncusunun, Gineli öğrencilerin Türkiye'deki eğitimlerini tamamladıktan sonra ülkelerine dönüşlerine ilişkin konularını belirlemek olduğunun altını çizmek de önemlidir. Bu bağlamda, katılımcılara Türkiye'de eğitimlerini tamamladıklarında ne yapmayı düşündükleri sorulmuştur. Diğer bir deyişle, eğitimlerini tamamladıktan sonra Gine'ye dönmeyi düşünüp düşünmedikleri, evet ya da hayır ise, sebeplerini belirtmeleri sorulmuştur. Çalışmadan elde edilen bulgular, katılımcıların menşee ülkelerine dönüş konusunda farklı görüşlere sahip olduklarını göstermektedir.

İlk olarak, tüm katılımcıların eğitimlerinden sonra Gine'ye dönmeyi dışlamadığını belirtmek önemlidir. Ancak, bazıları (34 katılımcıdan 11'i) eğitimlerini tamamladıktan hemen sonra geri dönmek istediklerini açıklarken, en büyük kısmı (34 katılımcıdan 23'ü) ise, Gine'ye dönmeden önce Türkiye'de veya başka bir ülkede bir yüksek lisans, doktora veya staj yaparak bilgilerini daha da derinleştirme arzusunu dile getirmişlerdir. Böylece, konularının nedenlerini incelendiğinde, genel olarak, eğitimlerinin hemen ardından geri dönmeye karar verenlerde ülkelere hizmet etme arzusunun hakim olduğu, uzun vadeli dönüş yapmak isteyenlerde ise, eğitimlerini daha da derinleştirme arzusu, tecrübe edinme

arzusu ve Gine'de iş bulmama kaygısının konuşmalara hakim olduğu görülmüştür. Dolayısıyla, Türkiye'deki eğitimlerinin hemen ardından Gine'ye dönmek isteyen Gine'li öğrencilerin motivasyonları ve uzun vadede geri dönmek isteyenlerin (en büyük kısmı olan) motivasyonları aşağıdaki şekilde sunulmaktadır.

4.4.1. Katılımcıların Gine'ye hemen geri dönüşü için nedenler

Gine'nin Kalkınmasına Katkıda Bulunma Arzusu : Az önce hatırlattığımız gibi, bu çalışmada Türkiye'de okuduktan hemen sonra Gine'ye dönme niyetini ifade edenlerin konuşmalarına Gine'ye hizmet arzusu hakim olduğu gözlemlenmiştir. Bu bağlamda 19. katılımcı Türkiye'deki eğitiminin ardından Gine'nin gelişimine katkıda bulunmak amacıyla geri dönmeyi düşündüğünü aşağıdaki ifadelerle net bir şekilde açıklamıştır.

K19 (Erkek, Eskişehir): Türkiye'de eğitimimi bitirdikten sonra burada edindiğim bilgileri ülkem yeni nesli, diyelim ki öğrencilerle paylaşmak üzere ülkeye dönmeyi düşünüyorum. Türkiye'de edindiğim bu bilgileri paylaşmak için ülkeye dönmeyi kendi kendime görev veriyorum. Çünkü aslında Türkiye'deki çalışmalar kalite çalışmalarıdır. Yeni teknoloji cihazlarla, şu anda ülkemde yaygın olmayan cihazlara sahip bir ülkedir. Bu yüzden bu cihazlarla iyi bir şekilde öğrenmek, öğretmenlerimden, bu bilgilere sahip olmak ve ülkeye dönüp bunu ülkemdeki öğrencilerle paylaşmak niyetindeyim. Böylece ülkem kalkınmasına katkıda bulunuyorum. Beni motive eden sebepleri alanıma göre vereceğim. Örneğin ben Biyoloji öğrencisiyim, biyolojik laboratuvarında çalışmam gerekir. Bu arada ülkemde yaptığım gözlemler oldu. Hastanelerde bulunan biyolojik laboratuvarlar genellikle çok fazla uzmanın bulunmadığı laboratuvarlardır. Bunlar, yeterince bilgi sahibi olmayan veya uluslararası olmayan standartlarda çalışan kişilerdir. Şimdi, bu sorun göz önüne alındığında, Türkiye'ye gelme şansım oldu, çalışacağım, uluslararası düzeyde bu bilgiye sahip olacağım, geri dönüp oradaki laboratuvar çalışanları ile paylaşmak istiyorum. Aynı zamanda gelecekte kötü şeylerle mücadele edecek gençleri yetiştireceğim kendi laboratuvarımı da kurmayı düşünüyorum....

22. katılımcı da Türkiye'deki eğitiminden sonra Gine'ye dönmek istediğini beyan ettikten sonra, Türkiye'de kalsa bile bunun önemli olmayacağını çünkü çok sayıda uzman olduğunu, aksine, Gine'de kendi alanı olan eczacılık bölümünde önemli bir profesyonel eksikliği olduğunu vurgu yapmıştır. Dolayısıyla, bir iş bulup ülkesinin kalkınmasına katkıda bulunabileceğine inanarak dönmek istediğini aşağıdaki gibi belirtmiştir.

K22 (Erkek, Eskişehir): Türkiye'deki eğitimimi bitirdikten sonra ülkem Gine'ye dönmek istiyorum. Oldukça basit, bildiğiniz gibi Gine, eczacılık gibi bazı mesleklerde birçok eksikliğin olduğu bir ülke. Özellikle mikrobiyoloji alanında. Yani, çok fazla

profesyonel veya uzman yok. Dolayısıyla, bir kez orada olursam, bu alanı entegre etme ve ülkeme kalkınması için yardım etme fırsatına sahip olacağıma inanıyorum. Çünkü burada Türkiye'de kalırsam, çok fazla uzmanın olduğunu hissediyorum. Burada önemli biri olacağımı sanmıyorum. Bu yüzden kendi kendime, Türkiye'deki eğitimimden sonra, kalkınma sürecinde ona yardımcı olmak için ülkeme dönmek istiyorum dedim.

Aynı kapsamda, yüksek lisans inşaat mühendisliği programında okuyan 18. katılımcı da Türkiye'deki eğitiminden sonra Gine'ye dönmek istediğini ifade etmiştir. Gine'ye dönme isteğinin nedenlerine gelince, o da önceki katılımcı gibi, eğitimini tamamladıktan sonra burada (Türkiy'de) kalsa bile kendi alanındaki iş gücünün önemi göz önüne alındığında bir işe yaramayacağını önce itiraf etmiştir. Böylelikle, burada edineceği azıcık bilgi ile ülkesi olan Gine'ye hizmet etmek için geri dönmek istediğini şöyle anlatmaktadır.

K18 (Erkek, İstanbul): Öğrenimimi tamamladıktan sonra ülkeme dönme niyetindeyim çünkü burada kendimi daha az faydalı hissedeceğim. Çünkü burada İnşaat Mühendisliğindeki iş gücü ya da yetkinliğin çok daha nitelikli olduğunu düşünüyorum. Bu yüzden sahip olduğum küçücük bilgiyle ülkeme fayda sağlamak istiyorum. Sebepler diğerleri arasında: Birincisi, çünkü burada benim alanım çok gelişmiş, çok fazla beceri var, burada o kadar donanımlılar var ki bitirdiğimde onlara ülkemden daha az faydalı olacağım. Ülkem bu alandaki yetkinliği bu kadar yüksek olmayan gelişmekte olan bir ülke. Dolayısıyla burada sahip olacağım az bilgi ile ülkeme bir katkı sağlayabilirim. Özellikle yüksek öğrenimde veya inşaat şirketlerinde.

Aynı doğrultuda, ülkesine hizmet etmenin her zaman hayali olduğunu söyleyen 24. katılımcı da buradaki eğitiminden sonra Gine'ye döneceğini tereddütsüz bir şekilde beyan etmiştir. Böylece, Gine eğitim sisteminde var olduğunu söylediği sorunu çözmek niyetiyle ve yalnızca bu sistemi olumlu yönde değiştirecek olanın iyi eğitim almış insanlar olduğunun bilincinde olarak, eğitiminden sonra "tamamen" geri döneceğini ifade etmiştir.

K24 (Erkek, Eskişehir): Her zaman ülkeme hizmet etmeyi hayal ettim, öğrenmek için buradayım. Bu yüzden, çalışmalarımın sonu ülkeme hizmet etmek için tamamen geri dönme niyetindeyim, çünkü kendime bu hedefi koydum. Sebepler şöyle: Gine'de çok eksikliği olan bir eğitim sistemi olduğunu biliyorum, yapılması gereken bir değişiklik var. Ve bu değişimi gerçekleştirebilecek olanlar da kaliteli çalışmalar elde etmiş olanlardır. Çünkü herkesin Türkiye gibi bir yere gitme ve eğitim alma şansı yok. İşte bu yüzden, çalışmalarımın sonu geri döneceğim. Gine'deki bölümümde zaten biliyorum, anormallikler var, düzeltilmesi gereken şeyler vardır.

Başka iki (2) katılımcı da, çalışmalarından hemen sonra Gine'ye dönme niyetlerini belirtmiştir. Birincisi, eğitimini tamamladıktan sonra ülkesine hizmet etmek üzere geri döneceğini, burada kalmanın bir sebep bulmadığını anlatırken, ikincisi ise öğretmen olduğunu ve Avrupa'ya yerleşmek için değil, sadece yüksek lisans yapmak için geldiğini anlatmaktadır. Bu konudaki görüşleri sırasıyla aşağıdaki gibi sunulmuştur.

K1 (Erkek, Muğla): Eğitimimin sonunda ülkeme dönme niyetindeyim. Bu arada, okuldan sonra burada kalmak için hiçbir sebep bulamıyorum. Eğitim için geldim ve eğitimden sonra dönüp ülkeme hizmet etmem gerekir.

K5 (Kadın, İstanbul): Bu arada ben öğretmenim. Şu anda dil öğreniyor olsam da benim vizyonum yurtdışında kendimi eğitmek sonrasında işime devam etmek için ülkeye dönmektir. Amacım Avrupa'ya yerleşmek değil, yüksek lisans yapıp ülkeye dönerek öğretmenliği sürdürmek, milletime hizmet etmek çocukluk hayalimdir.

Kendisiyle görüşüldüğü sırada doktora yapmakta ve tez aşamasında olan 16. katılımcı ise, eğitimini tamamladıktan sonra ilk yapacağı şeyin Gine'ye dönmek olacağını söylemiştir. Buradaki öğrendiklerini ülkesi olan Gine'ye geri vermesi gerektiğine inanarak, geri dönme planını hiçbir şeyin değiştiremeyeceğini düşündüğünü şöyle açıklamıştır.

K16 (Erkek, Eskişehir): Eğitimim bitince ilk işim ülkeye dönmektir. Çünkü buraya bir amaç için geldim. Daha yüksek bir eğitim seviyesine sahip olmak içindir. Sanırım burada aldığım eğitimi ülkeme geri vermem gerekir, bu yüzden eve geri dönmeliyim. Ülkeye neden dönmek istiyorum, çünkü ülkemi seven ve ülkemizin geleceğini önemseyen biriyim. Görüşmemi Gine'deki Türk Büyükelçiliği'nde yaptığımda, eğitimimin ardından ülkeye döneceğimi söyledim. Dolayısıyla, bunu yapacağım. Bu planı bir şeyin değiştireceğini sanmıyorum.

Benzer şekilde 27. katılımcı da eğitiminden sonra Türkiye'de kalmayı düşünmediğini, aksine, planı Gine'ye dönerek iş aramak veya kendi işini kurmak olduğunu ifade etmiştir.

K27 (Erkek, Bandırma): Buradaki eğitimimden sonra iş aramak veya kendi işimi kurmak için menşe ülkeme dönmeyi planlıyorum. Eğitimden sonra kesin olan şey Gine'ye dönmek, burada kalmaya niyetim yoktur. Ekonomik olarak kendi kendime burada istediğim parayı kazanacağımı düşünmüyorum.

Diğer yandan, iki katılımcı ailelerini Gine'ye dönüşlerinin birincil nedeni olarak belirtmiştir. Bu konudaki sözleri aşağıdaki gibidir

K31 (Erkek, Antalya): Eğitimim bitince, önce ailemi görmek için ülkeye gitmeyi planlıyorum. Zaten bitirmeden önce gitmeyi düşünüyorum çünkü biraz uzun oldu. Ama çalışmalardan sonra önce şüphesiz Gine'ye dönmeyi planlıyorum.....

K23 (Kadın, İzmir): Hiç şüphe yok ki önce Gine'ye geri döneceğim. Geri döneceğim çünkü ilk önce benim yerim orada olduğunu düşünüyorum. İlk sebep aile, sonra profesyonel çerçeve. Bu arada, Gine'de profesyonel bağlamda Türkiye'den daha fazla gelişebileceğimi düşünüyorum.

4.4.2. Katılımcıların Gine'ye uzun süreli dönüşü için nedenler

Bu bölümün başında hatırlatıldığı gibi, bu çalışmaya katılmayı kabul eden tüm Gineli öğrenciler bir gün Gine'ye dönme isteklerinin altını çizmişlerdir. Ancak verilerin analizi, çoğunluğunun (34 öğrenciden 23'i) bunu uzun vadede yapmak istediğini göstermiştir. Böyle bir dileğin nedenleri söz konusu olduğunda, araştırmanın verileri aracılığıyla, eğitimleri daha ileriye götürme isteğinin, uygulamalı bir deneyim yaşama isteğinin ve Gine'de iş olmamasının ya da iş bulma zorluğunun bu Gineli öğrencilerin uzun vadede Gine'ye dönmeyi isteme kararını etkilediği görülmüştür.

Daha Fazla Eğitim Almak İçin : Bu bağlamda, 4. katılımcı aileden ayrı kalmanın kolay bir şey olmadığını belirtmesine rağmen, şu anda Türkiye'de yapmakta olduğu bu yüksek lisanstan sonra, önce eğitimine devam etmek istediğini söylemektedir. Gine'deki üniversitelerde öğretmenlik yapmak isteyen, henüz gerekli becerilere sahip olmadığını, bu nedenle şu an için niyetinin çalışmalarını derinleştirmeye devam etmek olduğunu açıklamıştır.

K4 (Erkek, Nevşehir): ... Aile ile birlikte olmamak (Gine'de aileden uzak olmak) kesinlikle zor ama her şeyin bir zamanı vardır. Bu yüksek lisanstan sonra Gine'ye dönmek istemiyorum çünkü henüz istediğim eğitimi almadım. Hedefim ülkeme hizmet etmek ama gerekli eğitimi almazsam bu imkansız. Çünkü bir zamanlar Gine'de üniversitede ders vermeyi planlıyorum ve bunun için iyi eğitim almış olmam gerekiyor.....

2. katılımcı ise, görüşme sırasında lisans yapmakta olduğunu, ancak Gine'ye dönmeden önce, ister Türkiye'de ister başka bir ülkede yüksek lisans yapmak istediğini açıklamıştır.

K2 (Erkek, Samsun): Eğitimlerimden sonra yüksek lisans yapmayı düşünüyorum ama Türkiye'de olması şart değil. Yüksek lisansımı bitirdikten sonra eve dönmeyi planlıyorum.

Benzer şekilde, 21. katılımcı da 2. katılımcı ile aynı fikirleri ileri sürmektedir. Başka bir deyişle, O da şu anda lisans yapmakta olduğunu ama yüksek lisansını yaptıktan sonra Gine'ye dönmeyi planladığını belirtmiştir. Ancak, arzusunun Müslüman bir ülkede okumak olduğunu ve bunun Türkiye veya Suudi Arabistan'da olacağını aşağıdaki ifadelerle anlatmaktadır.

K21 (Erkek, Adana): Lisanstan sonra yüksek lisansımı ya Türkiye'de ya da başka bir ülkede yapacağım. Ama en büyük ihtimal Türkiye'de olacak. Her halükarda, bunu Müslüman bir ülkede yapmak istiyorum. Ya Türkiye'de ya da Suudi Arabistan'da inşaAllah. Müslüman bir ülkede okumak istiyorum çünkü her şeyden önce din adamıyım. Bu yüzden yapacağım her şey dinim doğrultusunda olmalı. Örneğin Türkiye'de dinimi uygulayabilirim, istediğim yerde namaz kılabilirim. Fransa'da mesala böyle bir şey imkansızdır. Sana terörist falan diyecekler. Müslüman ülkelerde de herşey iyi olduğunu diyemem ama başka yerlerde yaşamaktansa Müslüman ülkelerde yaşamayı tercih ederim. Evet, tabii ki Gine'ye dönmeyi planlıyorum ama eğitimimden sonra. Başka bir ülkede kalmayı planlıyorsam, eğitime devam etmek içindir. Yani bir yüksek lisans yaptıktan sonra geri dönmek istiyorum. Lisans derecesinden sonra geri dönmek istememin nedeni, yüksek lisans yapmayı planlıyor olmam.

Görüşmeler sırasında lisans eğitiminde olan başka iki katılımcı da, Türkiye'de lisans eğitimlerinden sonra yüksek lisans yapmayı tercih ettiklerini açıklamışlardır. Çünkü günümüzde kaliteli bir iş bulmak için lisansla sınırlı kalmamak gerektiğini açıklamada bulunmuşlardır.

K14 (Erkek, Uşak): ... ya yüksek lisans ile devam ederim ya da Gine'ye geri dönerim. En çok yüksek lisans yapmak istiyorum çünkü şu anda Gine'de veya dünyanın herhangi bir yerinde onurlu bir pozisyona erişmek istiyorsanız, örneğin üniversitede öğretmen olmak istiyorsanız, yüksek lisansa sahip olmalısınız. Şu an herkes lisanslı, bu yüzden bence yüksek lisansa sahipsiniz, en azından biraz onurlu olursunuz.

K33 (Erkek, Eskişehir): Bu derecenin ardından çalışmalarımı ilerletmeyi planlıyorum. Yani, bilgisayar bilimi alanında yüksek lisans yapmak. Yer olarak Türkiye'den farklı başka bir ülkede olması mümkündür. Yüksek lisans yapmak istiyorum çünkü şu anda iş dünyası sürekli bir büyüme içindedir. Günümüzde kaliteli işlere erişim için bir lisansın yeterli olmadığını düşünüyorum. Çünkü sadece lisansınız olduğunda iş bulma rekabeti oldukça fazladır. Böylece iş bulmayı çok zorlaştırır.

Hatta, görüşme yapılan 3 mezundan biri olan 30. katılımcı, Selçuk Üniversitesi'nde yüksek lisans yaptıktan sonra doktora yapmak istediği için Gine'ye henüz dönmediğini açıklamıştır.

K30 (Erkek, Konya): Bu arada bildiğiniz gibi Türkiye'de daha yüksek bir düzeyde eğitime devam etmek için ülkemize göre çok daha fazla kolaylık ve imkan vardır. Bu bir gerçektir. Aslında bu bağlamda hala buradayım. İster Türkiye'de ister başka bir yerde doktora yapacağım, hedefim budur. Ondan sonra Gine'ye dönmeyi planlıyorum.

Tecrübe Edinmek İçin : Katılımcıların bir kısmı eğitimlerinin ardından Gine'ye dönme niyetini ifade etseler de, dönmeden önce Türkiye'de en az bir yıl deneyim (iş, staj) sahibi olmak istediklerini belirttikleri görülmüştür. Bu kapsamda, şimdiye kadar sadece teori yaptığını vugu yapan 10. katılımcı, eğitimini tamamladıktan sonra Gine'ye dönmeyi planladığını ancak dönmeden önce Türklerle en az bir yıl deneyim sahibi olmak istediğini aşağıdaki gibi açıklamıştır.

K10 (Erkek, İsparta): Eğitimim bittiğinde, ilk iş eve gitmeden önce burada Türklerle en azından bir yıl deneyim olsun istiyorum. Eğitimimden sonra geri dönmeyi planlıyorum ama eve dönmeden önce bir yıllık deneyim yapmak istedim. Çünkü şu anda çok fazla teori yapıyoruz, çok fazla pratik yok. Bir staj yapacağız ama sadece 3. ve 4. sınıfta olacaktır. Dolayısıyla çok fazla teori yapıyoruz, bu yüzden biraz profesyonel deneyim kazanmak için bir yıl daha kalmak istiyorum.

Aynı doğrultuda, başka 3 katılımcı da 10. katılımcı gibi Gine'ye dönmeden önce bir deneyim (iş, staj) yapmak istediklerini aşağıdaki gibi ifade etmişlerdir.

K20 (Erkek, Ankara): Ben, eğitimimden sonra öncelikle burada mesleğimi tecrübe edinmek için çalışmak niyetindeyim ve daha sonra güçlü bir deneyime sahip olduğumda ülkenin gelişimine katkıda bulunmak için geri döneceğim. Afrika'da bildiğiniz üzere eğitimden sonra döndüğümüzde, Avrupa'dan geldiğimizi, böyle bir ülkeden geldiğimizi falan söyleyecekler. Bu yüzden onlar için, artık büyük bilgi ve deneyime sahibiz. Ama bir kez sahada insanları tatmin edemezseniz, hayal kırıklığına uğrayacaklar. Dikkat çekici bir ülke olan eğitim alanında bilinen bir ülkede bulundunuz, bu nedenle de dikkate değer bir entelektüel bagaj ile ve onu destekleyecek deneyimle geri dönmelisiniz.

K26 (Erkek, Eskişehir): Buradaki eğitimimden sonra kişisel projelerim var. Bitirdikten sonra Türkiye'de veya başka bir yerde staj aramayı planlıyorum. Çünkü çok şey öğrendim ama çoğu teoridir. Bu yüzden, ülkenin gelişimine katkıda bulunmak için ülkeye dönmeden önce öğrendiklerimi pratiği yapmak istiyorum. Çünkü ülkenin bize ihtiyacı vardır. Gerçekte, herhangi bir deneyimim olmadan diplomalarla dönmek istemem. Bu nedenle öncelikle Türkiye'de veya başka bir yerde staj yapmak veya çalışmak istiyorum. Daha sonra dönmek niyetindeyim.

K3 (Erkek, Denizli): Evet, Gine'ye dönmeyi planlıyorum ama bir iş fırsatı bulursam, ülkeme tam bir dönüş yapmak için alanımda çok daha profesyonel deneyim kazanmak için çalışma fırsatını değerlendireceğim....

Benzer şekilde, 28. katılımcı ise lisansını bitirdikten sonra hem yüksek lisans yaparak alanında uzmanlaşmak istediğini hem de deneyim sahibi olmak istediğini şu şekilde anlatmaktadır.

K28 (Kadın, İstanbul): Lisanstan sonra yüksek lisans yapmak istiyorum. Ayrıca deneyim sahibi olmak niyetiyle iş bulmak ya da staj yapmak istiyorum. Şimdilik bu benim projem. Burada olabilir, başka bir ülkede de olabilir. nedenleri basit. Çünkü burada Türkiye'de lisansta uzmanlık yok, halbuki kendi alanımda uzmanlaşmak istiyorum....

Gine'de İş Bulma Olasılığı Düşük Olduğu İçin : Araştırma verileri aracılığıyla bazı katılımcıların iş bulma olasılığının çok düşük olması nedeniyle Gine'ye dönüşlerini uzatmak istedikleri de fark edilmiştir. Katılımcılar arasında çoktan (Uşak Üniversitesinde, Maden Mühendisliği Bölümünden) mezun olmuş üç öğrenciden biri de, görüşme sırasında o da halen Türkiye'de olduğunu onaylamıştır. Lisansını burada bitirmesine rağmen neden henüz Gine'ye dönmediğini sorduğumda, lisanstan sonraki planının gerçekten de hemen Gine'ye dönüp ülkesine hizmet etmek olduğunu belirtmiştir. Ancak, Gine'deki bazı gerçekler (işsizlik) nedeniyle artık bu pozisyonda olmadığını altını çizmiştir. Yani, hemen Gine'ye dönerek riske girmek istemediğini dile getirmiştir. Önceki planındaki değişikliğe Gine'deki iş sorununun neden olduğunu anlamak için sonraki sözlerine göz atılabilir : "...şu anda artık bazı olaylar nedeniyle bu pozisyonda değilim.... Fikrimi değiştirmeme neden olan gerçekler var.... her durumda beni hemen geri dönmeye motive etmeyen bir ülkemiz var... Çünkü biliyorsunuz, bir eğitimden sonra böyle geri dönmek istediğinde, çalışacağınız bir yerin olması gerekir...". Bununla birlikte, işveren olarak Gine'ye dönmek istediğini vurgu yapmış ve bunun için şimdiden çok ciddi bir şekilde üzerinde çalıştığı bir projede olduğunu açıklamıştır. Daha fazla ayrıntı için, soruyla ilgili konuşmasının tamamı aşağıdaki gibi yer almaktadır.

K6 (Erkek, Uşak): Tamam, çok güzel bir soru, soru alakalıdır. Gelmeden önce, Türkiye'den mezun olduktan hemen sonra dönüş planım vardı, tam da böyle bir planım vardı, bir an önce dönüp ülkeme hizmet etmekti. Ancak, şu anda artık bazı olaylar nedeniyle bu pozisyonda değilim. Fikrimi değiştirmeme neden olan gerçekler var. Birincisi, ülkemizin gerçeğini biliyorsunuz, son zamanlarda gördüğümüz gibi, bu arada, çok emin olmayan, her durumda beni hemen geri dönmeye motive etmeyen bir ülkemiz var, tüm koşullar yerine getirilmedi. Çünkü biliyorsunuz, bir eğitimden sonra böyle geri

dönmek istediğinde, çalışacağınız bir yerin olması gerekir. Yetkin olsanız bile her şey yoluna girecekmiş düşünerek hemen eve dönmeyeceksin, hayır. Bu yüzden eğitimim sırasında nasıl bir geri dönüş stratejisi geliştirebilirim diye düşündüm ve şu sonuca vardım : Gine'ye geri dönmem gerekirse, bir işçi olarak veya biri için çalışmaya gitmem, Gine'ye girişimci olarak geri döneceğim, kendi şirketim olsun istiyorum. Şirketimi açacağım, işveren olacağım. Düşündüğümde, uygulanabilecek çok sayıda proje olduğunu gördüm. Çünkü Afrika'da, özellikle Gine'de satış noktaları var, sadece iyi finansmanı bulmanız gerekir. Böylelikle, çok ileri bir düşünce içerisindeydim ve kesinlikle yakında bu projeyi gerçekleştireceğim, çünkü şu anda onun üzerine ciddi bir şekilde çalışıyorum. Bunu gerçekleştirmek için şimdiye kadar savaşıyorum, bu yüzden şimdiye kadar Gine'ye dönmedim. Ve bazen bir hata yapıyormuş gibi oluyoruz. Çünkü bazen başlamak için olsa bile gitmek gerekir. Belki de onu deneyimlemenin en iyi yolu gitmektir. Şu anda bulunduğum yerde projemi deneme fırsatım var, ama ben böyle gitmek istemiyorum. İhtiyacım olan finansmanı sağlamaya çalışıyorum. 1 sene mi 2 sene mi alacak Bilmem. Ama şu an için ideal olan, gerçekten yeterince hazır olmam. Böylece Gine'de döndüğümde %100 başarılı olmasa bile projemi gerçekleştirebilmektir. Bu yüzden hemen Gine'ye dönmeye karar vermedim. Hazırlanıyorum, ne kadar sürerse sürsün, ama umarım karşılığını verecektir, bu arada bir projedeyim. Ülkeme farklı şekilde hizmet etmek istiyorum.

Aynı bağlamda 12., 25. ve 29. katılımcıların aşağıdaki sözleri de Gine'de iş bulma ihtimalinin düşük olmasının bu Gineli öğrencileri Gine'ye uzun vadede dönme isteklerini ifade etmeye ittiğini bariz bir şekilde göstermektedir.

K12 (Kadın, İzmir): Yani eğitime başka bir ülkede devam etmek ya da ülke (Gine) de beni beklediği için Gine'ye dönmek. Ancak şu anda herkesin bildiği gibi Gine'de işler iyi gitmiyor. O yüzden öncelikle durumu görene kadar eğitime devam edebilmem gerekecek. Sonrasını göreceğiz. Aslında, Gine'de şu anda bir iş sahibi olmak zordur.

K25 (Kadın, Konya): Buradaki eğitimimden sonra şansımı başka yerlerde (ülkelerde) de okumak için denemek istiyorum. Bunun nedeni şu anda Gine'de iş sahibi olmanın kolay olmamasıdır. Dolayısıyla, şimdilik dönmek yerine çok iyi bir eğitim almayı tercih ederim.

K29 (Erkek, Eskişehir):doğrudan Gine'ye dönmeyi düşünmüyorum. Lisans derecelerini, hatta yüksek lisans derecelerini Gine'de bitirmiş birçok öğrenciyi zaten tanıyorum, ancak henüz iş bulamadılar. Bu nedenle, ülkeye dönmeyi düşünmeden önce ya Türkiye'de ya da başka bir yerde yüksek lisans yapmak istiyorum.

Aynı şekilde, 8. katılımcı burada lisans aldıktan sonra yüksek lisans yapmak istediğini belirtse de Gine'de çalışma imkanı bulursa yüksek lisanstan vazgeçerek çalışmayı tercih edeceğini belirtmiştir.

K8 (Erkek, Uşak): Bu arada ben zaten lisans yapıyorum, şu anda 2 alternatifim var, ya Türkiye'de yüksek lisansa devam ediyorum ya da başka bir ülkede örneğin Fransa'da veya Kanada'da. Ya da Gine'de iş imkanım olursa tabii ki girerim. Bu fırsatlar gerçekten çıkarsa, 1. sırada (öncelik) olacaktır. En azından bir deneyime sahip olmak için yüksek lisans yapmaktan vazgeçeceğim. Sonra, eğitime devam edecek olabilirim....

Aynı anlamda, görüşme sırasında hepsi yüksek lisans yapan başka 3 katılımcı, bir iş bulmayı başarırlarsa Gine'ye dönmek istediklerini doğrulamışlardır. Aksi halde, eğitimlerine Türkiye'de veya başka bir yerde devam etmeyi tercih ettiklerini aşağıdaki gibi belirtmişlerdir.

K7 (Erkek, Bursa): Öğrenimimi bitirdikten sonra ya Türkiye'de ya da yurt dışında doktora yapmayı planlıyorum. Ama fırsat buldukça işe başlamak için başvurmayı da dışlamıyorum. Şimdi bile Gine'de bir iş kazanırsam geri dönmeye hazırım. Çalışmaya başlamak için %100 yüksek lisansımı bitirmem veya doktora başlamam gerektiğini söylemiyorum. Zaten bu yıl tezimin yazımına ayrılmış durumda. Dolayısıyla tezimi yazmak için illa Türkiye'de kalmak zorunda değilim. Bu fırsata sahip olabileceğim her yere taşınmama veya işe gitmeme izin veren şey budur....

K9 (Kadın İzmir): Aslında, çalışmalardan sonra her şey ülkemdeki duruma bağlı olacaktır. Eğitimden sonra ülkede (Gine'de) iş veya staj bulursam geri dönmek daha iyi olur, yoksa başka şeyler yapmak için burada kalacağım. Ya doktora yapmak ya da başka bir program yaparak yüksek lisans tekrar yapmak....

K32 (Kadın, Muğla): Aslında, fırsata bağlı olacaktır. Örneğin Gine'ye dönmem zorunlu değil ama orada çalışma fırsatı bulursam döneceğim. İş bulamazsam başka ülkelere başvurmaya çalışacağım. Bu arada Türkiye'de kalmak istemiyorum çünkü bence Türkiye çalışmak için değil okumak için bir ülke... Ancak, Gine benim ülkem, yeteneklerimi faydalansın diye geri dönmek benim için bir zevk olurdu. Bu yüzden bir iş fırsatım olursa geri döneceğimi söyledim.

Bu çalışma kapsamında görüşülen (Erciyes Üniversitesinde, Farmakoloji / Toksikoloji Bölümü) üç mezundan biri olan 15. katılımcıya gelince, dil engeli nedeniyle yani kendisine daha zor gelebileceğini düşünerek doktorasını burada yapmak istemediğini açıklamıştır. Dolayısıyla, Türkiye'de yüksek lisans yaptıktan sonra iki planı olduğunu dile getirmiştir. Birincisi Kanada'da doktora yapmak, ikincisi ise iş aramak için Gine'ye dönmektir. Ancak, Kanada için işe yaramadığını, Gine'de de kendisine maaş teklifini önemsiz bulduğunu, işte bu yüzden hala Türkiye'de olduğunu hatırlatmıştır. Yüksek lisansını bitirdikten sonra Gine'ye gittiğini ve orada kendisine iş teklifleri geldiğini ancak maaşının çok düşük olduğunu açıklamıştır. Daha sonra, Türkiye'de

burada iş fırsatı için Albayrak'ın (Gine'de yerleştiren bir türk şirketi) temsilcisini görmeye gittiğini ama her zaman bir maaş sorunu çıktığını ifade etmiştir. Gine'de iyi bir maaş bulursa sonraki gün geri döneceğini söyleyerek sözlerini sonlandırmıştır. Daha fazla ayrıntı için, bu konudaki sözleri aşağıdaki gibi sunulmuştur.

K15 (Erkek, Kayseri): Bence bu iyi bir soru, geçen yıl eğitimimi bitirdiğimde bir programım vardı. A planım ve B planım vardı. Başlangıçta, devam edebilmek için Kanada'da bir üniversiteye kayıt yaptırmıştım çünkü doktora devam etmek istiyordum ama Türkiye'de değil. Türkiye'de neden olmasın? Dil engeli ile, çok daha zor olacağını düşündüm. Böylece, kabul mektubunu almıştım, ülkeye (Gine'ye) gitmek için ayrıldım çünkü vize başvurusu yapabilmek için pasaportumu yenilemem gerekiyordu. Aynı zamanda Gine'de başka fırsatlar arama fırsatını da yakaladım. yani Kanada için olmazsa, Gine'ye huzur içinde dönebilmem ve çalışabilmem için. Birkaç iş teklifi aldım ama teklif edilen maaş çok çok düşüktü. Özellikle karşılaştığı tüm zorluklarla yeni dönen biri için maaş çok düşüktü. Böylece Türkiye'ye döndüm, Kovid-19 nedeniyle vize başvurusu yapamadım çünkü Kovid-19 zaten buradaydı. Şansımı tekrar deneyebilmek için kendime biraz Kovid-19'un sakinleşmesini beklememi söyledim. Tekrar denedim, olmadı. Bu yüzden buradaki Albayrak'ın karargahına gittim. Bildiğiniz gibi Gine'ye yerleşmişler. Orada kendimi insan kaynakları müdürüyle görüştüm, sohbet ettik, iş falan konuştuk ama hep maaş sorunu çıktı. Maaş benim zevkime göre değildi. Kendi kendime, oraya (Gine'ye) gitmek yerine kendimi beklemediğim bir şeye sokmak yerine burada kalıp şansımı başka bir yerde denemeyi tercih ederim dedim. İşte o yüzden hala buradayım. Ve bugün bulunduğumuz yerde, Gine'de iyi bir maaşla bir iş teklifi alırsam yarın geri dönerim.

Yukarıdaki 15. katılımcı gibi 28. katılımcı da görüşmesinde Gine'deki maaş sorununa sonraki ifadelerle değinmiştir.

K28 (Kadın, İstanbul): Gine'ye gitmenin bir çözüm olacağını sanmıyorum çünkü tatillerde oradaydım. Orada staj yapmıştım ve eğitim bitirmememe rağmen iş teklifi bile almıştım. Ancak Gine'deki durum bildiğiniz gibi karmaşıktır. Bir mühendis olarak, övünmek için değil, ama seviyem ve bilgim sayesinde iyi bir maaşı hak ettiğimi düşünüyorum.

4.4.3. Katılımcılar Gineli arkadaşlarına Türkiye'de eğitim görmeyi tavsiye edip etmeyeceklerine ilişkin veriler

Bu düzeyde Türkiye'deki Gineli öğrencilere Türkiye'de okumak isteyen Gineli arkadaşlarına Türkiye'de öğrenci olmayı tavsiye edip etmeyeceklerini, evet ya da hayır ise, nedenlerini de belirtmeleri istenmiştir.

Öncelikle vurgulanması gereken husus, bu araştırmaya katılanların büyük bir çoğunluğu (34 öğrenciden 21'i) Türkiye'de eğitim görmek isteyen yurttaşlarına da Türkiye'de öğrenci olmalarını tereddüd etmeden tavsiyede bulunacaklarını beyan etmişlerdir. Buna ek olarak, (34 öğrenciden 8'i) da, Türkiye'de okumak isteyen yurttaşlarına tavsiye edeceklerini ancak şartlarla olacağını belirtmişlerdir. Başka iki katılımcı ise, tavsiye vermeleri gerekirse Türkiye'yi ilk sırada olmayacağını vurgu yapmışlardır. Diğer taraftan, geri kalan katılımcılar (34 öğrenciden 3'ü) Türkiye'de okumak isteyen yurttaşlarına Türkiye'de eğitim almayı tavsiye etmeyeceklerini iddia etmişlerdir.

Türkiye Eğitim Açısından Gine'den Daha İyi Olduğu İçin: Türkiye'de okumak isteyen yurttaşlarına Türkiye'yi tavsiye etmek isteyenlerin motivasyonlarına bakıldığında, araştırma verileri çoğunluğun Türkiye'nin Gine'ye göre kaliteli eğitim verdiği gerçeğine dayandığını göstermiştir. Diğer katılımcılar da Türkiye'de okuduktan sonra iş bulma ihtimali, yani Gine'de kurulan Türk firmaları ile çalışma imkanını, Türkiye'de okumak isteyen yurttaşlarını gelmeye teşvik etmek için gerekçe olarak öne sürmüşlerdir. Bazıları ise, Türkiye'deki yaşam ve eğitim koşullarının (öğrenim ücretlerinin) diğer Avrupa veya Amerika ülkelerine göre daha uygun olması nedeniyle, Türkiye'de eğitimlerini sürdürmek isteyen Gine'li yurttaşlara gelmelerini tavsiye edeceklerini iddia etmişlerdir.

Bu kapsamda, 13. katılımcı, Türkiye'de okumak isteyen yurttaşlarına (ister ailesinden veya arkadaşlarından olsun) Türkiye ile ilgili birçok tavsiyelerde zaten bulunduğunu ve eğitim kalitesi açısından Gine ile Türkiye arasında büyük bir fark gördüğü için bunu yapmaya devam edeceğini beyan ettikten sonra, zekan ne olursa olsun Gine'de okumanın seni geliştirmek yerine azaltacağını söyleyerek sözlerini sonlandırmıştır. Bu konudaki sözleri aşağıdaki gibi sunulmaktadır.

K13 (Erkek, Trabzon): Evet, elbette, hatta birçoğunu tavsiye ettim. Hatta bazıları geldi. Ve tavsiye etmeye devam edeceğim. Çünkü çok fazla fark görüyorum, evde (Gine'de) sahip olduğumuz eksiklikleri görüyorum. Dolayısıyla benim için önemli olan arkadaşlarım, kuzenlerim, zeki, okumak isteyen, hırslı aile bireylerim varsa, onlara Türkiye'yi anlatmak için her şeyi yaparım. Orada vakit kaybetmemeliler. Gelecekler, iyi eğitimi alacaklar ve böylece yeteneklerini sergileyebilecekler. Gine'de ne kadar yeteneğin varsa, zekan ne olursa olsun sen Gine'de çok iyi biliyorsun, orada okumak seni azaltacağını diyebilirim.

24. katılımcı da eğitim kalitesi açısından Gine ile Türkiye arasında bir fark gördüğü için birçok arkadaşının Türkiye'ye eğitim için gelmesine zaten yardımcı olduğunu şu ifadelerle açıklamaktadır.

K24 (Erkek, Eskişehir): Evet, zaten bu yıl da gelmek isteyen bir çok arkadaşına kardeşim yardımcı oldum. Gerçekten birlikte okuduğum arkadaşlar ve kararlılığa sahip olanlara, çalışmalarını için Türkiye'ye gelmelerini tavsiye edeceğim. Gine'de de eğitim olduğu doğrudur ama Türkiye ile kıyaslandığında fark vardır. Aslında beni bu tavsiyeleri vermeye iten buradaki eğitimin kalitesidir.

Aynı bağlamda, Türkiye'de okumak isteyen yurtaşlarına da gelmelerini tavsiye edeceklerini, çünkü bu konuda, buranın Gine'den daha iyi olduğunu belirten 1., 20. ve 34. katılımcıların sözleri aşağıdaki gibi yer almaktadır.

K1 (Erkek, Muğla): Evet, benim ülkeme kıyasla çok büyük bir eğitim farkı vardır. Bu bağlamda arkadaşlarıma Türkiye'ye gelip okumalarını tavsiye edeceğim.

K20 (Erkek, Ankara): Evet, çünkü şu anda Türkiye'de olanlardan memnunuz. Üniversitelerin dünya sıralamasına baktığımızda Gine üniversitelerini Türkiye'deki üniversitelerle kıyaslayamayız. Buna hiç şüphe yoktur.

K34 (Kadın Antalya): Evet, elbette, basitçe çünkü burada okumanın Gine'de okumaktan daha iyi olduğunu düşünüyorum. Çalışma çerçevesi ile ilgili olarak, altyapılar, öğrenim seviyesi, fırsatlar vb.

30. katılımcı da Türkiye'yi çalışma ortamı (kütüphaneler, kalıcı internet..) nedeniyle daha çok burasının eğitim için daha uygun olduğunu belirterek arkadaşlarına Türkiye'yi okumak için tavsiye edeceğinin altını çizmiştir.

K30 (Erkek, Konya): Evet tabiki ders okumak için ise problem yok. Gine'li öğrencilere Türkiye'ye gelmelerini tavsiye etmemin sebebi zaten biliyorsunuz. Daha önce de belirttiğim gibi, Gine'de biraz karmaşık. En azından bir kez burada, çalışmalarla çok daha kolay olur. Mesela burada donanımlı kütüphaneler, kalıcı internet vb. vardır. Bu unsurlarıyla birlikte öğrenmek gerçekten çok kolay olur.

Benzer şekilde, 26. katılımcı da Türkiye'de okumak isteyen yurtaşlarına gelmelerini tavsiye edeceğini çünkü kendisine göre Türkiye'de eğitimin fena olmadığını ve geldiğinden beri çok şey öğrendiğini dolayısıyla arkadaşlarına da aynı şeyi istediğini itiraf etmiştir.

K26 (Erkek, Eskişehir): Evet, çalışmalar bağlamında tabii ki özellikle burslulara veya maddi destekleri varsa gelip burada okumalarını tavsiye edeceğim. Sebepler, zaten Türk

eğitim sistemi kötü değil, altyapılar kötü değil. Mesela ben kendimden örnek alıyorum, geldiğimden beri burada çok Şey öğrendim. Yani buraya eğitiminiz için geliyorsanız, ciddisiniz, öğreneceksiniz. Dediğim gibi, burada çok Şey öğrendim. Bu nedenle yurttaşlarımın de benimle aynı Şansa sahip olmasını isterim.

Katılımcılardan bazıları ise Türkiye'de okumak isteyen Ginelilerde yurttaşlarına tabii ki gelmelerini tavsiye edeceklerini çünkü Türkçe gibi bazı zorluklar olsa da burada okumaktan memnun olduklarını dile getirmişlerdir. Bu bağlamda, YTB'nin sunduğu bursu takdir eden 18. katılımcı, kendisini Türkiye'de okumak isteyen Ginelilere gelmeleri için tavsiye etmeye iten sebepleri Şöyle açıklamaktadır.

K18 (Erkek, İstanbul): Başta söylediğim gibi, insan doğası gereği asla %100 tatmin olmaz. Ama genel olarak memnunum. İşte o yüzden ilgilenenlere her zaman olduğu gibi Türkiye bursları konusunda tavsiyelerde bulunabileceğim. Çünkü ilk pozisyonda uçak bileti, konaklama dahil %100 ücretsiz bir burs vb. Üstüne bir de aylık ödenek vardır. Aslında burada bursluysanız okumak istiyorsanız, okuyacaksınız. Bizi burada yoran sadece dildir. Dil konusunda da zamanla adapte olacaksınız. Yani, gerçekten burada YTB'nin bursluysanız, çalışma koşulları kolaydır. Beni eğitim için onları Türkiye'ye gelmeye teşvik etmeye iten Şey budur....

Aynı doğrultuda, 7. katılımcı Türkiye'deki eğitiminden çok daha memnuniyeti duyduğunu dolayısıyla yurttaşlarının da gelmesi durumunda aynı Şekilde memnun olacaklarını düşünöğüğünü ifade etmektedir. 19. katılımcı ise Türkiye'de birçok yönden memnun olduğunu, işte bu yüzden burada okumak isteyen Ginelilerin gelmelerini tavsiye etmekten çekinmediğini anlatmıştır. Böylece, 7. ve 19. katılımcının sözleri ardı ardına aşağıdaki gibi sunulmaktadır.

K7 (Erkek, Bursa): Evet, elbette, elbette, başkalarının gelmesine bile yardım ettim ve şu an bile yardım ediyorum. Bu kolay değil ancak bu fırsatı başkalarına da fayda sağlamak istiyorum. Eğitimde (Türkiye'de) olumsuz bir nokta görmediğimi diyemem doğru, ama daha çok memnuniyetim daha fazladır. Dolayısıyla onlar da benim aldığım eğitimin aynısını aldıklarında memnun kalacaklarını düşünüyorum.

K19 (Erkek, Eskişehir): Evet tavsiye edeceğim çünkü Türkiye'yi çok beğendim, çalışmalardan memnun kaldım. Sadece eğitimin kalitesi ve diplomaları uluslararası alanda tanınmakla kalmıyor, aynı zamanda çok çeşitli bir kültüre sahip bir ülkedir. Buraya geldiklerinde, uluslararası düzeyde rekabet etmelerini sağlayacak iyi bir eğitim almış olacaklar. Ayrıca Türkiye'de bir öğrenci için hayat o kadar da zor değil. Mesela ben burslu olarak Eskişehir'deyim, rahat yaşıyorum, sadece arkadaşlarımla değil Türklerle de

sorunum yok. Kısacası beni Türkiye'de okumaları için tavsiye etmeye itecek sebepler bunlardır.

Türkiye'de Eğitimden Sonra Gine'de İş Bulma İhtimali : Katılımcılardan bazıları da, gelmek isteyen Gine'li öğrencilere eğitim için Türkiye'ye tavsiyelerde bulunacaklarını, çünkü eğitimlerinin ardından Gine'de yerleşen Türk firmalarıyla (Türkçe bildikleri için) çalışma imkanı olduğunu hatırlatmıştır. Bu hususta 10. katılımcı, zaten Türkiye'de eğitimlerini takip eden birkaç arkadaşı için başvurduğunu ve diğerlerini de gelmeleri için teşvik etmeye devam ettiğini belirtmiştir. Bunu burada bir kez Türkçe öğreneceklerini ve bunun sonucunda genelde Afrika'da özelde Gine'de kurulu Türk firmaları ile çalışma fırsatı bulacaklarını düşündüğü için yaptığını haklı çıkarmıştır.

K10 (Erkek, İsparta): Evet, şu an bile birçok arkadaşımı Türkiye'ye gelip okumaları için teşvik ediyorum. Sana dediğim gibi, bu sene Eskişehir'e gelen arkadaşım bile gelmesi için ben başvurmuştum. Ondan önce bile, Fildişi Sahili'nde bulunan ve şu anda Türkiye'de okuyan bazı arkadaşlarım için de başvurdum. Çünkü benim de orada çok arkadaşım var. Hala onları buraya gelmeleri için çok teşvik ediyorum çünkü buraya gelersen yeni bir dil anlayacaksın, bu bir artıdır. Dil (Türkçe) dünyanın her yerinde konuşulmasa da yavaş yavaş gelişir. Bildiğin gibi Gine'de çok Türk var, orada Türk şirketleri vardır. Şimdi Afrika'da onlardan (Türklerden) çok vardır. Böylelikle, 4 veya 5 yıllık biraz kaliteli bir eğitimle Türkçeyi anlıyorsanız geri döndüğünüzde en azından yapacak bir işiniz olacak. Ama herkes Avrupa'ya gidiyorsa, Avrupa'ya gitmemiz gerektiğini söyleyenler var ama oraya giden herkes orada da çalışamayacak.

Aynı doğrultuda 23. ve 3. katılımcılar da Türkiye'de okumak isteyen yurttaşlarına eğitimlerinin ardından Gine'de kurulu Türk firmaları ile çalışabileceklerini umdukları için tavsiyede bulunacaklarını da aşağıdaki sözlerle açıklamada bulunmuşlardır.

K23 (Kadın, İzmir): Bir de Konakri (Gine) limanında çalışmak istediğini söyleyen arkadaşlarım var. Ve şu anda bilgilerime göre bu limanda faaliyet gösteren Türk şirketleri var. Dolayısıyla, Türkiye'ye gelecekler ve burayı bitirdikten sonra limanda çalışmak isteyenler için bir fırsat olduğunu düşünüyorum. Ayrıca Türkçeyi öğrendikten sonra Konakri limanı dışında başka şehirlerde de fırsatlar var. Çünkü bu şehirlerde de Türk firmaları kurulmakta. Yani, eğer Türkçe konuşabiliyorsanız, bir işiniz olabilir. Bu yüzden burada bir kez, sadece dile sahip olmanın harika bir şey olduğunu düşünüyorum.

K3 (Erkek, Denizli): Ayrıca yatırım açısından da her yerde kendini kurmaya çalışan bir ülkedir. Örneğin Gine'de şu anda birçok Türk firması vardır. Dolayısıyla burada okumak, eğitimin kalitesinin yanı sıra dile (Türkçe) hakim olmak da bir artı. O yüzden Türkiye'ye gelip okumak isteyen arkadaşlarıma elbette tavsiye edeceğim.

Türkiye’de Diğer Ülkelere Göre Hayat (Eğitim) Pahalı Olmaması : Bazı katılımcılar da yurtdışında eğitim almanın maddi yönüne (özellikle eğitim ücretleri) dayanarak Türkiye’de okumak isteyen Gineli öğrencilere tavsiye edeceklerini çünkü Türkiye’deki yaşam koşulları ve eğitim dünyanın diğer ülkelerine göre daha uygun olduğunu belirtmişlerdir. Bu konuda, 15. katılımcı, finansal açıdan, yurtdışında okumak isteyenler için Türkiye’nin en iyi ülkelerden biri olduğunu düşünmektedir. Bu yüzden, dil zorluklarının üstesinden gelebileceklerini düşünürlerse, Türkiye’de okumak isteyen Gineli arkadaşlarına gelmelerini tavsiye edeceğini belirtmiştir.

K15 (Erkek, Kayseri): Evet çünkü daha önce de söylediğim gibi öğrenci yaşam standartları il ilgili olarak, bence en iyi ülkelerden biridir. Türkiye’ye gelip okumak isteyen arkadaşlarıma söylediğim tek şey dil engelini anlatıyorum. Ben de onlara, eğer bu sorunu aşabileceğinizi düşünüyorsanız gerçekten Türkiye’de eğitim görebileceğinizi söylüyorum. Çünkü ülkemizdeki yaşam standartını bilerek, bence ince kapasitelerle yurtdışında okumak isteyen birçok kişi bunu Türkiye’de yapabilir. Tam olarak finansal tarafa dayanarak konuşuyorum.

8. ve 9. katılımcılar da, Türkiye’de okumak isteyen Gineli arkadaşlarını gelmeye teşvik edecek bir neden olarak mali yönün de aşağıdaki gibi altını çizmişlerdir.

K8 (Erkek, Uşak): Tabii ki tavsiye edeceğim, çünkü biraz parayla burada kendinizi finanse edebilirsiniz. Bu, beni bir arkadaşıma tavsiye etmeye gerçekten iten taraftır....

K9 (Kadın, İzmir): Yani bir bakıma Avrupa’daki gibi değil. Dolayısıyla şu anki ekonomi değilse, Avrupa’ya, Amerika’ya ya da diğer ülkelere kıyasla o kadar da paraya sahip olmayan biri için geçinebileceği bir ülke diyebilirim.

Şart İle : Bu bölümün girişinde de hatırlatıldığı üzere, bu çalışmada katılımcılardan bazıları (34 öğrenciden 8’i) yurttaşlarına isterlerse Türkiye’de eğitim görmelerini tavsiye edeceklerini, ancak şart ile olacağını belirtmişlerdir. Bu katılımcıların öne sürdükleri koşullarla ilgilenecek olursak, konuşmalarına "eğitim için ise", "para için değil ise" ve "çalışkan ya da cesur ise" ifadelerinin hakim olduğu görülmüştür. Daha açık bir ifadeyle, katılımcıların bir kısmı Türkiye’ye okumak için gelmek isteyen Ginelilere tavsiyede bulunacaklarını ancak para aramak için değil sadece eğitim için gelmeleri halinde tavsiye edeceklerini vurgulamışlardır. Gerçekte bu katılımcıların Türkiye’ye eğitim için gelmenin mümkün olduğunu ancak (eğitim masrafları ve başka) karşılamak için çalışıp para kazanmanın mümkün olmadığını düşündükleri buradan anlaşılmaktadır. Bu nedenle, Türkiye’de okuyabilmek için maddi desteğe sahip olmak veya burslu olmak

gerekmektedir. Çünkü bu katılımcıların açıklamalarına göre Türkiye'de eğitiminizle aynı zamanda bir iş yapma imkanınız yoktur. Zaten "katılımcıların boş zamanlarında yaptıkları faaliyetler" bölümünde katılımcıların tamamına yakın eğitimleri ile beraber başka bir iş yapmadıklarını beyan ettikleri belirtilmiştir. Çünkü 34 katılımcı arasından sadece 6 öğrenci çalıştığını beyan etmiştir. Ancak, iş yaptığını belirten bu öğrenciler arasında da 2 kişi sadece tatillerde çalıştıkları açıklamasında bulunmuştur. Hatta bazı katılımcılar (özellikle burslu olmayanlar) Türkiye'de karşılaştıkları zorluklardan biri olarak iş olmamasından bahsetmişlerdir.

Öte yandan, karşılaşılan bazı zorluklar (Türkçe gibi) nedeniyle bazı katılımcıların Türkiye'de okumak isteyen Gineli bir öğrenciye Türkiye'ye gelmesini tavsiye etme koşulları olarak "çalışkan ve cesur" olmalarını sıraladıkları fark edilmiştir. Başka bir deyişle, bu katılımcılar, Türkiye'de okuyabilmek için çalışkan ve cesur olmanın gerekliliğine inanmaktadırlar çünkü burada karşılaşılabilecek bazı zorluklar olduğunu hatırlatmışlardır.

Eğitim İçin ise : Bu konuda "ders çalışmaktan başka amaçları yoksa" diyerek sözlerine başlayıp bitiren 11. katılımcının Türkiye'de okumak isteyen yurttaşlarına gelmelerini tavsiye edeceği ifadeleri aşağıda yer almaktadır.

K11 (Erkek, Ankara): Evet, tabii ki evet, eğer gerçekten ders çalışmaktan başka amaçları yoksa arkadaşlarıma tavsiye edeceğim. Eğer sadece eğitim amaçlıysa Türkiye'yi şiddetle tavsiye ederim. Ama çalışmaların dışında başka hedefleri varsa, örneğin ekonomik bir hedef varsa, Türkiye'yi tavsiye etmem. Bu arada gelip Türkiye'de okumalarını tavsiye edeceğim çünkü son zamanlarda her yerde görüyoruz, ister dünya sıralamasında ister bölge sıralamasında Türkiye şu anda daha iyi, yani eğitim açısından daha iyi durumlardadır. Başka bir deyişle, çünkü şu anda Türk eğitim sistemi çok gelişmiş ve kalitelidir. Böylece gerçekten gelip okumaksa, bunun dışında bir amacı yoksa gelip burada okumak isteyen herkese elbette tavsiye ederim.

Aynı şekilde 32. katılımcı da gelmek isteyen Gineli'nin maddi desteği varsa yani Türkiye'ye çalışmak için değil de okumak için gelmek istiyorsa gelmesini tavsiye edeceğini, ancak aksi takdirde burada uluslararası öğrencilere çalışma izni verilmediği için tavsiye etmeyeceğini açıklamıştır.

K32 (Kadın, Muğla): Evet, Gineli arkadaşlarıma Türkiye'ye gelip okumalarını tavsiye ederim ama bir şartla. Örneğin destekleri varsa. Yani Türkiye'ye çalışmaya değil de

okumaya geliyorlarsa. Çünkü burada uluslararası öğrencilere çalışma izni vermiyorlar. Dolayısıyla ders çalışmak içinse evet, iş içinse hayır tavsiye etmem.

Aynı anlamda, 28. katılımcı ise yurttaşlarını Türkiye'de okumaya teşvik edeceğini ancak kişinin maddi imkânlarının veya maddi desteğinin olması şartı olduğunu ileri sürmektedir. Değilse, ona göre kişinin para bulmak için eğitimini bırakma olasılığı çok daha yüksektir.

K28 (Kadın, İstanbul): Evet, ama şartlarla. Eğer onunla ilgilenecek biri varsa ve garantiliyse sorun yok. Ama durumun böyle olmadığını biliyorsam, ona tavsiye etmem. Çünkü bir kez burada kişi, bu şekilde yaşayamayacağı için, işe gitmek için eğitimini bırakma olasılığı çok daha yüksektir.

Çalışkan ve Cesur ise: Bazı katılımcılar sadece “cesur” ya da “çalışkan” olduğunu düşündükleri kişilere tavsiye vereceklerini belirtmişlerdir. Böylece, 16. katılımcı Türkiye'de okumak isteyen yurttaşlarına gelmelerini tavsiye etmek için "cesur" kelimesini şart olarak kullanan katılımcılardan biridir. Çünkü ona göre Türkiye'ye okumak için gelen ama sonunda pes eden birçok öğrenci olmuştur. Hatta TÖMER'i birlikte yaptığı ancak kendisine zor geldiği için Türkçe öğrenmekten vazgeçen bir arkadaşının hikayesini bile anlatmıştır.

K16 (Erkek, Eskişehir): Aslında bağlı olacak, bağlı olacak. Çünkü buraya gelip okumak istediğinizde, doğanız gereği cesur bir insan olmalısınız. Çünkü gelip devam edemeyen çok kişi var. Bir kez burada, tüccara dönüştüren bir arkadaşım var. O şimdi İstanbul'da. Türkçe denediği sınavın bir noktasında işe yaramadı, Fransızca yazdı. Hepsini Fransızca yazmış ve Hocay'a göndermiş. O zamandan beri İstanbul'a gitti ve tüccar oldu. Şimdi, birisine Türkiye'ye gelsin demek istediğinizde, gerçekten tüm gerçekleri burada anlatmalısınız. Yani, bir kez burada, ne zorluklarla karşılaşabilir. Ama cesaretli olmayan biriye Türkiye'ye gelip okumasını tavsiye etmem. Çünkü dil, kültür vb. ile ilgili zorluklar var. Özetle tanımadığım birine tavsiye etmeyeceğim çünkü burada okumak büyük cesaret gerektirir. Çünkü ekonomik, psikolojik vb zorluklar vardır.

Aynı şekilde 17. katılımcı da Türkiye'ye eğitim için gelmek isteyen çok sayıda Gineli öğrenci tanıdığını, ancak kendisine göre burada eğitimin kolay olmadığını düşündüğü için sadece çalışkan olduğunu düşündüğü kişilere tavsiyede bulunacağını aşağıdaki gibi vurgulamıştır.

K17 (Erkek, Eskişehir): Evet, ama sadece çalışkan olduğunu bildiğim arkadaşlarıma tavsiye edeceğim. Türkiye'deki işlerin (çalışmaların) zorluğunu tutabileceğini düşündüğüm arkadaşlar. Çünkü gelmek isteyen çok arkadaş var ama onları gelmeye

teşvik etmeyeceğim çünkü bu kolay şeyler değildir. Ve gelmek isteyenler, ne kadar çalışkan olduklarını biliyorum. Yani, onları buraya gelmeleri için teşvik edersem, sonunda pes edebilirler. Bu yüzden sadece başarabilecekleri düşündüğüm kişilere tavsiye edeceğim.

25. katılımcıya göre Türkiye'de okumak isteyen bir Gineli'ye tavsiyede bulunabilmesi için, önce kişinin cesur olması, ayrıca burslu olması veya maddi desteğinin olması gerekmektedir. Çünkü, iş bulmak kolay olmadığını, bulursan bile maaş yetersiz olduğunu belirtmiştir.

K25 (Kadın, Konya): Evet, ama şartlarla. İlk şart, kişinin cesur olması gerekir çünkü burada okumak çok cesaret gerektirir ve ikincisi, bursu yoksa, ebeveynlerinin öğrenimini finanse edecek imkânlarla sahip olması gerekir. Çünkü buradaki eğitiminizle aynı anda çalışabileceğini düşünüyorsa, karmaşık olacaktır. Çünkü hem iş bulmak kolay değil, iş bulursa da kazanacağın para yeterli değildir.

Ancak 6. katılımcı, Türkiye'de okumak isteyen bir Gineli'ye gelmesini tavsiye edecek olursa bile, bunun ilk tavsiye olmayacağını belirtmiştir. Özellikle okuduğu Uşak Üniversitesi'nde derslerin verilmiş şekliyle hayal kırıklığına uğradığını söyleyerek konumunu haklı çıkarmıştır. Çünkü diğer üniversiteler içinse gelmelerini tavsiye edebileceğini söyleyerek sözlerine eklemiştir. Ayrıca Erasmus sayesinde Avrupa'daki diğer eğitim programlarını keşfetme şansı bulduğu için Türkiye'nin ilk öneri olmayacağını da açıklamıştır. Bu konudaki sözleri aşağıdaki gibidir :

K6 (Erkek, Uşak): hemen ilk tavsiye olmayacaktır. İlk tercih olarak Türkiye'yi kimseye hemen önermem, hayır. Çünkü kursların burada verilme şekli beni hayal kırıklığına uğrattı. Başka yerlerde daha iyi öğrenebileceğimizi düşünüyorum. Ve beni tam olarak bu sonuca varmaya iten şey, Erasmus programı aracılığıyla diğer Avrupa programlarını da görme şansım olduğu için. Bazen sadece yüzle ilgili (çok önemli olmayan) bir program olduğu söylense de, diğer ülkelerin sistemini biraz görmeme izin verdi, bu beni daha fazla öğrenmeye motive eden bir sistemdi. Ancak benim okuduğum üniversiteden (Uşak) daha iyi olan başka üniversitelere de tabii ki gelebilirler. Türkiye'de elbette çok büyük üniversiteler var ama buna rağmen Türkiye'ye ilk tercihi önermek gibi bir düşüncem yok.

Aynı anlamda 2. Katılımcı, nedenlerden bahsetmese de, bir Gineliye eğitim için yurtdışına gitmesini tavsiye etmesi gerekirse, ilk önerisi Türkiye'yi olmayacağını aşağıdaki ifadelerle belirtmiştir.

K2 (Erkek, Samsun): Bu mutlaka ilk tavsiye olmaz. Başka seçenekleri varsa doğrudan Türkiye'ye gelmelerini tavsiye etmeyeceğim. Ama başka seçenekleri yoksa ve isterlerse, gelmelerinde bir sakınca olmadığını söylerim.

Öte yandan (34 öğrenciden 3'ü) 5., 12. ve 27. katılımcılar Türkiye'de okumak isteyen bir Gineli'nin gelmesini tavsiye etmeyeceklerini belirtmişlerdir. Nedenleri söz konusu olduğunda, 5. katılımcı, Türkiye'de okumak isteyen Ginelilere Türkiye'deki burs sahibi olmayanlarının karşılaştıkları zorluklarını (kendisi zaten burssuz) göz önünde bulundurarak gelmelerini tavsiye etmek istemediğini ileri sürdüğü görülmüştür. Çünkü, burslu olanların cesaretini kırmayacağını ancak maddi imkanı olmayanlara ise onların için burada yaşam koşulları kolay olmadığı için Türkiye'de okumalarını tavsiye etmeyeceğini aşağıdaki gibi iddia etmiştir.

K5 (Kadın, İstanbul): Hayır, bu arada, aslında beni ve Türkiye'de yaşayan Gineli arkadaşlarımı yoran zorluklar göz önüne alındığında, hayır derdim, bir arkadaşıma Türkiye'de okusun demezdim. Burada (kaliteli) eğitim var diyebilirim, doğru, ama yaşam koşulları bir fakir için pek elverişli değildir. Dolayısıyla, bu yaşam koşulları nedeniyle burada eğitime gelmelerini tavsiye etmeyeceğim. Burslu olanların cesaretini kırmayacağım çünkü burslu olmak bir fazilettir. Devlet onlara bakar, bunların özel bir durumu vardır.

12. katılımcı ise, kendilerine Türkiye'deki durumu anlatacağını ve sonra karar vermenin kendilerine kalmış olacağını vurgulasa da, Türk dilinin karmaşık olduğu için burada eğitim görmek isteyen bir Gineliye asla gelmesini tavsiye etmeyeceğini söyleyerek sözlerine başlamıştır. Buna ek olarak, staj veya iş olmamasının başka bir sebep olarak altını çizildiği de görülmüştür. Bu konudaki sözleri aşağıdaki gibi yer almaktadır.

K12 (Kadın, İzmir): Ben açıkçası hiç tavsiye etmeyeceğim çünkü zaten karmaşık bir dil var, Türkiye'de sadece eğitim var, öğrencilerin iş ya da staj gibi biraz gelişmesine yardımcı olacak bazı şeyleri yapma fırsatı yok. Çünkü eğitime her zaman bağlı kalmazsın. Bununla birlikte yine de bazıları için, eğer onların için iyi olduğunu düşünürlerse, gelebileceklerini söyleyeceğim. Onlara burada ne olduğunu açıklayacağım, böylece gelip gelmeyeceklerini görmek onlara kalmış. Bu yüzden onlara bağlı olacaktır.

27. katılımcının da 12. katılımcı gibi burada okumak isteyen bir Gineli'ye Türkçe'nin kendisine çok zor gelmesi nedeniyle tavsiye etmeyeceğini beyan ettiği fark edilmiştir. Ayrıca Fransızca konuşulan bir ülkeyi terk etmeniz gerekirse, Fransızca veya

İngilizce konuşulan bir ülkeye gitmenizi tavsiye edeceğini de sözlerine eklemiştir. Böylece, ona göre eğitiminizden sonra çok daha fazla avantaja ve şansa sahip olacaksınız.

K27 (Erkek, Bandırma): Hayır, kendi kendime dilin çok zor olduğunu söylüyorum. İkincisi, okumak için Fransızca konuşulan bir ülkeden ayrılmanız gerektiğinde, size her zaman ya Fransızca konuşulan bir ülkeye ya da İngilizce konuşulan bir ülkeye gitmenizi tavsiye ederim. Bu sayede eğitimlerinizden sonra daha fazla avantaja ve daha fazla şansa sahip olacaksınız. Çünkü Türk şirketleri Afrika'da kurulsada dilleri sadece Türkiye'de konuşulur. Dolayısıyla, Türkçe ile çok yerde çalışma imkanları Fransızca ve İngilizce kadar değil.

Genel olarak, bu çalışmanın verileri aracılığıyla, bu öğrencilerin takdir ettikleri ve memnuniyetlerini dile getirdikleri birkaç nokta olduğu fark edilmiştir. Aynı zamanda, aynı verilerde, bu öğrencilerin tatmin olmadıkları ve kınadıkları başka noktalar da ortaya çıktığı görülmüştür. Dolayısıyla, bir sonraki bölümde, bu araştırma sırasında elde edilen bu sonuçların, yalnızca benzerlikleri değil, aynı zamanda var olabilecek farklılıkları da vurgulamak ve bu çalışmaya dayalı bazı önerilerde bulunmak için mevcut literatürle tartışılması söz konusu olacaktır.

5. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu bölümde, çalışmanın sonuçları, literatüre dayalı olarak sonuçların tartışılması ve bu araştırmadaki verilen öneriler yer almaktadır.

5.1. Sonuç ve Tartışma

Son yıllarda Gineli öğrencilerin de eğitim amaçlı olarak Türkiye'ye yöneldiği gözlemlenmektedir. Bu gözlemden yola çıkarak ve bu ülkedeki Gineli öğrenciler hakkında Kanada ve Fransa'da olduğu gibi henüz özel bir çalışmanın yapılmamış olması bu araştırmanın temel motivasyonlarından biri olmuştur. Dolayısıyla, bu araştırmanın çalışma konusu olarak "eğitim için göç" olduğunu, daha doğrusu bu çalışma eğitimlerini sürdürmek için Türkiye'ye gelen Ginelilerle ilgilendiğini vurgulamak önemlidir. Bu bağlamda, çalışma temel olarak aşağıdaki dört (4) hedefe ulaşmayı amaçlamıştır :

- 1- Türkiye'deki Gineli öğrencilerin eğitimlerinden memnuniyet düzeylerini anlamaya çalışmak;
- 2- Öğretim üyeleri ve Türk arkadaşları ile olan ilişkilerini anlamaya çalışmak;
- 3- Türkiye'ye entegrasyon sürecinde karşılaştıkları çeşitli zorlukları anlamaya çalışmak;
- 4- Türkiye'de okuduktan sonra ülkelerine geri dönüp dönmeme konusundaki konularını, yani eğitim sonrası planlarını anlamaya çalışmak.

Bulgular ve yorumlar bölümünün başında da belirtildiği gibi, bu çalışmaya 8'i kadın olmak üzere toplam 34 Gineli öğrenci katılmayı kabul etmiştir. Bu nitel araştırmada veriler yarı yapılandırılmış görüşme yoluyla toplanmıştır. İlk bölümle ilgili olarak, bu çalışma öncelikle bu katılımcıları daha önce Türkiye'yi tanıyıp tanımadıklarını, eğitimleri için Türkiye'yi seçmeye iten noktalar hakkında sorgulamaya çalışmıştır. Ardından katılımcılardan Türkiye'deki eğitimleri bağlamında sadece memnun oldukları noktalar değil, memnun olmadıkları noktalar hakkında da görüşleri istenmiştir.

Öncelikle altının çizilmesi gereken husus, katılımcıların tamamına yakını şehirlerini ancak üniversite kabulü aldıktan sonra (internet üzerinden araştırma yaparak) veya şehirlerine geldiklerinde tanıdıklarını beyan etseler de, çalışmanın sonuçları, Türkiye'ye gelmeden önce bu araştırmaya katılmayı kabul eden Gineli öğrencilerin çoğunun Türkiye hakkında bir miktar bilgi sahibi olduklarını göstermiştir. Bu konuda, sosyal ağların ve kendilerinden önce gelen Gineli arkadaşlarının temel bilgi kaynakları olduğu sonuçlardan

anlaşılmıştır. Böylelikle, sosyal medyanın ve yeni ve eski öğrenciler arasındaki ilişkilerin, birçok Gine'li öğrencinin Türkiye hakkında bilgi sahibi olmasını sağlayan ve dolayısıyla göçlerine neden olan başlıca faktörler olduğunun fark edildiğine dair, göç ağı teorisi doğrulandığını söylemek mümkündür. Göç ağı kuramının esasını uluslararası düzeyinde işgücü göçünde etkili bir faktör olan göçmenler arasındaki sosyal ağ ve ilişkilerdir (Özcan, 2017 : 202). Bu kuramda göç hareketleri sadece nedensellik ilişkisi ile değil aynı zamanda göçmenler arasındaki iletişim ile de incelenmektedir. Daha açık olmak gerekirse, bir ülkeye göç ederek oraya yerleşenler ile göç etmeyi isteyen ya da yeni göç edenler arasında bir iletişim ve ilişkinin varlığı söz konusudur. İlişkiler yoğun bir şekilde yaşanmakta olup, akrabalar, aynı ülkeden gelenler ya da arkadaşlar dayanışma içine girmekte ve dayanışma da göçü özendirir bir olgu olarak karşımıza çıkmaktadır (Aksoy, 2012 : 296). Ayrıca Türkiye'ye gelmeden önce katılımcılardan 3 öğrencinin Gine'de öğrenim gördükleri bir Türk okulunda öğretmen olarak görev yapan Türk öğretmenlerinden Türkiye hakkında bilgi aldıkları sonuçlardan ortaya çıkmıştır.

Katılımcıların Türkiye'yi Tercih Etme Motivasyonları Ve Memnuniyet(sizlik)leri

Araştırma sonuçları, bu araştırmaya katılan Gine'li öğrencilerin eğitimleri için Türkiye'yi tercih etmelerindeki temel nedenlerin Türkiye'nin sunduğu burslar, son yıllarda Türkiye-Gine ilişkileri, (Gine'li) arkadaşların tavsiyeleri, Türk kültürü özellikle (dil ve din) ve eğitim kalitesi olduğunu göstermiştir.

Burslar, arkadaşlardan tavsiyeler, kültür (dil ve din), kaliteli eğitim ile ilgili olarak, çalışmamız, uluslararası öğrencilerin ülke tercih nedenleri konusunda daha önce yapılmış çalışmalarla benzerlikler içermektedir. Bu bağlamda, Mäinich (2015) uluslararası öğrencilerin çoğu, yurtdışında mümkün olan en iyi eğitimin mümkün kıldığı daha iyi bir yaşamı arzulamakta olduğunu vurgulamaktadır. Mazzarol ve Soutar (2002) ve Pimpa (2003) ise, eğitim amacıyla bir ülkeyi tercih etme kararlarda, arkadaş veya akrabalarından alınan kişisel tavsiyeler de önemli olduğunu savunmuşlardır.

Ercan (2019), uluslararası öğrenciler üzerine yaptığı yüksek lisans teziyle Türkiye'de yükseköğretimi tercih etme sebepleri arasında kültürel ve dini benzerliğin etkili olduğunu ortaya koymuştur. Bu tezin farklı bölümlerinde her zaman vurgulandığı gibi, Gine nüfusu ağırlıklı olarak Müslümandır. Dolayısıyla, çalışmamızın sonuçları aslında bazı katılımcıların Türkiye'yi din olan İslam'ı göz önünde bulundurarak seçtiklerini ortaya koymuştur. Aynı şekilde Yıldırım ve Köksal (2017) aktaran Karaköse,

2019) Türkiye'de uluslararası öğrencilerin eğitim görmeyi neden tercih ettiklerine yönelik yapılan çalışmalarında aynı din, kültür ve dil özelliklerinin uyuyor olmasının anlamlı bir etkiye sahip olduğu sonucuna varmışlardır. Mahmut'a (2012) göre ise, uluslararası öğrencilerin Türkiye'yi seçerken dikkat ettikleri noktaların kaliteli eğitim, yaşam maliyeti, burs olanakları, kültürel ve dini yapı olduğuna dikkat çekmiştir (Mahmut, 2012, aktaran Karaköse, 2019 : 10).

Bununla birlikte, diğer araştırmacıların belirttiği nedenlerden farklı olarak Gineli öğrenciler Türkiye ile Gine arasındaki ilişkiler nedeniyle Türkiye'yi tercih ettiklerini ifade etmiştir. Aslında bu iki ülke arasındaki ilişkiler nedeniyle şu anda Gine'de hem Türk okulu bulunmakta hem de birkaç Türk şirketi kurulmuştur. Bu nedenle sonuçlar, bu araştırmadaki bazı katılımcıların daha sonra Gine'de yerleşik olan bu Türk şirketleriyle çalışma umuduyla gelip dil öğrenmek için Türkiye'yi seçtiğine işaret etmektedir.

Diğer araştırmalara göre altı çizilebilecek bir diğer fark da bu araştırmanın ortaya koyduğu gibi, çok sayıda olmasa da bazı katılımcılar bu ülkede bir entegrasyon kolaylığı olduğunu düşündükleri için Türkiye'yi seçmişlerdir. Bu düzeyde unutulmaması gereken, katılımcıların çoğunun gelmeden önce Türkiye'nin (bazıları arkadaşlarından, bazıları internetten, başka 3 katılımcı ise Gine'deki Türk öğretmenlerinden) bazı yönlerini bildiklerini dile getirmişlerdir. Bu konudaki yorumlarımızı desteklemek için, bu çalışmanın sonuçları, katılımcılardan 3 öğrencinin Gine'de bulunan bir Türk okulundan geldiklerini açıkladığını ortaya koymuştur. Bu açıdan Türkiye'yi seçme kararlarında sadece Gine-Türkiye ilişkilerinin etkisinin değil, aynı zamanda söz konusu okuldaki Türk öğretmenlerinden Türkiye ile ilgili öğrendiklerini söyledikleri bilgilerin de altını çizilebilir.

Buradan hareketle eğitim için ülke seçimine yönelik yapılan çalışmalardan farklı olarak ülkeler arasındaki ilişkiler de önemli bir yer tuttuğu söylenebilir. Çünkü, bu Gineli öğrencilerin bir kısmının Türkiye'yi seçtiklerini çünkü bu iki ülke arasında iyi bir ilişki gördüklerini araştırma sonuçlarından da anlaşılmıştır. Dolayısıyla, bu ilişkiler sebebiyle göçmenlik prosedürlerinin kolaylaştırıldığını açıklamışlardır. Buna ek olarak, bazıları Türkiye'yi seçtiklerini çünkü burada bir kez Türkçe öğrenme fırsatı bulacaklarını ve dolayısıyla eğitimlerinden sonra Gine'de kurulu Türk şirketleriyle çalışma imkanı bulabileceklerini belirtmiştir. Bu nedenle, diğer araştırmacıların eğitim için herhangi bir ülkeyi veya Türkiye'yi özel olarak seçme nedenlerine ilişkin daha önce belirttiği

faktörlere ek olarak, ülkeler arasındaki iyi ilişkilerin bir başka temel nedeni oluşturduğu sonuca varılabilir.

Örnek olarak bu göçmenlik prosedürlerinden bahseden 16. katılımcı, ilk kez Belçika'yı denediğini ancak göçmenlik prosedürleriyle ilgili zorluklar nedeniyle işe yaramadığını belirtmiştir. Türkiye için, bu sefer işe yaradığını çünkü Türkiye'nin Afrika ülkeleri için Avrupa veya Amerika'daki diğer ülkelere kıyasla daha erişilebilir olduğunu ifade etmiştir. Buna ek olarak, bazıları da başka ülkeler için denediklerini ancak işe yaramadığını açıklamışlardır. Ancak Türkiye söz konusu olduğunda, Türkiye ile Gine arasında iyi bir ilişki olduğu için işlemler çok karmaşık olmadığını iddia etmişlerdir.

Diğer araştırmalardan diğer bir fark, literatür taraması ile de bazı araştırmalarda uluslararası öğrencilerin bir ülkeyi o ülkenin dilini bildikleri için seçtiklerini gösterdiği fark edilmiştir. Bu konuda ISU, Öğrenciler ilk önce geldikleri ülke ile aynı dilin konuşulduğu bir ülke seçme eğiliminde olduklarını belirtmektedir (ISU, 2006 : 4). Buna ek olarak, Cubillo, Sánchez ve Serviño (2006) ve OCDE (2004) aynı fikri savunmuşlardır. Çalışmamız bağlamında ise tamamen tersidir. Sonuçlar, bu Gine'li öğrencilerden bazılarının gelecekte faydalanacağını umdukları ikinci bir dil (Türkçe) öğrenmek için Türkiye'yi seçtiklerini göstermiştir.

Ayrıca, bu araştırmanın sonuçlarına dayanarak, "itme-çekme"nin birçok yıl önce altı çizilen bir faktör olsa bile, Gine gibi bazı ülkeler için hala bu faktörün güncel olduğunu söylemek mümkündür. Çünkü, katılımcılardan 3 öğrencinin Gine'den her ne yöne olursa olsun ayrılmak istediklerini açıkladıkları ve kendilerine fırsat tanıyan ilk ülke olması nedeniyle Türkiye'yi seçtikleri sonuçlardan anlaşılmaktadır. Bu hususta, Mazzarol ve Soutar (2002) tarafından Tayvan, Hindistan, Çin ve Endonezya'dan gelen öğrenciler üzerinde yapılan önemli bir ankette, "itme-çekme"nin onları ülkelerini terk etmeye iten en önemli faktörlerden biri olduğu ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla, zaten var olan literatürle gerçekten bir benzerlik olduğu söylenebilir. Diğer bir deyişle, araştırmamızın bu kısmı, bazı öğrencilerin başka bir ülkede okumak için ülkelerini terk etme sebepleri arasında "itici-çekici" faktörlerin olduğunu destekleyen çalışmaları doğrulamaktadır. Bu 3 katılımcılardan biri bile Gine'de lisans eğitimini tamamladıktan sonra iş aradığını ancak bulamadığını belirtmiştir. Bu nedenle kendi kendisine, önce başka bir ülkede daha fazla eğitim almak için Gine'den ayrılmamanın daha iyi olacağını dile getirmiştir. Aynı anlamda, bazı Gine'li öğrencileri (34 öğrenciden 5'i) eğitim için Gine'den ayrılıp Türkiye'ye

gelmeye iten nedenlerin arasında Gine'deki eğitim programlarında (inşaat mühendisliği programında) yüksek lisans olmaması da bu araştırmanın sonuçlarından anlaşılmıştır. Bu nedenle, bu olanaksızlığın, yazarlar tarafından geliştirilen "itme-çekme" kavramlarının somut bir örneğini oluşturduğu da sonucuna varabiliriz.

Katılımcıların Memnuniyeti: Bu araştırmaya katılanların Türkiye'deki eğitimlerine ilişkin memnuniyetlerine bakıldığında, Gine'li öğrenciler tarafından birçok noktanın beğenildiği araştırma sonuçlarında gözlemlenmiştir. Daha açık bir ifadeyle, genel anlamda araştırma sonuçları, Gine'li öğrencilerin üniversitelerin ortamından (altyapı, kütüphane, kafeterya, spor salonu, internet, cami, banka...), hocalarından/personellerinden, öğretimin kalitesinden, TÖMER'den ve din İslami kolayca uygulamasından memnun olduklarını göstermiştir. Gerçekte, az önce hatırladığımız gibi, çalışmamızın sonuçları, bu çalışmaya katılan Gine'li öğrencilerin üniversite ortamını çok beğendiklerini ortaya koymuştur. Birçoğu, gerçekten okumak isteyen biri için buna elverişli iyi donanımlı üniversite ortamı olduğunu açıklamışlardır. Gine'li öğrencilerin hocalarından (ister Tömer'den olsun ister bölümden olsun) memnuniyetlerini belirli bir şekilde ele aldığımızda, sonuçlar olumlu bir memnuniyet olduğunu göstermiştir. Yani genel anlamda, bu çalışma bağlamında, katılımcıların hocaları ile işbirliğini olumlu bir şekilde takdir ettikleri fark edilmiştir. Dolayısıyla, bu konuda da yapılan gözlem şu ki, çalışmamızın sonuçlarının mevcut literatürle benzerlikler göstermektedir. Başka bir deyişle, uluslararası öğrencilerin memnuniyeti hakkında, bazen bazı istisnalar olsa bile, diğer birkaç çalışma, uluslararası öğrencilerin Türkiye'deki eğitimlerinden memnun olduklarını ortaya koymuştur. Örnek olarak, Kılıç (2020) araştırmasında, öğrencilerin yarısından fazlasının Türkiye'de okumaktan memnun olduklarını ve hatta kendilerini Türkiye'ye ait hissettikleri ortaya koymuştur. Buna ek olarak, Ercan'ın (2019) araştırmasında da aynı şeyi söylemektedir. Uluslararası öğrenciler üzerine yaptığı yüksek lisans teziyle, çoğu uluslararası öğrencilerin Türkiye'de okumaktan memnun olduklarını söylediklerini ortaya koymuştur.

Daha sonra dine özel olarak baktığımızda, çalışmamızın sonuçları da Gine'li öğrencilerin oldukça memnun olduklarını göstermiştir. Hatta Türkiye'nin kendi ülkelerinden (Gine) dinin uygulamasına (İslam) daha elverişli olduğunu söyleyenler bile olmuştur. Çünkü onlara göre sokakta, üniversitede hatta lokantalarda her yerde (güzel ve temiz) camiler (ibadet yeri) bulunmaktadır. Dahası bazıları, bu ülkede İslam'ı

uygulamanın kolaylığı nedeniyle burada biraz zaman geçirmek istediklerini söyleyecek kadar ileri gitmişlerdir. Yani bazı katılımcılar tarafından din nedeniyle Türkiye'yi tercih etmenin yanı sıra, tüm katılımcılar tarafından ifade edilen bu konuda gerçekten de önemli bir memnuniyet olduğu çalışmanın sonuçlarından dikkat çekmiştir. Bu hususta, Baycar'ın (2019) çalışmasında da, Türkiye'de Müslüman uluslararası öğrencilere dini görevlerini yerine getirme ilişkin geldikleri ülkelere göre daha fazla fırsat sunulduğunu düşündükleri sonucuna varılmıştır.

Katılımcıların Memnuniyetsizliği: Katılımcıların Türkiye'deki eğitimlerinden memnuniyetsizlikleri dikkate alındığında, çalışmanın sonuçları bazı katılımcıların hoşlanmadığı bazı unsurların olduğunu ortaya koymaktadır. Genel olarak, fakültede bir kez, dil seviyelerinin düşük olması nedeniyle özellikle ilk aylarda derslerin yeterince anlaşılması, staj (veya iş) eksikliği, yurtlarla ilgili bazı unsurlar (örneğin yemek) ve sigara ile ilgilidir. Dolayısıyla, belirtildiği gibi öğrencilerin bölümlerine girmeden önce (bir yıl boyunca) dili öğrenerek başlasalar bile derslerin kavranmasından şikayet ettikleri bu çalışmanın sonuçlarından anlaşılmıştır. Daha doğrusu, katılımcıların önemli bir kısmı Türkçe seviyelerinin yetersiz olması nedeniyle, özellikle bölümlerinin ilk döneminde derslerin yeterince anlaşılmasından duydukları memnuniyetsizliği dile getirmişlerdir.

Sonuçlar ayrıca, bazı katılımcıların programlarında uygulamanın varlığını takdir etmelerine rağmen, diğerlerinin birçoğunun staj (veya iş) eksikliğinden üzüntü duyduğunu da göstermektedir. Buna ek olarak, bu çalışmanın sonuçlarından birkaç katılımcıların yurtlardan şikayetçi oldukları anlaşılmaktadır. Genel olarak, bu konuda şikayetleri kültürel farklılık etrafında dönmekte olduğu söylenebilir. Çünkü ya farklı kültürden insanlarla (aynı odada) bir arada yaşamakla ilgili şikayetler ya da yemeğe alışmanın zorluğu ile ilgili olduğu görülmüştür. Sonuçlar ayrıca katılımcıların bir kısmının özellikle üniversiteler içinde sigara tüketilmesinden hoşlanmadığını da göstermiştir.

Ancak, özetlemek gerekirse, bu Gineli öğrencilerin Türkiye'deki eğitimleri bağlamında memnuniyetlerine ilişkin vurgulanabilecek olan şey, araştırma sonuçlarının öğrencilerin büyük çoğunluğunun Türkiye'deki eğitimlerinden memnun olduklarını göstermesidir.

Katılımcıların Öğretim Üyeleri Ve Türk Arkadaşları İle Olan İlişkileri

Hocaları İle İlişkiler: Bu çalışmanın dikkat çeken bir diğer önemli noktası da sonuçların bu araştırmaya katılan Gineli öğrencilerin neredeyse tamamının hocaları ile çok iyi ilişkilere sahip olduğunu göstermesidir. Hatta bazı katılımcılar hocalarıyla olan ilişkilerini arkadaş ilişkileri olarak tanımlamışlardır. Araştırmanın sonuçları, Gineli öğrencilerin neredeyse tamamının, hocalarının kendilerine ve Türk sınıf arkadaşlarına davranışlarında hiçbir fark görmediklerini iddia ettiklerini de göstermektedir. Neredeyse hepsi, öğretmenleri tarafından ırk veya kökene bakılmaksızın eşit muamele gördüklerini iddia etmişlerdir. Çünkü verileri analiz ettikten sonra hocalarının kendilerine Türk sınıf arkadaşlarından farklı davrandığını hissedenden 2 katılımcı bile genelde sorunun Türkçeye hakimiyet eksikliğinden kaynaklandığı fark edilmiştir. Başka bir deyişle, hocaların bu öğrencilere yönelik bir ayrımcılığı olmadığı anlaşılmıştır. Gerçekte sonuçlar, Gineli öğrencilerin hocalarına karşı olumlu düşüncelere sahip olduklarını ortaya koymaktadır. Bu düzeyde de, araştırmamızın sonuçları ile önceki çalışmalar arasında benzerliklerin varlığı tespit edilmiştir. Çünkü, Tozan (2019 : 119) da YTB burslu öğrenciler üzerine yaptığı araştırma ile bu öğrenciler ile hocaları arasında iyi bir ilişki olduğunu ortaya koymuştur.

Öte yandan, Sow (2013) tarafından Montpellier Üniversiteler'indeki (Fransa'daki) Gineli öğrenciler üzerinde gerçekleştirilen çalışma da hocalar ve öğrenciler arasındaki ilişkiyle ilgilenmiştir. Hocalarla ilişkileri ile ilgili olarak, çalışmanın sonuçları, bağlantının iyi olduğunu ve ankete katılanların çoğunluğunun (12/20), öğretmenleri tarafından Fransız yoldaşlarıyla aynı eşitlik temelinde muamele gördüğünü doğrulamıştır. Üstelik, Gineli öğrenciler için, hocalarla görüşmelerinin kolay olduğu söylenmiştir.

Ancak ülkeler (Fransa ve Türkiye) ve dönemler (2013 ve 2022) farklılık gösterse de bu soru üzerine çalışmamızla yapılabilecek karşılaştırmanın (12/20) oranında olduğu söylenebilir. Çünkü Sow hocalar ve Gineli öğrenciler arasındaki ilişkinin iyi olduğunu ve hocalarla görüşmenin kolay olduğunu belirtse de, 20 katılımcıdan sadece 12'sinin hocalar tarafından Fransız öğrencilere kıyasla aynı eşitlik temelinde muamele gördüğünü açıklamıştır. Çalışmamızdaki sonuçlar ise, hocalar tarafından katılımcıların neredeyse tamamının (34 öğrenciden 32'i) Türk sınıf arkadaşlarına kıyasla aynı temelde muamele gördüklerini açıkladığını göstermektedir. Dahası, çalışmamızın sonuçları, katılımcıların

büyük bir kısmı, hocalar tarafından Türk sınıf arkadaşlarından daha iyi muamele gördüğünü hissettiklerini ileri sürdüklerini göstermiştir.

Bu konudaki bir diğer önemli nokta da bu araştırmaya katılan Gineli öğrencilerin tamamına yakınının ihtiyaç duyduklarında hocalarına ulaşmakta zorluk çekmediklerini ifade ettikleri sonuçlardan anlaşılmaktadır. Yani araştırmamızın sonuçları, buradaki Gineli öğrencilerin neredeyse tamamının gerektiğinde hocalarına ulaşmayı kolay bulduğunu göstermiştir.

Özetle, bu sonuçlara dayanarak, bu hocaların uluslararası öğrencilerin (Ginelilerin) entegrasyonuna önemli ölçüde katkıda bulunmakta olduklarını söylemek mümkündür. Çünkü, bu bağlamda, Frideres (2008) yabancıların entegrasyonuna ilişkin teorik modeli aracılığıyla (çalışmamız bağlamında uluslararası öğrenciler) sorumlulukların aktörler arasında paylaşıldığını açıklamıştır. Başka bir deyişle, göçmenlerin ve ev sahiplerinin hepsinin, yeni gelenlerin entegrasyonunu kolaylaştırmada oynayacağı önemli bir rolü veya sorumluluğu vardır. Bu hususta, Frideres (2008), ev sahibi topluluk tarafında, göçmenlerin entegrasyonunda rol oynayan tutumlar olduğunu, yani topluluk üyelerinin (çalışmamız bağlamında hocalar gibi) yeni gelenleri karşılama şeklini belirtmiştir.

Türk Öğrenciler İle İlişkiler: Gineli öğrenciler ile Türk arkadaşları arasındaki ilişkileri incelendiğinde, öncelikle, bu araştırmaya katılanların en çok kiminle arkadaşlık kurduğu sorusuna ilişkin, çalışmamızın sonuçları birkaç grup olduğunu göstermektedir. Bazıları istisnasız her türden öğrenciyle, bazıları Gineliler ve Afrikalılarla, bazıları Türklerle, bazıları Ginelilerle, bazıları ise uluslararası öğrencilerle en çok arkadaşlık kurduklarını ifade etmiştir.

Ancak, en büyük sayıya sahip grup, uluslararası öğrencilerle çok daha fazla arkadaşlığı kurduğunu iddia edenlerden oluştuğu sonuçlardan anlaşılmıştır. Genel anlamda, verileri analiz ettikten sonra, bu durumun "doğal" bir bağ (Afrikalılar veya Gineliler arasında) veya ortak "yabancı" statü (uluslararası öğrenciler arasında) tarafından çok daha haklı olduğu tespit edilmiştir. Başka bir deyişle, bu katılımcılar Gineli, Afrikalı ya da uluslararası öğrencilerle genel olarak çok daha fazla dostluk sürdürme gerçeğini, bunun aynı ülkeden ya da kıtadan olmaları ya da aynı "yabancı" statüsüne sahip olmalarından kaynaklandığını söyleyerek haklı çıkarmışlardır.

Aynı zamanda, çalışmamızın sonuçları, bazı katılımcıların, sayıca çok olmasa da (ya da bazıları sınıflarındaki tek yabancı olduklarını hatırlatsalar bile) Türk öğrencilerle, daha doğrusu sınıf arkadaşlarıyla daha çok dostluk kurduklarını ortaya koymuştur. Ancak, Baycar'ın (2019) araştırma bulgularına göre, uluslararası öğrenciler dil sorunları nedeniyle arkadaşlık kurmakta zorlanmaktadırlar. Aksine, Gineli öğrenciler üzerinde yaptığımız çalışmada, sonuçlar katılımcıların neredeyse tamamının dil ile ilgili zorluklara rağmen arkadaş edinmeyi başardığını göstermiştir.

Zaten, bu çalışmanın en çarpıcı sonuçları, katılımcıların çoğunluğunun sahip olduğu Türk arkadaş sayısı düzeyinde olduğu söylemek mümkündür. Çünkü, bu Gineli öğrencilerin Türk arkadaşları olup olmadığı sorusuyla ilgili olarak, görüşülen 34 öğrenciden sadece 3'ünün Türk arkadaşı olmadığını iddia ettiğini sonuçlardan anlaşılmıştır. Hatta, bu 3 öğrenciden biri Tömer'de dil (Türkçe) öğrenmekte olduğu için henüz arkadaşı olmadığını düşünmektedir. 2. katılımcı ise Türk arkadaşı olmadığını iddia etmesine rağmen, Türklerle birlikte futbol oynadığını vurgu yapmıştır. 3'üncüsü ise daha çok Türkleri suçlayarak, bazılarıyla dost olmaya çalıştığını ama kendi ifadesine göre bunu imkansız bulduğunu yani ilgilenmediklerini belirtmiştir.

Hatırlattığımız üzere, araştırmamızın sonuçlarından, bu çalışmaya katılan Gineli öğrencilerin büyük bir kısmının sadece birkaç Türk arkadaşı olduğunu beyan etmekle kalmayıp, ilişkilerini olumlu yönde takdir ettikleri ortaya çıkmıştır. Bazı katılımcılar bile Türk arkadaşlarının sayısını bilmediklerini çünkü çok fazla olduklarını iddia etmişlerdir. Bu aşamada altının çizilmesi önemli nokta, çalışmamızın sonuçlarından da anlaşılmaktadır ki spor daha doğrusu futbol maçları Gineli öğrencilerin Türk arkadaşlarının sayısındaki artışa büyük katkı sağlamıştır. Türk arkadaşlarıyla ilişkilerine gelince, sonuçlar bazılarının çok fazla arkadaşı olmadığını açıklasa da gözlem şu ki, çoğu Türklerle olan ilişkilerini olumlu bir şekilde değerlendirmektedir.

Bu hususta, çalışmamızın sonuçlarını Sow'un (2013) Fransa'daki (Montpellier üniversitelerindeki) Gineli öğrenciler üzerinde özellikle ulusal ve uluslararası öğrenciler arasındaki arkadaşlıkla ilgili çalışmasıyla karşılaştırdığımızda, bazı farklılıklar olduğu söylenebilir. İlk olarak, Gineli öğrencilerin Fransız sınıf arkadaşlarıyla olan ilişkilerine ilişkin Sow (2013), yaptığı çalışmayla 20 öğrenciden 12'sinin takıldıkları bir Fransız sınıf arkadaşı olmadığını ortaya koymuştur. Ayrıca onun çalışmanın sonuçları aracılığıyla, 20

öğrenciden 11'i Fransız sınıf arkadaşlarının kendilerine kapalı olduğunu belirttiklerini anlaşılmıştır.

Halbuki, araştırmamıza katılanlar arasında çoktan mezun olanların bile Türk arkadaşlarıyla ilişkilerini sürdürmeye devam ettiği çalışmanın sonuçlarıyla fark edilmiştir. Dahası, kendi araştırmasına katılan uluslararası öğrenciler arasında Türk öğrencilerin kendileriyle yakın ilişki kurmaktan çekindiklerini düşündüklerini söyleyenlerin de olduğunu belirten Kılıç'ın (2020 : 107) aksine, çalışmamıza katılan Gineli öğrencilerden bazıları, bazen Türk arkadaşları tarafından sadece birlikte birkaç gün geçirmek için değil, aynı zamanda ailelerini tanıştırmak için de kendi şehirlerine davet edildiklerini açıklamışlardır. Bu açıdan da Frideres (2008) tarafından geliştirilen ve genelde yabancıların, özelde ise uluslararası öğrencilerin entegrasyonu sağlamada ev sahibi ülke ya da ulusal öğrencilerin (çalışmamızın bağlamında) de bir önemi veya sorumluluğu olduğunu belirten Teori'den bahsetmek mümkündür.

Diğer yandan, bu çalışmanın sonuçları, bu araştırmaya katılan Türkiye'deki Gineli öğrencilerin neredeyse tamamının eğitim dışında herhangi bir iş yapmadıklarını göstermiştir. Aynı zamanda, öğrenimleri ile beraber olsun tatilde olsun bir iş yapmış olduklarını vurgulayan (34 öğrenciden 6'i) bu öğrencilerin bir katılımcı dışında tamamının bursuz olduğunu da belirtmek gerekir. Dolayısıyla bu aşamada burslu olmamaları ve ihtiyaçlarını karşılamak için çalışmak zorunda kalmaları ile açıklanabileceğini söylemek mümkündür.

Mantıklı bir devamla, bu çalışma aynı zamanda bu Gineli öğrencilerin boş zamanlarında ne yaptıklarını da anlamaya çalışmıştır. Daha açık olarak, bu çalışma sinema, tiyatro vb. kültürel faaliyetlere katılıp katılmadıklarını öğrenmeye çalışmıştır. Gerçekte, çalışmanın sonuçlarından bu Gineli öğrencilerin sinema, tiyatro, konser gibi kültürel etkinliklere daha az ilgi gösterdikleri ortaya çıkmıştır. Bu etkinliklere katılmama nedenleri ele alındığında, araştırma sonuçları katılımcıların çoğunluğunun bu tür etkinlikleri "sevmediğini" veya "ilgilenmediğini" belirttiğini göstermiştir. Bazıları Gine'de bile bu tür faaliyetlere ilgi duymadıklarını, hatta bazıları bunun zaman kaybı olduğunu, bazıları da çalışmalarına konsantre olabilmek için bu tür faaliyetlere katılmayı kendilerini yasakladıklarını ifade etmişlerdir.

Üniversitede düzenlenen kültürel etkinlikler için, kültürel etkinliklerden dışlandığını ya da marjinal olduğunu hisseden iki katılımcı bulunmaktadır. Gözlem şu ki, sözleri dil etrafında dönmekte çünkü biri genellikle üniversitesinde bu kültürel faaliyetlerle ilgili tüm duyuruların Türkçe ile yapıldığını söylerken, diğeri ise özellikle dili yeni öğrendiyse kendinizi dışlanmış hissedebileceğinizi söylemektedir. Bu düzeyde, bir açıdan Sow'un çalışması ile çalışmamız arasında bazı benzerlikler olduğunu söylemek mümkündür. Sow (2013) araştırmasında o zamanda Montpellier'de öğrenim gören Gineli öğrencilerin bazıları üniversiteler tarafından düzenlenen kültürel etkinliklere katılmadığını bulmuştur. Bu öğrencilerin üniversitenin düzenlediği kültürel etkinliklere katılmamalarının nedenleri arasında, Sow, bazılarının meşgul olduğunu iddia etmesine rağmen (küçük iş), gerçekte bu faaliyetlere tam olarak dahil olmadıklarını hissetmelerinden kaynaklanan bir dışlanmışlık duygusu olduğunu ortaya koymuştur.

Özetlemek gerekirse, daha önce de hatırlattığımız gibi, çalışmamızın sonuçları, bu Gineli öğrencilerin sadece Türklerle değil, diğer uluslararası öğrencilerle de özellikle futbol maçlarında çokça karşılaştıklarını ortaya koymaktadır. Ayrıca, araştırmanın sonuçları, bu araştırmaya katılan bazı katılımcıların bazen Türk arkadaşlarıyla buluştuklarını ya da restoranlarda yemek yemek için bir araya geldiklerini de göstermiştir.

Katılımcıların Türkiye'ye Entegrasyon Sürecinde Karşılaştıkları Çeşitli Zorlukları

Kolaylıklar: Bu araştırmaya katılanların büyük bir kısmının Türkiye'ye gelip eğitimlerini sürdürmek için Gineli yurttaşları tarafından motive edildiğini beyan etmelerine ek olarak, sonuçlar aynı zamanda Türkiye'ye geldiklerinde eski ve yeni öğrenciler arasında önemli bir dayanışma olduğunu da göstermektedir. Yani, çalışmanın sonuçları aracılığıyla, eski öğrencilerin (Gine'den veya başka bir kökenden) yeni gelenlerin entegrasyonuna katkıda bulunduğu görülmektedir. Sadece üniversitelerine ve dil merkezine kayıt olmalarına değil, aynı zamanda göçmenlik işlemlerini yapmalarına, yani oturma izni almalarına da yardımcı oldukları görülmüştür. Çalışmamıza katılan Gineli öğrencilerin karşılaştıkları kolaylıklar arasında bunlar da yer almaktadır.

İkinci olarak, çalışmamızın sonuçları da YTB'nin yeni gelenleri karşılamak için kurduğu karşılama komitesinin önemli bir rol oynadığını kanıtlamış çünkü bu çalışmaya katılanların bazıları bu karşılama komitesinden doğan memnuniyetlerini dile getirmişlerdir.

Son olarak, bu düzeydeki en çarpıcı sonuçları, bu araştırmaya katılan Gineli öğrencilerin Türkiye'de dinleri olan İslam'ı uygulamadaki kolaylıkları ve memnuniyetleri ile ilgili olduğu söylenebilir. Daha önce de belirtildiği gibi, bu çalışmanın sonuçlarından, bazı katılımcıların Türkiye'yi İslam nedeniyle seçtiklerini iddia ettikleri ve Türkiye'de İslam'ı uygulamanın kolaylığı konusunda önemli bir tatmin duygusu yaşadıkları anlaşılmaktadır. Özellikle Türkiye'yi bu konuda bazı Avrupa ülkeleri ile kıyasladıklarında.

Dil İle İlgili Zorluklar : Bu aşamada, öncelikle bu Gineli öğrencilerin Türkiye'de karşılaştıkları zorlukların belirlenmesinin bu araştırmanın temel amaçlarından biri olduğu unutulmamalıdır. Bu hususta, araştırmamızın sonuçları ağırlıklı olarak dil (Türkçe) ile ilgili zorlukları, iş bulma ile ilgili zorlukları, iklim ile ilgili zorlukları ve Afrikalı (siyah) olmak ile ilgili zorlukları ortaya koymuştur.

Gineli öğrenciler için bu çalışmada belirlenen en önemli faktör olan dil ile ilgili zorluklarla ilgili olarak, sonuçlar özellikle Tömer'in başında veya dil öğreniminden sonra fakültede kolay olmadığını ortaya koymaktadır. Daha net ifade etmek gerekirse, çalışmamızın sonuçlarından, bu çalışmaya katılan Gineli öğrencilerin yarısından fazlasının, bu dille ilgili zorluklar nedeniyle bir noktada eğitimlerini bırakmayı düşündüklerini itiraf ettikleri ortaya çıkmıştır. Kimisi dili zor olduğu için Tömer'e başladığı andan itibaren eğitimi bırakmak istediğini vurgularken, kimisi de derslerin iyi anlaşılması nedeniyle bölüme yeni başladığında eğitimi bırakmak istediğini öne sürmektedir.

Bu düzeyde, çalışmamız, dünya çapında ve özellikle Türkiye'de uluslararası öğrencilerin yaşadığı dil zorlukları hakkında birçok başka çalışmanın ortaya koyduğu şeyi doğrulamaktadır. Bu araştırmalar aynı zamanda uluslararası öğrencilerin karşılaştıkları en önemli zorluklardan dil engeli olduğunun altını çizmiştir. Bu özellikle Trice (2003), Coward (2003), Gohard-Radenkovic (2004), Huang (2006), Kuo (2011), Zhou, Frey ve Bang (2011), Gebhard (2012), MAGE-UQAC (2011 aktaran Coté, 2018: 30) ve Mäinich (2015) tarafından yapılan çalışmaların durumudur. Uluslararası öğrencilerin dile ilişkin yaşadıkları zorluğun önemi, Baycar (2019), İnce ve Koçak (2018), Yardımcıoğlu vd. (2017), Çetin vd. (2017), Kumcağız vd. (2016), Özkan ve Güvendir (2015), Kılıçlar vd. (2012) ve Esentürk-Ercan (1998)'nin tarafından da ortaya koyulmuştur.

İş İle İlgili Zorluklar : Araştırmamızın sonuçlarından da anlaşılmaktadır ki, bu çalışmadaki bazı katılımcılar, entegrasyonlarını zorlaştıran zorluklardan bahsederken, iş eksikliğinin ya da iş ve öğrenimi aynı anda yapmanın zorluklarının altını çizmiştir. Çünkü katılımcılardan az olmayan bir sayı çalışmak istediklerini ancak iş bulmayı başarsalar bile tüm zamanlarını aldıklarını açıklamışlardır. Başka bir deyişle, çalışmak istemelerine rağmen bir iş eğitimleri ile birlikte yapamayacaklarını anladıklarını vurgulamışlardır.

İklim İle İlgili Zorluklar : Araştırma sonuçlarının ortaya koyduğu bir diğer nokta da özellikle kış aylarında iklime bağlı zorluklardır. Bazı katılımcıların kar yağmayan şehirlerde (Adana gibi) yaşadıklarını ve bu nedenle iklimle ilgili endişelerinin olmadığını söyledikleri doğrudur. Ancak kar yağmayan bazı şehirlerde (Eskişehir gibi) sonuçlar bazı katılımcıların özellikle başlangıçta entegrasyon sorunlarıyla karşılaştığını göstermiştir. Bununla birlikte, bu çalışmadaki katılımcıların çoğunluğunun iklimi entegrasyonlarını zorlaştıran çok önemli bir faktör olarak belirtmediklerini vurgulamak önemlidir. Benzer şekilde, İnce ve Koçak (2018) tarafından yapılan çalışma da, araştırmasına katılanların büyük çoğunluğunun iklim farklılığına bağlı önemli sorunlarla karşılaşmadığını ortaya koymuştur.

Afrikalı (Siyah) Olma İle İlgili Zorluklar : Bu çalışmaya katılan Gineli öğrencilerin yaşadıkları zorluklarla ilgili olan ve çalışmamız bağlamında en çok dikkat çeken unsurlardan biri de Afrikalı (siyah) olma gerçeğidir. Aslında, araştırmamızın sonuçları, bu çalışmaya katılan Gineli öğrencilerin önemli bir kısmının, bazı Türkler tarafından yöneltilen ve hiç de takdir etmedikleri birkaç soruyla karşı karşıya kaldıklarını ortaya koymuştur. Bu sorulardan bazıları şu şekilde sıralanmaktadır : " Ülkenizde hayvanlarla mı yaşıyorsunuz ?, Ülkenizde su var mı ?, fillerle mi yürüyorsunuz ?, Vahşi hayvanlarla mı yaşıyorsunuz ?, Ya da buraya nasıl geldiniz ?, Göçmen misiniz ? Burada yasal mısınız ?, Ormanda mı yaşıyorsunuz ? " vb. Bu bağlamda, Türkiye'deki uluslararası öğrenciler üzerinde yapılan bazı araştırmalar, bazı Türk öğrencilerin uluslararası öğrencilere sorduğu benzer soruları zaten ortaya çıkarmıştır. Örnek olarak, Sakarya Üniversitesi'nde uluslararası öğrenciler üzerine yaptığı çalışmayla, Tozan (2019 : 123), Türk öğrencilerin uluslararası öğrencilere (babam ne iş yapıyor, kaç para maaş alıyor, eviniz var mı vb.) sorduklarını belirtmiştir. Bu konuda bazı katılımcılarımız bu Türklerin Afrika hakkında hiçbir bilgileri olmadığı için bu tür soruları sorduklarına inansalar da bu soruları hiç takdir etmediklerini vurgulamak gerekir. Hatta sonuçlar, bu Türklerin

çalışmamızdaki bazı katılımcılara soru sorduklarında, cevaplandıktan sonra Gine ile ilgili bazı gerçeklere şaşırduklarını bile göstermiştir.

Bu çalışmaya katılan bazı Gineli öğrencilere yöneltilen sorularla ilgili bir başka nokta daha dikkat çekmiştir. Bu, tam da bazı Türklerin, ten renklerinden behsettiklerine inanan bu araştırmaya katılan bazı katılımcılara yönelttikleri "saat kaç" sorusudur. Daha açık bir ifade ile, sonuçlar, Gineli öğrencilerden bazılarının özellikle sokakta yürürken ayrımcı olarak nitelendirdikleri Türklerden gelen "saat kaç" sorularını aldıklarını göstermiştir. Bu gerçeğe ek olarak, araştırmamızın sonuçları, bu çalışmadaki diğer birkaç katılımcının Türkler tarafından özellikle sokakta yürürken "zenci" olarak adlandırıldığını göstermiştir. Dolayısıyla bu katılımcıların Türklerin kendilerine yönelik bu tür davranışlarını kötü muamele olarak gördükleri fark edilmiştir. Çünkü Türklerin saati sorarak ve onlara (zenci) diyerek doğrudan ten rengilerine atıfta bulduklarını açıklamışlardır.

Böylelikle, araştırmanın sonuçları, katılımcıların neredeyse yarısı (34 öğrenciden 15'i) herhangi bir ayrımcılık yaşamadığını iddia ederken, diğerlerinin tümü, esas olarak ırk kökenleriyle ilgili olarak kötü muamele ile karşılaştıklarını göstermiştir. Bu katılımcıların ırksal kökenleri nedeniyle kötü muameleye maruz kaldıklarını hissettikleri yerler söz konusu olduğunda, araştırma sonuçları bunun genellikle toplu taşıma araçlarında ve sokağa çıktıklarında (sokakta yürürken) olduğunu göstermektedir.

Araştırmanın sonuçları, ırksal kökenleri nedeniyle kötü muameleye maruz kaldıklarını açıklayan bu katılımcılardan bazılarının sözlü saldırganlığın yanı sıra fiziksel saldırganlığa da maruz kaldığını göstermektedir. Bu düzeyde de, çalışmamız literatürde var olan bazı çalışmalarla benzerlikler göstermektedir. 2011 yılında İngiltere'deki bir üniversitede 153 uluslararası yükseköğrenim öğrencisiyle yapılan bir ankette, bu öğrencilerin %32'si ayrımcılığa maruz kaldıklarını söylemişlerdir. Vakaların çoğu sözlü taciz içermektedir, ancak %6'sı fiziksel saldırı bildirmiştir (Brown ve Jones, 2013). Barry (2011) ayrıca bazı Gineli öğrencilerin (Kanada'dan mezun olup ve orada kalmak isteyenler) iş ararken veya işyerinde ayrımcılığa maruz kaldıklarını hissettiklerini ortaya koymuştur. Benzer şekilde, Kanada'da BCEI'den (2013: 33) yapılan anket sonuçları, ankete katılan bazı uluslararası öğrencilerin öğretmenler, okul personeli, diğer öğrenciler ve toplumla etkileşimlerinde ayrımcılığa uğradığını inandıklarını da göstermektedir. Ancak bu düzeyde üzerinde durulması gereken husus, çalışmamızın sonuçları, Gineli

öğrencilerin daha çok üniversite dışında ayrımcılığa maruz kaldıklarını açıkladıklarını göstermiştir.

Bununla birlikte, Türkiye'de bu konuda uluslararası öğrencilerle ilgili daha önce yapılan çalışmalara bakıldığında, çalışmamızın uluslararası öğrencilerin karşılaştığı birçok zorluğun bu çalışmalarla zaten ortaya konduğunu doğruladığı açıktır. Böylece, Sümer vd. (2008 : 429), Şeker ve Akman (2016 : 504), Demirhan (2017 : 554), Çetin vd. (2017), Yardımcıoğlu vd. (2017 : 245-248) ve Baycar (2019) örnek olarak belirtilmektedir. Daha fazla detay için Çetin vd. (2017), yapmış oldukları araştırmalarında Türkiye'deki uluslararası öğrencilerin yerel kültüre ilişkin düşüncelerini ele almışlardır. Uluslararası öğrencilerin yeni bir kültürde dil ve kültür bariyerleri, eğitim sistemi farklılığı, mali sıkıntılar, ırk ayrımcılığı, farklı inançlar, yabancılaşma ve yurt özlemi gibi birçok zorlukla yaşadıkları vurgulanmıştır. Yardımcıoğlu vd. (2017 : 245-248), Sakarya Üniversitesinde yapmış oldukları bir çalışmada öğrenim gören uluslararası öğrencilerin arkadaşlık, sağlık, kültür, ekonomik, psikolojik, akademik ve sosyal sorunlarını yarı yapılandırılmış anket yoluyla anlamaya çalışmışlardır. Bulgulara göre öğrencilerin arkadaşlık, sağlık sorunları, kültürel farklılık, sosyal sorunları, dil sorunları ilişkin anlamlı derecede bir problem yaşamadıkları ancak ekonomik, psikolojik ve akademik açıdan entegrasyon sorunları yaşadıkları anlaşılmıştır. Bununla birlikte aynı çalışmada uluslararası öğrencilerin ten rengi farklılıklarından dolayı ve devletin kendilerine maddi desteklerinden dolayı diğer öğrenciler tarafından olumsuz tutumlarla karşılaştıklarından bahsedilmiştir.

Şeker ve Akman (2016 : 504), Yabancı uyruklu öğrencilerin psikolojik ve sosyo-kültürel adaptasyon sürecini incelemek amacıyla, sosyo-kültürel uyum ölçeğini kullanmışlardır. Çalışma sonucunda psikolojik uyum ve sosyo-kültürel uyum seviyeleri arasında önemli ilişki izlemeden, algılanan ayrımcılık seviyesinin sosyo-kültürel entegrasyonda yaşanan zorlukla olumlu bir ilişkili olduğu gösteri yapılmıştır. Sümer vd. (2008 :429) uluslararası öğrencilerin çoğunlukla dil, göçün getirdiği zorluklar, kültür şoku, sosyal uyum ve ülke özlemi gibi alanlarda sorun yaşadıklarını saptamışlardır. Demirhan (2017 : 554) ise, genelde uluslararası öğrencilerin akademik sorunları, dilsel sorunları, ekonomik sorunları, konaklama sorunları, ulaşım sorunları, sağlık sorunları, sosyal sorunları, psikolojik sorunları vb. karşılaştıklarını vurgu yapmıştır.

Gineli öğrencilerin yaşadıkları tüm bu zorluklara rağmen, aralarından beş öğrencinin Türkçe A1 seviyesini tekrar ettiklerinin altını çizmelerine rağmen (başlangıçta kolay olmadığı için) ve yarıdan fazlası bir noktada (yine dil yüzünden) eğitimi bırakmayı düşündüklerini belirtse de, araştırmanın sonuçları eğitimlerinde sebat etmeye devam ettiklerini göstermiştir. Hatta çalışmanın sonuçları, bu araştırmaya katılan öğrencilerden 3'ünün bile diplomalarını aldığını göstermiştir.

Gineli öğrencilerin sebat etmelerini destekleyen unsurlara bakıldığında, aldıkları eğitimden memnuniyetlerinin, hocaları ve Türk arkadaşlarıyla olan ilişkilerinin, dinlerini rahatlıkla yerine getirmekten duydukları tatminin temel rol oynadığını söylemek mümkündür. Bu düzeyde, özellikle akademik ve sosyal entegrasyondan bahseden Tinto (1993) ve göçmen ile ev sahibi arasında paylaşılan sorumluluktan bahseden Frideres'in (2008) geliştirdiği üniversite entegrasyon modeli değerlendirilebilir. Tinto'ya göre, öğrenci kuruma entegre olduğunda ve çalışmalarına katıldığında sebat etme olasılığı daha yüksektir. Öte yandan, öğrenci sosyal ve akademik olarak ne kadar az entegre olursa, üniversiteye kararlılık düzeyini ve diploma alma arzusunu o kadar çok gözden geçirir veya müzakere eder ve üniversite eğitimini bırakma olasılığı o kadar artmaktadır.

Frideres'in (2008) bahsettiği ev sahibi halk ve göçmenler arasındaki paylaşılan sorumluluktan bahsetmişken, Güllüpinar (2018 : 34), entegrasyon sorumluluğunun yalnızca göçmenlere ait olmaması gerektiğini savunmuşlardır. Ev sahibi toplumun göçmenlere yönelik davranışları ve algıları, göçmenlerin entegrasyonunu doğrudan etkilediğinden, entegrasyon konusunda da ev sahibi topluma önemli bir sorumluluk düşmektedir. Buna ek olarak, entegrasyonun sadece kültürel ve dilsel bir mesele olmadığını da eklemişlerdir. Örnek vermek gerekirse, Sow (2013) Fransa'daki (Montpellier şehrindeki) Gineli öğrenciler üzerinde yaptığı çalışmada, aynı dili konuşmalarına rağmen, 20 Gineli öğrenciden 12'sinin Fransız bir sınıf arkadaşı olmadığını ortaya koymuştur.

Katılımcıların Türkiye'deki Eğitimlerinden Sonrasına İlişkin Planları

Bu çalışmaya katılan tüm Gineli öğrencilerin bir gün Gine'ye dönmeyi dışlamadıkları araştırmamızın sonuçlarından anlaşılmıştır. Ancak, bu konuda görüşlerinden iki farklı grup tespit edilmiştir. Birincisi, eğitimlerini tamamladıktan hemen sonra geri dönmek isteyenler (34 öğrenciden 11'i), ikincisi ise daha uzun vadeli

dönmek isteyenlerden (34 öğrenciden 23'ü) oluşmaktadır. Konularının nedenlerini incelendiğinde, genel olarak, eğitimlerinin hemen ardından geri dönmeye karar verenlerde ülkelerine hizmet etme arzusunun hakim olduğu, uzun vadeli dönüş yapmak isteyenlerde ise, eğitimlerini daha da derinleştirme arzusu, tecrübe edinme arzusu ve Gine'de iş bulmama kaygısının konuşmalara hakim olduğu görülmüştür.

Gine'nin Kalkınmasına Katkıda Bulunma Arzusuyla İlgili Motivasyonlar :

Az önce altı çizildiği üzere, araştırmamızın sonuçlarından, bu çalışmaya katılan 34 Gine'li öğrenciden 11'inin Türkiye'deki eğitimlerini tamamladıktan hemen sonra Gine'ye dönmek istediklerini beyan ettikleri görülmektedir. Sonuçlar, eğitimlerinin hemen ardından geri dönme tercihlerinin Gine'nin gelişimine katkıda bulunma arzularından kaynaklandığını göstermiştir. Bu açıdan, çalışmamızın sonuçlarının Barry (2011) tarafından Kanada'dan mezun olan bazı Gine'li öğrencileri eğitimlerinin ardından Gine'ye dönmeye iten motivasyonlarla ilgili bulunduğu sonuçlarla benzerlik gösterdiğini söylemek mümkündür.

Katılımcıların Gine'ye Uzun Süreli Dönüşü İçin Motivasyonlar:

Çalışmamızın sonuçları, bu araştırmaya katılan 34 öğrenciden Gine'ye uzun vadede dönmek isteyen 23'ünün ileri sürdükleri nedenlerin eğitimlerini derinleştirme, önce pratik deneyim kazanma arzusu ve Gine'de iş bulmanın zorlukları olduğunu göstermiştir.

Gerçekte, bu çalışmanın sonuçlarından, bu araştırmaya katılanların bir kısmının Türkiye'de okuduktan sonra iş bulma olasılıklarının düşük olması nedeniyle hemen Gine'ye dönmek istemediklerini vurguladıkları ortaya çıkmaktadır. Gerçeği söylemek gerekirse, bu katılımcılardan birkaçı dönmeden önce yüksek lisans veya doktora yapmak veya deneyim sahibi olmak istediğini ifade etse bile, çalışmanın sonuçları, bazılarının mezun olduktan sonra Gine'de bir iş bulurlarsa hemen geri döneceklerini söylediklerini göstermiştir. Aksi halde önce eğitimlerine devam etmeyi tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Bu çalışmaya katılan 3 mezundan 2'sinin ifadelerinden bile, istihdamla ilgili zorluklar olduğu için Gine'ye henüz dönmedikleri anlaşılmıştır. Çünkü verilerin analizi, ilk niyetlerinin eğitimlerini tamamladıktan sonra Gine'ye dönmek olduğunu göstermiştir. İşte "itici-çekiçi faktörler" teorisinin bu çalışma çerçevesinde ele alınması tam da bu düzeydedir. Yabancı öğrencilerin geri dönmemesinin nedenleriyle ilgilenenler, iki tür açıklayıcı faktör belirler: Bir yandan öğrencilerin eğitim süresi öncesinde ve sırasında kararlarını etkileyen çekici faktörleri (maaş, yaşam veya çalışma koşulları); Öte yandan,

menşe ülkedeki yeniden bütünleşmenin zorlukları veya geri dönmeme kararlarını motive eden belirli durumlar (savaş, siyasi veya ekonomik kriz) gibi "itici faktörler" (Bhagwati, 1976; Glaser, 1973; ve 1978; Gossman vd., 1968, Aktaran Ennafaa ve Pianvandi, 2008 : 26). Bu bağlamda, bir açıdan bu çalışmanın sonuçlarının bu teorinin ikinci tezini doğruladığını söylemek mümkündür.

Aynı doğrultuda, seksenlerin sonlarına doğru, beyin göçü ile bağlantılı olarak yabancı öğrenciler hakkındaki söylemin bir evrim geçirdiği fark edilse bile, ya da beyin göçü paradigması, bu fenomenin tüm boyutlarını ve karmaşıklığını açıklamak için giderek yetersiz olarak algılansa bile Tandjigora (2019) (Gaillard ve Gaillard, 1999; Nedelcu, 2004; Meyer ve Charum, 1985, Aktaran Ennafaa ve Pianvandi, 2008: 25) , uluslararası öğrenci hareketliliğinin çeşitli biçimlerini ve araştırmacıları araştıran farklı teorilere eleştirel bir yaklaşım, dikkatli olmayı gerektirir : Çünkü "beyin" in göçü veya dolaşimleri büyük ölçüde her ülkenin yurtdışında eğitim almış bu vatandaşlarını geri isteme kapasitesine bağlıdır. Bu açıdan, yoğun olarak, beyin göçü Güney'deki en savunmasız ülkeleri etkilemeye devam etmektedir (Boussichas, 2005 aktaran Ennafaa ve Pianvandi, 2008: 28). Dolayısıyla bu seviyede bazı ülkeler yurt dışında eğitim almış vatandaşlarını geri getirmeyi veya geri dönmeye teşvik etmeyi başardıysa da Gine'nin bunu yapmakta hala zorlandığını söylemek mümkündür. Çünkü Barry (2011) bile Kanada'dan mezun olan Gineli öğrencilerin büyük çoğunluğunun Gine'ye dönmeye iten temel sebebin Gine'den ayrılmadan önce bir işlerinin olması olduğunu yaptığı çalışmayla ortaya koymuştur. Yani, döndüklerinde sadece işlerine devam edeceklerinden değil, aynı zamanda bir terfiden de yararlanacaklarından emindiler. Çalışmamızın sonuçlarından ise, katılımcıların büyük bir bölümünün Gine'de iş bulma imkanının düşük olması nedeniyle eğitimlerine Türkiye'de veya başka bir ülkede devam etmeyi tercih ettikleri ortaya çıkmıştır.

Bu çalışmada dikkat çeken bir diğer önemli nokta ise, çalışmaya katılan Gineli öğrencilerin bir kısmının Gine'ye dönmeden önce Türkiye'de bir deneyimden yararlanmak istedikleri sonuçlardan anlaşılmaktadır. Bu öğrencilerin sadece üniversitede verilen teorik eğitimle sınırlı kalmayı istemedikleri fark edilmiştir. Başka bir deyişle, Türkiye'de bir yıl da olsa Gine'ye dönmeden önce eğitimlerinden sonra bir staj ya da bir iş yapmak istedikleri görülmüştür.

Ayrıca, dikkat çeken bir başka nokta da, bu araştırmaya katılan Gineli öğrencilerin entegrasyon sürecinde karşılaştıkları çeşitli güçlükleri (Türkçe ile ilgili, renkleri ile ilgili...) vurgulasalar da neredeyse hepsinin Türkiye'de okumak isteyen yurttaşlarına gelmelerini tavsiye etmeyi dışlamadıkları bu araştırmanın sonuçlarından da anlaşılmıştır.

Bu bölümü özetlemek gerekirse, ilk olarak çalışmanın sonuçları, Gineli öğrencilerin çoğunluğunun Türkiye'de eğitim görmekten çalışmanın ortamı, eğitim kalitesi, hocaları ve Türk arkadaşlarıyla ilişkileri, dinleri olan İslam'ı uygulama kolaylığı gibi birçok noktada memnun olduklarını göstermiştir. İkinci olarak, sonuçlar, bu çalışmaya katılan Gineli öğrencilerin karşılaştıkları temel zorlukların, diğerlerinin yanı sıra, Türkçe ile ilgili zorluklar, iş eksikliği ile ilgili zorluklar, iklim ile ilgili zorluklar ve Afrikalı (siyah) olma gerçeği ile ilgili zorluklar olduğunu göstermiştir. Son olarak, katılımcıların bir kısmı Türkiye'de okuduktan hemen sonra Gine'ye dönme arzusunu dile getirmiş olsa da, çalışmanın sonuçları Gine'nin sosyo-politik durumuna bakarak Gineli öğrencilerin çoğunluğunun uzun vadeli bir dönüşü tercih ettiğini göstermiştir.

5.2. Öneriler

Bu bölümde araştırmanın sonuçlarına dayalı bir şekilde araştırmacılara ve uygulamaya dönük öneriler yer almıştır.

Yapılabilecek araştırmalara yönelik öneriler

- 1) Çalışmamızın bağlamında sadece 34 Gineli öğrenciyle görüşülmüştür. Dolayısıyla, bu Gineli öğrencilerin entegrasyon sürecini daha iyi anlamak için daha geniş çalışma gruplarıyla yeni araştırmalar yapılması yararlı olacaktır.
- 2) Genel olarak uluslararası öğrencilerin veya özel olarak Gineli öğrencilerin entegrasyon sürecine ilişkin daha net bir görüşe sahip olmak amacıyla, ev sahibi toplumdan öğretim üyeleri ve yerel öğrencileri de kapsayan araştırmalar yapılabilir.
- 3) Türkiye'de eğitim gördükten hemen sonra Gine'ye dönme niyetinde olduklarını belirten grup üzerinde geri dönüp dönmediklerini veya zamanla konumlarının değişip değişmediğini incelemek için bir yeni araştırma yapılabilir.

Uygulamaya Yönelik Öneriler

- 1) Katılımcılar Türkçelerinin yetersizliği nedeniyle dersleri anlamakta zorlandıklarını belirtmiştir. Bu bağlamda Gine'li öğrencilerin daha iyi Türkçe öğrenmeleri için gerekli tedbirler alınması önem taşımaktadır. Böylece derslerin anlaşılması ile ilgili karşılaşılan zorlukların azaltılmasına katkıda bulunabilir.
- 2) Uluslararası öğrencilerin (staj veya iş) aracılığıyla mesleki deneyim kazanmalarına olanak tanıyan mekanizmaların kurulması, uluslararası öğrencilerin Türkiye'ye olan ilgilerini artırmakla kalmayıp, aynı zamanda entegrasyonlarını da kolaylaştırabilir.
- 3) Gine'li öğrencilerin, özellikle bazı Türklerin etnisiteleri (siyah) veya kökenleri (Afrika) ile ilgili kendilerine yönelttikleri sorularla ilgili olarak karşılaştıkları zorluklara dayanarak, Türk halkının bu konuda önemli ölçüde bilinçlendirilmesi önerilebilir.
- 4) Gine hükümetinin ise genel olarak yurtdışında ve özel olarak Türkiye'de eğitim görmüş Ginelilerin eğitimden sonra geri dönüşünü teşvik etmek için etkili sosyo-profesyonel yeniden bütünleşme mekanizmalarını geliştirmeleri önerilebilir.

KAYNAKÇA

- Agarwal, V. B., and Winkler, D. R. (1985), Migration of Foreign Students to the United States. *Journal of Higher Education*, 56(5), 509-522.
- Agarwal, V. B., and Winkler, D. R. (1985). United States Immigration Policy and Indirect Immigration of Professionals. *Economics of Education Review*, 4(1), 1-16.
- Andrade, M., and Evans, N. (2009). *International students : Strengthening a critical resource*. Rowman et Littlefield Education.
- Ataca, B., and Berry, J. W. (2002). Psychological, sociocultural, and marital adaptation of Turkish immigrant couples in Canada. *International Journal of Psychology*, 37(1), 13-26.
- Andrade, M. S. (2006). International student persistence : Integration or cultural integrity? *Journal of College Student Retention: Research, Theory and Practice*, 8(1), 57-81.
- Al-Sharideh, K. A., and Goe, W. R. (1998). Ethnic communities within the university : An examination of factors influencing the personal adjustment of international students. *Research in Higher Education*, 39(6), 699-725.
- Aksoy, Z. (2012). Uluslararası Göç ve Kültürlerarası İletişim. *Journal of International Social Research*, 5(20), 292-303.
- Atebe, G. M. (2011). *An exploratory study on international students' adjustment to American universities*. Thèse de doctorat inédite. West Virginia University, USA.
- Ahrens, J., King, R., Skeldon, R., and Dunne, M. (2010). *Motivations of UK students to study abroad : A survey of school-leavers*. Sussex Center for Migration Research. Sussex : University of Sussex.
- Al-Harhi, A. S. (2005). Distance higher education experiences of Arab Gulf students in the United States : A cultural perspective. *The International Review of Research in Open and Distributed Learning*, 6(3).
- Agulhon, C., et de Brito, A. X. (2009). *Les étudiants étrangers à Paris : entre affiliation et repli*. Paris : L'Harmattan.
- AEI-UQAC. (2011). *L'apport économique, les enjeux financiers et les défis d'intégration des étudiants internationaux de l'UQAC*. Chicoutimi : Université du Québec à Chicoutimi.
- Açiler, S. (2020). Beyin göçü nedir? Sebepleri nelerdir ? [https://www.iienstitu.com/blog/beyin-gocu-nedir-sebepleri-nelerdir\(23.05.2021\)](https://www.iienstitu.com/blog/beyin-gocu-nedir-sebepleri-nelerdir(23.05.2021)).

- Baycar, A. (2019). *Türkiye’deki Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Dini-Kültürel Etkileşimi (Saii Örneği)*. Doktora Tezi. Sakarya : Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Berger, J. B., & Milem, J. F. (1999). The role of student involvement and perceptions of integration in a causal model of student persistence. *Research in higher Education*, 40(6), 641-664.
- Blaud, G. C., et Badir, S. (2001). *La migration pour études: la question de retour et de non retour des étudiants africains dans le pays d’origine après la formation*. Montréal : L’Harmattan.
- Brown, L., and Holloway, I. (2008). The adjustment journey of international postgraduate students at an English university An ethnographic study. *Journal of Research in International Education*, 7(2), 232-249.
- Brown, L., and Jones, I. (2013). Encounters with racism and the international student experience. *Studies in Higher Education*, 38(7), 1004-1019.
- Bourhis, R. Y., Moise, L. C., Perreault, S., and Senecal, S. (1997). Towards an interactive acculturation model : A social psychological approach. *International Journal of Psychology*, 32(6), 369-386.
- Bodycott, P., and Lai, A. (2012). The influence and implications of Chinese culture in the decision to undertake cross-border higher education. *Journal of Studies in International Education*, 16(3), 252-270.
- Bayrak, Ö. A. (2012), Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Akademik ve Sosyal Uyumlarının Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Erdine: Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Baltacı, A. (2019). Nitel Araştırma Süreci: Nitel Bir Araştırma Nasıl Yapılır? *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (5) 2, 368-388.
- Baker, R. W., and Siryk, B. (1984). Measuring adjustment to college. *Journal of Counseling Psychology*, 31(2), 179-189.
- Barry, M. G. (2011). *La migration pour études : l’expérience de retour des diplômés guinéens dans leur pays d’origine après une formation au Canada*. These de doctorat. Canada: Université de Montreal. Faculté des Arts et des Sciences sociales.
- Binsardi, A., and Ekwulugo, F. (2003). International marketing of British education : Research on the students’ perception and the UK market penetration. *Marketing Intelligence & Planning*, 21(5), 318-327.
- Berthaud, J. (2017). *L’intégration sociale étudiante : relations et effets au sein des*

- parcours de réussite en Licence. These de Doctorat. France : l'Université de Bourgogne Franche-Comté, Institut de Recherche sur l'Éducation : Sociologie et Économie de l'Éducation.*
- Berry, J. W. (1997). Immigration, Acculturation, and Adaptation, *Applied Psychology : An International Review*, 46(1), 5-68.
- Bocoum, K. (2017). *Programme accéléré de sécurité alimentaire et nutritionnelle et de développement agricole durable de la Guinée, 2016-2020 . Rapport final. Guinée-Conakry : Ministère du plan et de la coopération internationale.*
- Bureau Canadien d'éducation internationale. (2009). *Le Canada au premier rang. L'enquête de 2009 sur les étudiants étrangers*, Canada. https://www.capres.ca/wp-content/uploads/2014/07/PUBPE-2009-1-20091110_SurveyInternationalStudents_f.pdf (20.08.2022).
- Chen, C.P. (1999). Common stressors among international college students: Research and counseling implications. *Journal of College Counseling*, 2, 49–65.
- Chen, M. (2019). *Mobilités Étudiantes, Interculturalité et Genre : l'Intégration Sociale et Académique des Étudiantes Chinoises dans les Universités Québécoises*. Thèse de mastere. Canada : Université du Québec à Montréal. Département de communication.
- Chen, C. H., and Zimitat, C. (2006). Understanding Taiwanese students' decision-making factors regarding Australian international higher education. *International Journal of Educational Management*, 20(2), 91-100.
- Coles, R. and Swami, V. (2012). The sociocultural adjustment trajectory of international university students and the role of university structures: A qualitative investigation. *Journal of Research in International Education*, 11(1), 87-100.
- Constantine, M. G., Okazaki, S., and Utsey, S. O. (2004). Self-concealment, social self-efficacy, acculturative stress, and depression in African, Asian, and Latin American international college students. *American Journal of Orthopsychiatry*, 74(3), 230-241.
- Chapdelaine, R. F., and Alexitch, L. R. (2004). Social skills difficulty : Model of culture shock for international graduate students. *Journal of College Student Development*, 45(2), 167- 184.
- Cubillo, J. M., Sánchez, J., and Cerviño, J. (2006), International students' decision-making process. *International Journal of Educational Management*, 20(2), 101-115.
- Coward, F. I. (2003). The challenge of “doing discussions” in graduate seminars: A

- qualitative study of international students from China Korea, and Taiwan. *Dissertation Abstracts International*, 64.
- Curry, A., and Copeman, D. (2005). Reference service to international students : A field stimulation research study. *The Journal of Academic Librarianship*, 31(5), 409-420.
- Collet, B. (2006). Pour l'étude des modes d'intégration entre participation citoyenne et références culturelles . *Revue européenne des sciences sociales*, N° 135, 93-107.
- Coulon, A. (2002). *L'école de Chicago*. France : Presse Universitaire de France. 128 s.
- Coulon, A. (2012). *L'École de Chicago, « Que sais-je ? »*. Paris : Université de Paris VIII P.U.F. 5e édu. 22 s.
- Coulon, A., et Paivandi, S. (2003). Les étudiants étrangers en France : l'état des savoirs. *Rapport pour l'observatoire national de la vie étudiante (OVE)*. Université de Paris, 8 s.
- Coté, S. (2018). *Les perceptions et attitudes des étudiants hôtes de l'Université du Québec à Chicoutimi face à l'intégration des étudiants internationaux*. These de maîtrise. Chicoutimi : Université du Québec à Chicoutimi. En Travail Social.
- CROP (2006). *Enquête auprès des étudiants internationaux de Montréal*. CRÉ de Montréal. Chapman, D. W., and Pascarella, E. T. (1983). Predictors of academic and social integration of college students. *Research in Higher Education*, vol.19, n°3, 295-322.
- CAPRES (2019). *Étudiants internationaux en enseignement supérieur*. <http://www.capres.ca/dossiers/etudiants-internationaux/> (06.11.2021).
- Çetin, Y., Bahar, M., and Griddiths, C. (2017). International students' views on local culture: Turkish experience. *Journal of International Students*, 7(3), 467-485.
- Demirhan, K. (2017). Ulusal Alanyazında Uluslararası Öğrenciler ve Uluslararası Öğrencileri Siyasal Açından Düşünmek. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, ICMEB17 Özel Sayısı, 547-562.
- Duclos, V. (2006). *L'intégration d'étudiantes et d'étudiants Tunisiens et Marocains et la politique d'accueil, d'encadrement et d'intégration de l'Université Laval*. These de maîtrise. Laval : l'Université Laval au Québec. Département des fondements et pratiques en éducation.
- Duclos, V. (2011). L'intégration universitaire et sociale d'étudiants tunisiens et marocains inscrits dans une université francophone canadienne. *Revue canadienne d'enseignement supérieur*, 41(3), 81-101.
- De Souza, L. V. (2012). *Factors related to the acculturation stress of international*

- students in a faith-based institution*. Thèse de doctorat inédite. United States : Walden University.
- Dao, T. K., Lee, D., and Chang, H. L. (2007). Acculturation level perceived English fluency, perceived social support level, and depression among Taiwanese international students. *College Student Journal*, 41(2), 287-294.
- Deumert, A., Marginson, S., Nyland, C., Ramia, G., and Sawir, E. (2005). *The social and economic security of international students in Australia: Study of 202 student cases*. Rapport sommaire. Melbourne : Monash University.
- Deslauriers, J. P. (1991). *Recherche qualitative : Guide pratique*. Québec : Mc Graw-Hill Editeurs.
- Deslauriers, J. P., et Kérisit M. (1997). *Le devis de recherche qualitative.: Enjeux épistémologiques et méthodologiques*. Montréal : Gaétan Morin Editeur. 85-111.
- Dunn, C. (2013). Exploring motivation intercultural contact among host country university student: an irish case study. *Intercultural journal of intercultural relations*, 37, 567-578.
- Doğan, S., ve Özdemir, Ç. (2019). Sivas ilinde öğrenim gören yabancı uyruklu öğrencilerin okul iklimine etkisinin incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(69), 124- 141.
- Durkheim, E. (1930). *Le suicide: Étude de sociologie*. Paris: Presses Universitaires de France, 444 s.
- Dépleau, F. (2000). *La démarche d'une recherche en sciences humaines-De la question de départ à la communication des résultats*. Université Éd. Boeck. 432 s.
- Dunn VE Olivier. (2011). Creating Welcoming And Inclusive University Communities. *Diversité canadienne*, 8(5), 35-38.
- Ercan, A. (2019). Türkiye’de YüksekÖğretim Gören Uluslararası Öğrencilerin Uyum: Muğla Örneği. Yüksek Lisans Tezi. Muğla: Sıtkı Koçman Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ennafaa, R., et Pianvandi, S. (2008). Le non-retour des étudiants étrangers : au-delà de la «fuite des cerveaux». *Revue française de sciences sociales*, no 103, s. 23-39.
- Ezéchiél, A. N. M. (2006). *Les Stratégies Individuelles D'intégration Des Immigrants Guinéens, Maliens Et Sénégalais Au Québec*. These de Metrise. Kanada : Université du Québec a Montréal, Département de Communication.
- Erickson B. H. (1979). *Quelques problèmes d'inférence à partir de données en chaîne*. *Sociologique Méthodologie*. 276– 302.

- Erken, M. (2021). *Türkiye'de Uluslararası Öğrencilik Çalışmalar*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Uluslararası Öğrenci Uygulama ve Araştırma Merkezi (İSUMER). 91 s.
- Endrizzi, L. (2010). *La mobilité étudiante, entre mythe et réalité*. Institut National de Recherche pédagogique, veille scientifique et technologique, Dossier d'actualité, 51.
- Ergin, G., ve Türk, F. (2010). Türkiye'de Öğrenim Gören Orta Asyalı Öğrenciler. Sosyal ve Beşeri Bilimler dergisi, 2 (1), 35-41.
- Frideres. J. (2008). *Creating an Inclusive Society: Promoting Social Integration in Canada*. Dans (Dir) Biles J., Burstein M., et Frideres J. (2008). *Immigration and Integration in Canada in the Twenty-First Century*; 77-102. Georgetown : McGill Queen university press.
- Forbes-Mewett, H. ve Sawyer, A-M. (2011). *Mental health issues among international students in Australia : Perspectives from professionals at the coal-face*. Communication présentée à l'Australian Sociological Association Conference Local Lives/Global Networks, University of Newcastle New South Wales.
- Göç Terimleri Sözlüğü. (2004). No 3. 2. Baskı https://publications.iom.int/system/files/pdf/iml31_turkish_2ndedition.pdf (25.08.2022).
- Grégoire-Labrecque, G. (2014). La Complexité du Concept d'intégration. <https://sherpa.recherche.com/wp-content/uploads/Fiche-synthese-Le-concept-dintegration.pdf> (23.12.2021).
- Gohard-Radenkovic, A. (2004). *Communiquer en langue étrangère. De compétences culturelles vers des compétences linguistiques*. Berne : Peter Lang.
- Gohard-Radenkovic, A. (2002). La culture universitaire comme culture en soi. *Travaux neuchâtelois de linguistique*, 36, 9-24.
- Gebhard, J. G. (2012). International students' adjustment problems and behaviors. *Journal of International Students*, 2(2), 184-193.
- GERM. (2019). *La Migration Mon-Projet: Les Candidats Et Les Réseaux Migratoires Cas De La République De Guinée*. Rapport. Saint-Louis: Université Gaston Berger de Saint-Louis.
- Goplerud, E. N. (1980). Social Support and Stress During the First Year of Graduate School. *Professional Psychology*, 11, s. 283-290.
- Güllüpmar, F. (2018). Göç ve Uyum Politikaları. F.G. Yaylacı (Editör), *Göçmen ve Sığınmacılarla Sosyal Hizmet içinde* (s. 28-54). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını No: 3721.

- Hayes, R. L. Lin H.R. (1994). Coming to America: Developing social support system for international student, *Journal of Multicultural Counseling and Development*, 22, 7–16.
- Howze, P. C., ve Moore. D. M. (2003). Measuring international students' understanding of concepts related to the use of library-based technology. *Research Strategies*, 19, 57-74.
- Howard, P. A. (2012). *Asian American and Asian international college females : Eating behaviors, relationships and culture*. Thèse de doctorat inédite. State University of New York, USA. ProQuest Dissertation ve Theses veritabanından alındı. (UMI No. 3495193).
- Huang, C. J. (2006). English abilities for academic listening : How confident are Chinese students ? *College Student Journal*, 40(1).
- Hock, S. B. (2012). *Les rencontres interculturelles entre étudiants au sein d'une université québécoise : les mécanismes, les facteurs qui les influencent, les problèmes occasionnés et les stratégies de résolution*. Mémoire de maîtrise. Quebec: Université du Québec à Trois-Rivière. En Loisir, Culture et Tourisme.
- Hechanova-Alampay, R., Beehr, T. A., Christiansen, N. D., and Van Horn, R. K. (2002). Adjustment and strain among Domestic and international student sejourners A longitudinal study. *School Psychology International*, 23(4), 458-474.
- Hartwell, H. J., Edwards, J. S., and Brown, L. (2011). Acculturation and food habits : Lessons to be learned. *British Food Journal*, 113(11), 1393-1405.
- IIPE-Pôle de Dakar-UNESCO. (2019). *République de Guinée. Analyse du secteur de l'éducation et de la formation Pour l'élaboration du programme décennal (2019-2028)*. Dakar : Institut international de planification de l'éducation.
- Institut de statistique de l'UNESCO (ISU). (2006). *Recueil de données mondiales sur l'éducation 2006 : statistiques comparées sur l'éducation dans le monde*. Paris : UNESCO. 192 s.
- Intellivoire. (2016). *Signature de 9 accords entre la Turquie et la Guinée*
<https://intellivoire.net/signature-de-9-accords-entre-turquie-guinee/> (02.08.2022).
- Iallouchen, A., et Essarsar, M. (juin 2017). L'exode des cerveaux africains et défi du développement : la marche à rebours. *Revue Economie, Gestion et Societe*. N° 9, 28 s.
- Julien, M. (2005). *La mobilité internationale des étudiants au sein des universités québécoises Études et recherches*. Sainte-Foy : Conseil supérieur de l'éducation.
- Kıroğlu, K., Kesten, A., ve Elma, C. (2010). Türkiye'de Öğrenim Gören Yabancı Uyruklu

- Lisans Öğrencilerinin Sosyo-kültürel ve Ekonomik Sorunları. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(2), 26-39.
- Kumcağız, H., Dadashzadeh, R., ve Alakuş, K. (2016). Ondokuz Mayıs Üniversitesi'ndeki Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Sınıf Düzeylerine Göre Yaşadıkları Sorunları. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35(2), 37-50.
- Kanouté, F. (2002). Profils d'acculturation d'élèves issus de l'immigration récente à Montréal. *Revue des sciences de l'éducation*, 28(1), 171-190.
- Kılıçlar, A., Sarı, Yaşar., ve Seçilmiş, C. (2012). Türk Dünyasından Gelen Öğrencilerin Yaşadıkları Sorunların Akademik Başarılarına Etkisi : Turizm Öğrencileri Örneği. *Bilig-Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi*, 61, 157-172.
- Kılıç, T. (2020). *Türkiye'deki uluslararası öğrencilerin psikososyal ve sosyokültürel uyumu: İstanbul örneği*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kwon, Y. (2009). Factors affecting international students' transition to higher education institutions in the United States : From the perspective of the office of international students. *College Student Journal*, 43(4), 1020-1037.
- Kuo, Y. H. (2011). Language challenges faced by international graduate students in the United States. *Journal of International Students*, 1(2), 38-42.
- Kemal, N. (2019). *Göç Olgusu, Avrupaya Giden Güncel Göç Rotaları ve bu Göçlerin AB Ekonomisine etkisi*. Yüksek Lisans Tezi. Aydın: Adnan Mendres Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Karaman, S. Y. (2018). *Sosyo-Kültürel Adaptasyon Sürecinde Yabancı Uyruklu Üniversite Öğrencilerinin Kültürlerarası İletişim Duyarlılığı*. Yüksek Lisans Tezi. Konya : Selçuk Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Karaköse, S. (2019). *Uluslararası Öğrencilerin Öğrencilik Deneyimleri*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara : Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Lapeyronnie, D. (1993). *L'individu et les minorités: la France et la Grande-Bretagne face à leurs Immigrés*. Paris: Presses Universitaires de France, 361 s.
- Le point Afrique (2021). *Les grandes dates de la vie politique de la Guinée. Parcours*. Pays à l'histoire mouvementée, le nouveau coup d'État militaire démontre que la Guinée doit se préparer à entrer dans une zone de turbulences politiques. https://www.lepoint.fr/afrique/les-grandes-dates-de-la-vie-politique-de-la-guinee-06-09-2021-2441624_3826.php (31.07.2022).
- Lee, J. J., and Rice C. (2007). Welcome to America ? International student perceptions

- of discrimination. *Higher Education*, 53(3), 381-409.
- Lee, J.S. (2017). Challenges of international students in a Japanese university: ethnographic perspectives. *Journal of International Students*, 7(1), 73-93.
- Li, A., and Gasser, M. B. (2005). Predicting Asian international students' sociocultural adjustment: A test of two mediation models. *International Journal of Intercultural Relations*, 29(5), 561-576.
- Lahdidi, M. (2017). Fuite des cerveaux: l'Afrique cherche toujours des leviers pour stopper l'hémorragie. <https://afrique.latribune.fr/africa-tech/2017-04-15/fuite-des-cerveaux-l-afrique-cherche-toujours-des-leviers-pour-stopper-l-hemoragie.html> (25.05.2021).
- L'intégration à la Française, Rapport du Haut Comité à l'intégration (1993).
- Larose, S., and Roy, R. (1993). *Modélisation de l'intégration aux études collégiales et facteurs de réussite scolaire chez les nouveaux arrivants à risque*. Rapport de recherche. Sainte-Foy : Cégep de Sainte-Foy. 192 s.
- Livin France. (Novembre 2021). *Les 5 grandes tendances de la mobilité étudiante entrante en France à l'horizon 2030*. <https://university-api.livin-france.com/documents/LVF-tendances-mobilite-etudiante.pdf> (17.04.2023).
- Lacasse, N. (2005). *Clés de l'internationalisation II-Mieux connaître et satisfaire les étudiants universitaires internationaux : un investissement d'avenir*, Université Laval, novembre 2005.
- Mainich, S. (2015). *Les expériences sociales et universitaires d'étudiants internationaux au Québec, le cas de l'Université de Montréal : Comprendre leur persévérance aux études*. Thèse de doctorat. Canada: Université de Montréal, Département d'administration et fondements de l'éducation Faculté des sciences de l'éducation.
- Mazzarol, T., and Soutar, G. N. (2002). « Push-pull » factors influencing international student destination choice. *International Journal of Educational Management*, 16(2), 82-90.
- McClure, J. W. (2007). International graduates' cross-cultural adjustment : Experiences, coping strategies, and suggested programmatic responses. *Teaching in Higher Education*, 12(2), 199-217.
- Mittal, M., and Wieling, E. (2006). Training experiences of international doctoral students in marriage. *Journal of Marital and Family Therapy*, 32(3), 369-383.
- Montminy, L. (1997). L'intervention de groupe et l'intégration des nouveaux étudiants au milieu universitaire. *Service social*, 46(2-3), 201-225.
- Mayer, R., & Deslauriers, J.P. (2000). *Quelques éléments d'analyse qualitative: L'analyse*

de contenu, l'analyse ancrée, l'induction analytique et le récit de vie. Méthodes de Recherche en Intervention Sociale. 159-189. Mc Andrew, M. (2010). *Les majorités fragiles et l'éducation.* Montréal : Les presses de l'Université de Montréal.

- Mannan, M. A. (2001). An assessment of the academic and social integration as perceived by the students in the University of Papua New Guinea. *Higher Education*, 41, 283-298.
- Ministere en Charde des Investissements et des Partenariats Publics Privés. (2018). Présentation Sectorielle : Education. <https://www.invest.gov.gn/page/education?onglet=presentation> (31.07.2022).
- Neuville, S., and Galand, B. (2013). *La persévérance et la réussite dans l'enseignement supérieur : les approches par facteurs isolés.* In S. Neuville, M. Frenay, B. Noel, & V. Wertz (Dir.), *Persévérer et réussir à l'université* (s. 17-31). Louvain : Presses universitaires de Louvain.
- Neuville, S., Frenay, M., Noel, B., and Wertz, V. (2013). *La persévérance et la réussite dans l'enseignement supérieur : confrontation du modèle de l'intégration sociale et académique de Tinto et du modèle expectancy-value d'Eccles et Wigfield.* In S. Neuville, M. Frenay, B. Noel, & V. Wertz (Dir.), *Persévérer et réussir à l'université.* Louvain : Presses universitaires de Louvain. s. 107-134.
- OCDE. (2004). *Internationalization and trade in higher education : Opportunities and challenges.* Paris : OCDE, Centre for Educational Research and Innovation, 317 s.
- Olivas, M. and Li, C. (2006). Understanding stressors of international students in higher education : What college counselors and personnel need to know. *Journal of Instructional Psychology*, 33(3), 217-222.
- Özkan, G., ve Güvendir, M. (2015). Uluslararası öğrencilerin yaşam durumları: Kırklareli ve Trakya Üniversiteleri örneği. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 174-190.
- Özcan, D. E. (2017). *Çağdaş Göç Teorileri Üzerine Bir Değerlendirme.* İş Ve Hayat Dergisi Ekonomi Hukuk ve Sosyal Politika, 4, 183-215.
- Poyrazli, S., Kavanaugh, P. R., Baker, A., and Al-Timini, N. (2004). Social support and demographic correlates of acculturative stress in international students. *Journal of College Counselling*, 7(1), 73-83.
- Poyrazli, S., and Kavanaugh, P. R. (2006). Marital status, ethnicity, academic achievement, and adjustment strains : The case of graduate international students. *College Student Journal*, 40(4), 767-781.
- Poyrazli, S., and Grahame, K.M. (2007). Barriers to adjustment: Needs of international students within a semi-urban campus community, *Journal of Instructional Psychology*, 34 (10), 28-45.

- Pimpa, N. (2003). The influence of family on Thai students' choices of international education. *International Journal of Educational Management*, 17(5), 211-219.
- Paillé, P. (1996). *De l'analyse qualitative en général et de l'analyse thématique en particulier. Recherches qualitatives*, 15, 179-194.
- Pilote, A., and Benabdeljalil, A. (2007). Supporting the academic success of international students in Canadian universities. Favoriser la réussite éducative des étudiants étrangers dans les universités canadiennes: une étude exploratoire. *Higher Education Perspectives*, 3(2).
- Poupart, J. (1997). L'entretien de type qualitatif: *considérations épistémologiques, théoriques et méthodologiques*.
- Paquin, M., et Hock S.-C. (2014). Les rencontres interculturelles entre étudiants internationaux dans le cadre d'un séjour d'études universitaires à l'étranger. *Alterstice*, 4(1), 3-16.
- Québec, ministère des Communautés culturelles et de l'immigration, Direction des communications. (1990). *L'intégration des immigrants et des Québécois des communautés culturelles: Document de réflexion et d'orientation*. Québec: Bibliothèque nationale du Québec. 18 s.
- Russell, J., Rosenthal, D., and Thomson, G. (2010). The international student experience: Three styles of adaptation. *Higher Education*, 60(2), 235-249.
- Scandellari, T (2018). *Politiques d'intégration et de lutte contre les exclusions*. France. Dunod. 240 s.
- Sawir, E., Marginson, S., Deumert, A., Nyland, C., and Ramia, G. (2008). Loneliness and international students : An Australian study. *Journal of Studies in International Education*, 12(2), 148-180.
- Sawir, E., Marginson, S., Forbes-Mewett, H., Nyland, C. and Ramia, G. (2012). International student security and English language proficiency. *Journal of Studies in International Education*, 16(5), 434-454.
- Sezgin, A. A., ve Yolcu, T. (2016). Göç ile gelen uluslararası öğrencilerin sosyal uyum ve toplumsal kabul süreci. *Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(7), 417-436.
- Schnapper, D. (1991). *La France de l'intégration: sociologie de la nation en 1991*. Paris: Gallimard. 374 s.
- Swagler, M. A., and Ellis, M. V. (2003). Crossing the distance: Adjustment of Taiwanese graduate students in the United States. *Journal of Counseling Psychology*, 50(4), 420.

- Sauvé, L., Debeurme, G., Fournier, J., Fontaine, E., et Wright, A. (2006). Comprendre le phénomène de l'abandon et de la persévérance pour mieux intervenir. *Revue des sciences de l'éducation*, 32(3), 783-805.
- Sungur, M. A., Şahin, M., Can, G., Şahin, M. F., Duman, K., Pektaş, B., Doğan, S., Alkan, A. Ö., ve Onuk, H. (2016). Düzce Üniversitesinde Yükseköğrenim Gören Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Yaşam doyumları ve Sosyal Uyumlarını Etkileyen Faktörler. *Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 6(2), 101-109.
- Smith, R.A., and Khawaja, N.G. (2011). A review of the acculturation experiences of international students, *International Journal of Intercultural Relations*, 35, 699-713.
- Sow, M. O. (2013). *Les étudiants guinéens dans les universités de Montpellier entre integration et repli*. These de Master. Montpellier: Université Paul-Valéry Montpellier 3. Art, Lettre, Langue, Sciences Humaines et Sociales.
- Sümer, S., Poyrazlı, S. et Grahame, K. (2008). Predictors of depression and anxiety among international students. *Journal of Counseling & Development*, 86(4), 429-437.
- Şeker, B. D., ve Akman, E. (2016). Uluslararası Öğrencilerin Psikolojik Ve SosyoKültürel Süreçleri. *Cukurova Medical journal*, 41(3), 504-514.
- Tamiko Halualani, R., Chitgopekar, A S., Huynh Thi Anh Morrison, J., and Shaou-Whea Dodge, P. (2004). Diverse in Name Only? Intercultural Interaction at a Multicultural University. *Journal of Communication*, 54(2), 270-286.
- Tandjigora, F. (2019). Le Non-retour des Etudiants Boursiers : un cas inedit de l'immigration Malienne en France. *Cadernos de Estudos Africanos*, 37 s.113-133.
- Tinto, V. (1990). *Principes à la base des programmes visant une augmentation du taux de persévérance*, Conférence prononcée à Montréal.
- Tinto, V. (1993). *Leaving College: Rethinking the causes and cures of student attrition* (2e éd.). Chicago : The University of Chicago Press.
- Trice, A. (2003). Faculty perceptions of graduate international students: The benefits and challenges. *Journal of Studies in International Education*, 7, 379-403.
- Trice, A. G. (2004). Mixing it up : International graduate students' social interactions with American students. *Journal of College Student Development*, 45(6), 671-687.
- Terrier, E., et Séchet, R. (2007). Les étudiants étrangers : entre difficultés de la mesure et mesures restrictives. Une application à la Bretagne. *Norois*, 2(n° 203), s. 67-84.

- Thornton M., Bricheno P., Iyer P., Reid. I., Wankhede G., and Green R. (2010). Diversity and social integration on higher education campuses in India and the UK: student and staff perspectives. *Research in Post-Compulsory Education*, 15 (2), 159-176.
- Tozan, S. (2019). *Kültürlerarası İletişimin Geliştirilmesinde Uluslararası etkisi : YTB Sakarya Üniversitesi Öğrencileri Örneği*. Yüksek Lisans Tezi. Sakarya: Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Tutkun, Ö.F. (2006). Kırgistan-Türkiye Manas Üniversitesindeki Türkiyeli Öğrencilerin Uyum Sorunları. *Sosyal Bilimler dergisi*, 15, 255-267.
- Tucci, I. (2008). *Les descendants des immigrés en France et en Allemagne : des destins contrastés. Participation au marché de travail, formes d'appartenance et modes de mise à distance sociale*. These de doctorat. Berlin : Humboldt Universität Berlin, Ecole des Hautes Etudes en Sciences Sociales (EHESS)-Sociologie.
- Temel Eğinli, A., ve Yalçın, M. (2016). Kültürlerarası Yeterliliğin Gelişmesi ve Kültürlerarası Uyum. *Global Media Journal TR Edition*, 7 (13), 6-27.
- Tremblay, G., Bonnelly, H., Larose, S., Audet, S., et Voyer, C. (2006). *Recherche-action pour développer un modèle d'intervention favorisant l'intégration, la persévérance et la réussite des garçons aux études collégiales*. Rapport final soumis au Fonds québécois de recherche sur la société et la culture. CRI-VIFF. 192 s.
- UE. (2021). *Programme Indicatif Multi annuel 2021-2027*. République de Guinée:https://international-partnerships.ec.europa.eu/system/files/2022-01/mip-2021-c2021-9453-guinea-annex_fr.pdf (30.07.2022).
- Wilkins, S., and Huisman, J. (2011). International student destination choice: the influence of home campus experience on the decision to consider branch campuses. *Journal of Marketing for Higher Education*, 21(1), 61-83.
- Yeh, C. J., and Inose, M. (2003). International students' reported English fluency, social support satisfaction, and social connectedness as predictors of acculturative stress. *Counselling Psychology Quarterly*, 16(1), 15-28.
- YÖK. (2017). *Yükseköğretimde Uluslararasılaşma Strateji Belgesi 2018-2022*. Ankara. https://www.yok.gov.tr/Documents/AnaSayfa/Yuksekogretimde_Uluslararasılaşma_Strateji_Belgesi_2018_2022.pdf (17.04.2023).
- YÖK. (2022). *Üniversite İzleme ve Değerlendirme Genel Raporu*. Ankara. <https://www.yok.gov.tr/Documents/Yayinlar/Yayinlarimiz/2022/2022-universite-izleme-ve-degerlendirme-genel-raporu.pdf> (17.04.2023).
- Yardımcıoğlu, F., Beşel, F., ve Savaşan, F. (2017). Uluslararası Öğrencilerin

SosyoEkonomik Porblemleri ve Çözüm Önerileri (Sakarya Üniversitesi Örneği).
Akademik İncelemeler Dergisi, 12(1), 203-254.

Yılmaz, B. (2021). *Gidecekler Mi? Kalacaklar Mi?: İstanbul Üniversitesi Örneğinde
Uluslararası Öğrencilerin Mezuniyet Sonrası Hareketlilik Eğilimleri*. Yüksek
Lisans Tezi. İsparta: Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yıldırım, A., ve H. Şimşek (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*.
Ankara: Seçkin Yayınları.

Zhou, Y., Frey, C., and Bang, H. (2011). Understanding of international graduate
students' academic adaptation to a U. S. Graduate School. *International
Education*, 41(1), 76-84.

Web siteleri

<https://guinee28.info/migrants-pres-de-11-000-guineens-arrivent-chaque-annee-en-france/> (08.03.2021)

https://www.axl.cefan.ulaval.ca/afrique/guinee_fr-carteregionale.htm (26.12.2022)

https://www.lepoint.fr/afrique/les-grandes-dates-de-la-vie-politique-de-la-guinee-06-09-2021-2441624_3826.php (31.07.2022)

<https://www.guinee7.com/exclusif-mines-la-guinee-se-fixe-un-prix-de-reference-de-la-bauxite/> (30.07.2022)

EKLER

EK 1 : Görüşme Formu (Tukçe ile)

ANADOLU ÜNİVERSİTESİ

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Görüşme Formu

Görüşme Tarihi :

Görüşme Saati :

Görüşme Süresi :

Görüşme Yeri :

Bu görüşme formu Anadolu Üniversitesinin Sosyoloji bölümünde yüksek lisans tezimi için hazırlanmıştır. Çalışmanın amacı, Türkiye'deki Gıneli öğrencilerin entegrasyon düzeylerini anlamak ve eğitimlerinin ardından ülkelerine geri dönüşle ilgili konularını belirlemektir.

Görüşme, Türkiye'de yaşayan 50 Gıneli öğrenci ile uygulanacaktır. Vereceğiniz yanıtların sadece bu çalışma için kullanılacağından ve bilgilerinizin gizli tutulacağından emin olabilirsiniz. Katıldığınız ve katkı sağladığınız için çok teşekkür ederiz.

I. Bölüm: Kişisel Bilgileriniz

-Adınız ve Soyadınız

-Yaşınız ?

-Cinsiyetiniz ?

-Medeni Durumunuz ?

-Şehriniz ?

Türkiye'de nerede kalıyorsunuz ?.....

-Türkçe seviyeniz ?

-Üniversiteniz ?.....

- Bölümünüz ?.....
- Eğitim Düzeyiniz ?

II. Bölüm: Eğitim için Türkiye'yi Seçmenizin Nedeni

- 1-Ne kadar zamandır Türkiye'desiniz ?
- 2-Neden Türkiye başka bir ülke değil ?
- 3-Türkiye'ye daha önce gelmiş miydiniz ?
- 4-İlk kez eğitim amaçlı mı geldiniz ?.....
- 5-Türkiye ile ilgili bilgi sahibi miydiniz ? Bu bilgileri nereden edindiniz ?
- 6-Okuduğunuz şehir hakkında daha önceden bilgi sahibi miydiniz ?.....

III. Bölüm: Türkiye'deki Eğitiminizden Memnuniyet Düzeyiniz

- 7-Türkiye'deki eğitiminizden memnun musunuz ?
- 8-Beğendiğiniz noktalar nelerdir açıklar mısınız ?
- 9-Memnun olmadığınız noktalar nelerdir açıklar mısınız ?.....
- 10-Okuduğunuz Üniversiteden memnun musunuz ?.....
- 11-Kampüsünüzde aradığınız yeri kolayca bulmanızı sağlayacak işaretler var mı ?.....
- 12-İstediğiniz şehir/bölümde mi okuyorsunuz ? Hayır ise cevabınız nedir ?.....
- 13-Bir inanç sisteminiz var ise ibadet edebileceğiniz yerler var mı ?.....
- 14-Kampüste beğendiğiniz ve beğenmediğiniz noktalardan kısaca söz eder misiniz ?...
- 15-Türkiye'yi sevdiniz mi olumlu ve olumsuz yönleri ile değerlendirebilir misiniz ?
- 16-Yaşadığınız şehri sevdiniz mi olumlu ve olumsuz yönleri ile değerlendirebilir misiniz

IV. Bölüm: Hocalarınız ve Türk Arkadaşlarınızla İlişkileriniz

- 17-Ders aldığınız hocalarınız ile ilişkileriniz nasıl ?
- 18-Size ve diğer öğrencilere karşı davranışları nasıl ?
- 19-Size karşı bir farklılık olduğunu düşünüyor musunuz ? Evet ise, nasıl ? Açıklar mısınız ?

20-Bir yabancı olarak ihtiyaç duyduğunuzda hocalarımıza ulaşmakta zorluk çekiyor musunuz? Evet ise, nasıl ? Açıklar mısınız ?

21- Daha çok kimlerle arkadaşlık yapıyorsunuz ?

22-Türk arkadaşlarınız var mı ? Evet ise, ne kadar ?.....Hayır ise, neden açıklar mısınız ?

23-Türk arkadaşlarınızla ilişkileriniz nasıldır ?.....

V. Bölüm: Boş Zamanlarınızda Yaptığınız Faaliyetler

24-Boş zamanlarınızda neler yapıyorsunuz?

25-Sinema, tiyatro, konser vb. Etkinliklere katılıyor musunuz? Evet ise ne sıklıkta ve kimlerle Gidiyorsunuz? Hayır ise neden katılmıyorsunuz?

26-Arkadaşlarınızla birlikte yemek yeme vb. etkinlikler yapar mısınız? Kimlerle bir araya geliyorsunuz?

VI. Bölüm: Entegrasyon Sürecinde Türkiye'de Karşılaştığınız Zorluklar

27-Türkiye'ye entegrasyon sürecinizi zorlaştıran unsurlar nelerdir ?

28- Okuduğunuz şehirde bir Ginele olarak yaşadığınız zorluk ve kolaylıklardan kısaca söz eder misiniz ?

29-Türkçeyi yeterli düzeyde biliyor ve kullanabiliyor musunuz ?

30-Kendi kültürünüze uygun yiyecek ve içecek bulabiliyor musunuz ?.....

31-Bir dine mensup iseniz bunun gereklerini Türkiye'de kolaylıkla yerine getirebiliyor musunuz ?

32-Türkiye'ye geldiğinizden beri dil, din, ırk kökeninizden dolayı kötü muamele ile karşılaştınız mı ? Evet ise, nerede ve nasıl ? açıklar mısınız ?

33-Eğitiminizi bırakmayı hiç düşündünüz mü ? Evet ise, ne zaman ? sebebini anlatır mısınız ?

VII. Bölüm: Eğitim ve İş Aynı Zamanda

34-Burslu musunuz ? Hayır ise, maliyetlerle (üniversite, yemek, konaklama...) nasıl başa çıkıyorsunuz?

35-Eğitiminizle aynı zamanda bir iş yapıyor musunuz ?

36-Bir işte çalışıyor iseniz işi nasıl buldunuz ? Ne iş yapıyorsunuz ? Tam zamanlı mı yarı zamanlı mı ?.....

37-İş ve eğitiminizi birleştirmeyi başarıyor musunuz ?.....

38-Bir kez sınıf tekrarı yaptınız mı ? Evet ise, sebebini anlatır mısınız ?

VIII. Bölüm: Eğitimden Sonraki Planlarınız

39-Eğitiminiz bittiğinde ne yapmayı düşünüyorsunuz ? Gine'ye dönmeyi düşünüyor musunuz ? Evet ise ya da hayır ise sebebini anlatır mısınız ?.....

40-Gine'deki arkadaşlarınız için Türkiye'de okumak isteyen arkadaşlarınıza Türkiye'de öğrenci olmayı tavsiye eder misiniz ? Evet ise neden hayır ise neden ?

EK 1 : Görüşme Formu (Fransızca ile)

UNİVERSİTE D'ANADOLU

Institut des Sciences Sociales

Formulaire d'Entretien

Date de l'entretien :

Heure de l'entretien : ...

Dure de l'entretien :

Lieu de l'entretien :

Ce formulaire d'entretien a été préparé pour ma thèse de maîtrise au Département de sociologie de l'Université Anadolu. L'objectif de l'étude est de comprendre les niveaux d'intégration des étudiants guinéens en Turquie et de déterminer leur position par rapport au retour dans leur pays après leurs études.

L'entretien sera réalisé avec 50 étudiants guinéens vivant en Turquie. Vous pouvez être sûr que vos réponses ne seront utilisées que pour cette étude et que vos informations resteront confidentielles. Merci beaucoup pour votre participation et votre contribution.

Section I : Vos Informations Personnelles

- Nom et Prénom ?
- Votre âge ?
- Votre genre ?
- Votre statut matrimonial ?
- Votre ville ?
- Où habitez-vous en Turquie ?.....
- Votre niveau de turc ?
- Votre université ?.....
- Votre département ?... ..
- Votre niveau d'éducation ?

Section II : La Raison du Choix de la Turquie pour vos Etudes

- 1- Depuis combien de temps êtes-vous en Turquie ?.....
- 2- Pourquoi c'est la Turquie pas un autre pays ?.....
- 3- Etiez-vous déjà venu en Turquie auparavant ?.....
- 4- Etes-vous venu pour la première fois à des fins éducatives ?.....
- 5- Aviez-vous des informations concernant la Turquie ? Où avez-vous obtenu ces informations ?
- 6- Aviez-vous des connaissances à l'avance sur la ville dans laquelle vous étudiez ?..

Section III : Votre Niveau de Satisfaction Concernant vos Etudes en Turquie

- 7- Etes-vous satisfait de vos études en Turquie ?
- 8- Quels sont les points que vous aimez ? Pouvez-vous expliquer ?.....
- 9- Quels sont les points sur lesquels vous n'êtes pas satisfait? Pouvez-vous expliquer ?.....
- 10- Êtes-vous satisfait de votre université ?
- 11- Y a-t-il des indicateurs dans votre campus qui vous permettront de trouver facilement l'endroit que vous cherchez ?
- 12- Etudiez-vous dans la ville/le département de votre choix ? Si non, quelle est votre réponse ?.....
- 13- Si vous avez un système de croyance, y a-t-il des endroits où vous pouvez pratiquer vos adorations ?
- 14- Pouvez-vous brièvement parler des points que vous avez aimé et ceux dont vous n'avez pas aimé dans votre campus ?
- 15- Avez-vous aimé la Turquie ? Pouvez-vous l'évaluer avec ses aspects positifs et négatifs?
- 16- Avez-vous aimé la ville dans laquelle vous habitez, pouvez-vous l'évaluer avec ses aspects positifs et négatifs ?

Section IV : Vos Relations avec vos Professeurs et vos Amis Turcs

- 17- Comment sont vos relations avec vos professeurs ?.....
- 18- Comment sont leurs comportements envers vous par rapport aux autres étudiants ?...
- 19- Pensez-vous qu'il y a une différence envers vous ? Si oui, comment ? Pouvez-vous expliquer ?.....

20- En tant qu'étranger, avez-vous des difficultés à joindre vos professeurs lorsque vous en avez besoin ? Si oui, comment ? Pouvez-vous expliquer ?.....

21- Parmi les étudiants, avec lesquels vous faites vous plus d'amitié ?.....

22- Avez-vous des amis turcs ? Si oui, combien ?.....Si non, pouvez-vous expliquer pourquoi ?.....

23- Comment sont vos relations avec vos amis turcs ?.....

Section V : Activités que vous Faites Pendant votre Temps Libre

24- Que faites-vous pendant votre temps libre ?.....

25- Participez-vous à des activités telles que cinéma, théâtre, concert etc.? Si oui, à quelle fréquence et avec qui allez-vous ? Si non, pourquoi ne participez vous pas ?.....

26- Faites-vous des activités comme manger, jouer au football, etc. avec vos amis ? Avec lesquelles vous rencontrez-vous ?.....

Section VI : Les Difficultés auxquelles vous êtes Confrontés en Turquie Pendant le Processus d'Intégration

27- Quels sont les facteurs qui rendent votre processus d'intégration difficile en Turquie?

28- Pourriez-vous brièvement parler des difficultés et des facilités que vous avez vécues en tant que Guinéen dans la ville où vous étudié ?

29- Connaissez-vous et utilisez-vous correctement le turc ?.....

30- Pouvez-vous trouver de la nourriture et des boissons adaptées à votre propre culture?.....

31- Si vous êtes membre d'une religion, pouvez-vous facilement remplir ses conditions requises en Turquie ?.....

32- Avez-vous subi de mauvais traitements en raison de votre langue, de votre religion ou de votre race depuis votre arrivée en Turquie ? Si oui, où et comment ? Pouvez-vous expliquer?.....

33- Avez-vous déjà pensé à abandonner vos études? Si oui, quand ? Pouvez-vous expliquer la raison ?.....

Section VII : Études et Travail en même Temps

34- Êtes-vous boursier ? Si non, comment parvenez-vous à faire face aux frais universitaires, alimentaires, d'hébergement, etc. ?.....

- 35- Faites-vous un travail en même temps que vos études ?.....
- 36- Si vous faites un travail, comment avez-vous trouvé le travail ? Quel travail faites-vous? Temps plein ou bien temps partiel ?.....
- 37- Parvenez-vous à concilier travail et études ?.....
- 38- Avez-vous déjà redoublé une classe ? Si oui, pouvez-vous expliquer pourquoi ?.....

Section VIII : Vos Plans après la Formation

- 39- Que comptez-vous faire une fois vos études terminées ? Envisagez-vous de retourner en Guinée ? Si oui ou non, pouvez-vous expliquer pourquoi ?.....
- 40- Recommanderiez-vous à vos amis en Guinée souhaitant étudier en Turquie d'être étudiant en Turquie ? Si oui, pourquoi ? Si non, pourquoi ?.....

EK 2 : Gönüllü Katılım Formu

Bu çalışma, Eğitim için Göç : Türkiye'deki Gıneli Öğrenciler Üzerine Sosyolojik Bir Çalışma başlıklı yüksek lisans tez çalışması olup Türkiye'deki Gıneli öğrencilerin entegrasyon düzeylerini anlamak ve eğitimlerinin ardından ülkelerine geri dönüşle ilgili konularını belirlemek amacıyla taşımaktadır. Çalışma, Thierno Abdoulaye Bah tarafından yürütülmekte ve sonuçları akademik bir yayın olarak ortaya konacaktır/ uluslararası öğrencilerin uyum düzeylerinin gelişimine ışık tutulacaktır.

- Bu çalışmaya katılımınız gönüllülük esasına dayanmaktadır.
- Çalışmanın amacı doğrultusunda, Nitel bir araştırma olarak desenlenen bu tez çalışmasında veriler yarı yapılandırılmış görüşme yoluyla yapılarak sizden veriler toplanacaktır.
- İsmınızı yazmak ya da kimliğinizi açığa çıkaracak bir bilgi vermek zorunda değilsiniz/araştırmada katılımcıların isimleri gizli tutulacaktır.
- Araştırma kapsamında toplanan veriler, sadece bilimsel amaçlar doğrultusunda kullanılacak, araştırmanın amacı dışında ya da bir başka araştırmada kullanılmayacak ve gerekmesi halinde, sizin (yazılı) izniniz olmadan başkalarıyla paylaşılmayacaktır.
- İstemeniz halinde sizden toplanan verileri inceleme hakkınız bulunmaktadır.
- Sizden toplanan veriler bilimsel ve akademik yöntem ile korunacak ve araştırma bitiminde arşivlenecek veya imha edilecektir.
- İzin verdiğiniz taktirde yüzyüze gerçekleştirilecek görüşmelerde ses kaydı alınacaktır. Zoom üzerinden gerçekleştirilecek görüşmelerde de kayıt yapılacaktır. Görüşmelerin deşifresinin ardından kayıtlar silinecek ve kimseyle paylaşılmayacaktır.
- Veri toplama sürecinde/süreçlerinde size rahatsızlık verebilecek herhangi bir soru/talep olmayacaktır. Yine de katılımınız sırasında herhangi bir sebepten rahatsızlık hissederseniz çalışmadan istediğiniz zamanda ayrılabilirsiniz. Çalışmadan ayrılmanız durumunda sizden toplanan veriler çalışmadan çıkarılacak ve imha edilecektir.

Gönüllü katılım formunu okumak ve değerlendirmek üzere ayırdığınız zaman için teşekkür ederim. Çalışma hakkındaki sorularınızı Anadolu Üniversitesi Sosyoloji Bölümün'e yöneltebilirsiniz.

Araştırmacı Adı : Thierno Abdoulaye Bah

Adres : Anadolu üniversitesi Sosyoloji Bölümü

Cep Tel : 05314508290

Bu çalışmaya tamamen kendi rızamla, istediğim takdirde çalışmadan ayrılabileceğimi bilerek verdiğim bilgilerin bilimsel amaçlarla kullanılmasını kabul ediyorum.

(Lütfen bu formu doldurup imzaladıktan sonra veri toplayan kişiye veriniz.)

Katılımcı Adı ve Soyadı :

İmza :

Tarih :

EK 4 : Katılımcıların kısa biyografileri

K1 : Burssuz, 26 yaşında, Erkek, bekar, 11 aydır Türkiye'de, Türkçe dilinin B2 seviyesine sahiptir. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Mühendislik Bölümünde lisans yapıyordu.

K2 : Burslu, 21 yaşında, Erkek, bekar, 2019'da Türkiye'ye geldi, Türkçe dilinin C1 seviyesine sahiptir. Samsun'da Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Tarımsal Bioteknoloji Bölümünde lisans yapıyordu.

K3 : Burslu, 28 yaşında, Erkek, bekar, 2019'da Türkiye'ye geldi, Türkçe dilinin C1 seviyesine sahiptir. Denizli'de Pamukale Üniversitesi, İnşaat Mühendisliği Bölümünde yüksek lisans yapıyordu.

K4 : Burslu, 28 yaşında, Erkek, bekar, 2019'dan beri Türkiye'de, Türkçe dilinin C2 seviyesine sahiptir. Nevşehir'de Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Banka ve Finans Bölümünde yüksek lisans yapıyordu.

K5 : Burssuz, 27 yaşında, Kadın, bekar, 10 aydır Türkiye'de, Türkçe dilinin A2 seviyesine sahiptir (TÖMER'deydi). Psikoloji bölümünde yüksek lisans yapması gerekiyordu.

K6 : Burssuz, 27 yaşında, Erkek, bekar, 2015'te Türkiye'ye geldi, Türkçe dilinin C1 seviyesine sahiptir. Uşak Üniversitesi, Maden Mühendisliği Bölümünden lisans mezunu.

K7 : Burslu, 29 yaşında, Erkek, bekar, 2016'dan beri Türkiye'de, Türkçe dilinin C1 seviyesine sahiptir. Bursa Teknik Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölümünde yüksek lisans yapıyordu.

K8 : Burssuz, 23 yaşında, Erkek, bekar, 2016'dan beri Türkiye'de, Türkçe dilinin C1 seviyesine sahiptir. Uşak Üniversitesi, Maden Mühendisliği Bölümünde lisans yapıyordu.

K9 : Burslu, 24 yaşında, Kadın, bekar, 2019'dan beri Türkiye'de, Türkçe dilinin C1 seviyesine sahiptir. Dokuz Eylül Üniversitesi, Finans Bölümünde yüksek lisans yapıyordu.

K10 : Burslu, 23 yaşında, Erkek, bekar, 2019'da Türkiye'ye geldi, Türkçe dilinin C1 seviyesine sahiptir. İsparta'da Süleyman Demiral Üniversitesi, Mimarlık Bölümünde lisans yapıyordu.

K11 : Burslu, 27 yaşında, Erkek, bekar, 2019'dan beri Türkiye'de, Türkçe dilinin C1 seviyesine sahiptir. Ankara'da Kırıkkale Üniversitesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümünde, yüksek lisans yapıyordu.

K12 : Burslu, 27 yaşında, Kadın, evli, 2019'dan beri Türkiye'de, Türkçe dilinin C1 seviyesine sahiptir. İzmir'de Ege Üniversitesi, Bilgisayar Mühendisliği Bölümünde yüksek lisans yapıyordu.

K13 : Burslu, 23 yaşında, Erkek, bekar, 2019'dan beri Türkiye'de, Türkçe dilinin C1 seviyesine sahiptir. Trabzon'da Karadeniz Teknik Üniversitesi, Statistlik ve Bilgisayar Bölümünde lisans yapıyordu.

K14 : Burssuz, 26 yaşında, Erkek, bekar, 2 yıldır Türkiye'de, Türkçe dilinin C1 seviyesine sahiptir. Uşak Üniversitesi, Sosyoloji Bölümünde lisans yapıyordu.

K15 : Burslu, 28 yaşında, Erkek, bekar, 2016'dan beri Türkiye'de, Türkçe dilinin C2 seviyesine sahiptir. Kayseri'de Erciyes Üniversitesi, Farmakoloji / Toksikoloji Bölümünden yüksek lisans mezunu.

K16 : Burslu, 34 yaşında, Erkek, evli, 2017'de Türkiye'ye geldi, Türkçe dilinin C1 seviyesine sahiptir. Eskişehir'de Anadolu Üniversitesi, Sosyoloji Bölümünde doktora yapıyordu.

K17 : Burslu, 27 yaşında, Erkek, bekar, 7 aydır Türkiye'de, Türkçe dilinin C1 seviyesine sahiptir. Kovid-19 nedeniyle Türkçe'yi Gine'de (online) okumaya başlamış. Eskişehir Teknik Üniversitesi, İnşaat mühendisliği Bölümünde yüksek lisans yapıyordu.

K18 : Burslu, 27 yaşında, Erkek, bekar, 7 aydır Türkiye'de, Türkçe dilinin C1 seviyesine sahiptir. Kovid-19 nedeniyle Türkçe'yi Gine'de (online) okumaya başlamış. İstanbul Üniversitesi, İnşaat mühendisliği Bölümünde yüksek lisans yapıyordu.

K19 : Burslu, 21 yaşında, Erkek, bekar, 7 aydır Türkiye'de, Türkçe dilinin C1 seviyesine sahiptir. Kovid-19 nedeniyle Türkçe'yi Gine'de (online) okumaya başlamış. Eskişehir teknik Üniversitesi Bioloji Bölümünde lisans yapıyordu.

K20 : Burslu, 29 yaşında, Erkek, bekar, 5 aydır Türkiye'de, Türkçe dilinin B1 seviyesine sahiptir (TÖMER'deydi). Ankara'da Gazi Üniversitesi, İnşaat Mühendisliği Bölümünde yüksek lisans yapması gerekiyordu.

K21 : Burslu, 22 yaşında, Erkek, bekar 2019'da Türkiye'ye geldi, Türkçe dilinin C1 seviyesine sahiptir. Adana'da Çukurova Üniversitesi, Ekonomi Bölümünde lisans yapıyordu.

K22 : Burslu, 24 yaşında, Erkek, bekar, 4 aydır Türkiye'de, Türkçe dilinin A2 seviyesine sahiptir (TÖMER'deydi). Eskişehir'de Anadolu Üniversitesi, Eczacılık Bölümünde yüksek lisans yapması gerekiyordu.

K23 : Burslu, 24 yaşında, Kadın, bekar, 7 aydır Türkiye'de, Türkçe dilinin B2 seviyesine sahiptir (TÖMER'deydi). İzmir'de Ege Üniversitesi, Su Ürünleri Bölümünde yüksek lisans yapması gerekiyordu.

K24 : Burslu, 27 yaşında, Erkek, bekar, 6 aydır Türkiye'de, Türkçe dilinin B1 seviyesine sahiptir (TÖMER'deydi). Eskişehir Teknik Üniversitesi, İsaat Mühendisliği bölümünde yüksek lisans yapması gerekiyordu.

K25 : Burssuz, 25 yaşında, Kadın, bekar, 1 yıldır Türkiye'de, Türkçe dilinin C1 seviyesine sahiptir. Konya'da Selçuk Üniversitesi, Finans Bölümünde yüksek lisans yapıyor.

K26 : Burslu, 30 yaşında, Erkek, bekar, 2018'de Türkiye'ye geldi, Türkçe dilinin C1 seviyesine sahiptir. Eskişehir'de Osmangazi Üniversitesi, Biyoteknoloji Bölümünde yüksek lisans yapıyordu.

K27 : Burssuz, 28 yaşında, Erkek, bekar, 2 yıldır Türkiye'de, Türkçe dilinin C1 seviyesine sahiptir. Bandırma'da Onyediy Eylül Üniversitesi, Uluslararası Ticaret Bölümünde Meslek Okulu yapıyordu.

K28 : Burssuz, 24 yaşında, Kadın, bekar, 2016'dan beri Türkiye'de, Türkçe dilinin C1 seviyesine sahiptir. İstanbul Kültür Üniversitesi, Bilgisayar Mühendisliği Bölümünde lisans yapıyordu.

K29 : Burslu, 21 yaşında, Erkek, bekar, orta öğrenimini Gine'deki Türk okulunda yapmış, 2019'dan beri Türkiye'de, Türkçe dilinin C1 seviyesine sahiptir. Eskişehir'de OsmanGazi Üniversitesi, İşletme Bölümünde lisans yapıyordu.

K30 : Burslu, 30 yaşında, Erkek, evli, 2016'dan beri Türkiye'de, Türkçe dilinin C1 seviyesine sahiptir. Konya'da Selçuk Üniversitesi, Kamu Yönetimi Bölümünden yüksek lisans mezunu.

K31 : Burslu, 21 yaşında, Erkek, bekar, orta öğrenimini Gine'deki Türk okulunda yapmış, 2019'dan beri Türkiye'de, Türkçe dilinin C1 seviyesine sahiptir. Antalya'da Akdeniz Üniversitesi, Banka ve Finans Bölümünde lisans yapıyordu.

K32 : Burssuz, 25 yaşında, Kadın, bekar, 2015'te Türkiye'ye geldi, Türkçe dilinin C1 seviyesine sahiptir. Muğla'da Sıktı koçman Üniversitesi, İnsan Kaynakları Yönetimi Bölümünde yüksek lisans yapıyordu.

K33 : Burslu, 21 yaşında, Erkek, bekar, orta öğrenimini Gine'deki Türk okulunda yapmış ve Kovid-19 nedeniyle Türkçe'yi Gine'de (online) okumaya başlamış. 1 yıldır Türkiye'de, Türkçe dilinin C1 seviyesine sahiptir. Eskişehir'de Anadolu Üniversitesi, Bilgisayar Bölümünde lisans yapıyordu.

K34 : Burslu, 29 yaşında, Kadın, bekar, 10 aydır Türkiye'de, Türkçe dilinin C1 seviyesine sahiptir. Antalya'da Akdeniz Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölümünde yüksek lisans yapıyordu.